

PS II.
40.



Calendarul Românului

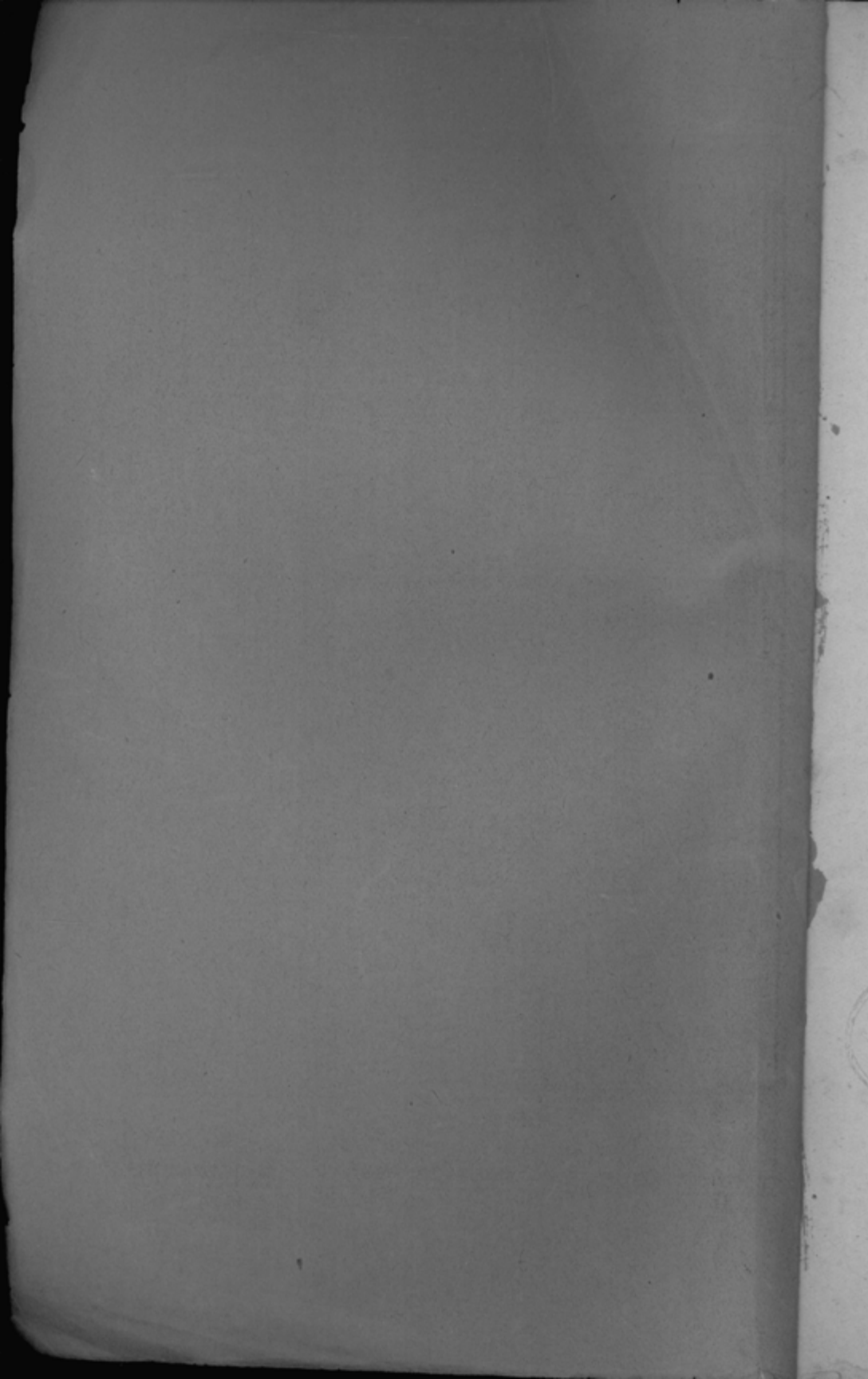
Pe anul comun
dela Christos

1931

anul al XLIII.

Editura și tiparul
Tipografiei și Librăriei Diecezane Caransebeș, 1930.

PREȚUL: LEI 30 —

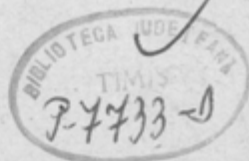
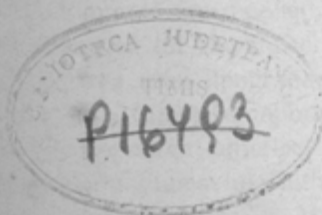


CALENDARUL ROMÂNULUI

PE ANUL COMUN
DELA CHRISTOS

1931

ANUL AL XLIII



EDITURA ȘI TIPARUL
TIPOGRAFIEI ȘI LIBRĂRIEI DIECEZANE, CARANSEBEȘ.

9m 878i

CALENDARUL ROMÂNULUI

PE ANUL COMUN
DELA CHRISTOS

1931

ANUL AL XI-LEA



UNIVERSITATEA DE MATEMATICA
DIN BUCURESTI

CRONOLOGIE

PE ANUL 1931

	Anii
Dela facerea lumii după socoteala bisericeii noastre	7439
Dela facerea lumii după socoteala bisericeii apusene (romano-catolice)	6644
După c. v. al evreilor (4005 înainte de Christos)	5935
După calculul comun	5914
După calculul nou al evreilor	5691
Dela fondarea Romei (după Varro 24 Aprilie 753 înainte de Christos)	2689
Dela moartea lui Alecsandru cel Mare	2262
Dela îndreptarea calendariului iulian prin Sosigene (1 Ianuarie 45 înainte de Christos)	1976
Dela nașterea Domnului nostru Iisus Christos	1931
Dela risipirea Ierusalimului prin Romani (1 Sept. 69 d. Chr.)	1862
Dela descălecarea Romanilor în Dacia sub împ. Traian . .	1826
Dela cel dintâiu sinod a toată lumea din Nicea	1606
Dela căderea imperiului roman de apus (după ce a stat 1231 de ani, întâmplată în 476 după Christos)	1454
Dela desbinarea bisericeii apusene de cea resăriteană . . .	878
Dela reîntemeierea statului țării românești prin Radu-Negru-Basarab, Domnul Făgărașului	641
Dela reîntemeierea statului Moldovei prin Bogdan Dragoș .	586
Dela înființarea metropoliei Moldovei de Iuga Vodă	530
Dela moartea lui Ștefan cel mare	527
Dela aflarea artei tipografice	489
Dela luarea Constantinopolului de Turci	477
Dela descoperirea Americii (11 Octombrie 1492)	439
Dela reformațiunea lui Luther	414
Dela căderea Ungariei la Mohaciu	405
Dela desrobirea limbei române de cea slavonă prin întâia carte română	360
Dela moartea lui Mihai Viteazul	331

Dela aflarea mașinelor cu abure	232
Dela venirea Transilvaniei sub casa austriacă	231
Dela răpirea Bucovinei	156
Dela prima răpire a Basarabiei	118
Dela revoluția lui Tudor Vladimirescu	110
Dela ștergerea iobăgiei în Ardeal, Dumineca tuturor sânilor 6/18 Iunie 1848	83
Dela unirea principatelor române	72
Dela împrăștierea țărănilor	67
Dela reînființarea metropoliei noastre gr. or. române (12/24 Decembrie 1864)	67
Dela reînființarea episcopiei noastre din Caransebeș (12/24 De- cembrie 1864)	67
Dela abdicarea principelui Alexandru Ioan Cuza	65
Dela întemeierea dinastiei de Hohenzollern în România prin suirea pe tron a principelui, mai târziu regelui, <i>Carol I.</i>	65
Dela sancționarea Statutului organic 16/28 Maiu 1869)	62
Dela moartea arhiepiscopului și metropolitului Andrei Baron de Șaguna (16 Iunie 1873)	58
Dela proclamarea independenței României	54
Dela răpirea din nou a Basarabiei	53
Dela realipirea Dobrogei	53
Dela recunoașterea independenței României de către puteri.	52
Dela proclamarea regatului român sub primul rege Carol I la 14 Martie 1881	51
Dela încoronarea regelui României Carol I (10 Mai 1881)	51
Dela proclamarea unirii Basarabiei cu România (27 Martie 1918)	13
Dela proclamarea Unirii Bucovinei cu România (15 Novem- bre 1918)	13
Dela adunarea din Alba Iulia a poporului român, când s'a ho- tărit alipirea românilor din Ungaria și Transilvania la România (18 Novembre, 1 Decembrie 1918)	13
Dela împreunarea tuturor teritoriilor române într'un stat (Ro- mânia mare)	13
Dela încoronarea Majestaților Lor, Regelui Ferdinand I și Reginei Maria, în Alba Iulia, ca Rege și Regină a României întregite (2/15 Octombrie 1922)	9
Dela introducerea calendarului Iulian îndreptat (1/14 Octombrie 1924)	6
Dela înființarea Patriarhatului român (investit 1/IX 1924)	5

DATE CRONOLOGICE PE ANUL 1931*).

Indictul	14
Litera pascaliei	3
Ciclul luni	10
Temelia luni	3
Ciclul soarelui	19
Măna anului	2
Epacta mare a anului	2

REGENTUL ANULUI 1931.

Regentul anului 1931 e *Jupiter* sau *Joe*, cea mai mare dintre planetele sistemului nostru solar și a cincia în șirul celor cunoscute de cei vechi, și în ordinea depărtării de soare. Îndepărtarea de soare e circa 778 milioane de kilometri., deci de cinci ori mai departe decât pământul. Depărtarea de pământ e de 594 milioane kilometri în punctul cel mai apropiat (Perigeu) și de 743 milioane kilometri în punctul cel mai depărtat (Apogeu). După planeta Venus e cea mai bătaoară la ochi în ce privește lumina. Diametru e de 142 mii kilometri, adică de 11 ori mai mare decât al pământului. Încunjură soarele în 11 ani și 314 zile. Cu toată enorma masă din care constă, care e de 318 ori mai mare decât a pământului, dar de 1400 ori mai mică decât a soarelui, având un diametru de 141.000 kilometri, să învârtă în jurul osiei sale în 9 oare și 50 m. Jupiter e încunjurat de 9 luni, dintre cari patru sunt destul de luminoase și sunt descoperite de Galilei în anul 1610. Celelalte cinci luni se pot vedea numai cu telescoapele cele mai mari și s'au descoperit în timpul mai nou. Se susține, că Jupiter are atmosferă, și că se află încă în stadiul de dezvoltare timpurie. Jupiter sau Joe era cinstit de Greci și Romani ca Zeul lor atotputernic, fiind considerat ca creator și părinte al zeilor și oamenilor.

Anul ce vine se prevede a fi roditoriu în grâne, poame și vinuri. Primăvara va fi rece, vara ploioasă, și cu tunete multe; toamna asemenea ploioasă cu revărsări de ape (inundații), iarna friguroasă și vânturoasă. Se prevăd neînțelegeri între popoare și chiar răboaie în Orient.

Copiii ce se vor naște sub stăpânirea planetei Jupiter, vor fi iubitori de dreptate și adevăr, modești, pioși și cugetători. Vor fi frumoși la chip, dar aplecați spre boale, deci trebuiesc păziți mai ales de răceli și friguri.

CELE PATRU ANOTIMPURI.

Primăvara începe în 21 Martie, la 4 oare și 16 min. după amiazi.
Vara începe în 22 Iunie, la 11 oare și 28 min. înainte de amiazi.
Toamna începe în 24 Sept. la 2 oare 23 min. după miezul nopții.
Iarna începe în 22 Decembre, la 9 și 30 min. seara.

INTUNECIMI (ECLIPSE) DE SOARE ȘI DE LUNĂ IN 1931.

În anul 1931 vor fi trei întunecimi (eclipse) de soare și două de lună. În România nu se vor vedea decât cele două de lună.

I. *Prima întunecime parțială de soare* va fi în 17 spre 18 Aprilie. Visibilă din Nord-Estul Asiei (fără Japonia), din regiunile înghețate ale Polului de Nord și Nordul Canadei, faza maximă se va produce în timpul când la noi va fi 2 oare și 44 minute după miezul nopții.

II. *A doua întunecime parțială de soare* va fi în 12 Septembrie. Visibilă din regiunile înghețate de Nord, Alaska și Strâmtoarea de Behring. Faza maximă se va produce pe când la noi va fi 6 oare și 41 minute dimineața.

III. *A treia întunecime parțială de soare* va fi în 11 Oct. Visibilă din Argentina și Chili (America de Sud) din Continentul Antarctida și mările învecinate. Faza maximă se va produce pe când la noi va fi 2 oare după amiazi.

IV. *Prima întunecime totală de lună* va fi în 2 Aprilie. Visibilă din Australia și insulele apusene ale Oceaniei, din Asia, Africa și Europa răsăriteană. Ea începe la 7 oare 27 minute după amiazi și sfârșește la 12 oare 47 minute noaptea.

V. *A doua întunecime totală de lună* va fi în 26 Septembrie. Visibilă din Australia, Asia, Africa și parte din Europa răsăriteană. Ea începe la 6 oare 40 minute după amiazi și sfârșește la 12 oare 55 minute noaptea.

SEMNELE CERESTI ȘI CARACTERUL LOR:

Soarele și celelalte planete	
Soarele	☉
Mercurie	☿
Vinerea	♀
Pământul	♁
Marte	♂
Vesta	♁
Junone	♁
Palade	♁
Cerere	♁
Joie	♁
Saturn	♄
Urania	♅

Douăsprezece zodii ale ceriului	
Berbecule	♈
Taurul	♉
Gemenii	♊
Racul	♋
Leul	♌
Fecioara	♍
Cumpăna	♎
Scorpia	♏
Săgetătorul	♐
Căpriorul	♑
Udătorul	♒
Peștii	♓

SĂRBĂTORILE ȘI ALTE ZILE SCHIM- BĂTOARE DE PESTE AN.

Nașterea Domnului nostru Iisus Christos, Vineri.

Mâncare de carne 6 săptămâni 4 zile.

Triodul începe în 1 Februarie.

Lăsatul de carne în 15 Februarie.

„ „ brânză în 22 Martie.

Bunavestire, Miercuri a cincea săptămână din Post.

Sfintele Paști, în 12 Aprilie.

Înălțarea Domnului, în 21 Maiu.

Dumineca Rusaliilor, în 31 Maiu.

Postul SS. Apostoli 3 săptămâni 1 zi (lăsatul de carne în 7 Iunie) ziua lor Luni.



SĂRBĂTORILE

prevăzute în Legea Repausului Duminical.

1. Toate Duminecile de peste an.
2. Anul nou, 1 Ianuarie.
3. Botezul Domnului, 6 Ianuarie.
4. Unirea Țărilor Românești, 24 Ianuarie.
5. Paștile 2 zile, 12 și 13 Aprilie.
6. Sf. M. M. George, 23 Aprilie.
7. Serbătoarea Muncei, 1 Maiu.
8. Independența României, 10 Maiu.
9. Înălțarea Domnului, Ziua Eroilor Neamului Românesc, 21 Maiu.
10. Nașterea Domnului (Crăciunul) 2 zile, 25 și 26 Decembre.

SĂRBĂTORI NAȚIONALE.

- 24*) Ianuarie, aniversarea Unirii Principatelor române (1859).
10**) Maiu, Proclamarea independenței României (1877).
29 Maiu, Înălțarea Domnului, Ziua Eroilor.
22 Iulie, ziua numelui Majestății Sale Reginei Maria.
15 Octombrie, ziua nașterii Majestății Sale Regelui Carol II. (1893)
25 Octomvrie, ziua nașterii Măriei Sale Marelui Voevod Mihai (1921)
29 Octombrie, ziua nașterii Majestății Sale Reginei Maria. (1875)
8 Noembrie, ziua numelui Măriei Sale Marelui Voevod Mihai.
18) Novembre (1 Decembre) Unirea Transilvaniei, Banatului și părților ungurene (Maramurăș, Crișana) (1918) cu Patria Mamă.

ZILE MARI ALE NEAMULUI ROMÂNESC**).

- 11/24 Iulie, Bătălia dela Mărăști (1917).
6/19 August, Bătălia dela Mărășești (1917).
14/27 August, Întrarea României în Războiul pentru întregirea Neamului (1916).
12/25 Octombrie, Marea Bătălie dela Oituz (1916).
18 Novembre (1 Decembre) Proclamarea Unirii Transilvaniei, Banatului și părților ungurene (Maramurăș, Crișana) cu România (vechiul Regat), săvârșită în marea Adunare din Alba Iulia. (1918)

*) Datele sunt cele ale c. Iulian vechiu din considerare la datul calendaristic din trecut.

**) Se folosesc și datele calendaristice vechi din punct de vedere istoric al trecutului.

POSTURILE IN BISERICA RĂSĂRITEANĂ DREPTMĂRITOARE.

1. Zilele de Mercuri și Vineri de peste an. — 2. Ajunul Botezului 5 Ianuarie. — 3. Postul Paștilor din 23 Februarie până în 11 Aprilie — 4. Postul SS. Apostoli Petru și Pavel 8—28 Iunie. — 5. Postul Sântă-Măriei 1—14 August. — 6. Taierea capului S. Ioan 29 August. — 7. Ziua Crucii 14 Septembrie. — 8. Postul Crăciunului din 15 Novembre până 24 Decembre.

DESLEGAREA POSTULUI.

Vineri 2 Ianuarie	Vineri 17 Aprilie
Mercuri 4 Februarie	Mercuri 3 Iunie
Vineri 6 Februarie	Vineri 5 Iunie
Mercuri 15 Aprilie	Mercuri 30 Decembre

Săptămâna brânzei: 16 Februarie — 22 Febr. deci deslegare la ouă, lapte, unt, brânză: Mercuri în 18 și Vineri în 20 Februarie.

Însemnare. S. însemnează Sfânt; SS. Sfinții; P. sau Păr. Părinte; PP. Părinți; C. Cuvios; Ca Cuvioasa; CC. PP. Cuvioșii Părinți; Ca. m. Cuvioasa maică; M. Martir (Mucenic); Ma Martira (Mucenița); Ap. Apostol; SS. Ap. Sântii Apostoli; Arhep. Aep. Arhiepiscop; Ep. Episcop; Arhid. Arhidiacon; Pat. Patriarh; MM. Marele Martir (Mucenic); MMă. Marea Martiră (Muceniță); Mii Martirii (Mucenicii); Mle Martirele (Mucenițele); Pr. Profet (Proroc); Ev. Evangelist; Mat. Mateiu; c. M. cel Mare; f. d. m. făcătoriu de minuni; Ad. m. Aducerea moaștelor; G. d. a. Gură de aur; inv. învierii; gl. glas; c. cap. v. vers.

Lună nouă ☾	Lună plină ●
Pătrariul întâiu ☾	Pătrariul din urmă ☾

Zilele Săpt. Zilele Săptămânii.

Vezi: Sărbătorile cele însemnate cu (+) roșie sunt sărbători împărătești, iară cele cu (+) neagră sunt sărbători bisericești.

Ianuarie,

are 31 zile

Ziua are 10 și noaptea 14 ore

Gerariu.

Zilele săpt.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Datul	Numele sfinților Cal. Grigorian	Zodia	Soarele	
						resare	apune
Joi	1	(+) Taiera împ. Vasilie c. m.	1	Anul nou		7.42	4.24
Vin.	2	C. P. Silvestru (harți)	2	Macarie		7.42	4.25
Sâm.	3	Pr. Malachia; M. Gordie	3	Genoveva		7.42	4.26

Evangelia Duminicii înainte de Botez, Marcu c. 1, v. 1-8: „Începerea evangheliei lui Iisus Christos...”; ev. inv. 8; gl. 5.

Dum.	4	Sob. celor 70 Ap.; C. P. Teoctist	4	Titu		7.42	4.28
Luni	5	Mii Teopemt și Teona; Ca Sinclitica	5	Telesfor		7.42	4.29
Marți	6	(+) Botezul Domn. n. l. Ch.	6	(+) Cel trei Regi		7.42	4.30
Merc.	7	(+) Sob. S. Ioan Botez.	7	Valentin		7.42	4.31
Joi	8	C. m. Domicia: Cii P. George Emilian m.	8	Severin		7.41	4.33
Vin.	9	M. Polieuct	9	Iulian		7.41	4.34
Sâm.	10	P. Grig. Ep. Nisiei; Cii Dometie Ep. M.	10	Pavel Pustn.		7.41	4.35

Duminea după Botezul Domnului, Mateiu c. 4, v. 12-17: „În vremea aceea auzind Iisus, că Ioan s'a prins...”; ev. inv. 9; gl. 6.

Dum.	11	C. P. Teodosie	11	Higin		7.40	4.36
Luni	12	Ma Tațiana	12	Ernest		7.40	4.37
Marți	13	Mii Ermil și Stratonie	13	Ilarie		7.40	4.38
Merc.	14	CC.PP. uciși în Sinai și Rait	14	Felix		7.40	4.38
Joi	15	CC. PP. Pavel Tebeul, Ioan Colibașul	15	Maurus		7.40	4.39
Vin.	16	Închinarea cinst. lanț al Ap. Petru	16	Marcel		7.39	4.40
Sâm.	17	C. P. Antonie cel Mare	17	Antonie pustn.		7.38	4.41

Duminea Leproșilor, cea din Duminea a 29-a după Rusali, Luca, c. 17, v. 12-19: „În vremea aceea intrând Iisus într'un sat, l'au întâmpinat pe ei 10 bărbați leproși...”; ev. inv. 10; gl. 7.

Dum.	18	PP. Atanasie și Chiril Aep. Alexand.	18	Prisca		7.37	4.42
Luni	19	CC. PP. Macarie și Arsenie	19	Canut		7.36	4.44
Marți	20	C. P. Eutimie cel mare	20	Fab. și Seb.		7.36	4.46
Merc.	21	C. P. Macsim măr; M. Neofit	21	Agnes		7.35	4.47
Joi	22	S. Ap. Timoteiu; M. Anastasie	22	Vincentiu		7.35	4.48
Vin.	23	Mii Climent și Agatangel	23	Logod. Mariei		7.34	4.49
Sâm.	24	Ca maică Xenia	24	Timoteiu		7.33	4.50

Duminea lui Zacheu, cea din Duminea a 32-a după Rusali, Luca c. 19, v. 1-10: „În vremea aceea trecea Iisus prin Ierihon...”; ev. inv. 11; gl. 8.

Dum.	25	(+) Grigorie Teol. Aep. Const.	25	Întoarcerea lui Pavel		7.32	4.52
Luni	26	C. P. Xenofon	26	Policarp		7.31	4.53
Marți	27	(+) Ad. m. S. Ioan Ch. (G. d. a.)	27	Ioan Chrisost.		7.30	4.55
Merc.	28	C. P. Efrem Sirul	28	Carol cel Mare		7.29	4.57
Joi	29	Aduc. moașt. S. M. Ignatie	29	Francisc Sal.		7.28	4.58
Vin.	30	(+) SS. Trei Ier. Vasilie Grigorie Ioan	30	Martina		7.27	5.00
Sâm.	31	SS. fără de arg. f. d. m. Chir și Ioan	31	Petru N.		7.26	5.02

Ianuarie.

Povețe economice.

Cară gunoiu, că locurile altcum sărăcesc și nu-ți resplătesc munca. Drege uneltele de economie, căci acum având timp, poți să stai lângă măestru, ca să-ți facă un lucru de treabă. Vitelor dă nutreț învrăstat, că-l mănâncă și mistue mai bine. Numără săptămânile până la Sân-George și vezi cum stai. Curățește pomii de mușchiu, coajă bătrână, crengi uscate și pe timp umed de iască. Unge ranele cu o amestecătură de balebă, pământ cleios și păr de bou tăiat mărunț. Adună neaua cu lopata grămezi în jurul pomilor. Astfel umpli pământul de umezală și faci pomii să întârzie cu înflorirea, prin ce-i scapi de brumă. Din pivniță depărtează legumile putrede.

Prevestirea timpului.

1—8 ger; 9—15 moină zăpadă; 16—19 senin și frig; 20—30 ger.

Notițe:

Februarie,

are 28 zile

Ziua are 11 și noaptea 13 ore

Faur.

Zilele săpt.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Datul	Numele sfinților Cal. Grigorian	Zodia	Soarele resare apune
-----------------	-------	---	-------	------------------------------------	-------	-------------------------

Tridul. Dumineca Vameșului și a Fariseului, Luca a 16-a cea din Dumineca a 33-a după Evang. c. 18, v. 10—14: „Zis-a Domnul pilda aceasta: Doi oameni s'au suit în biserică...”; ev. inv. 1; gl. 1.

Dum.	1	S. M. Trifon	1	Ignat		7.24 5.03
Luni	2	(+) Întâmpinarea Domnului	2	(+) Int. Dlui		7.23 5.05
Marti	3	Sf. și dreptul Simeon Pr. Ana	3	Blasius		7.22 5.06
Merc.	4	C. P. Isidor (harti)	4	Verorica		7.21 5.07
Joi	5	Ma Agata	5	Agata		7.20 5.08
Vin.	6	C. P. Vucol Ep. Smirnei (harti)	6	Dorotea		7.19 5.10
Sâm.	7	C. P. Partenie Ep. Lampsac.	7	Romuald		7.17 5.11

Dumineca Fiului răstăcit, Luca c. 15, v. 11—32: „Zis-a Domnul pilda aceasta: Un om avea doi feciori...”; ev. inv. ; gl. 2.

Dum.	8	M. M. Teodor Stratilat, Pr. Zaharia	8	Ioan		7.16 5.13
Luni	9	M. Nichifor	9	Apolonia		7.15 5.15
Marti	10	S. M. M. Haralampie	10	Scholastica		7.13 5.17
Merc.	11	M. Vlasie	11	Desideriu		7.12 5.18
Joi	12	C. Păr. Meletie Aep. Ant. M. Crăstea	12	Eulalia		7.11 5.19
Vin.	13	C. P. Martinian	13	Ecaterina		7.09 5.21
Sâm.	14	C. P. Auxentie	14	Valentin		7.07 5.22

Dumineca lăsatului de carne, Mateiu c. 25, v. 31—46: „Zis-a Domnul: Când va veni Fiul omului într'u mărirea sa...”; ev. inv. 3; gl. 3.

Dum.	15	Apost. Onisim	15	Faustin		7.06 5.24
Luni	16	M. M. Pamfilie; Mii Ier. Sam. și Isaia	16	Iuliana		7.04 5.26
Marti	17	M. M. Teodor Tiron	17	Constanția		7.01 5.28
Merc.	18	P. Leon desl. oauă și brânză	18	Flavian		7.00 5.29
Joi	19	Apostolul Archip	19	Conrad		6.58 5.31
Vin.	20	C. Păr. Visarion și Leon desl. oauă și brânză	20	Eleuteriu		6.57 5.33
Sâm.	21	C. P. Timoteiu și Eustație	21	Eleonora		6.55 5.34

Dumineca lăsatului de brânză, Mateiu c. 6, v. 14—21: „Zis-a Domnul: De veți ierta oamenilor greșelele lor...”; ev. inv. 4; gl. 4.

Dum.	22	Afl. moașt. SS. Mi din Eugenia	22	Petru C.		6.53 5.36
Luni	23	S. M. Policarp Ep. Smirnei	23	Romana		6.50 5.38
Marti	24	(+) Afl. cap. S. Ioan Botezătorul	24	Matia ap.		6.48 5.39
Merc.	25	C. P. Tarasie Aep. Const.	25	Valburga		6.46 5.41
Joi	26	P. Porfirie Ep. Gaziei	26	Alexandru		6.44 5.42
Vin.	27	C. P. mărt. Procopie	27	Leandru		6.43 5.44
Sâm.	28	C. C. Vasilie măr.	28	Romanus		6.42 5.44

Februarie.

Povețe economice.

Cerne bucatele de sămânță. Cară încă și împrăstie gunoiu, ca pe când se desgheață, zama lui să intre în pământ. Când timpul e frumos, poți începe aratul. De n'ai făcut în Ianuarie, adună acum neaua împrejurul pomilor. Curățește livezile de mușinoaie, petri și mărăcini, și pe unde locul e pleș sămănă iarbă. Lasă berbecii la oile ce vrei să fete în Iulie și le păzește să nu bea apă de pe neauă, căci cele de a fâta pierd mielul, — iar celor fătate li-să strică laptele. Taie mlădiță de altoit din partea despre mează-zi a pomilor, le implântă în năsip ori pământ umed, până la folosință. Sfârșește curățirea pomilor de omide, și când timpul e frumos poți sădi pomi. Curățește altoii mai tineri de crengile netrebnice, ca să crească frumoși. Fă resadniță și sămănă țeler, ceapă, sălătă, călărabe, crastaveți și altele, pe cari le vei apăra prin un acoperemânt în contra gerului.

Prevestirea timpului.

Din 1—11 ger, vânt; 12—15 bine și vreme moale; 16—25 de mijloc; 26—28 zăpadă, frig.

Notițe:

Martie,

are 31 zile

Ziua are 12 și noaptea 12 oare

Germenar

Zilele săpt.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Datul	Numele sfinților Cal. Grigorian	Zodia	Soarele răsare	apune
-----------------	-------	---	-------	------------------------------------	-------	-------------------	-------

Duminica 1-a din Post, Ioan c. 1. v. 44—52: „În vremea aceea voia Iisus să meargă în Galilea...”;
ev. inv. 5; gl. 5.

Dum.	1	Ca Mă Eudochia	1	Albin		6.38	5.47
Luni	2	M. Teodot Ep. Chirinei	2	Simpliciu		6.37	5.48
Mărti	3	Mii Entropie. Cleonic, Vasilisc	3	Cunigunda		6.35	5.49
Merc.	4	C. P. Gherasim	4	Casimir		6.33	5.51
Joi	5	M. Conon	5	Eusebiu		6.31	5.52
Vin.	6	SS. 42 M. din Amorea	6	Frideric		6.29	5.54
Sâm.	7	Mii Vasil, Efrem, Capiton, Eugenie, Eterio	7	Toma Acuin.		6.27	5.55

Duminica a 2-a din Post, Marcu c. 2, v. 1—12: „În vremea aceea intră Iisus în Capernaum...”; ev. inv. 6; gl. 6.

Dum.	8	C. P. Teofilact mărturis.	8	Ioan		6.25	5.57
Luni	9	(†) SS. 40 M. din Sebast	9	Francisca		6.24	5.58
Mărti	10	M. Codrat	10	Cei 40 mart.		6.22	5.59
Merc.	11	P. Sofronie Patr. Ierusal. ☩	11	Eracliu		6.21	5.59
Joi	12	C. P. Teofan mărturisit.	12	Grigorie		6.19	6.00
Vin.	13	Ad. m. s. Nichifor Pat. Const.	13	Rosina		6.18	6.02
Sâm.	14	C. P. Benedict, M. Alexandru	14	Matilda		6.16	6.03

Duminica a 3-a din Post, Marcu c. 8, v. 34—38: „Zis-a Domnul: Celace voește să vină după mine...”; ev. inv. 7; gl. 7.

Dum.	15	M. Agapie	15	Longin		6.14	6.04
Luni	16	M. Sabin și Papie	16	Heribert		6.12	6.06
Mărti	17	C. Alexie omul lui D-zeu	17	Gertruda		6.10	6.07
Merc.	18	P. Ciril Aep. Ierusal.	18	Eduard		6.09	6.08
Joi	19	Mii Chrisant și Daria ☩	19	Iosif		6.07	6.10
Vin.	20	CC. PP. ucși în măn. s. Sava	20	Nichita		6.05	6.11
Sâm.	21	C. P. Iacob Ep. Cataniei și m.	21	Benedict		6.02	6.13

Duminica a 4-a din Post, Marcu c. 9, v. 17—31: „În vremea aceea, a venit un om la Iisus...”; ev. inv. 8; gl. 8.

Dum.	22	M. Vasilie preotul	22	Paulina		6.00	6.14
Luni	23	C. M. Nicon și învățăceli lui	23	Victorin		5.58	6.15
Mărti	24	C. P. Zaharie	24	(†) Gavril arh.		5.57	6.16
Mer.	25	(†) Bunavestire (Denie)	25	(†) Bunavestire		5.55	6.18
Joi	26	Sob. mai mar. voev. Gavriil	26	Emanuil		5.53	6.19
Vin.	27	S. Mă Matrona din Tesalonic (Denie)	27	Rupert		5.51	6.21
Sâm.	28	C. Ștefan f. de minuni	28	Guntram		5.49	6.22

Duminica a 5-a din Post, Marcu c. 10, v. 33—45: „În vremea aceea, luând Iisus pe cei doisprezece...”; ev. inv. 9; gl. 1.

Dum.	29	C. P. Marcu Ep., Ciril diac.	29	(†) Florii, Eustațiu		5.47	6.24
Luni	30	C. Ioan Scărariul	30	Cuirin		5.45	6.26
Mărti	31	C. P. și f. d. m. Ipatie Ep. Gang.	31	Amos pr.		5.44	6.26

Martie.

Povețe economice.

Samănă grâu de primăvară, apoi orz, ovės, mazere, mazărică și lucernă. Grăpează locurile de lucernă și trifoiu sămănat din alți ani, ca să crească mai bine. Printre sămănăturile toamnălice, ce au eșit rari, aruncă sămânța de trifoiu. Sădesce legumile menite pentru a-ți face sămânță. Ca să le aperi în contra omidelor, pune în apropiere câteva sămânțe de cânepă. Mirosul acesteia alungă fluturii. Cartofii înghețați ferbe-i și scurge apa de pe ei, apoi îi dă la vite, altcum se vor bolnăvi, că-s otrăvicioși. Macină bucate pe timp mai îndelungat. Fă altoirea pomilor, gătește straturi pentru legumi și le samănă.

Prevestirea timpului.

Până la 5 senin și bine, noaptea frig; 6—12 bine și nooros; 13—16 zăpadă și frig; 17—24 moale vânturos, 25—27 ploaie; 28—31 bine.

Notițe:

Aprilie,

are 30 zile

Ziua are 18 și noaptea 11 ore

Prier.

Zilele săpt.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Datul	Numele sfinților Cal. Grigorian	Zodia	Soarele	
						resare	apun
Merc.	1	C. Mă Maria Egipteanca	1	Hugo		5.42	6.27
Joi	2	C. P. Tit f. d. m.	2	Francisc		5.40	6.28
Vin.	3	C. P. Nichita mărturisit.	3	(+) Vin. Pat. Crist.		5.38	6.30
Sâm.	4	C. P. Iosif scriit. de cânt.	4	Isidor		5.36	6.31

Dumineca a 6-a din Post, a Florilor, Ioan c. 12 v. 1—18: „Mai înainte de Paști cu 6 zile...”

Dum.	5	(+) Florile; Mii Teodul și Agatopod	5	(+) Sf. Paști, Vinc.		5.34	6.32
Luni	6	C. P. Eutichie Aep. Const.	6	(+) L. Paști, Sixtus		5.32	6.33
Marți	7	C. P. George Ep. Militinei	7	Herman		5.31	6.34
Merc.	8	SS. Ap. Irodion Agav, Ruf.	8	Dionisie		5.29	6.36
Joi	9	M. Eupsichie din Cesarea (Denie) ☿	9	Ezechiel		5.27	6.37
Vin.	10	(+) Vin. Patimilor; Mii Terentie și Pom.	10	Maria		5.25	6.39
Sâm.	11	M. Antipa Ep. Pergamului	11	Leon		5.23	6.40

Dumineca Sfințelor Paști, Ioan c. 1, v. 1—17: „Întru început era cuvântul...”

Dum.	12	(+) Sfințele Paști; C. P. Vasile märtur.	12	Iuliu		5.21	6.41
Luni	13	(+) L. Paștilor; M. Artemon	13	Hermen		5.18	6.43
Marți	14	(+) M. Paștilor; C. P. Martin mărturis.	14	Tibur		5.19	6.42
Merc.	15	SS. Apli. Aristarh, Pud, și Trofim. (harti)	15	Anastasia		5.16	6.45
Joi	16	MM. Agapia, Irina și Chionia	16	Turibius		5.14	6.46
Vin.	17	C. P. Simeon și Achachie (harti)	17	Rudolf		5.12	6.48
Sâm.	18	C. P. Ioan Invațăc. sf. Grigorie Dec. ☿	18	Apolon		5.10	6.49

Dumineca a 2-a după Paști, a Tomei, Ioan c. 21, v. 19—31: „Fiind seara în ziua aceea...”;
ev. inv. 1; gl. 1.

Dum.	19	C. P. Ioan din Peștera veche	19	Crescentia		5.08	6.50
Luni	20	C. P. Teodor Trichina	20	Sulpiciu		5.07	6.52
Marți	21	Mii Ianuarie și Teodor	21	Auselm		5.06	6.53
Merc.	22	C. P. Teodor Sichieotul	22	Soter și Caiet		5.04	6.54
Joi	23	(+) S. M. M. George	23	Adalbert		5.02	6.55
Vin.	24	S. M. Sava Strat, Ca Elisaveta	24	George		5.00	6.57
Sâm.	25	Ap. și Ev. Marcu ☿	25	Marcu ev.		4.58	6.58

Dumineca a 3-a după Paști, a Mironosițelor, Marcu c. 15, v. 43—47: „În vremea aceea venit-a
Iosif din Arimatea...”; ev. inv. 3; gl. 2.

Dum.	26	M. Vasile Ep. Amasiei	26	Cletus		4.56	6.59
Luni	27	M. Simeon fratele Domnului	27	Peregrin		4.55	7.01
Marți	28	Aplii Iason și Sosipatru	28	Vitalis		4.54	7.02
Merc.	29	Mii din Chizic; C. Memnon f. d. m.	29	Petru M.		4.52	7.03
Joi	30	Ap. Iacob al lui Zevedei	30	Ecaterina		4.50	7.04

Aprilie.

Povețe economice.

Plivește sămănăturile de buruene înainte de a fi cu paiu. Samănă cucuruz (păpușoiu) și pune cartofi. Udă bine pomii sădiți de curând. Plivește și sapă școala de pomi. Grăbește cu altoirea pădureșilor, ca să nu întârziezi. Grijește, ca să nu se umfle vitele de nutrețul cel verde; dă-le fân înainte de a le scoate la pășune. Resadnițele cu acoperemânt se descoper toată ziua, ba și peste noapte, dacă nu e temere de înghețat. Se începe lucru de viie. În lipsă de ploaie udă grădina de legumi, mai bine dimineața. După Săn-George vitele se scot la pășune. Întoarce grânele și ca să le mântui de gărgărițe, pune lână nespălată în apropierea coșurilor de grâu, căci mirosul ei le alungă. Grăul întins amestecă-l cu pulbere de cărbuni și după 14 zile cerne-l, că-și perde mirosul.

Prevestirea timpului.

Dela 1—6 brumă, frig; 7—12 vânt; 13—20 timp plăcut; 21—30 ploios și vânt, cătră fine timp plăcut.

Notițe:

Maiu.

are 31 zile

Ziua are 14 și noaptea 10 oare

Florariu.

Zilele săpt.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Datul	Numele sfinților Cal. Grigorian	Zodia	Soarele	
						resare	apune
Vin.	1	Pr. Ieremia	1	Filip		4.49	7.06
Sâm.	2	Aduc. m. s. Atanasie c. m. P. Al. ●	2	Atanasie		4.47	7.07
Duminica a 4-a după Paști, a Slăbănogului, Ioan c. 5, v. 1—15: „În vremea aceea s'a suit Iisus în Ierusalim...”; ev. Inv. 4; gl. 3.							
Dum.	3	Mii Timoteiu și Maura	3	Afl. s. cruci		4.47	7.08
Luni	4	Ca Mă Pelaghia	4	Florian		4.44	7.10
Mărți	5	M. Mă Irina	5	Piu V.		4.43	7.11
Merc.	6	Dreptul Iov	6	Ioan		4.42	7.12
Joi	7	Pomen. s. †; Mii Acachie și Codrat	7	Stanislau		4.40	7.13
Vin.	8	(†) Ap. și ev. Ioan; C. P. Arsenie c. m.	8	Mihail		4.39	7.15
Sâm.	9	Pr. Isaia, M. Christof ☿	9	Grigorie N.		4.37	7.16
Duminica a 5-a d. Paști, a Samarinenței, Ioan c. 4, v. 5—42: „În vremea aceea, venit-a Iisus în cetatea Samariei...”; ev. Inv. 7; gl. 4.							
Dum.	10	Ap. Simeon Zilotul	10	Izidor	} Zile de rug.	4.35	7.17
Luni	11	M. Mochie	11	Gangolf		4.34	7.18
Mărți	12	PP. Gherman Aep. Const. Epifanie al Cip.	12	Pancrațiu		4.33	7.19
Merc.	13	M. Glicheria	13	Servațiu	} Zile de rug.	4.32	7.20
Joi	14	M. Isidor din Chios	14	(†) Înălț. D., Bonif.		4.31	7.21
Vin.	15	C. P. Pachomie cel mare	15	Sofia		4.30	7.23
Sâm.	16	C. P. Theodor Sfințitul	16	Ioan N.		4.29	7.24
Duminica a 6-a d. Paști, a Orbului, Ioan c. 9, v. 1—38: „În vremea aceea trecând Iisus...”; ev. Inv. 8; gl. 5.							
Dum.	17	Ap. Andronic ☿	17	Paschal		4.28	7.25
Luni	18	M. Teodot, Mle Crist., Alex., Eufrosina	18	Venant		4.27	7.26
Mărți	19	M. Patrichie Ep. Prusiei	19	Celestin		4.26	7.27
Merc.	20	(†) M. Talaleu	20	Bernhard		4.25	7.28
Joi	21	(†) Înălțarea Dni; Constantin și Elena	21	Felix		4.24	7.29
Vin.	22	M. Vasilisc	22	Iulia		4.23	7.30
Sâm.	23	C. P. Mihail mărt. Ep. Sinadie	23	Desideriu		4.22	7.32
Duminica a 7-a după Paști, a SS. Părinți, Ioan c. 17, v. 1—13: „În vremea aceea, ridicând Iisus ochii săi la ceru...”; ev. Inv. 10; gl. 6.							
Dum.	24	C. P. Simion ☾	24	(†) Rus., Ioana		4.22	7.33
Luni	25	a 3-a afl. a cap. s. Ioan Botez.	25	(†) L. Rus; Urban		4.20	7.34
Mărți	26	Ap. Carp	26	Filip		4.19	7.35
Merc.	27	M. Terapont	27	Ioan		4.18	7.36
Joi	28	P. Nichita Ep. Calcedon	28	Wilhelm		4.17	7.37
Vin.	29	C. Mă Teodosia	29	Maxim		4.16	7.38
Sâm.	30	C. P. Isachie	30	Ferdinand		4.15	7.39
Duminica Rusalilor, Ioan c. 7, v. 37—53: „Iar în ziua cea de pe urmă, cea mare a praznicului...”; ev. Inv. 11; gl. 6.							
Dum.	31	(†) Pog. Dub. Sf; S. Ap. Ermia; S. M. Ermei ●	31	Angela		4.15	7.40

Maiu.

Povește economică.

Udă altoii cât mai des, și la cei prinși le slăbește nițel legătura. Samănă căneapă și in. Pe timp liniștit afumă pomii băntuiți de omide cu pucioasă presărată pe jeratic, că vor peri toate. Cucuruzul se sapă, când e în patru frunze. Cosește luțerna înainte de înflorire, dar grijește, să n'o tai prea pe jos, că pierе multă din ea. De o dai verde la vite, svanteaz-o mai întâiu și o amestecă cu paie mănunte-late. Pe la mijlocul lunii se resădește tutunul (tăbacul) înmuindu-i-se mai nainte rădăcina în zamă de gunoii și năsip. Ogoritul trebuie sfârșit. Gândacii de Maiu se scutură dimineața, se adună și omor cu piciorul, ori se dau la galițe. De pe cartofii ce-i dăm la animale, colțul trebuie depărtat, că acela e veninos.

Prevestirea timpului.

1—10 timp plăcut; 11—15 ploios; 16—20 plăcut; 21—24 ploaie; 25—31 timp plăcut.

Notițe:

Iunie,

are 30 zile

Ziua are 15 și noaptea 9 oare

Cireșeriu.

Zilele săpt.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Datul	Numele sfinților Cal. Grigorian	Zodia	Soarele resare apune
Luni	1	(+) L. Rusalilor; M. Iustin	1	Grațiana		4.15 7.41
Marți	2	(+) M. Rusalilor; P. Nich. m. Pat. Const. M. Ioan; c. n. d. Suc.	2	Erasm		4.14 7.42
Merc.	3	M. Lucian, Ma Paula (harti)	3	Clotild		4.14 7.42
Joi	4	M. Mitrofan, Patr. C. SS. Maria și Marta	4	(+) Joia v., Florian		4.13 7.43
Vin.	5	M. Doroteiu Ep. Tirului (harti)	5	Bonifaciu		4.12 7.44
Sâm.	6	CC. PP. Visarion f. d. m. și Harion	6	Norbert		4.12 7.45

Duminea 1-a după Rusalii, a Tuturor Sfinților, Mateiu c. 10, v. 32—33, 37—38: „Zis-a Domnul învățăcelilor săi: Tot ceea ce va mărturisii pentru mine...”; ev. inv. 1; gl. 8.

Dum.	7	M. Theodot Ep. Anchirei	7	Înima Dnii Lucreția		4.11 7.45
Luni	8	M. Teodor Stratilat (inc. Post. S. P.)	8	Medard		4.11 7.46
Marți	9	P. Chiril Arhep. Alex.	9	Primus		4.11 7.47
Merc.	10	Mii Timoteiu Alex. Ant.	10	Margareta		4.11 7.48
Joi	11	Apli Bartolomeu și Varnava	11	Varnavas		4.11 7.48
Vin.	12	C. P. Onufrie, C. P. Petru din Aton	12	Ioan Fac.		4.11 7.49
Sâm.	13	Ma Achilina, S. Trifilie, Ep. Leucustei	13	Antonie Pad.		4.10 7.51

Duminea a 2-a după Rusalii, Mateiu c. 4, v. 18—23: „În vremea aceea umblând Iisus pe lângă marea Galileei...”; ev. inv. 2; gl. 1.

Dum.	14	Pr. Eliseiu și Metodie Patr. Const.	14	Ioan Novi		4.10 7.50
Luni	15	Pr. Amos	15	Vitus		4.10 7.50
Marți	16	Tihon f. d. m. Ep. Amatun.	16	Beno		4.10 7.51
Merc.	17	Mii Manoil, Savel și Ismail	17	Adolf		4.10 7.51
Joi	18	M. Leontie	18	Gervasie		4.10 7.51
Vin.	19	Ap. Iuda frat. Domnului	19	Iuliana		4.10 7.51
Sâm.	20	M. Metodie Ep. Patarilor	20	Silverius		4.10 7.51

Duminea a 3-a după Rusalii, Mateiu c. 6, v. 22—33: „Zis-a Domnul: Luminătorul trupului este ochiul...”; ev. inv. 3; gl. 2.

Dum.	21	M. Iulian din Tarsis	21	Alois		4.10 7.51
Luni	22	M. Eusebie Ep. Samosat.; Ioana Mironos	22	Paulin		4.11 7.51
Marți	23	M. Agripina	23	Edeltrud		4.11 7.51
Mer.	24	(+) Nașt. S. Ioan Botezătorul	24	Ioan Botez.		4.11 7.51
Joi	25	Ca Mă Fevronia	25	Prosper		4.11 7.51
Vin.	26	C. P. David din Tesalonic	26	Vigilius		4.12 7.51
Sâm.	27	C. P. Samson prim. de străini	27	Ladislaw		4.12 7.52

Duminea a 4-a d. Rusalii, Mateiu c. 8, v. 5—13: „În vremea aceea, intrând Iisus în Capernaum...”; ev. inv. 4; gl. 3.

Dum.	28	Ad. moașt. SS. Chir și Ioan	28	Leo II.		4.12 7.52
Luni	29	(+) SS. Ap. Petru și Pavel	29	(+) Petru și Pavel		4.12 7.52
Marți	30	(+) Adun. (Sob) SS. Apostoli	30	Pavel		4.14 7.52

Iunie.

Povețe economice.

Când e ferbințeală scutește vitele, adăpostindu-le la umbră. Oculează pădureji mai bine după ploaie, și cu deosebire sara și dimineața. Samănă ridichi de toamnă. Când iarba e mai în floare, cosește-o. De pătimesc porcii la grumaz din cauza căldurei, dă-le leacuri pentru stomac. Astfel este în apotecă pulberea de Heleborus albus. La cei mari le dai cât ține vârful cușitului, la cei mici pe jumătate. Sapă viile a 2-a oară înainte ori după înflorire. De umblă furnici la coșnițe, închide calea, ungând cu petrolu scândura pe unde se urcă. Uscă cireșe, vișine și strugurei pentru iarnă. Samănă rapița.

Prevestirea timpului.

1—2 timp cald; 3—5 ploaie cu vânt; 6—7 ploaie; 8—10 vânt friguros, 11—30 timp bun, cald; apoi ploaie și vânt.

Roțițe:

Iulie,

are 31 zile

Ziua are 14 și noaptea 10 ore

Cuptoriu.

Zilele săpt.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Datul	Numele sfinților Cal. Grigorian	Zodia	Soarele	
						resare	apune
Merc.	1	SS. Cosma și Damian f. d. m.	1	Teobald		4.14	7.52
Joi	2	Vestmântul Născ. de D-zeu	2	Cercet. Mariei		4.15	7.52
Vin.	3	M. Iachint, P. Anatolie P. Const.	3	Eliodor		4.16	7.52
Sâm.	4	P. Andrei Aep. Crit. S. Marta	4	Udalrich		4.16	7.51

Dumineca a 5-a d. Rusalii, Mateiu c. 8, v. 28—34: „În vremea aceea, trecând Iisus de ceea
parte în pământul Gherghesenilor...”; ev. inv. 5; gl. 4.

Dum.	5	(†) C. P. Atanasie al Atonului	5	Domitiu		4.17	7.51
Luni	6	C. P. Sisoe cel mare	6	Pr. Isaia		4.17	7.50
Martî	7	C. P. Toma, Acachie M. Mă Chiriachi	7	Vilibald		4.18	7.50
Merc.	8	M. M. Procopie	8	Chilian		4.19	7.49
Joi	9	M. Pancrație Ep. Tavromeniei	9	Anatolia		4.20	7.49
Vin.	10	SS. 45 Mi din Nicopole	10	Amalia		4.21	7.48
Sâm.	11	Ma Eufemia	11	Piu I.		4.22	7.48

Dumineca a 6-a după Rusalii, a SS. Părinți. Mateiu c. 6, v. 1—8: „În vremea aceea intrănd
Iisus în corabie...” Ioan c. 17, v. 1—13: „În vremea aceea ridicând Iisus ochii săi la ceriu...”
ev. inv. 6; gl. 5.

Dum.	12	Mii Proclu și Ilarie; C. P. Mihail	12	Heinrich		4.23	7.48
Luni	13	(†) Sob. Archang. Gavril	13	Margareta		4.24	7.47
Martî	14	Ap. Achila	14	Bonaventura		4.24	7.47
Merc.	15	M. Chiric și Iulita mama lui	15	Împ. Apostol.		4.25	7.46
Joi	16	M. Antinogen	16	Maria B.		4.26	7.45
Vin.	17	(†) M. Mă Marina	17	Alexie		4.27	7.44
Sâm.	18	Mii Iachint și Emilian	18	Frideric		4.28	7.43

Dumineca a 7-a d. Rusalii, Mateiu c. 9, v. 27—35: „În vremea aceea trecând Iisus au mers
după dânsul doi orbi...” ev. inv. 7; gl. 6.

Dum.	19	C. P. Die și C. Mcă Macrina	19	Aurelia		4.29	7.42
Luni	20	(†) Prorocul Ilie	20	Pr. Ilie		4.30	7.41
Martî	21	CC. PP. Ioan și Simeon; Pr. Iezechiel	21	Olga		4.31	7.40
Merc.	22	(†) Mironos. Maria Magdalema	22	Maria Magd.		4.32	7.39
Joi	23	Mii Foca, Trofim, Teofil	23	Apollinarie		4.33	7.38
Vin.	24	M. Mă Christina	24	Christina		4.34	7.37
Sâm.	25	(†) Adorm. s. Ana; S. Olimpiada, Eupr.	25	Iacob ap.		4.35	7.36

Dumineca a 8-a după Rusalii, Mateiu c. 14, v. 14—22: „În vremea aceea a văzut Iisus popor
mult...” ev. inv. 8; gl. 7.

Dum.	26	M. Ermolae, C. Mă Paraschiva	26	Ana		4.37	7.35
Luni	27	(†) M. M. Pantelimon	27	Pantelimon		4.38	7.34
Martî	28	Ap. Prohor, Nicanor, Timon și Parmena	28	Victor		4.39	7.32
Merc.	29	M. Calinic; Ma Teodota	29	Marta		4.40	7.31
Joi	30	Aplii Sila și Silvan	30	Abdon și S.		4.41	7.30
Vin.	31	Dreptul Eudochim	31	Ignatie Loiola		4.42	7.29

Iulie.

Povețe economice.

Curățește șura și podurile, că e aci secerișul, pecând poartă grijă, să ai bani, ca să poți aduna grânele când sunt bune, însă nu rescoapte, că să scutură o mulțime de grăunțe și nici făina din ele nu e cu sporiu la aluat. Pe când te apuci de secerat, cucuruzul să fie săpat de a 2-a oară. Plivește viile, dar nu pe timp prea cald, ca să nu se împedece strugurii în creștere. Dinaintea coșnițelor pune un vas cu apă, ca albinele să aibă la îndemână. Aruncă de-asupra ei pae, ca să nu se înece. La cărat pune rogojini în car, ca grăunțele scuturate să nu se prăpădească. Acestea țin-le de sămânță, că-s cele mai frumoase. Udă curechiul băntuit de omide cu apă de săpun.

Prevestirea timpului.

Până la 9 timp plăcut; 10—14 ploaie și grindină; 15—24 timp plăcut și cald; 25—31 plooie și căldură

Notițe:

August,

are 31 zile

Ziua are 13 și noaptea 11 oare

Măsălarium.

Zilele săpt.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Datul	Numele sfinților Cal. Grigorian	Zodia	Soarele	
						resare	apune
Sâm.	1	Scoaterea c. † și Mii Macavei	1	L. s. Petru	♏	4.43	7.28
Dumineca a 9-a d. Rusali, Mateiu c. 14, v. 22-34: „În vremea aceea silit-a Iisus pe învățăcelii săi să intre în corabie...”; ev. inv. 9; gl. 8.							
Dum.	2	Aduc. moaștelor s. arhid. Ștefan	2	Porțiuncula	♏	4.44	7.26
Luni	3	CC. PP. Isachie, Dalmat, Faust	3	Ștefan	♏	4.46	7.25
Mărți	4	SS. 7 Tineri din Efes	4	Dominicus	♏	4.47	7.24
Merc.	5	M. Eusignie	5	Maria Schnee	♏	4.48	7.22
Joi	6	(†) Schimbarea la față ☾	6	Schimb. la față	♏	4.49	7.20
Vin.	7	C. M. Dometie	7	Caietan	♏	4.50	7.19
Sâm.	8	Emilian märt. Ep. Chizicului	8	Chiriac	♏	4.51	7.18
Dumineca a 10-a după Rusali, Mateiu c. 17, v. 14-24: „În vremea aceea s'a apropiat cătră Iisus un om îngenunchind înaintea lui...”; ev. inv. 10; gl. 1.							
Dum.	9	Ap. Matia	9	Roman	♏	4.52	7.17
Luni	10	M. și Arhid. Laurentie	10	Laurențiu	♏	4.54	7.16
Mărți	11	M. și Arhid. Euplu	11	Susana	♏	4.55	7.14
Merc.	12	Mii Fotie și Anichit	12	Clara	♏	4.57	7.12
Joi	13	C. P. Macsim mărturisit. ☾	13	Casian	♏	4.58	7.10
Vin.	14	Pr. Michea	14	Eusebie	♏	4.59	7.09
Sâm.	15	(†) Adorm. Născ. Dumnezeu	15	(†) Înalt. Mariei	♏	5.00	7.08
Dumineca a 11-a d. Rusali, Mateiu c. 18, v. 23-35: „Zis-a Domnul pilda aceasta: Asemănatu-s'a împărăția cerului omului împărat...”; ev. inv. 11; gl. 2.							
Dum.	16	Ad. icoanei Dlui; M. Diomid	16	Rochus	♏	5.01	7.06
Luni	17	M. Miron	17	Bertram	♏	5.03	7.05
Mărți	18	Mii Flor și Lavru	18	Elena	♏	5.04	7.03
Merc.	19	M. Andreiu Stratilat	19	Ludovic	♏	5.05	7.01
Joi	20	Pr. Samuil ☾	20	Bernhard	♏	5.06	6.59
Vin.	21	Ap. Tadeu și Ma Vassa	21	Anastasia	♏	5.07	6.57
Sâm.	22	M. Agatonic și Severian	22	Timoteiu	♏	5.08	6.56
Dumineca a 12-a d. Rusali, Mateiu c. 19, v. 16-26: „În vremea aceea s'a apropiat cătră Iisus un tânăr...”; ev. inv. 1; gl. 3.							
Dum.	23	M. Lup și Irineu	23	Filip	♏	5.10	6.54
Luni	24	M. Eutihie	24	Bartolomeiu	♏	5.11	6.52
Mărți	25	Înt. m. ap. Vartolomei; Ap. Tit	25	Ludovic	♏	5.12	6.50
Merc.	26	Mii Adrian și Natalia	26	Zefrin	♏	5.14	6.48
Joi	27	C. P. Pimen	27	Iosif Calas	♏	5.15	6.46
Vin.	28	C. P. Moisi Arapul ●	28	Augustin	♏	5.17	6.44
Sâm.	29	(†) Tăerea cap. Sf. Ioan Bot. (Post)	29	Tăer. c. s. Ioan	♏	5.18	6.42
Dumineca a 13-a după Rusali. Mateiu c. 21, v. 33-43: „Zis-a Domnul pilda aceasta: Un om era stăpân al casei...”; ev. inv. 2; gl. 4.							
Dum.	30	Alexandru, Ioan, Pavel Patr. Const.	30	Rosa	♏	5.19	6.40
Luni	31	Brăul Preacuratei Mariei	31	Raimund	♏	5.20	6.39

August.

Povețe economice.

Urmează cu oculatul. Sapă în jurul pomilor mai tineri. Samănă salată iernatică. Adună sămânțele de legumi coapte acum, le curățește și acată în cuiu, punându-le în săculețe. Seceră ovăsul, ce-l mai ai. Samănă rapița. De vezi albinele că prea mult șed pe afară, e semn, că n'au ce să lucre. Ridică coșnițele punând sub ele niște bucăți de scânduri potrivite. Stupii fără matcă să împreună cu alții mai slabi. Urmează cu plivitul viei. Uscă poame și fasole pentru iarnă. Altoii oculați, văzând că nu s'au prins, trebuiesc din nou oculați. Proptește pomii prea încărcăți și rărește poamele prea dese, ca să se poată coace. Ară pentru toamnă și pe la capătul lunei poți și sămăna. Adună simburii de toate poamele.

Prevestirea timpului.

1—4 timp plăcut; 5—10 timp ploios; 11—17 căldură; 18—25 ploaie; 26—31 timp plăcut.

Notițe:

Septembrie,

are 30 zile

Ziua are 12 și noaptea 12 oare

Râpciune.

Zilele săpt.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Datul	Numele sfinților Cal. Grigorian	Zodia	Soarele	
						resare	apune
Marti	1	(†) C. P. Simeon stâlpnicul	1	Egidiu		5.21	6.37
Merc.	2	M. Mamant și C. P. Ioan Pustn.	2	Stefan		5.23	6.35
Joi	3	M. Antim Ep. Nicomidiei	3	Serafina		5.24	6.33
Vin.	4	M. Vavila Ep. Ant. și Moisi Pr.	4	Rosalia		5.25	6.31
Sâm.	5	Pr. Zacharia	5	Laurent		5.26	6.30

Duminica 14-a d. Rusalii, Mateiu c. 22 v. 1—15; „Zis-a Domnul pilda aceasta: Asemănatus'a împărăția cerului omului împărat...”; ev. inv. 3; gl. 5.

Dum.	6	Minunea Archang. Mihail	6	Magnus		5.27	6.28
Luni	7	M. Sozont	7	Regina		5.29	6.26
Marti	8	(†) Nașt. Născ. de D-zeu	8	(†) Nașt. Mariei		5.30	6.24
Merc.	9	(†) SS. PP. Ioachim și Ana	9	Gorgonie		5.31	6.22
Joi	10	Mle Minodora, Mitrodora, Nimfodora	10	Nicolae Tol.		5.33	6.20
Vin.	11	Ca Mcă Teodora; M. Diodor	11	Protus		5.34	6.18
Sâm.	12	M. Antonom	12	Macedoniu		5.35	6.16

Duminica 15-a d. Rusalii, Înaintea Înălțării sfintei Cruci, Ioan c. 3, v. 13—17: „Zis-a Domnul. Nimenea nu s'a suit la ceruri...”; ev. inv. 4; gl. 6.

Dum.	13	M. Corneliu Sutașul	13	Matern		5.36	6.14
Luni	14	(†) Înălțarea cinstitei cruci (Post)	14	Înălț. Crucii		5.37	6.13
Marti	15	M. M. Nichita; Cuv. Visarion	15	Nicodem		5.38	6.11
Merc.	16	M. Mă Eufemia	16	Ludmila		5.40	6.09
Joi	17	M. Mă Sofia și ficele ei	17	Hildegard		5.41	6.07
Vin.	18	C. P. Eumenie făc. de minuni	18	Toma Ap.		5.43	6.05
Sâm.	19	Mil Trofim, Savatie, Dorimedont	19	Ianuarie		5.44	6.03

Duminica a 16-a după Rusalii, după Înălțarea sfintei Cruci, Marcu c. 8; v. 34—c. 9, v. 1: „Zis-a Domnul: Celace voește să vină după mine, să se lapede de sine...”; ev. inv. 5; gl. 7.

Dum.	20	M. Eustatie și fiii sei	20	Eustachie		5.45	6.02
Luni	21	Ap. Codrat din Magnesia	21	Mateiu ev.		5.46	6.05
Marti	22	M. Foca făcăt. de minuni	22	Mauritiu		5.47	5.07
Merc.	23	(†) Zăm. S. Ioan Botezăt.	23	Tecla		5.49	5.55
Joi	24	M. Tecla	24	Rupert		5.50	5.53
Vin.	25	C. mcă Eufrosina d. Alex.	25	Cleopa		5.52	5.51
Sâm.	26	(†) Adormirea S. Ioan Ev.	26	Ciprian		5.53	5.49

Duminica a 16-a d. Rusalii, Luca 1-a (cea din Duminica a 18-a după Ev.) c. 5, v. 1—11: „În vremea aceea sta Iisus lângă mare...”; ev. inv. 5; gl. 7.

Dum.	27	M. Calistrat	27	Cosma și Dam.		5.54	5.47
Luni	28	C. P. Chariton Mărturisit.	28	Vencisl. reg.		5.55	5.46
Marti	29	C. P. Chiriac Sihastrul	29	Mihail Arhan.		5.56	5.41
Merc.	30	M. Grigorie Aep. Armeniei	30	Ieronim		5.58	5.44

Septembre.

Povește economică.

În luna aceasta se începe culesul poamelor. Soiurile iernatice se culeg cu mâna și se împărțesc în clase după mărime și frumusețe, să aibă un preț mai bun. Înainte de a le așeza în pivniță se întind la soare, ca să ese umezala din ele. — Fă gropile pentru altoii, ce voiești a-i sădi mai târziu în toamnă. Rărește frunza de pe pomii pitici și cei puși în șir des, ca razele soarelui să-i poată străbate. Samănă bucate tomatice. Nu fi sgârcit la sămănat, că te vei căi la secerat. Pe la capătul lunii să ia miera dela stupi. De sunt încă flori, nu te grăbi, ca albinele să poată încă aduna. Livezile prăjite de arșița soarelui, pe unde vezi c'a secat colțul erbii, le samănă cu sămânță de iarbă și flori de fân.

Prevestirea timpului.

1—2 timp plăcut; 3—5 vânt cu ploaie; 6—15 timp plăcut; 16—25 timp ploios; 26—30 bine.

Notițe:

Octobre,

are 31 zile

Ziua are 11 și noaptea 13 ore

Brumărel.

Zilele săpt.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Datul	Numele sfinților Cal. Grigorian	Zodia	Soarele	
						resare	apune
Joi	1	Ap. Anania C.P. Roman cânt.	1	Remigiu		5.59	5.39
Vin.	2	M. Ciprian; Ma Iustina fecioara	2	Leodegar		6.01	5.37
Sâm.	3	M. Dionisie Areopagitul	3	Candid		6.02	5.35

Dumineca a 18-a după Rusalii, Luca a 2-a (cea din Dumineca a 19-a d. Ev.) c. 6, v. 31—36
„Zis-a Domnul: Precum voiți să vă facă vouă oamenii...”; ev. inv. 7; gl. 1.

Dum.	4	P. Ieroteiu Ep. Atenei	4	Francisc Ser.		6.03	5.34
Luni	5	M. Charitina	5	Placid		6.04	5.32
Mărti	6	(†) Ap. Toma	6	Bruno		6.05	5.30
Merc.	7	Mii Serghie și Vach	7	Iustina		6.07	5.28
Joi	8	Ca maică Pelaghia	8	Brigita		6.08	5.26
Vin.	9	(†) Ap. Iacob al lui Alfeu și C. P. Andronic	9	Dionisie		6.10	5.24
Sâm.	10	Mii Eulampie și Eulampia	10	Francisc Bor.		6.11	5.22

Dumineca a 19-a după Rusalii, a S. S. Părinți, Luca a 4-a (cea din Dumineca a 21-a d. Ev.) c. 8, v. 5—15: „Zis-a Domnul pilda aceasta: Eșit-a sămănătorul...”; Ioan c. 17, v. 1—13: „În vremea aceea ridicând Iisus ochii săi la ceruri...”; ev. inv. 8; gl. 2.

Dum.	11	(†) Ap. Filip; C. Teofan m.	11	Nicasiu		6.12	5.20
Luni	12	Mii Prov, Tarah, Andronic	12	Maximilian		6.13	5.19
Mărti	13	Mii Carp și Păpil	13	Coloman		6.15	5.17
Mer.	14	(†) Cuv. Paraschiva	14	Calistus		6.16	5.15
Joi	15	C.M. Lucian Preotul Antiohiei	15	Teresia		6.18	5.13
Vin.	16	M. Loghin Sutașul	16	Gallus		6.19	5.11
Sâm.	17	Pr. Osie; C. M. Andrei din Crit.	17	Hedvig		6.20	5.09

Dumineca a 20-a după Rusalii, Luca a 3-a (cea din Dumineca a 20-a după Ev.) c. 7, v. 1—16: „În vremea aceea mergând Iisus într-o cetate...”; ev. inv. 9; gl. 3.

Dum.	18	Ap. și Ev. Luca	18	Luca ev.		6.21	5.08
Luni	19	Pr. Ioil și M. Var	19	Petru d. Alc.		6.22	5.07
Mărti	20	M. M. Artemie	20	Felician		6.24	5.05
Merc.	21	C. P. Ilarion cel mare	21	Ursula		6.25	5.03
Joi	22	P. Averchie Ep. Ieropolei	22	Cordula		6.26	5.01
Vin.	23	Ap. Iacob frat. Domnului	23	Ioan Cap.		6.28	4.59
Sâm.	24	M. M. Areta	24	Rafail Archan.		6.29	4.58

Dumineca a 21-a d. Rusalii, Luca a 6-a (cea din Dumineca a 23-a d. Ev.) c. 8, v. 26—39: „În vremea aceea venit-a Iisus cu corabia în lătura Gadarenilor...”; ev. inv. 10; gl. 4.

Dum.	25	Mii Notario, Marcian, Martirie	25	Chrisant		6.30	4.57
Luni	26	(†) S. M. M. Dimitrie	26	Amant		6.32	4.56
Mărti	27	M. Nestor	27	Frument		6.34	4.54
Merc.	28	Mii Terentie și Neonila	28	Sim. și Iuda		6.35	4.52
Joi	29	Ma Anastasia; C. P. Avramie	29	Narcis		6.37	4.51
Vin.	30	Mii Zinovie și Zinovia sora sa	30	Claudie		6.38	4.49
Sâm.	31	Ap. Stachie, Amplie, Narcis, Urban, Aristo.	31	Wolfgang		6.39	4.48

Octobre.

Povețe economice.

Culesul poamelor ține încă. Grijește, nu cumva să le aduni pe timp ploios și nici dimineața înainte de a se fi luat apa de pe ele, că putrezesc. Straturile, din cari s'au scos legumile, trebuiesc săpate din nou, ca peste iarnă să degere. Resădește în straturi bine lucrate sălătă iernatică. Culege cucuruzul. Cartofii și napii de nutreț se sapă pe timp uscat, — se curățesc de rădăcinile mai subțiri și se pun să se sbicească înainte de a se așeza în pivniță ori groapă. Îndată ce am gătat cu săpatul se ară numai decât pământul menit a se sămăna de cu primăvară, gerul și frigul de peste iarnă îl îmbunătățește. Când e la culesul viilor, strugurii trebuiesc clasificați după cum sunt, unii putrezi, alții copti. Numai așa putem face bani cum se cuvine, dacă producem mai multe feluri de vin.

Prevestirea timpului.

1—4 vânt și frig; 5—12 timp plăcut sara și dimineața rece; 13—15 timp ploios și rece; 16—23 nooros; 24—31 timp senin și rece.

Notițe:

are 30 zile **Novembre,**

Ziua are 10 și noaptea 14 oare

Brumariu.

Zilele săpt.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Datul	Numele sfinților Cal. Grigorian	Zodia	Soarele resare	apune
-----------------	-------	---	-------	------------------------------------	-------	-------------------	-------

Dumineca a 22-a d. Rusalii, Luca a 5-a (cea din Dumineca a 22-a d. Ev.) c. 16, v. 19—31: „Zis-a Domnul pilda aceasta: „Era un om oarecare bogat...“; ev. inv. 11; gl. 5.

Dum.	1	SS. I. de arg. Cosma și Damian	1	(+) Toți Sfinții		6.41	4.47
Luni	2	Mii Achindin, Pigasie	2	Pomen. răpos.		6.42	4.45
Marti	3	Mii Achepsima, Aitala, Iosif	3	Hubert		6.44	4.43
Merc.	4	C. P. Ioanichie c. m., Mii Nicandru, Ermeu	4	Carol Bor.		6.45	4.41
Joi	5	Mii Galacteon și Epistimia soția sa	5	Emeric		6.46	4.40
Vin.	6	P. Pavel mărt. Patr. Const.	6	Leonard		6.47	4.38
Sâm.	7	SS. 33 M. și C. P. Lazar f. d. m.	7	Engelbert		6.49	4.37

Dumineca a 23-a d. Rusalii, Luca a 7-a (cea din Dumineca a 24-a d. Ev.) c. 8, v. 41—56: „In vremea aceea venit-a un om către Iisus...“; Luca c. 10, 16—22: Zis-a Domnul învățăcelilor lui: Ceta-ce vă ascultă pe voi...“; ev. inv. 1; gl. 6.

Dum.	8	(+) Arh. Mihail și Gavril	8	Gottfried		6.51	4.36
Luni	9	Mii Onisifor, Porfirie; Ca meă Matrona	9	Teodor		6.52	4.35
Marti	10	Ap. Erast și Olimp; M. Orest	10	Andreu		6.54	4.34
Merc.	11	Mii Mina, Victor și Vichentie	11	Martin		6.55	4.33
Joi	12	P. Ioan milos.; C. P. Nil	12	Cunibert		6.57	4.32
Vin.	13	(+) P. Ioan gură de aur	13	Stanislau		6.58	4.31
Sâm.	14	(+) Ap. Filip	14	Venerand		7.00	4.30

Dumineca a 24-a d. Rusalii, Luca a 8-a (cea din Dumineca a 25-a d. Ev.) c. 10, v. 25—37: „In vremea aceea venit-a un legiutoriu la Iisus...“; ev. inv. 2; gl. 7.

Dum.	15	Mii Gurie, Salmona și Aviv	15	Leopold		7.01	4.29
Luni	16	(+) Ap. și Ev. Mateiu	16	Otmar		7.02	4.28
Marti	17	P. Grigorie Ep. Neocesareei f. d. m.	17	Grigorie Teol.		7.03	4.27
Mer.	18	Mii Platon și Roman	18	Odo		7.05	4.26
Joi	19	Pr. Avdie și M. Varlaam	19	Elisabeta		7.06	4.25
Vin.	20	C. Proclu Aep. Cons.; Grigorie Decap	20	Felix		7.08	4.24
Sâm.	21	(+) Întrarea în Biserică	21	(+) Într. în biser.		7.09	4.23

Dumineca a 25-a după Rusalii, Luca a 9-a (cea din Dumineca a 26-a după Ev.) c. 12, v. 16—21: Zis-a Domnul pilda aceasta: Unui om bogat i-a rodit țarina...“; ev. inv. 3; gl. 8.

Dum.	22	Ap. Filimon	22	Cecilia		7.10	4.23
Luni	23	P. Amfilochie Ep. Iconiei	23	Clement		7.11	4.22
Marti	24	M. Mă Ecatarina; M. M. Mercurie	24	Ioan		7.12	4.21
Merc.	25	Mii Clement și Petru din Alex.	25	Ecatarina		7.14	4.20
Joi	26	CC. PP. Alimpie și Nikon.	26	Conrad		7.15	4.19
Vin.	27	M. M. Iacob Persul	27	Virgil		7.17	4.19
Sâm.	28	C. P. Stefan c. n. M. Irinarch	28	Sosten		7.18	4.18

Dumineca a 26-a după Rusalii, Luca a 13-a (cea din Dumineca a 30-a după Ev.) c. 18, v. 18—27: „In vremea aceea un om oarecare s'a apropiat către Iisus ispitindu-l...“; ev. inv. 4; gl. 1.

Dum.	29	Mii Paramon și Filumen	29	Saturnin		7.19	4.17
Luni	30	(+) Ap. Andreiu	30	Andreu ap.		7.20	4.17

Novembre.

Povețe economice

Când timpul este frumos, mai poți sădi pomi. Sapă gropi pentru pomișorii, ce voești a-i sădi în primăvară. Curățește ouăle de omidă. Apără altoii mai tineri în contra lepurilor. Spoiește trunchiul pomilor cu următoarea materie: zamă de var, balegă de vită și sânge, amestecă-le toate împreună. În grădina de legumi lucrările trebuiesc terminate. În jurul pomilor să pune gunoiu putred și să întrupează pământului. — La fertul mustului trebuie să fim luători de seamă, ca să nu se întâmple nici prea repede, dar nici prea încet. În cazul dintăiu acoperim butea cu o haină de lână, în cel din urmă o stropim cu apă rece. Curățenia face foarte mult. Buțile să le ținem tot pline. Poamele ce dau spre putrezire trebuiesc delăturate. — Frunzele picate se adună și se pun grămadă, amestecându-se cu gunoiu ori pământ. Din ele se fac un gunoiu foarte bun.

Prevestirea timpului.

1—5 frig; 6—14 timp senin; 15 zăpadă; 16—21 nooros și timp rece
22—30 frig, zăpadă.

Notițe:

Decembre,

are 31 zile

Ziua are 9 și noaptea 15 oare

Andrea.

Zilele săpt.	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian îndreptat	Datul	Numele sfinților Cal. Grigorian	Zodia	Soarele resare apune
Marti	1	Pr. Naum și Filaret îndur.	1	Natalia		7.21 4.17
Merc.	2	Pr. Avacum	2	Bibiana		7.22 4.17
Joi	3	Pr. Sofronie	3	Francisc Xav.		7.23 4.16
Vin.	4	(†) Ma Varvara; C. P. Ioan Damascen	4	(†) Barbara		7.25 4.16
Sâm.	5	P. Sava cel sfințit	5	Sava		7.26 4.15

Dumineca a 27-a după Rusalii, Luca a 10-a (cea din Dumineca a 27-a după Ev) c. 13, v. 10—18: „In vremea aceea învăța Iisus într-una din Sinagoge Sâmbăta...”; ev. inv. 5; gl. 2.

Dum.	6	(†) Părintele Nicolae	6	(†) S. Nicolae		7.27 4.15
Luni	7	P. Ambrosie Ep. Mediolanului	7	Ambrosie		7.28 4.15
Marti	8	C. P. Patapie	8	(†) Zămisl. Nasc.		7.29 4.15
Merc.	9	Zămislirea S. Anei	9	Leocadia		7.30 4.15
Joi	10	Mii Mina, Ermogen, Eugraf	10	Iudita		7.31 4.15
Vin.	11	C. P. Danil Stâlpnicul	11	Damasus		7.32 4.15
Sâm.	12	(†) P. Spiridon f. d. m.	12	Maxentie		7.33 4.15

Dumineca a 28-a după Rusalii, a Strămoșilor, Luca a 11-a (cea din Dumineca a 28-a după Ev.) c. 14, v. 10—24: „Zis-a Domnul pilda aceasta: „Un om oarecare a făcut cină...”; ev. inv. 6; gl. 3.

Dum.	13	Mii Axentie, Eugenia, Orest, Ma Lucia fec.	13	Lucia		7.34 4.15
Luni	14	Mii Tirs, Calinic, Filimon, Apolonie	14	Spiridon		7.35 4.15
Marti	15	M. Elefterie; P. Pavel cel din Latro	15	Celian		7.36 4.16
Merc.	16	Pr. Agheu	16	Adelaida		7.37 4.16
Joi	17	Pr. Danil și cei 3 coconi	17	Lazar		7.38 4.16
Vin.	18	M. Sebastian; P. Modest Aep.	18	Gratian		7.38 4.17
Sâm.	19	M. Bonifacie	19	Nemesiu		7.39 4.17

Dumineca înainte de Nașterea Domnului, Mateiu c. 1, v. 1—25: „Cartea neamului lui Iisus Christos...”; ev. inv. 7; gl. 4.

Dum.	20	M. Ignatie purtătorul de Dzeu	20	Liberat		7.39 4.17
Luni	21	Ma Iuliana din Nicomidia	21	Toma		7.39 4.18
Marti	22	M. Mă Anastasia	22	Dimitrie		7.39 4.18
Merc.	23	Sfinții 10 M. din Crit	23	Victoria		7.39 4.19
Joi	24	C. Mă Eugenia	24	Adam și Eva		7.40 4.20
Vin.	25	(†) Nașterea Domnului	25	(†) Nașt. Dlui		7.40 4.21
Sâm.	26	(†) Sob. Preacuratei	26	(†) Ștefan		7.41 4.21

Dumineca după Nașterea Domnului, Mateiu c. 2, v. 13—23: „Iară după ce s'au dus magii...”; ev. inv. 8; gl. 5.

Dum.	27	(†) Arhidiaconul Ștefan	27	Ioan ev.		7.41 4.21
Luni	28	SS. 20 mii Mi arși în Nicomidia	28	Pruncii nevin.		7.42 4.22
Marti	29	SS. 14 mii prunci uciși de Irod	29	Toma		7.43 4.22
Merc.	30	Ma Anisia; C. Zotie Preot (harti)	30	David		7.43 4.23
Joi	31	C. mcă Melania Romana	31	Silvestru		7.43 4.23

Iugoslavia. Rege: Alexandru I., suit pe tron după repozarea tatălui său, Petru Karageorgevici I., născut în 16 Dec. 1889.

Norvegia. Rege: Hacon VII., născut în 22 Iuliu (3 August) 1872, ales rege în 5/18 Novembre 1905; domnește din 10/23 Novembre 1905.

Olanda. Regină: Wilhelmina născ. în 19/31 Aug. 1880; domnește din 11/23 Nov. 1890.

Polonia. Republică, președinte: Profesor universitar Moscinski.

Portugalia. Republică, Președinte: Manuel Jose de Arriaga, ales în 24 August 1911.

Rusia. Republică bolșevistă.

Spania. Rege: Alfons XIII., născut în 5/17 Maiu 1886; domnește din 1/15 Maiu 1902.

Svedia. Rege: Gustav V., născut în 4/16 Iunie 1858, domnește din 25 Novembre (8 Decembre) 1907.

Turcia. Republică, președinte: Mustafa Kemal Pașa.

Ungaria. Declarată republică, guvernator admiralul Horthy.

ESTRAS DIN LEGEA TIMBRULUI.

O b i e c t	Timbru mobil în Lei		Timbru prin viză în Lei
	taxă stabilă	taxă proporțion.	
Petițiuni către autorități publice	11		
Anexe la aceste petițiuni, dacă nu sunt supuse la alt timbru, de fiecare exemplar	2		
Acte de identitate, Bilete de legitimație	7		
Copii și estrase de pe ori ce fel de acte	7		
Copii din condici mitricale	7		
Copii din cartea funduare (estras)	7		
Testimonii și certificate, eliberate de autorități, notari publici și de particulari de fiecare coală a exemplarului	13:50		
Contractările, sub contractările sau cedările făcute în baza unei licitații sau comande scrise sau verbale, plătite de stat, consiliile județene sau comunale, sau orice instituțiuni de utilitate publică (afară de timbrul pentru contract) de la valoare		0:33	1:32
Cambii cu scadența până la 6 luni p. fiecare sută de L. preste 6 " " " " " " " " " " " "		0:66	
Bilete pentru vinzări de vite mici	3		
" "	7		
Bilete eliberate localnicilor pentru trecerea frontierei	7		
Pașapoarte pe 3 luni } Notă. 265			
" " 6 luni } Pentru studii sau misiuni 400			
" " 12 luni } oficiale în străinătate 1/4 660			
" de emigrare	660		
Autorizațiuni pentru exercițiul unei meserii	27		
Facturi pentru fiecare sută de Lei a valorii		1:32	
Brevete de desfacerea băuturilor spirituoase	660		
Rolul de barcă	20		
Permis de pescuit	20		
" de vânatoare	100		
" pentru portul armelor	100		
Fiecare filă a registrelor comerciale			4:50
Testamente, pacte succesoriale autentice, cererile de întărirea testamentelor	27		
Chitanțe și adevărinițe de predare sau plată până la 100 Lei	scutit		
" "	3		
" "	7		
" "	13:50		
de la 100000 Lei în sus pentru fiecare sută de mii sau fracțiune în plus un Leu			

TARIFUL POSTAL.

1) INTERN

	Lei b'
Scrisoare simplă adresată loco până la 20 gr.	4.—
Scrisoare simplă adresată în orice altă localitate din țară până la 20 gr.	6.—
Pentru fiecare 20 grame sau fracțiune de 20 gr. în plus	2.—
La astfel de scrisori maximul greutateii 2 Kg. și maximul dimensiunilor 45×45 cm; în sus 75×10,5	
Cărți poștale simple	2.—
Cărți poștale ilustrate	3.—
Cărți poștale cu răspuns plătit	4.—
Maximul dimensiunilor la cărți poștale 15×10,5	
Minimul 10×7	
Imprintate inclusive cărțile de vizită expediate deschis de fiecare 50 gr. sau fracțiune de 50 gr. câte	1.—
(se admit până la 2 Kg. greutate; dimensiuni ca la scrisori	
Probe de mărfuri până la 100 gr. incl.	3.—
pentru fiecare 50 grame sau fracțiune de 50 gr. în plus câte	1.—
greutatea maximă 500 gr. cu dimensiunile maxime 45×20×10. în sul 45×15	
Taxă de recomandare pentru fiecare obiect	10.—
Taxă de reclamație	10.—

MANDATE POSTALE.

Cartonul	3.—
Până la 5000 Lei de fiecare sută sau fracțiune de sută	1.—
Dela 5000—10000 Lei inclusiv, în afară de 50-Lei pentru cele 5000 Lei de fiecare mie sau fracțiune de mie câte	5.—
Mandate telegrafice, pe lângă taxele mai sus indicate, o taxă telegrafică fixă de 40.—	
Pentru plata mandatelor la domiciliu se plătește	
Până la 200 Lei	1.—
" " 1000 Lei	3.—
" " 5000 Lei	5.—
" " 10000 Lei	10.—

COLETE

Foaie de expediție timbru fiscal de 2 Lei	
Pentru fiecare Kg. sau fracțiune de Kg. a unui colet	8.—
" rare și științifice " " " " " cu cărți didactice, literare	4.—
Pentru valoarea declarată — până la 10.000 — de fiecare mie sau fracțiune de mie	3.—
Pentru trimiterile fragile sau voluminoase taxele de Kg. se sporesc cu 50% greutatea maximă admisă este de 10 Kg în serv. intern și 20 Kg în cel extern	
Scrisori de valoare ca scrisori recomandate.	

TELEGRAME.

(SERVICIUL INTERN)

Taxă de cuvânt	2.—
Pentru telegrame urgente de cuvânt	6.—
Pentru telegr. prezentate între orele 21—8 afară de taxele de sus, o suprataxă de	5.—
Pentru copii după telegrame se va percepe, pe lângă timbrul fiscal, de fiecare 100 cuvinte sau fracțiune câte	20.—

Observare. Pentru obiecte recomandate, mandate și colete, destinate pentru interiorul țării, dacă sunt prezentate în Dumineci sau sărbători legale se mai percepe în afară de taxele normale un drept fix de câte 5.—

2) E X T E R N

	Scrisori simple	Cărți post. simple
America	10.—	6.—
Ungaria	7.50	4.50
Iugoslavia	10.—	6.—
Polonia	7.50	4.50
Italia	10.—	6.—
Bulgaria	10.—	6.—
Grecia	10.—	6.—
Austria	7.50	4.50
Cechoslovacia	7.50	4.50
Francia	10.—	6.—
Anglia	10.—	6.—

Pentru fiecare țară recomandat 10 Lei mai mult.

Imprimare, de fiecare 50 gr.	2.—
Probe de mărfuri până la 100 gr.	4.—
Probe de mărfuri pentru fiecare 50 gr. sau fracțiune mai mult	2.—



Şematismul

bisericeii ortodoxe-orientale române din Mitropolie
şi special al diecezei Caransebeşului.

METROPOLIE.

(REŞEDINŢA : SIBIIU).

1. Ierarhii Mitropoliei.

Arhiepiscop şi Metropolit :

Înalt Prea Sântia Sa Domnul **Dr. Nicolae Bălan**, membru al senatului.

Episcopii diecezani :

Prea Sântia Sa Domnul **Dr. Iosif Traian Badescu**, episcopul Caransebeşului, membru al senatului.

Prea Sântia Sa Domnul **Roman Ciorogariu**, episcopul Orăzii mari, membru al senatului.

Prea Sântia Sa Domnul **Nicolae Ivan**, episcopul Vadului şi Feleacului cu reşedinţa în Cluj, membru al senatului.

Prea Sântia Sa Domnul **Dr. Grigorie Comşa**, episcopul Aradului, membru al senatului.

Arhierei :

Prea Sântia Sa Domnul **Dr. Filaret Musta**, arhiereu, vicariu episcopesc în Caransebeş.
Prea Sântia Sa Domnul **Dr. Andrei Magier Crişanul**, arhiereu, vicariu episcopesc în Oradea.

Dr. Vasilie Stan, arhiereu, vicariu arhiepiscopesc în Sibiiu.

2. Sinodul episcopesc metropolitan.

Preşedintele : Arhiepiscopul şi metropolitul.

Membrii : Episcopii diecezani, Arhiereul **Dr. Filaret Musta**, vicariu episcopesc în Caransebeş, Arhiereul **Dr. Andrei Magier Crişanul**, vicariu episcopesc în Oradea şi **Dr. Vasilie Stan**, arhiereu, vicariu arhiepiscopesc în Sibiiu.

Consilieri : Dignitarii metropolitani.

3. Dignitarii metropolitani.

Dr. Eusebiu R. Roşca, arhimandrit, rector al acad. teologice din Sibiiu în retragere.

Policarp Moruşca, arhimandrit, egumenul Sf. Mănăstiri Hodoş-Bodrog.

Dr. Iustin Suciu, arhimandrit, profesor de teologie în Arad.

Ghenadie Bogoeviciu, protosincol, paroh în Budapesta.

Dr. Vasilie Lazarescu, protosincol, Oradea mare.

Consiliul metropolitan.

Președinte: *Arhiepiscopul și metropolitul.*

Membrii naturali: *Episcopii și Arhierii din Mitropolie.*

Consilieri:

a) În secția bisericească.

Referent bis. *Dr. Vasile Bologa*, consilier mitr. în Sibiu.

Dr. Eusebiu R. Roșca, arhimandrit, rector al acad. teologice în retragere, Sibiu.
Dr. Ioan Lupaș, protopresbiter, profesor universitar în Cluj, fost ministru.
Procofin Givulescu, protopresbiter în Radna.
Andrei Ghidiu, protopresbiter în Caransebeș.
Dr. Vasile Lazarescu, protosincol în Oradea-mare.
 Un loc vacant.

Suplenți:

Fabriciu Manoilă, protopresbiter în Lipova.
Iovian Mureșan, protopresbiter în Turda.
Traian Oprea, protopresbiter în Vêrșet.
Dr. Vasile Bologa, prot. în Sibiu.
 Două locuri vacante.

b) În secția culturală.

Referent *Traian Petrișor*, protopresbiter în Sibiu.

Dr. Iosif Blaga, protopresbiter în Brașov.
Dr. George Ciuhandu, protopresbiter, consilier eparhial în Arad.
Vasile Goldis, președintele Asociațiunei „Astra”, fost ministru al cultelor.
Dr. Aurel Lazar, fost șef de resort la justiție, avocat în Oradea.
Dr. Silviu Dragomir, profesor universitar în Cluj.
 Un loc vacant.

Suplenți:

Trandafir Scorobet, consilier arhiepiscopesc în Sibiu.
Dr. Petru Barbu, protopresbiter, directorul acad. teologice în Caransebeș.
Dr. Nicolae Comșa, medic, fost prefect în Sibiu.
Dr. Ioan Bunea, director liceal în Sibiu.
Nicolae Colan, rector al Academiei teologice în Sibiu.
Petru Drăghici, fost senator, Sibiu.

c) În secția economică

Referent *Ieronim Gravu* protopresbiter în Sibiu.

Mateiu Voilean, consilier arhiepiscopesc în Sibiu.
Petru Papp, protopresbiter în Beluș.
Dr. George Dobrin, fost prefect, senator, avocat în Logoj.
Ioan I. Lăpădat, fost ministru de nnanțe.
Dr. Iustin Marșen, avocat, prefect în Arad.
Octavian Goga, fost ministru de culte și interne.

Suplenți :

- Dr. George Proca*, consilier arhiepiscopesc în Sibiiu.
Dr. Mihail Gropșian, avocat, fost procuror general în Timișoara.
Dr. Lucian Borgia, avocat în Sibiiu, senator.
Dr. Valeriu Moldovan, avocat în Turda.
 Două locuri vacante.

Consistorul spiritual apelativ Mitropolitan.

Membrii Consistorului apelativ în ordine după Eparhii:

1. Sibiiu: titular: *Dr. Nicolae Stinghe*, paroh, Brașov, președinte.
2. Arad: titular: *Ioan Popescu*, paroh, Pecica-Română.
suplent: *Ioan Popoviciu*, paroh, Sânt-Nicolai-Mare.
3. Caransebeș: *Dr. Iosif Eremia*, paroh, Reșița.
suplent: *George Olde*, profesor de religie în Logoj.
4. Oradea: titular: *Ioan Paș*, protopresbiter milit. în pens., Topa-de-sus.
suplent: *Ioan Bonafi*, profesor de religie, Oradea.
5. Cluj: titular: *Dr. Ioan Pașca*, prof. la Acad. Teologică, Cluj.
suplent: *Vasile Maximilian*, paroh, Războieni-Cetate.

Cancelaria metropolitană.

Director prov.: *Dr. Lucian Borgia*, avocat în Sibiiu, senator.
 Fiscal: *Dr. Lucian Borgia*, avocat în Sibiiu, senator.
 Cassariu: *Traian Petrișor*, ref. mitropolitan în Sibiiu.
 Controlor: *Dr. Vasile Bologa*, consilier mitrop. în Sibiiu.
 Arhivar: *Ioan Dinn*, diacon ceremonial în Sibiiu.

Delegațiunea congresuală pentru despărțirea ierarhică.

Președinte: arhiepiscopul și metropolitul.

Vicepreședinte: Prea Sântia Sa Episcopul Aradului *Dr. Grigorie Comșa*.

Membrii:

Dr. Grigorie Comșa, episcopul Aradului.
Dr. Filaret Musta, arhieru, vicariu episcopesc în Caransebeș.
Traian Oprea, protopresbiter în Vêrșeș.
Dr. Aurel Cosma, fost ministru, avocat în Timișoara.
Dr. George Dobrin, fost prefect, senator, avocat în Logoj.
Dr. Mihail Gropșian avocat, fost procuror general și senator în Timișoara.
Dr. Cornel Iancu avocat în Arad.
 Un loc vacant.

Reprezentanța fundațiunei Gojdu.

Sub președinția Arhiepiscopului și Metropolitului.

Episcopii diiecezani.

Dr. Silviu Dragomir, profesor universitar în Cluj.

Vasile Goldiș, fost ministru, preș. Asociațiunei în Sibiiu.

Ioan I. Lăpădat, fost ministru de finanțe.

Dr. Antonie de Mocsonyi, proprietariu mare în Bulci.

Dr. Nicolae Pojnár, avocat în Aleșd.

Dr. Constantin Pojăsu, medic în Caransebeș.

Dr. Nicolae Zigre, fost subsecretariu la interne, avocat în Oradea.

Un loc vacant.

Cancelaria fundațiunei Gojdu.

Notar ref. *Dr. Aurel Crăciunescu*, prof. acad. teol. în Sibiiu.

Cassariu și Controlor: Cei dela Consiliul metropolitan.

Administrator al realităților fundațiunei: *Ghenadie Bogoieviciu*, protosincel în Budapesta.

DIECEZA CARANSEBEȘULUI

DECEMBER 1881

Şematism.

Dieceza Caransebeşului şi Ierarhii ei.

Banatul este locuit de Români din timpurile străvechi, colonizaţi de împăratul Traian. Ei sunt cei mai vechi creştini ai Banatului. Toate popoarele ce au venit asupra Banatului i-au aflat aici pe Români, cari erau avuţi, în stare materială înfloritoare. Deci, Turcii şi Sârbi! i-au aflat aici.

Fiind Românii Banatului cei mai vechi creştini, e de sine înţeles, că ei aveau şi organizaţie bisericească.

Episcopia noastră a Caransebeşului s'a înfiinţat în timpuri străvechi. Ea se estindea asupra districtelor vechi: Logoj, Cavaranebeş (Caransebeş), Mehadia, Almăj, Craşova, Iladia, Vârşeţ şi Palanca. Ba se susţine, că până la venirea şi aşezarea sârbilor pe marginile Banatului — anii 1481 şi 1490, a fost mai lăţită. Ea s'a ținut de metropolia veche română de Alba-Iulia şi se estinde aproape asupra întregului Banat.

Episcopii îşi aveau reşedinţa în Caransebeş. Atât după tradiţiuni cât şi după cartea funduară compusă în 1804, Episcopia Caransebeşului a avut în vechime mai multe case şi peste 50 jugere de pământ în Caransebeş, din care avere însă în 1865, la reînfiinţarea, sau mai bine zis la reactivarea Episcopiei, nu s'a aflat decât o casă ruinată, o moară, pentru care a trebuit să se poarte proces cu arendaşul, şi 20 jugere de pământ. Această despoiere e urmarea strămutărei reşedinţei episcopoeşti dela Caransebeş la Vârşeţ. Strămutarea, întâi provizorie, apoi definitivă, s'a întâmplat între anii 1760—1770, când s'a înfiinţat şi graniţa militară bănăţeană (regimentul romano banatic Nr. 13 s'a înfiinţat în 1767), şi de atunci episcopii nu au mai purtat deosebită grijă de realităţile Episcopiei, şi aşa acelea au fost în mare parte ocupate de privaţi, iar la compunerea cărţilor funduare în 1804, resp. 1808 nereclamând nimenea, ocupătorii au fost trecuţi în cărţile funduare ca proprietari*).

Reşedinţa episcopoească se afla şi pe timpul când s'a reînfiinţat episcopia, la venirea episcopului Ioan Popasu, dară era în

*) Acte şi documente din trecutul Episcopiei ortodoxe răsăritene române a Caransebeşului, Foaia Diecezană Nr. 13 din 1886.

tsare ruinată, nelocuibilă. Aci a fost adăpostit în 1865 institutul teologic, mai apoi în 1876 și cel pedagogic, până ce sub episcopul Nicolae Popea s'a dărâmat și s'a clădit zidirea nouă, în care a fost instalată bolta societății pe acții „Severineana“.

Ca reședință episcopescă fericitul episcop Ioan Popasu, după ce mai întâiu a locuit în casă cu chirie, a câștigat dela erariul militar actuala reședință, ce a servit mai nainte ca locuință generalului comandant din Caransebeș.

Episcopia Caransebeșului era independentă și după ce pe sama sârbilor s'a înființat episcopia Vârșetului, după venirea sârbilor sub metropolitul lor, numit Patriarh, Arsenie III. Cernoevici; a ajuns însă, după încetarea metropoliei de Alba-Iulia, cauzată prin apostasia întâmplată în 1698 a metropolitului Atanasie, mai întâiu prin usurpațiune sub administrarea episcopilor sârbești din Vârșet, mai apoi s'a contopit cu cea din Vârșet, — până ce în urma străduințelor marelui Andreiu baron de Șaguna, s'a înfăptuit despărțirea ierarhică a Românilor de sârbi, și așa s'a readus la viață independentă și episcopia Caransebeșului, reînființându-se.

Reînființarea episcopiei Caransebeșului s'a decretat prin rezoluțiunea împărătească din 12/24 Decembre 1864 dându-se ca sufragana împreună cu dieceza Aradului, reînființatei noastre metropolii.

Reînființându-se episcopia (dieceza) Caransebeșului, Caransebeșul a devenit iarăși sediul episcopilor acestei dieceze.

*

Dacă Eparhia Caransebeșului își are originea, începutul, în negura trecutului, apoi nu mai puțin vechiu e și orașul Caransebeș. Se susține, că aici a fost o cetățuie romană. În documente istorice se face amintire de acest oraș mai întâiu în 1289 și resp. 1290, când a petrecut aici Regele Ungariei Ladislau IV Cumanul. În acest document orașul se numește Caransebeș, ca și acum. A fost reședință a Banilor și Vicebanilor Severinului cu însemnată nobilime, cu cetățeni în drepturi egale cu cetățenii din Buda.

**

Pentru fixarea însemnătății Episcopiei Caransebeșului este de interes să urmeze numele episcopilor vechi, pe cât ne este astăzi posibil a-i cunoaște*).

Refugiindu-se în 1690 vr'o 30.000 familii sârbi și albanezi din Turcia în Ungaria sub metropolitul numit și patriarh Arsenie

*) Se folosește chiar și textual în unele locuri:

a) Studiul „Șirul cronologic al Episcopilor de Caransebeș — Vârșet (1690—1865) „Foaia Diecezană“ (Nr. 45, 47, 48, 49) din 1887, de secretariul Ioan Bartolomei.

b) Istoria bisericească de Nicolae Tincu Velea.

III Cernoieviciu, acesta hirotoni în 1690 episcop pe un preot venit din Albania, cu numele Spiridon Stibița, care se așază cu reședința în Vârșeț. Acesta a fost confirmat de împăratul-rege Leopold în 4 Martie 1695, și a ocupat și eparhia Caransebeșului, fiind aceasta fără îndoială văduvită. Lui Stibița, după unii răposat pela sfârșitul anului 1695, i-a urmat episcopul Gerasim, carele și-ar fi strămutat în 1700 reședința la Caransebeș, ajungând Vârșețul în mâna Turcilor. După Gerasim a urmat în 1722 Moise Stanoievici, confirmat în 8 Aprilie 1722 pentru Vârșeț. Despre acesta susține istoricul Tincu Velea că este un document autentic că în 1723 locuia în Caransebeș și de aci a condus și dieceza Vârșețului. Acesta ca și înaintașii lui au usurpat dieceza Caransebeșului, căci se aminti mai sus, că dânsul a fost confirmat pentru dieceza sârbească a Vârșețului. Usurparea li-s'a ușurat episcopilor sârbi prin încetarea metropoliei române din Alba-Iulia, în urma apostasiei metropolitului Atanasie. În 1726 a urmat Nicolae Dimitrievici, iară acestuia în 1728 Maxim Nestorovici, întărit în 1 Maiu 1728, a fost întărit prin curtea din Viena de Episcop numai al Caransebeșului*). A reposat în 1738**). Se crede că pe timpul păstoririi lui M. Nestorovici în Caransebeș, în Vârșeț a fost Episcop Eutimie Damianovici, care după moartea episcopului Nestorovici a administrat și dieceza Caransebeșului, a răposat în 1739***). Răposând Eutimie Damianovici Episcopul diecezei Aradului Isaia Antunovici la cerere proprie a obținut dela curtea împărătească și dieceza Caransebeșului, fiind numit Episcop al Caransebeșului în 1741, introdus fiind în 1742. Deci Dieceza Caransebeșului a fost 7 ani împreună și cu a Aradului. Deoarece prin moartea episcopului Eutimie Damianovici a devenit vacant și scaunul episcopesc din Vârșeț, se pare că Isaia Antunovici a fost episcop și al Vârșețului.

Episcopul Isaia Antunovici, fiind ales în 29 Ianuarie 1748 metropolit după Arsenie Ioanovici de Șacabent, călătorind la Viena pentru a se prezenta împărătesei-regine Maria Teresia și a depune jurământul prescris, a reposat în 2 Februarie 1749, deunde a fost adus la Buda și înmormântat aci în cimiteriul Taban.

După episcopul Isaia Antunovici a urmat episcopul Timișoarei Ioan Georgevici, carele a strămutat reședința iară la Vârșeț. După istoricul Nicolae Tincu Velea, Ioan Georgevici n'a fost episcopul Timișoarei, căci iată ce zice el: „Ioan Georgevici încă în anul 1744 denumit prin sinod episcop sufragane, dar fără dieceză, în anul 1748 a cerut dela împărăteasa Maria Teresia dieceza Caransebeșului și în 14 Iulie 1750, poate la alt rugământ, a căpătat și aceasta, și cea a Vârșețului întărindu-se prin diploma confirmatorială: „pro Episcopatu Versetz et Caransebes cum appertinentibus eo districtibus Lugos et Ujpalanka“.

*) Istoria: Nicolae Tincu Velea pag. 152.

**) După Tincu Velea în 1739.

**) După Tincu Velea în 1740.

Ioan Georgevici, fiind ales, apoi întărit metropolit, în 14 Septembrie 1768 a fost ales în 1769 Episcop pentru Vârșeț—Caransebeș Vincentiu Popovici, unii istorici îl numesc cu numele de botez „Ioan”, întărindu-se alegerea abea în 1774; a reposat în 1785. După o sedisvacanță de un an a urmat în 1786 episcopul din Pacraț apoi Neoplanta Iosif Ioanovici de Șacabent, reposat în 1805. După moartea acestuia a administrat dieceza scurt timp archimandritul mănăstirii Ghergheteg Iosif de Putnik, transferat fiind în 1806 la Vârșeț episcopul Carlopoliei (Karlstadt) din Croația Petru Ioanovici de Vidak, fiind întronisat în Vârșeț în 23 Novembre 1806. Reposând acesta în 1818 a administrat diecesa din 1819 până la 1829 archimandritul Sinesie Radivoevici, când s'a ales episcop Maxim Manuilovici, carele în 1833 a trecut la Timișoara. Lui i-a urmat Episcopul Iosif Raiacici. Acesta ales fiind după 10 ani metropolit, i-a urmat în 1843 Episcopul Pacrațului Stefan Popovici. E interesant, că acest Episcop a pus în titlatura sa Caransebeșul înainte de Vârșeț, numindu-se Episcop al Caransebeșului și Vârșețului, pe când Iosif Raiacici se numea al Vârșețului și Caransebeșului. Episcopul Stefan Popoviciu a păstorit până în 23 Ianuarie 1849, când a fost trimis cu escortă la mănăstirea Fenek, sub pretext că a simpatizat cu guvernul revoluționar, unde scârbit a murit după câteva luni. În Maiu 1849 ajungând Vârșețul în mâinile guvernului unguresc acesta a numit administrator al diecezei, aflată fără Episcop, pe profesorul de teologie Ignatie Vuia, carele, Vârșețul reocupat fiind de trupele împărătești, a fugit în Sârbia. Lui i-a urmat ca administrator archimandritul Samuil Mașirevici din 1849 până în 1853. În acest an alegându-se Episcop archimandritul Emilian Kengyelacz, a fost întronisat în 10 Iulie 1853. Acesta a păstorit dieceza Caransebeș—Vârșeț, până la despărțirea ierarhică.

Episcopii dela reînființarea (reactivarea) Eparhiei Caransebeșului:

1. **Ioan Popasu** a fost primul episcop al reînființatei episcopii. S'a născut în anul 1808 în Brașov. După ce a absolvat studiile gimnaziale, a studiat teologia romano-catolică dela universitatea din Viena. Episcopul Ardealului Vasilie Moga l-a numit secretariu al său, apoi hirotonindu-l ca celib a fost ales paroh la biserica sfântului Nicolae din Brașov și în 1837 a fost numit de protopresbiter al tractului al doilea, iară în 1838 de protopresbiter al tractului întâilea din Brașov.

În 1863 a intrat în tagma monahală și așa a fost înaintat la demnitatea de arhimandrit.

Reînființându-se episcopia Caransebeșului împăratul Francisc Iosif I la propunerea fericitului metropolit Andreiu Baron de Șaguna și respective a sinodului episcopesc ținut în 6 Martie 1865, l-a

numit cu rezoluțiunea ddto 6 Iuliu 1865 de episcop al acestei eparhii. În 15 August 1865 a fost hirotonit de episcop prin metropolitul Șaguna și episcopul Aradului Procopiu Ivacicoviciu în biserica cea mare din Reșinari. După hirotonire a grăbit la dieceza sa, unde în 23 Septembrie 1865 a ținut ședință konzistorială plenară, organizatoare, după ce mai nainte cu pastorală sa ddto 26 August 1865 Nr. 20 a făcut cunoscut credincioșilor, că a primit conducerea diecezei. Întronarea festivă a avut loc abia în 31 Octombrie 1865 st. v. cu întervenirea mandatarului metropolit Procopiu Ivacicoviciu, Episcopul Aradului, și în prezența comisarului împărătesc pentru actul de instalare, generalmajorul din Biserica-albă Anton baron Benko de Boinic, brigadirul trupelor grănicerești.

Episcopul Ioan Popasu a fost organizatorul diecezei. El îndată a pus la cale deschiderea institutului teologic aducând secțiunea românească dela Vârșeț aici; în 1866 a înființat conferințele învățătoarești, iar în 1876 a înființat institutul pedagogic. A pus bază dezvoltării culturale, morale și materiale a diecezei. Deși însuș lipsit, a jertfit mult din puținul seu numai ca să cruțe mijloacele materiale ale diecezei.

În 1874, după trecerea metropolitului Procopiu Ivacicoviciu la sârbi, congresul național bisericesc l-a ales metropolit, dară această alegere n'a întâmpinat consământământ la locurile mai înalte și așa a ramas mai departe în fruntea diecezei sale spre binele acesteia.

În 9 Martie 1887 și-a serbat iubileul de 50 ani al preoției sale, iară în 5/17 Februarie 1889 a adormit în Domnul. S'a înmormântat în 7/19 Februarie 1889 în biserica sf. Ioan din cimiteriu.

2. Nicolae Popea. S'a născut în 17 Februarie 1826 în Satulung la Săcele lângă Brașov, primind în s. botez numele „Neagoe“. După absolvarea studiilor gimnaziale a studiat drepturile în Cluj, apoi teologia la facultatea teologică din Viena, unde l-au aflat tulburările anului 1848.

A intrat în serviciul statului funcționând în 1849 și 1850 ca practicant la guvernul țării din Sibiiu, în 1850—1852 ca concepist la pretura din Deva, iară în anii 1852—1856 ca actuar și adjunct la pretura și judecătoria din Șomcuta-mare.

În 1856 marele Andreiu Șaguna l-a chemat în serviciul bisericei, cărei chemări dând ascultare a ocupat postul de secretariu; apoi marele Andreiu l-a tuns întru monah primind numele „Nicolae“. După un an l-a hirotetit protosinzel. A funcționat și ca profesor de teologie și ca asesor consistorial; a administrat câțva timp și protopresbiteratul Nocrichiului. În 1870, în sinodul arhidiecezan, când se organizează Consistorul pe bazele Statutului organic, marele metropolit îl numi vicariu arhiepiscopesc, iară în 1871 îl hiroteti întru arhimandrit. Ca vicariu a

condus arhidieceza în două rânduri, adică după reposarea fericitului metropolit Andreiu și după trecerea metropolitului Ivacicoviciu la sârbi.

După moartea fericitului episcop Ioan Popasu a fost ales episcop în sinodul eparhial electoral ținut în 27 Martie 1889, Nicolae Popea, care în 20 Maiu, în urma intervenției personale, hotărâte și dârze a metropolitului Miron Romanul, care l-a prezentat după alegere în persoană ministrului președinte Coloman Tisza, a obținut întărirea prea înaltă. În 11 Iunie a fost hirotonit în Sibiu de Episcop, iară în 2 Iulie 1889 a avut loc întronizarea.

Fericitul Episcop Nicolae Popea a fost activ și pe terenul literar și așa Academia română l-a ales în 1899 membru ordinariu, iară recepțiunea a avut loc cu multă solemnitate în primăvara anului 1900 în prezența și sub presiul regelui Carol I. În 1901 a primit vizita metropolitului primat al României Iosif Georghian.

Fericitul Episcop Nicolae Popea, ca bărbat cruțătoriu a desvoltat starea materială a diecezei, s'au acuirat pământ, bunul dela Visag, Dezești și Marghita-Mare, și sub păstoria lui blândă s'au făcut multe îmbunătățiri. Înșuș cruțătoriu fiind, a cruțat și mijloacele diecezei, așa că aceasta s'a întărit. A jertfit dela sine pentru ținerea în stare bună a edificiului reședinței și pentru unele îmbunătățiri la aceasta, apoi a devenit un mare binefăcătoriu al diecezei sale, lăsându-i întreaga avere agonisită (la vr'o 250.000 coroane).

A adormit în Domnul în 26 Iuliu 1908, iar în 29 a fost înmormântat în cripta zidită din lăsământul său în cimiterul bisericeii sfântului Ioan.

Pentru alegerea noului episcop sinodul eparhial electoral s'a întrunit în 21 Septembre (4 Octobre) 1908 sub presiul P. S. Sale, a Domnului Episcop Ioan I. Papp al Aradului, ca mandatar metropolitan, și a ales de episcop pe:

a) *Filaret Musta*, asesor ordinariu, arhimandrit-vicariu episcopesc, actualul Arhieru.

Prea Sfinția Sa e născut din familie preoțească în 20 Martie 1839 și a primit în sf. botez numele Filip. Tatăl său Adam, de origine din Răcășdia, era atunci capelan în Văliug, mamă-sa fiica parohului din Văliug Dimitrie Dobromirescu, de origine din Dubova. Clasele gimnaziale le-a terminat în Beiuș, a studiat apoi drepturile la Academia din Debrețin iară teologia în Caransebeș fiind apoi trimis de fericitul episcop Ioan Popasu pentru continuarea studiilor teologice la Lipsca. Ca profesor a fost aplicat cu începutul anului școlar 1870/1 cu salar de 399 fl., fiind apoi încredințat și cu direcțiunea institutului teologic, în care situație a rămas până în 1 Septembre 1888.

În 21 Novembre 1871 a fost hirotonit de fericitul episcop Ioan Popasu întru diacon, în 16 Aprilie 1872 sărbătoarea Paștilor, hirotosit protodiacon, în 9 Maiu 1874, Înălțarea Domnului, hirotonit presbiter, în 4 Februarie 1875 a fost tuns întru monah primind numele Filaret, în 13 Aprilie 1875, sărbătoarea sfintelor Paști, hirotosit protosincol, în 25 Decembre 1891, hirotosit arhimandrit de fericitul episcop Nicolae Popea. A fost asesor onorar la senatul școlar apoi la cel bisericesc, la acesta și ca ordinar ales în 1886. Asesor la Consistorul metropolitan, deputat sinodal și congresual.

Dânsul s'a bucurat de mare autoritate și a avut simpatii între fruntașii eparhiei. Reposând fericitul episcop Ioan Popasu spre dânsul s'au îndreptat privirile. Dânsul a declinat însă dela sine demnitatea de Episcop din considerare la persoana arhimandritului vicariu episcopesc de atunci. Nicolae Popea, și însuș, mulțumindu-se cu demnitatea sa de protosincol, a rugat pe cei cari nu se puteau împăca cu retragerea sa, ca să voteze pentru arhimandritul Nicolae Popea, și așa a fost acesta cu unanimitate ales.

În timpul sedisvacanțelor a condus Consistoriul ca președinte.

Această alegere neobținând aprobarea prea înaltă, sinodul eparhial electoral s'a întrunit de nou în 29 Iunie (12 Iulie) 1909 sub presidiul arhimandritului-vicariu episcopesc Filaret Musta, ca mandatarul metropolitan și a ales de episcop pe:

b) *Dr. Iosif Traian Badescu*, protosincol, asesor ordinaru al senatului bisericesc.

Neobținând nici această alegere aprobarea prea înaltă, sinodul eparhial electoral s'a întrunit a treia oară în 21 Novembre (4 Decembre) 1909, iarăș sub presidiul arhimandritului-vicariu episcopesc Filaret Musta și a ales de episcop pe:

3. **Dr. Miron Elie Cristea**, asesor consistorial, protosincol în Sibiu, actualul Patriarh, care s'a născut la s. Ilie 1868 în Toplița-română. După absolvarea studiilor gimnaziale a studiat teologia în Sibiu, apoi în 1890—91 a funcționat ca învățătoriu în Orăștie. În toamna anului 1891 a mers la universitatea din Budapesta unde a studiat filozofia, obținând în 1895 titlul de doctor.

După absolvarea studiilor filozofice a funcționat ca secretariu consistorial. În această funcțiune fiind, a fost trimis la Budapesta, unde în ministerul cultelor a lucrat la regularea întregirii dotațiunii preoțești a parohiilor din arhidieceză. A fost redactor al Telegrafului Român dela 1 Ianuarie 1898 până la 31 Decembre 1900. În 30 Ianuarie a fost hirotonit arhidiacon, iară în 23 Iunie 1902 a fost tuns întru monah. Tot în 1902 sinodul arhidiecesan l-a ales asesor pe viață și salarizat. Având a conduce întocmirile interne din catedrală, Consistorul arhidiecesan l-a trimis în o călătorie de studii, ca al cărei rezultat a

apărut în 1905 opul „Iconografia și întocmirile, din interiorul bisericii răsăritene”. I. P. S. Sa este autorul mai multor broșuri de interes. La propunerea sa sinodul arhiecezan a hotărât înființarea unei bănci culturale și așa s'a înființat banca „Lumina”.

În ziua de Rusalii 1908, a fost hirotesit protosincel, apoi ales fiind Episcop, a fost hirotonit în 20 Aprilie 1910, iară în 25 Aprilie, Dumineca Tomei, s'a îndeplinit actul instalării pe lângă bucurie generală.

În 20 Novembre (1 Decembre) 1918 marea adunare națională din Alba-Iulia, care a enunțat alipirea la România, l-a ales de vicepreședinte al Consiliului național dirigent și membru în deputațiunea, carea avea să prezenteze Majestății Sale Regelui Ferdinand I hotărârile marei adunări naționale. Cu ocaziunea acestei prezentări a fost decorat cu marele ord „Steaua României”. Atât Academia Română cât și institutul geografic din București au ales pe I. P. S. Sa membru onorar.

În 18/31 Decembre 1919, în marele colegiu electoral, a fost ales Metropolit-Primat al României, iară în 19 Decembre (1 Ianuarie 1920) a primit investitura din partea Majestății Sale regelui Ferdinand I, în urma cărui fapt a intrat sedisvacanță în dieceza Caransebeșului.

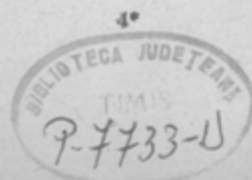
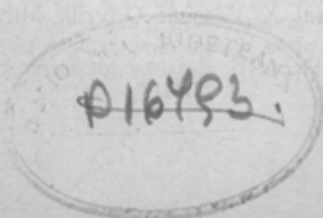
Pe sărbătorile Nașterii Domnului Î. P. S. Sa a venit la fosta sa reședință, și în ziua a doua a Nașterii Domnului și-a luat remas bun în catedrală.

În anul 1925 rădicându-se biserica noastră ortodoxă a României la rangul de Patriarhat, Înalt Prea Sfinția Sa a devenit primul Patriarh al bisericii noastre autocefale române. Pe timpul dela reposarea fericitului Rege Ferdinand I până la venirea pe tron a Majestății Sale Carol II a fost membru al Inaltei Regențe.

4. Dr. Iosif Traian Badescu, asesor ordinariu al senatului bisericesc, a fost ales a doua oară în sinodul eparhial extraordinariu întrunit în 8/21 Martie 1920. Această alegere s'a făcut în înțelegere și cu consensul arhimandritului vicariu Filaret Musta, și însuși alesul a declarat în vorbirea sa după actul alegerii, că primește alegerea sciind, că și arhimandritul vicariu e mulțumit cu ea. Alegerea fiind confirmată de Majestatea Sa regele Ferdinand I, a fost hirotonit și instalat în catedrala din Caransebeș în 27 Septembrie (10 Octombrie) 1920; eară în 29 Martie 1921 a avut loc investitura din partea Majestății Sale Regelui Ferdinand I.

S'a născut în 15 Maiu 1858 în Șopotul vechiu primind numele de botez „Traian”. A intrat în serviciul diecezei ca secretariu consistorial în 23 Septembrie 1889. Hirotonit, — ca celib — diacon în 21 Octomvrie 1890, hirotesit protodiacon în 6 Ianuarie 1893, iară presbiter hirotonit în 6 Ianuarie 1899. A servit deci ca diacon preste opt ani. Terminat actul hirotonirii întru presbiter

fericitul episcop adresându-se părintelui arhimandrit, acum Arhiereu, Filaret Musta, îi zice: „acuma nu mai avem diacon“. În calitate sa de secretariu, care post l-a ocupat până în 7 Februarie 1909 a lucrat și la senatul bisericesc, pe lângă actualul P. S. Arhiereu Filaret Musta, atunci protosincel, mai apoi arhimandrit, în care senat fiind ales în 1903 ca asesor ordinar, a lucrat până la hirotonirea sa întru Arhiereu. Din 31 Martie 1898 a servit și ca cassariu până în 2 Decembrie 1906. A purtat și sarcina de referent în senatul școlar din anul 1899 până în 17 Februarie 1904. Deci a fost timp când a plinit servicii deodată ca secretariu, cassariu, referent școlar și în senatul bisericesc. În 1902 Dumineca Sfinților Părinți, a intrat în tagma monahală, primind numele „Iosif“, iară în 1903, Marția Sfințelor Paști, a fost hirotesit protosincel, tot de fericitul episcop Nicolae Popea, apoi în 25 Decembre, Nașterea Domnului 1919, a fost hirotesit arhimandrit de I. P. S. Sa metropolit primat, actualul Patriarh Dr. Miron E. Cristea, când a venit la Caransebeș spre a-și lua ramas bun dela Eparhia Caransebeșului.



1. Deputații din dieceza Caransebeșului la congresul metropolitan din Sibiu

Deputații preotești :

1. În cerc. electoral I Caransebeș: Dr. Petru Barbu, protopresbiter, directorul Academiei teologice în Caransebeș;
2. în cerc. electoral II Logoj; Dr. Aurel Mihăescu, paroh în Logoj, adm. protopresbiteral.
3. în cerc. electoral III Gătaia: Romul G. Ancușa, protopresbiter, consilier-referent eparhial, senator, în Caransebeș.
4. în cerc. electoral IV Oravița: Andreiu Ghidiu, fost senator, protopresbiter în Caransebeș.
5. în cerc. electoral V Vêrșet: Traian Oprea, protopresbiter în Vêrșet.

Deputații mirenești :

1. în cerc. electoral I Caransebeș: Ilie Orzescu, fost deputat și director al școalei norm. din Caransebeș;
2. în cerc. electoral II Logoj: Dr. George Dobrin, fost prefect, senator, avocat în Logoj;
3. în cerc. electoral III Gătaia: Dr. Vasile Loichiță, profesor universitar în Cernăuți;
4. în cerc. IV Sasca-montană: Dr. Mihail Gropșian, fost senator, fost procuror suprem, avocat în Timișoara;
5. în cerc. electoral V Oravița: Dr. Ioan Teicu, fost prefect în Oravița;
6. în cerc. electoral VI Bogșa-montană: Dr. Cornel Bojincă, deputat de Caraș;
7. în cerc. electoral VII Bozovici: Romulus Boldea, fost prefect în Logoj, loc.-col. i. r. Borlovenii-noi;
8. în cerc. electoral VIII Mehădia: Aurel Moaca, consilier eparhial în Caransebeș.
9. în cerc. electoral IX Satul-nou: Dr. Ioan Jian, avocat în Timișoara;
10. în cerc. electoral X Vêrșet: Găvrilă Mihailov, colonel în pens. în Vêrșet.

2. Adunarea eparhială.

Membrii aleși pe periodul 1927—1931.

- Valeaboul :** *Nicolae Cornean*, paroh în Apadia.
Dr. Virgil Budințian, fost prefect jud. Severin, medic Caransebeș.
Iuliu Vuia, profesor la școala normală în Caransebeș.
- Logoj :** *Dr. Aurel Mihaescu* paroh, administrator protopresbiteral în Logoj.
Dr. Gheorghe Dobrin, fost prefect, avocat în Logoj.
Dr. Caius Brediceanu fost min., ministru plenipot. la Vatican, Roma.
- Zgribești :** *Sabin Evușian*, protodiacon, șeful serviciului instrucțiunii și cultelor, Directoratul VII. Timișoara.
Dimitrie Sgăvêrdea, avocat, consilieriu și secretariu eparhial în Caransebeș.
Cornel Mircea, revizor școlar cl. II în Logoj.
- Făget :** *Sebastian Olariu*, fost senator, protopresbiter în Făget.
Dr. Gheorghe Gârda, avocat, fost deputat, în Făget.
Dr. Titus Popoviciu, avocat, Logoj.
- Coșava :** *Eugen Sudreșian*, preot în Coșteiu.
Simeon Ionașiu, învățător Marginea.
Dr. Cornel Cornean, fost prefect și senator, Caransebeș.
- Buziaș :** *Ioan Geția*, protopresbiter în Buziaș.
Dr. Victor Mercea, fost subprefect, avocat în Timișoara.
Dr. Valeriu Boleanșu, prefectul jud. Timiș-Torontal.
- Jebel :** *Dr. Dimitrie Cioloca*, presbiter, profesor de teologie în Caransebeș.
Dr. Vasile Loichița, profesor universitar în Cernăuți.
Petru Savii, subrevizor de control în Timișoara.
- Ciacova :** *Augustin Ghilezan*, fost senator, protopresbiter în Ciacova.
Dr. Aurel Novac, notar public în Ciacova.
Constantin Diminescu, fost senator, proprietar mare în Ciacova.
- Fizeș :** *George Olde*, preot în Ferendia.
Ioan Penția, fost asesor consistorial ordinariu în senatul școlar, directorul liceului „Traian Doda” în Caransebeș.
Patrichie Râmneanșu, fost senator, inv. în penz. Timișoara.
- Vârșeț :** *Traian Oprea*, protopresbiter în Vârșeț.
Gavrilă Mihailov, colonel în penziune în Vârșeț.
Dr. Alexandru Butoarcă, avocat, Vârșeț.
- Răcăjdia :** *Romul G. Ancușa*, senator, protopresbiter, cons. ep. în Caransebeș.
Dr. Nicolae Imbroane, fost subprefect și deputat, avocat în Timișoara.
Terentie Buhescu, inginer silvic în Oravița. mont.
- Sasca-mont.:** *Ioan Oravișan*, paroh în Moldova nouă.
Dr. Octavian Jucu, subprefect jud. Căraș, Oravița mont.
Dr. Mihail Gropșian, fost senator, fost procuror suprem, avocat în Timișoara, membru activ în consiliul superior legislativ.
- Oravița-m.:** *Virgil Musta*, fost senator, protopresbiter în Oravița-montană.
Dr. Petru Cornean, fost senator și prefect, avocat în Oravița mont.
Dr. Pavel Liuba, primar comunal în Oravița mont.
- Recița-mont.:** *Dr. Iosif Ieremia*, fost deputat, paroh în Recița mont.
Ioan Marila, inspector revizor școlar al jud. Severin în Logoj.
Danilă Iliescu, revizor școlar al. jud. Căraș, Oravița montană.
- Bocșa-mont.:** *Coriolan Zuiac*, paroh în Vasiova.
Dr. Aurel Oprea, cons. de Curte de apel în pens., avocat Bocșa-montană.
Octavian Furlugcean, fost deputat, căpitan în pens. în Doclin.
- Caransebeș** *Dr. Petru Barbu*, protopresbiter, directorul Academiei teol. în Caransebeș.
Ilie Orzescu, fost deputat și director al școlii normale Caransebeș.
Aurel Moaca, consilier eparhial în Caransebeș.
- Teregoва:** *Andrei Ghidiu*, fost senator, protopresbiter în Caransebeș.
Petru Fotoc, fost deputat, prim inginer silvic în Caransebeș.
Dimitrie Burai, inspector școlar în Timișoara.

- Mehadia :** *Constantin Dure*, profesor de religie în Logoj, administrator protopresbiter al Mehadiei
Stefan Bornuz, prim inginer silvic în Caransebeș.
Visantie Murgu, ingineriu silvic în Orșova.
- Bozoviciu :** *Gheorghe Noaghea*, presbiter, profesor de liceu în Caransebeș.
Romul Boldea, fost prefect, locot. col. în retragere Borlovenii-vechi.
Damaschin Stroca, prim inginer silvic în Bozovici.
- Satul-nou :** *Ioan Murgu*, protopresbiter în Satul-nou.
Dr. Ioan Jianu avocat în Timișoara.
Nicolae Șofariu, inv. în penz., Satul-nou.

3. Delegații Adunării eparhiale la Congresul național bisericesc

ce se întrunește în București.

- Sebastian Olariu*, fost senator. protopresbiter în Făget.
Sabin Evușian, protodiacon, șeful serviciului instrucțiunii și cultelor, Directoratul VII Timișoara.
Dr. George Dobrin, fost prefect al Căraș-Severinului, senator, avocat în Logoj.
Dr. Mihail Grosșian, avocat, fost procuror suprem în Timișoara, fost senator, acum membru activ în consiliul superior legislativ.
Dr. Vasilie Loichiș, profesor universitar în Cernăuți.
Ilie Orzescu, fost deputat și fost director al școlii norm. în Caransebeș.

4. Consiliul Eparhial.

Președinte: Episcopul diecezan.

Vicariu episcopesc: Arhiepiscopul *Dr. Filaret Musta*.

a) Secția administrativă-bisericească.

Consilier stabil :

Romul G. Ancușa, protopresbiter, senator.

Consilieri onorifici :

- Andrei Ghidiu*, fost senator, protopresbiter în Caransebeș.
Ioan Geția, protopresbiter în Buziaș.
Sebastian Olariu, fost senator, protopresbiter în Făget.
Traian Oprea, protopresbiter în Vêrșet.
 Un loc vacant.

Suplenți :

- Filip Pop*, presbiter, profesor la liceul „Traian Doda” în Caransebeș.
Isaia Popoviciu, paroh în Silha.
Aurel Sfălan, preot în Sacul.

b) Secția culturală.

Consilier *Nicolae Cornean*.

Consilieri onorifici :

- Sabin Evușian* protodiacon, șeful serviciului instrucțiunii și cultelor, Directoratul VII Timișoara.
Ioan Marila, inspector. revizor școlar în Logoj.
Ilie Orzescu, fost deputat și director al școlii norm. în Caransebeș.
Ioan Penția, fost asesor consistorial ordinar al senatului școlar, directorul liceului „Traian Doda” în Caransebeș.
Dimitrie Popescu, profesor de teologie în Caransebeș.

Suplenți:

Sinesie Bistrean, preot în Var.

Zeno Muntean, profesor de teologie în Caransebeș.

Dr. Aurel Oprea, consilier de Curte de Apel, șef judecător în pensie, avocat în Bocea-mont.

c) Secția economică.

Consilier stabil:

Aurel Moaca.

Consilieri onorifici:

Dr. Dimitrie Cioloca presbiter, profesor de teologie în Caransebeș.

Romulus Boldea, locot. colonel i. r., fost prefect al Severinului, în Borlovenii-vechi.

Dr. George Dobrin, fost prefect al fostului județ Căraș-Severin, senator, avocat în Logoj

Isidor Tătarin, directorul Băncii Poporale în Caransebeș.

Suplenți:

Liviu Cornean, paroh în Caransebeș.

Constantin Călfun jun., director de bancă în Caransebeș.

Dimitrie Sgăvêrdea, avocat, secretariu eparhial în Caransebeș.

5. Consistoriul spiritual.

Dr. Ștefan Pop, președinte, protopresbiter, profesor de teologie în Caransebeș.

Dr. Aurel Mihăescu, paroh adm. protopresbiteral în Logoj.

George Noaghea, presbiter, profesor la liceul „Traian Doda” în Caransebeș.

Suplenți:

Iosif Drăgoiu, paroh în Globureu.

Constantin Tismonariu, paroh în Lighed.

Cancelaria Consiliului Eparhial.

Secretar: *Dimitrie Sgăvêrdia*, avocat.

Fiscal: *Dr. Nicolae Ionescu*, fost senator, avocat în Caransebeș.

Defensor matrimonial: *Dimitrie Sgăvêrdea*, avocat, cons. epar. în Caransebeș.

Expert tehnic: *Mihail Cloșan* ing. silv. la Com. de avere în Teregova.

6. Oficiul de contabilitate și de cassă.

Controlor: vacant.

Contabil: *Melania Beuca*.

Contabil ajutător: *Alexandru Bocșan*, candidat de preoție.

Cassar: *Teodor Roșca*, diacon episc.

Esactor: *Nicolae Miș*.

„ ajutătoriu *Pavel Bogoevicin*, diacon.

7. Academia teologică.

Profesori:

Dr. Petru Barbu, protopresbiter, director.

Dr. Dimitrie Cioloca, presbiter.

Ioan David, protodiacon.

Dr. Ștefan Pop, protopresbiter.

Dimitrie D. Popescu.

Zeno Muntean.

Dr. Constantin Poșasu profesor de igienă.

Constantin Vladu, profesor de cântare și tipic.

8. Institutul pedagogic.

(Școala normală)

În urma statificării profesorilor cuitează până la timp mai oportun.

9. Comisiunea examenului de cvalificațiune preoțască.

Președinte: P. S. Sa Episcopul diecezan.

Membrii esaminători:

Dr. Filaret Musta, arhieru, vicariu episcopesc.

Dr. Petru Barbu, protopresbiter director al institutului teologic în Caransebeș.

Andrei Ghidiu, consilieru eparhial, protopresbiterul Caransebeșului.

10. Reprezentanța fundațiunei Dimitrie Peța.

Episcopul diecezan.

Fiscalul cons.

Ilie Orzescu, fost deputat și fost director al școalei norm. în Caransebeș.

Un loc vacant.

Mănăstiri.*)

Fiind Românii cei mai vechi locuitori ai Bănătului, și având ei, precum este și lucru firesc, organizație bisericească, este de sine înțeles, că a trebuit să aibă și mănăstiri, precum au și avut. Nu vorbim de cele și astăzi existente, cari sunt în posesiunea Sârbilor, pentru cari s'a fost pus în curgere proces ierarhic, ci atingem pe câteva din cele dispărute, de pe teritoriul diecezei; așa:

*

Mănăstirea dela Srediștea-mică. După tradițiune în Srediștea-mică a fost mănăstire. În urma acestei tradițiuni la cazuri de boale, bolnavii și din depărtări năzuiau la biserica de aci. Nicolae Tincu Velea în istoria sa bisericească face amintire de un document despre această mănăstire, pe care preotul Vichentie Neagoe l-a dat igumenului mănăstirei dela Mesiciu, să-l citească, dela care apoi, — răposând acesta — nu l-a mai reprimat. Acel document ar fi demonstrat, că mănăstirea aceasta ar fi fost mai veche de șase sute de ani.

Această mănăstire să se fi desființat, la propunerea sinodului sârbesc din 1774, de împăratul Iosif II.

*

Mănăstirea dela Vărădia numită de popor și dela „Chilii“ probabil dela chiliile (odăile, celulele călugărești) ale călugărilor de odinioară, în depărtare de $\frac{1}{2}$ km. de comună, lângă cimiteriu, era foarte veche după tradițiune. Ea își avea, după tradițiunea comunicată de protopresbiterul Petru Șutu, începutul din timpul dupăce toți colonii aduși de Traian s'au încreștinat. A existat deci înainte de a fi fost ocupat Banatul de Turci. A fost înzestrată cu moșii, apoi a fost devastată de Turci, și așa părăsită a zăcut în ruini 200 de ani, până când a scăpat Banatul de sub stăpânirea Turcilor. Încă episcopul Spiridon Stibița auzind despre această mănăstire a poruncit, ca mănăstirea să se desgroape din ruini, care desgroape a suferit însă întârziere până în 1754. Protopopul Petru Șutu istorisește, că restaurându-se mănăstirea, în 1773 el însuși a sfințit-o cu hramul Adormirii Născătoarei

*) Datele despre mănăstiri sunt luate și expuse după inimosul și învâțatul Nicolae Tincu Velea.

de Dumnezeu, fiind asistat de preoții locali Iancu Șuțu Gruici, Marcu Iorgovici-Brancovan și Ioan Miucico Constantinovici. Sfințirea bisericii în 1773, se constată și prin inscripția cu litere cirile, ce se află și astăzi pe fruntarul bisericii și care sună: „Hramul Adormirei Precestei. S'a aflat această Biserică în anul 1754. S'a sfințit în anul 1773“. La începutul anului 1800 (după o versiune locală în 1800 ar fi reposat ultimul călugăr, după a cărui moarte ar fi rămas mănăstirea pustie) a venit un călugăr trimis de episcopul Iosif Șacabent, care a trăit mai mult din darurile creștinilor. Mănăstirea a recăpătat din moșiile sale 45 de jugere. După moartea călugărului mănăstirea a rămas părăsită; capela s'a reparat în 1836—1839. Mai târziu proprietarul mare sârb, Baich venit din Sârbia, a luat-o în posesiunea sa. Poporul s'a plâns la episcopie și metropolie, dară fără rezultat.

La anul 1855 reparându-se biserica parohială din Vărădia, preoții de pe acel timp, între cari și preotul Nicolae Juica a finit în timpul reparării bisericii serviciile dumnezești în mănăstirea dela „Chilii“.

Murind proprietarul mare Teodor Baich, moșul baronului Petru Baich, s'a înmormântat în 1860 în biserica dela „Chilii“, din slăbiciunea oamenilor, tutori ai bisericii pe acele vremuri; mai târziu a început a se folosi ca loc de înmormântare (criptă) familiară.

Din 1920 preoții fac din când în când servicii dumnezești și părăstase într-o odihnă celor înmormântați acolo.*)

În Vărădia s'a născut învățatul Paul Iorgoviciu Brancovanu (1764—1808) și protopopul Petru Șuțu, devenit protopop al Vărădiei.

*

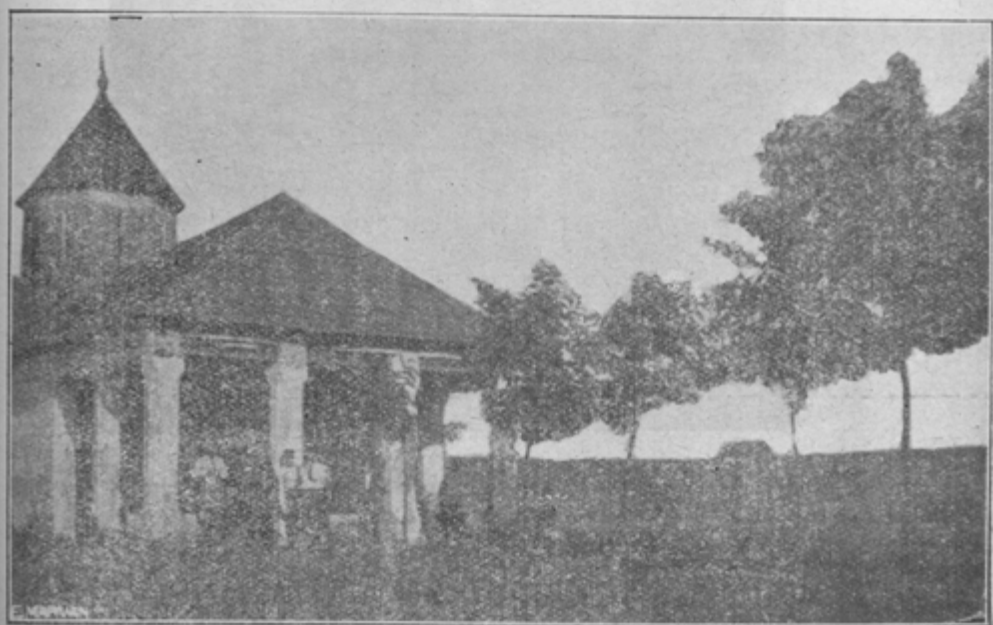
Mănăstirea dela Șemlac sau Morava, cunoscută sub numirea de „mănăstirea săracă“. O biserică singuratică între Butini și Șemlac, numită de popor mănăstire. După tradițiune e de o vechime cu celelalte din Bănat. Tot după tradițiune, în 1721 fiind aproape de ruinare a restaurat-o un domn român Giuriscu; apoi după 50 de ani s'a desființat și această mănăstire, iară moșiile ei s'au dat mănăstirii S. Giorgiului. Călugării acestei mănăstiri au trăit din cerșit, pânăce împăratul Iosif II li-a interzis petrecerea aci, fiind avizați să meargă în mănăstiri. Poporul cercetează această biserică ca pe un loc sfânt. Mai nou e admirată de pricepători atât din punct de vedere arhitectonic (de zidire) cât și al picturii. Sub ea se află cripta familiei Ostoici.

În această sf. biserică se afla pe vremuri o icoană făcătoare de minuni, carea dispăruse, afirmative transportată la mănăstirea Sf. George, de sub ierarhia sârbească, de unde apoi în chip miraculos s'a înapoiat. Acum în timpul războiului a dispărut iarăși.

*) Pe lângă datele din Istoria lui Nicolae Tincu Velea s'au folosit și raportul parohului Pavel Mioc ddto 1 Martie 1921; la Consistoriu se află sub No. 881 E/921.

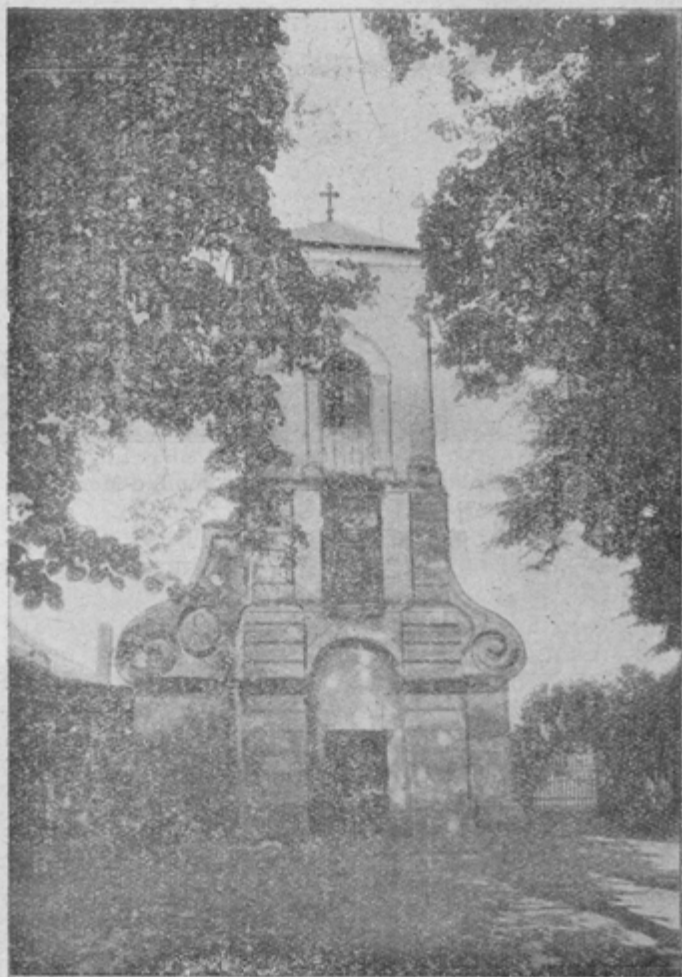


„Mănăstirea Seracă„ dela Șemlac-Morava



„Mănăstirea Seracă“ dela Șemlac-Morava

Biserica veche din Logoj, numită „mică“, se află în o depărtare de 200 stânjeni de cetate, era zidită în singurătate în chip de mănăstire, de aceea încă s'a numit mănăstire. Ea era asemenea celei din Şemlac şi Vărădia. Se afla pe terenul curţii

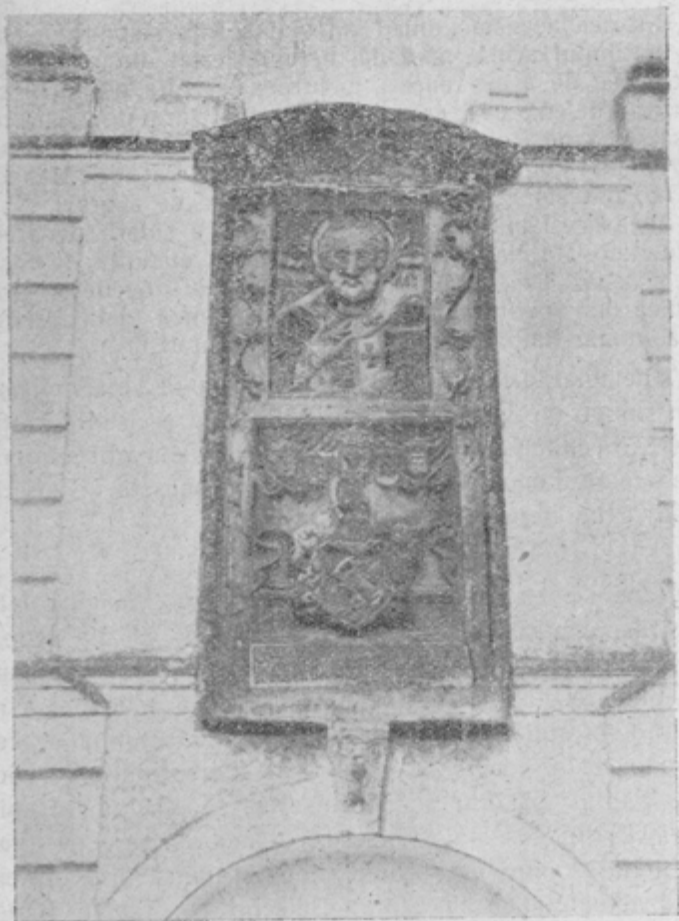


Biserica veche din Logoj, frontispiciul.

(avliei) actualei biserici mari din Logoj, şi înconjurată de morminte; semn că aci era şi cimiteriul. Se susţine că ar fi fost zidită în veacul al patrusprezecelea. S'a demolat lăsându-se numai frontispiciul. Acest frontispiciu poartă inscripţia: „*Aedificata haec*

eclesia per me Ioannem Ratz de Mehadia supremum prefectum inclitorum districtum Lugos, Caransebeș et Lipa, anno Domini 1726 die 17 Iuny“) Biserica demolată a avut hramul Sf. Nicolae.*

Inscripția afirmă că s'a zidit în 1726 prin Ioan Ratz, de unde însă putem deduce, că Ioan Ratz a restaurat numai bise-



Icoana sf. Nicolae dela biserica veche din Logoj rămasă după demolare.

rica veche mănăstirească și aceasta cu atât mai vârtos, că biserica mare a Logojului s'a zidit în 1759, deci după 33 de ani

*) S'a zidit această biserică prin mine Ioan Ratz de Mehadia supremul prefect al inclitelor districte Logoj, Caransebeș și Lipa anul Domnului ziua 17 Iuni.

dela zidirea bisericii prin Ioan Ratz. Dacă această biserică ar fi fost o zidire nouă nu se arăta abea după 33 de ani necesitatea zidirii bisericii celei mari. Credem deci, că Ioan Ratz a renovat numai biserica veche și a folosit în inscripție un cuvânt impropriu, „zidit“ în loc de „renovat“, precum impropriu este data de 17 Iunie, căci nu s'a putut zidi în o zi, ci acest dat va însemna data terminării restaurării.

„Biserica aceasta „mică“ au stat și sub stăpânirea Turcilor și era în timpul acela părăsită, nefiind iertat din partea guvernului turcesc de a se renova, pentru că se afla pe locul cetății, și prinții Ardeleni, cari erau atunci supuși turcești voiau cu puterea să ducă pe Români la calvinism, până ce prefectul suprem al districtelor Logoj, Lipșa și Sebeș, Ioan Raț de Mehadia în anul 1726 o restaură, lăsând a treia oară a se zugrăvi. Această sfântă casă a avut mult de a suferi, deoarece de 3 ori fu renovată, iară în 9 Iulie 1842 fu mistuită de focul de atunci, și astăzi se află cu totul părăsită, și dovedește prin ici colea încă mai cetitoarele inscripțiuni, cumcă dela urzirea ei, întrânsa numai limba română s'au întrebuințat.“*)

S'a demolat în 1882 spre ireparabila pagubă a bisericii noastre atât din punct de vedere monumental, câtă și istoric național. Demolarea vechilor monumente sfinte — fie din orice interes — nu face onoare. Logojul nu trebuia să facă aceasta și autoritatea bisericească nu trebuia să permită.

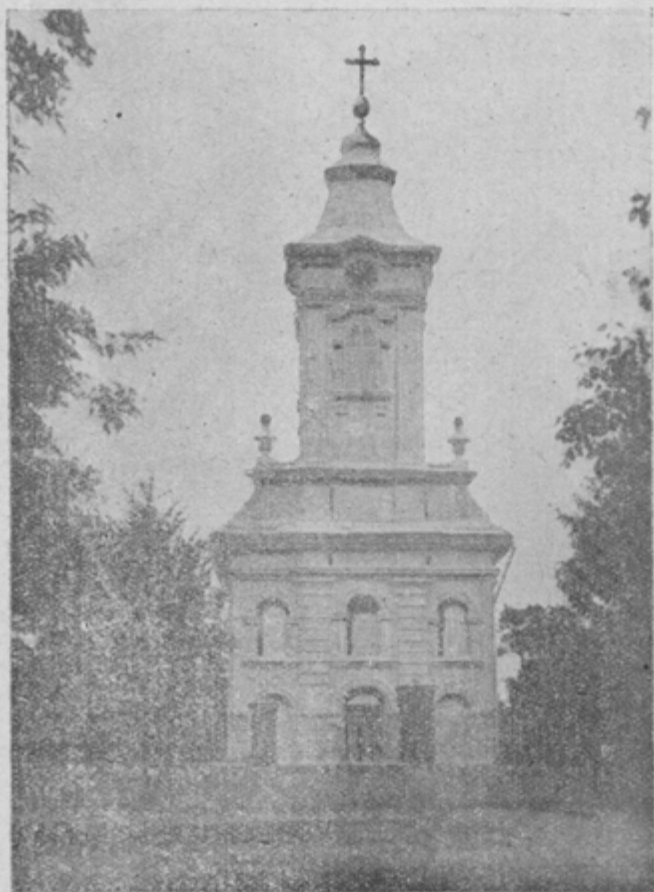
*

În Caransebeș, biserica sfântului George, acum catedrală, încă se numia mănăstire. Locuința călugărilor se afla pe partea stângă a ierugei, numită mai nainte apa monahilor, aproape în dreptul bisericii, afirmative în casa devenită mai apoi a renumitului protopresbiter Tomiciu. Odăile și arătau forma de celule. Astăzi renovată și adaptată, e proprietatea avocatului Dr. Nicolae Ionescu. Faptul, că din sus de biserică se află moara episcopască, iară din jos lângă biserică, o moară, care pe timpuri era proprietatea unui preot Bona, acuma ajunsă în proprietatea privată a actualului Prea Sfințit Episcop Dr. Traian Badescu, încă demustă, că acest teritoriu întreg a fost sau proprietatea episcopiei, sau a mănăstirii.

*

*) Așa cetim în o broșurică cu data de 4/16 August 1859, despre Logoj și zidirea bisericii mari, „ridicată prin zeloșii cetățeni români sub manuducerea Obercnezului a orașului Logoj Gabriil Gureanu la A. 1759 și s'au săvârșit la A. 1766“. (Aceaș broșură).

Mănăstirea dela Partoș e încă foarte veche, dinainte de veacul al cincisprezecelea. În vechea capelă a mănăstirii e înmormântat Iosif II. metropolit al Timișoarei. Deasupra mormântului să află un tablou, chipul unui episcop având în partea de sus inscripția: „*Sveti tel Iosifa novi biosi Metropolita Temesvarschi*“, iară de desubt se găsește formula de jurământ ce trebuiau să depună călugării la intrarea lor în monahism. Afară de mormântul metropolitului Iosif se mai află patru iconi foarte vechi pictate și sculptate.



Mănăstirea dela Partoș.

Acesta trebuie să fie fost român; el nu ocure între arhieriei sârbești. El trebuie să fie avut reședință în Timișoara înainte de venirea Turcilor. Această mănăstire încă a fost desființată cu

celelalte, iară moșiile ei au fost luate de erariu, cămară, dela carea primia în schimb mănăstirea Mesiciu 400 meți de grâu.

Prin 1778 călugării au părăsit sf. Mănăstire retrăgându-se unii la mănăstirea Sf. George, iară alții la cea din Voilovița.

*



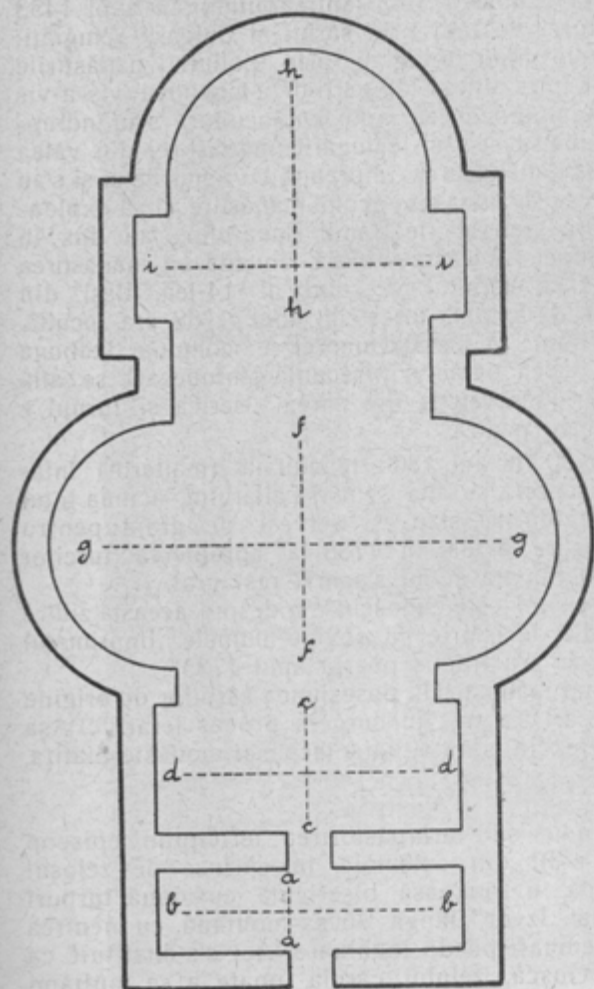
Mănăstirea dela Partoș.

Mănăstirea dela Ciclova. Pe dealul păduros „Călugăra“, lângă Ciclova-montană, încă a fost o mănăstire de o vechime cu celelalte. Aflând Ciclovenii niște icoane și având cunoștință, că acolo a fost mănăstire, au făcut săpături și așa în 1859 au dat de o peșteră, care se cunoștea a fi fost lucrată de mână omenească și că a fost locuința unui pustnic. S'au aflat aci, afară de icoane, și alte obiecte bisericești și așa peștera s'a în-

tocmit în capelă. Popor din toate părțile cercetează acest sfânt locaș, care acuma e pe cale a se desvolta. Mănăstirea veche se pare a fi reînviat, căci astăzi funcționează aci ca stareț ieromonahul Vartolomeiu Durăin, preot însuflețit pentru chemarea sfântă. Afară de aceste mănăstiri au fost și altele mai neînsemnate.

*

Mănăstirea dela Ogradena-vechie, „Mrăcunea”, din carea a rămas numai fundamentul bisericii și respective zidul descoperit.



*

a-a lungimea sub turn 1°; b-b lățimea sub turn 2°; c-c lungimea între turn și biserică 1°; d-d lățimea între biserică și turn 2°; f-f lungimea scaunelor până vis-à-vis de celelalte 2°; g-g lățimea scaunelor 4°; h-h lățimea în altariu 2¹/₂°; i-i lungimea în altariu 2°; zidul e gros 2¹/₂° de tare; zidul turnului de dinafară e de 3¹/₂° tare*).

*

Planul fundamental al bisericii Mănăstirii dela „Mrăcunea”

*) Acestea sunt explicațiile după planul bisericii.

Referitoriu la această mănăstire se află o istorisire din o „cronografie” scrisă de protopresbiterul Mehadiei Nicolae Stoica de Hatzeg, „scrise fără ochelari în limba germană în 1829 când era de 79 ani*”).

Se istorisește că: „dupăce în bătălia dela Cossova sârbii sub Cneazul lor Lazar și-au pierdut regatul, iară turcii ca răsbunare pentru omorârea sultanului lor au procedat barbar cu sârbii și bulgarii, cu deosebire însă după bătălia nefericită dela Varna în anul 1444 și după ocuparea Constantinopolului în anul 1453 frica și spaima de turci s'a lătit prin sârbii și bulgarii refugiați; că sârbii afară de cei puțini refugiați prin păduri, mănăstirile devastate și călugării, între alții și călugării dela Covilova (vis-a-vis de Orșova) s'au refugiat dincoacea, apoi cu locuitorii s'au îndreptat spre Ungaria, după aceea și călugării mănăstirii din valea Mrăcunia și-au părăsit mănăstirea împreună cu bunurile ei și s'au refugiat la Oravița, ca să zidească acolo mănăstire și să exploateze mine (ocne), dară alungați de Banul Banatului s'au dus în Ungaria deasupra Budei. Aceasta ne dă dovadă că mănăstirea Mrăcunia exista încă la sfârșitul veacului al 14-lea, deși din timp în timp a fost dărâmată, totuș în anul 1788 era locuită. „Dela peștera Veterani în josul Dunărei e comuna Dubova (locul gorunului). În valea pârâului Mrăcunia (întunecat) se află ruinele unei mănăstiri sârbești**) din carea biserica și turnul e bine zidită și boltită cu piatră.

Încă înainte cu 30 de ani 1800 tenciuiala (malterul) înlăuntru era binișor conservată se afla și masa altarului, acuma totul e ruinat și numai zidurile stau, și servesc de grajd pentru capre. Această mănăstire a fost în 1788 la apropierea turcilor părăsită, de inimici dărâmată și nu s'a mai restaurat.

Aceasta e totul ce în este cunoscut***) despre această zidire interesantă. În lucrările de istorie nu obvine numele. Imprimatul de sigil (pecetul) ce mi s'a trimis poartă anul 1735“.

Mai sunt în Bănat mănăstiri în posesiunea sârbilor de origine românească, pentru cari s'a pus în curgere proces ierarhic. Așa Mesici, Sângiorgiu, Bezdin, bine situate, iară mai modeste Zlatița, Baziaș, Voilovița.

*

În timpul mai nou, sub arhipăstorirea fericitului episcop Nicolae Popea, s'a zidit din colectele întreprinse de zelesul monah Macarie Gușcă, o frumoasă bisericuță cu două turnuri în Valea Godinova la „Izvor“, lângă Bocșa-montană, cu menirea ca să devină un însemnat loc de închinare. Aci s'a instituit ca ieromonah Macarie Gușcă, zelului căruia poate a se mulțami rezultatul frumos, zidirea bisericei.

*) Descrierea ce o avem se pare a fi o copie din acea „cronografie“.

**) Se pare că o numește sârbească din împrejurarea că ne aflăm sub ierarhie sârbească.

***) Zice protop. Stoica.

Păcat numai, că înainte cu câțiva ani, așa zicând împrejurul bisericeii, pe pământul (grădina) a bisericeii (mănăstireii) cumpărată dela un particular de ieromonahul Macarie s'au așezat corturari cărora li-s'a fost vândut acest pământ. Un lucru acesta,



Mănăstirea dela „Javor”

care nu poate să ne facă cinste, și e de regretat. Poate s'a avut în vedere nobilitarea colonilor.

Izvorul Miron. Apă tămăduitoare, în hotarul comunei Margina,

în tractul Făget. I-s'a dat numele „Miron“ cu ocaziunea vizitațiunei canonice a actualului I. P. Sfințit Patriarh Dr. Miron E. Cristea, în timpul arhipăstorirei sale ca Episcop al Eparhiei noastre a Caransebeșului. Prin colecte s'a pus baza zidirei unei biserici

„Piatra Scrisă“

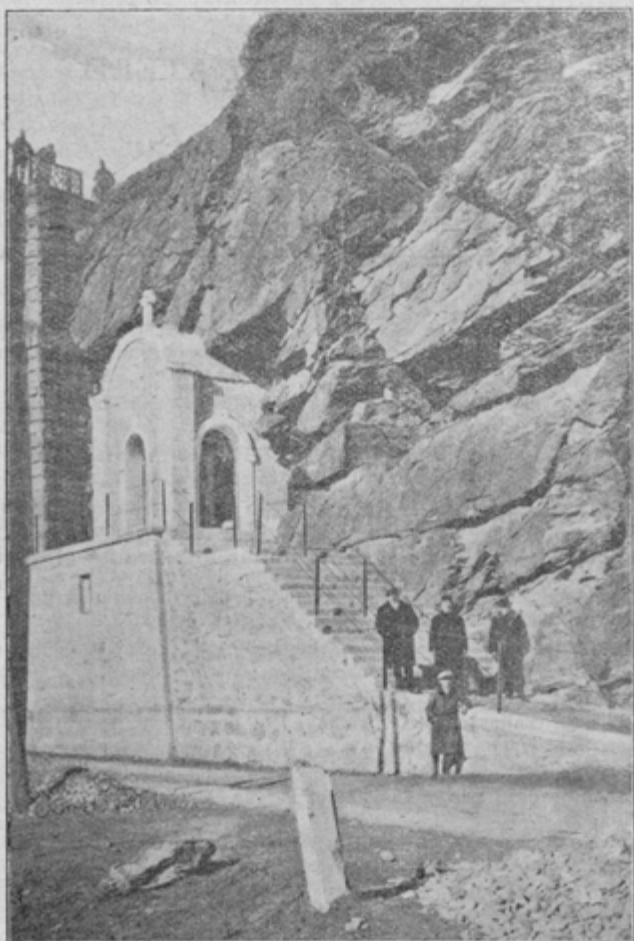


care acum e terminată și sfințită. În jurul zidirei acestei biserici mu't a ostenit P. O. protopresbiter al Făgetului Sebastian Olariu. Aci e instituit monahul Romulus Oprișoiu, care încă arată mult

interes și zel. Lucrările nu sunt încă pe deplin terminate. E de regretat că nu se află personalul monahicesc corespunzător.

*

Peatra scrisă. Loc de pelerinaj, pe teritoriul comunei Armeniș.



Capela dela „Piatra scrisă” zidită de credinciosul Vasile Dragomir.

Această capelă cuprinde icoana Sfintei Treimi.



PROTOPRESBITERATELE.

Tractul Bisericei-albe.

Reședința protopresbiterală acum Răcășdia. Numărul sufletelor : 40.116.
Administratorul protopresbiteral: *Ioan Gropșan*, paroh în Cărbunari.

Judecătoria protopresbiterală.

Membri :

Un loc vacant.

Teodor Panciovan, par. în Ierțof.

Petru Danescu, paroh în Berliște.

Pavel Brinzei, paroh în Macoviște.

Nicolae Balmez, paroh în Vrani.

Membri suplenți :

George Simu, par. Petrila.

Augustin Gruescu, par. Ciorda

Defensor matrimonial: vacant.

Notariu : vacant.

Ioan Gropșan, par. în Cărbunari.

Comunele cu poșta ultimă și N-rul sufletelor, preoții și învățătorii.

Berliște, 907, o biserică reparată în 1890, hramul : Înălțarea Domnului; Petru Danescu, paroh, George Danescu, capelan, Ioan Gropșan învățător.

Berzasca, 1656, biserică zidită în 1722, hramul : Sfinții Arhangeli Mihail și Gavril; Arsenie Golumba, paroh., N. Tutunariu inv., Platon Armanca învățător, Maria Draghici inv.

Bogodini, 698. (p. Slatina), biserică zidită ? , hramul : Sf. Ierarh Nicolae, Aurel Ciulin adm. par., Traian Secoșan inv.

Cărbunariu, (p. Sasca-montană), 1849, biserică reparată în 1926, hramul : Pogorirea Sf. Duh; Ioan Gropșan, paroh, Constantin Părvan, Maria Sencu, A. Gherga, Amza Vasilică inv.

Carlsdorf, (p. Moldova-nouă), 346. Filie la Moldova-nouă împreună cu Padina-Mateiu. Capelan permanent O. Popescu, inv. Nicolae Bălan.

Ciorda, (p. Iam), 564, biserică reparată în 1912, hramul : Învierea Domnului, Augustin Gruescu paroh. Ioan Ursu inv.

Ciuchici, (p. Răcășdia), 1636, biserică zidită în 1871, hramul : Sf. Proroc Ilie. Una parohie vacantă. Traian Simu paroh, Gheorghe Resteanu și E. Resteanu inv.

Coronini, (p. Moldova), 940, biserică zidită în 1895, hramul : Sf. Proroc Ilie; Pavel Bufan, adm. par. Petru Văcărescu inv., Elena Iancu inv.

Gornea Liubcova (p. Sichevița) 952, biserică zidită în 1836, hramul : Sf. Ierarh Nicolae; Valeriu Popescu, adm. paroh. Nicolae Popescu, Aurora Popescu inv.

Iam, 809, biserică zidită în 1896, hramul : Înălțarea Domnului; Ștefan Otonoga paroh. Toma Surlaș inv. Natalia Anca inv.

Ierțof, (p. Varadia), 565, biserică zidită în 1883, hramul : Înălțarea Domnului; Teodor Panciovan, paroh, Corneliu Panciovan capelan, I. Dărăbanț inv.

- Iladia, (p. Răcășdia), 1489, biserică zidită în 1797, hramul: Pogorirea Sf. Duh; Stefan Ania paroh, Dimitrie Ania paroh, George Verca și Eremia Verca inv. Langenfeld, filie la Biserica-albă.
- Macoviște, (p. Răcășdia), 660, biserică zidită în 1896, hramul: Adormirea Născătoare de Dumnezeu; Pavel Brinzeiu, paroh. Emanuil Imbri inv.
- Mircovaț, (p. Berliște), 939, biserică zidită în 1835, hramul: Sf. Proroc Ilie; Coriolan I. Roșca paroh, Gava Gheorghe inv.
- Moldova-nouă, (Boșneag) 4355, biserică zidită în 1776, hramul: Sf. Mucenic George Ioan Orăviceanu paroh, E. Popescu capelan, Alexandru Vladulescu, Wilhelmina Arcan, Alexandru Moisi, Constantin Arcan inv.
- Moldovița, (Carlsdorf) filie la Moldova-nouă, 414, Atanasie Mitroi inv.
- Naidăș, (p. Slatina), 2238, biserică zidită în 1909, hramul: Sf. Ierarh Nicolae; Svetoazar Mutașcu, paroh, Petru Muntean administrator; parohial, Romul Pitic, Valeria Sucaci, Petru Belega, Veturia Pitic inv.
- Nicolint, (p. Ciuchici), 1025, biserică zidită în 1840, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; George Runcan paroh, Sofronie Puia, paroh. Un post de învăț. vacant, Teodor Murgu inv., M. Murgu inv.
- Padina Mateiu, 948. Filie la Moldova-n. împreună cu Carlsdorf, biserică zidită în 1872, hramul Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; capelan cel din Carlsdorf, C. Popescu, Dimitrie Serafin inv.
- Petrila, (p. Răcășdia), 862, biserică reparată în 1876, hramul: Pogorirea Sf. Duh; George Simu, paroh., Petru Peica inv.
- Pojejena-rom., 920, biserică zidită în 1906, hramul: Constantin și Elena; Vasilie Blașiu, adm. par. Marius Bucătura, Valeria Mutașcu inv.
- Potoc (p. Slatina) 1215, biserică zidită în 1906, hramul: Înălțarea Domnului; Nicolae Popovici par. Aurel Popoviciu capelan, Francisc Nedli inv.
- Răcășdia, 2602, biserică zidită în 1778, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Gh. Simion paroh, Iancu Berlogia paroh. O parohie vacantă. George Guga inv. dir., Silvia Guga inv. Maria Mircea inv.
- Rusova-nouă, (p. Berliște), 372, biserică zidită în 1830, hramul: Înălțarea Domnului; Constantin Dămian paroh, Constantin Borcean inv.
- Rusova-veche, (p. Berliște), 381, biserică zidită în 1832, hramul: Înălțarea Domnului; Pavel Vișan paroh, Simeon Muia învăț.
- Sasca-montană 1200, biserică zidită în 1770 hramul: Sf. Ap. Petru și Pavel, Gheorghe Târba paroh. Ioan Izvernariu, inv. dir. Alois Conciatu inv. Maria Petrașcu cond. grădinei de copii
- Sasca-rom., (p. Sasca-montană) 1162, biserică zidită în 1776, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; George Mihailoviciu, adm. paroh, Ilie Gropșianu adm. paroh, Maria Gropșianu inv., Stelian Zamfirescu inv.
- Slatina, 1185, biserică zidită ?, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Teodor Iorga, paroh, Nistor Trandafir inv. Ana Nemoian învățătoare.
- Socolari, (p. Răcășdia), 1332 biserică reparată în 1920, hramul: Sfinții Apostoli Petru și Pavel; Valeriu Nediciu, paroh, Tema Radulea, inv., 1 post vacant.
- Sichevița, 2606, biserică zidită în 1836, hramul: Sfânta Treime; Valeriu Popescu adm. paroh., I. Voiculescu, Irma Werth inv.
- Sușca, (p. Baziaș), 680, biserică zidită în 1913, hramul: Înălțarea Domnului; Alexandru Blașiu, adm. paroh, Constantin Voiculescu, Maria Neda inv.
- Vrani, 1509, biserică zidită în 1884 hramul: Sfinții Apostoli Petru și Pavel; Nicolae Balmez, paroh, Traian Constantin, paroh. Iosif Răta capelan, Mihail Anca inv. Maria Anca, inv.
- Vrâniuz, (p. Răcășdia), 1100, biserică zidită în 1794, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Simeon Bartolomeiu, paroh, Cornel Petroviciu, paroh. Maria Popoviciu învățătoare, Gh. Sanda inv.

Tractul Bocșei-montane.

Reședința protopresbiterală Bocșa-Montană. — Numărul sufletelor 37.445.

Adm. Protopresbiteral: *Petru Ieremia*.

Judecătoria protopresbiterală.

Membrii:

Solomon Andreescu, paroh în Biniș.	Augustin Aldan par. în Vermeș.
Petru Ieremia, paroh în Călnic.	Ioan Vida par. Recița-rom.
Coriolan Zuiac par. în Vasiova	Un loc vacant.

Membrii suplenți:

Petru Vuc, paroh în Bocșa-română.	Lazăr Voin paroh în Ezeriș.
-----------------------------------	-----------------------------

Defensor matrimonial: Vacant.

Notariu: Petru Albean par. în Călnic.

Comunele cu poșta ultimă și N-rul sufletelor, preoții și învățătorii.

Barbosul, (p. Berzovia), 802, biserică zidită în 1825, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Pompil Costea par., I. Dragoescu inv. de stat.

Biniș, (p. Bocșa-română) 1511, biserică zidită în 1855, hramul: Sfinții Apostoli Petru și Pavel; Solomon Andreescu, par., Petru Duma inv. Elena Fărcășescu învățătoare de stat.

Bocșa-montană, 1675, biserică zidită în 1779, hramul: Pogorirea Sf. Duh; Parohia vacantă. Lazăr Ciorman, Dimitrie Zgriban inv. și Elena Loga M. Cozan inv. de stat. Florin Jivoinoviciu inv.

Bocșa-română, 2616, biserică zidită în 1790, hramul: Sf. Ierarh Nicolae; Petru Vuc par., George Muntean par., I parohie vacantă. Miron Popoviciu, Viorica Micloși și Cornelia Ioanovici inv. de stat, Cornel Păncan inv.

Călnic, 1907, biserică zidită în 1794 hramul Sfinții Apostoli Petru și Pavel; Petru Ieremia paroh., Petru Albean paroh. vacant, Solomon Modor inv., vacant

Cuptoare, (p. Recița), 590, biserică zidită în 1822 hramul: Sf. M. M. Dimitrie; Mihail Belcea, administ. paroh. și inv.

Dezești, (p. Fârliug), 900, biserică zidită în 1912, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Nicolae Ivu adm. par., N. Cerbescu. inv.

Doclin, (p. Tirol), 928, biserică zidită ?, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; P. Drăgan, adm. par., o parohie vacantă. N. Borlovan inv. de stat.

Dognecea, 2253, biserică zidită în 1795, hramul: Sf. M. M. George; Patriciu G. Lugojan paroh. Avram Căprița, Elena Frunzăverde și Valeria Căprița inv. de stat.

Doman, (p. Recița), 685, biserică zidită în 1782, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu, Ioan Oprea, adm. par., N. Turcu inv. de stat.

Duleu, (p. Fârliug) 728, biserică zidită în 1908, hramul C. M. Paraschiva; Petru Dămșa, adm. paroh. Ion Todorescu inv. de stat.

Ezeriș, (p. Bocșa-montană), 1315, biserică zidită în 1790, hramul: Adormirea Născ. de Dumnezeu; Lazăr Voin și Ioachim Jurca parohi. Margareta Lisi și Ioan Pătrașcu inv. de stat.

Fizeș, 1164, biserică zidită în 1763, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril, o parohie vacantă. Victor Sciopoeanu paroh, Ioan Cotărlă, Lucreția Moisiu, învățători de stat.

Fârliug, 1731, biserică zidită ?, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Aureliu Avramescu, adm. par., Alexandru Diaconescu inv.

Iersig, (p. Berzovia) 479, biserică foarte veche, din lemn; hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; George Nicorescu adm. par. Victor Trailovici inv. de stat.

Jidovini, (p. Berzovia), 1266, biserică zidită în 1812, hramul: Înălț. Domnului; George Ogărlaci paroh, Petru Sfera inv., Maria Groza inv.

Moniom, (p. Călnic), 466, biserică zidită în 1904, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; Trăilă Bogdan adm. par., Ioan Cărmăzan inv. de stat.

Ocna de fer, (p. Bocșa-mont.), 1016, biserică zidită în 1815-16 hramul: Adormirea Născ. de Dumnezeu; Aurel Simu paroh. Ioan Boulescu, Olga Boulescu inv. de stat.

Ramna, (p. Berzovia), 1676, biserică zidită în 1770, hramul: Învierea Domnului; Teofil Bucșa paroh, Pavel Sârbu. Ach. Mărgărie și Aurelia Mărgărie inv. de stat.

Reșița-montană, 3032, biserică zidită în 1818, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu, (pop. fluctuantă) Dr. Iosif Ieremia paroh. Nimeon Tomescu, Vasilie Lugojan, M. Bălan, Coriolan Cocora, Sofronie Mârșiu inv. de stat.

Reșița-română, 1724, biserică zidită ?, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; Ioan Vida, paroh, Trandafir Lugojănel inv. de stat.

Soceni, (p. Reșița), 1009, biserică zidită în 1822, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Antoniu Foaș paroh, Ioan Dorca inv. de stat.

Surdacul-mare, (p. Forotic), 596, biserică zidită ?. hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Cornel Ișfan Stan adm. paroh, Iosif Popovici, Nic. Șola, inv. de stat.

Târnova, (p. Reșița), 2535, biserică zidită ?, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Ioan Turnea, paroh. O parohie vacantă. Ion Roșu și Pavel Muntean sen., Pavel Muntean junior inv. de stat.

Terova, (p. Reșița), 742, biserică zidită în 1877, hramul: Pogorirea Sf. Duh; Ion Franț adm. paroh, Florin Uzun inv. de stat.

Valeamare-Pogănești, (p. Fărlug), 564, biserică zidită în 1800, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; Parohia vacantă, N. Zafirescu inv. de stat.

Valea-paii, (p. Berzovia), 1046, biserică zidită în 1834, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Emil Stoian, par. Cornel Crainicescu inv. de stat.

Văliug, (p. Reșița) 1118, biserică zidită în 1887, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Sofronie Manescu paroh. Gizela Iung, Ecaterina Tăcan inv. de stat.

Vasiova, (p. Bocșa-mont.), 804, biserică zidită în 1775, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Coriolan Zuiac, par. Iacob Bosică inv. de stat.

Vermeș, (p. Berzovia) 565 biserică zidită în 1853, hramul: Înălțarea Domnului; Augustin Aldan, paroh. N. Neagoe inv.

Tractul Buziașului.

Reședința protopresbiterală Buziaș. — Numărul sufletelor 27.712.

Protopresbiter: *Ioan Geția.*

Judecătoria protopresbiterală.

Membrii:

Ioan Gherga, preot în Icloda.	Avram Ciocoiu, paroh în Vucova.
Aron Moise, paroh în Silagiu.	Vichentie Pirtea, preot în Sinersig.
Ioan Ionescu, paroh în Jebel.	Moise Alecsiu, paroh în Sacoșul-turcesc.

Membrii suplenți:

Ilie Cocioșu paroh în Uliuc.	Petru Bohariu paroh în Șoșdea.
------------------------------	--------------------------------

Defensor matrimonial: Dr. Victor Mercea, avocat în Timișoara.

Notariu: Petru Bulgia, inv. în Buziaș.

Comunele cu poșta ultimă și N-rul sufletelor, preoții și învățătorii.

Berini, (p. Stamora-română), 972, biserică de lemn foarte veche, hramul: Adormirea Născ. de Dumnezeu; Emanuil Georgescu, paroh, Ioan Patrașcu și Petru Micșa inv. de stat.

- Berecuța, (p. Birda) 325, biserică zidită în 1925, hramul: Învierea Domnului; Zaharie George, adm. par., Pavel Ramneanțu inv. de stat.
- Birda, (p. Birda), 420, biserică zidită în 1911—1912, hramul: Nașterea Născ. de Dumnezeu; Ioan Mărgineanțu, paroh. Ioan Bocean inv. de stat.
- Blajova, (p. Nichișoara), 413, biserică de lemn foarte veche reparată în 1921, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Aureliu Gherga adm. par. Ilie Gaja inv. de stat.
- Buzias, 1016, biserică zidită în 1834—1839, reparată în 1910, hramul: Sfinții Apostolii Petru și Pavel; Ioan Geția protopresbiter. Iuliu Hârșan inv. dir., Matei Tuskan inv. Ștefan Bela inv. prov., Irina Hârșan și Iconia Lugojan inv. de stat.
- Cadar, (p. Tormac), 603, biserică zidită în 1904, reparată în 1921, hramul: Învierea Domnului; Tovie Perian, par. Iosif Bertalan inv. de stat.
- Căpăt, (p. Sinersig), 530, biserică construită în 1736 de lemn, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; a doua biserică zidită în 1925. Parohia vacantă, se administrează prin Valeriu Blajovan capelan în Hodoș, Ioan Rușescu inv. de stat.
- Cerna, (p. Stamora-română), 747, biserică zidită în 1903, reparată în 1924, hramul: Duminica Tuturor Sfinților; Silviu Mioc paroh, Eftimiu Ardelean inv. de stat.
- Chevereșul-mare, 1312, biserică zidită în 1801, reparată în 1925, hramul: Înălțarea Domnului; George Popescu par., Moise Barbulescu paroh, Valeriu Minea inv. și Iuliana Popoviciu învățătoare de stat.
- Dragșina, (p. Chevereșul-mare), 386, biserică reparată în 1869 și 1922, hramul: Sfinții Apostoli Petru și Pavel; Ioan Buliga, paroh. Traian Matei inv. de stat.
- Dubos, (p. Tormac), 691, biserică zidită în 1925, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; a doua construită din lemn, foarte veche, sfințită în 1799, Isaia Suru, paroh. Moise Băcila învățătoriu de stat.
- Folia, 575, biserică zidită în 1926, hramul: St. Ierarh Nicolae; Liviu Șandru, par. Traian Gavrița inv. de stat.
- Hitiaș, (p. Băile Buzias) 1199, biserică zidită în 1900, hramul: Învierea Domnului; Georgiu Ciocoiu, paroh, Alexandru Ivanoviciu capelan, Titus Toma inv. și Ana Toma inv. de stat.
- Icloda, (p. Sacoșul turcesc), 491, biserică zidită în 1901, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Ioan Gherga, adm. par., Ioan Savoia inv. de stat.
- Jebel, 2862, biserică zidită în 1750, hramul: Sf. Proroc Ilie; Ioan Ionescu, par. parohie vacantă, Ioan Russu paroh. Adrian Pitic dir. Eftimie Crașovan inv., Trăilă Păpaș inv, Slavița Jivan inv. de stat. Ștefan Krepelka inv. de stat.
- Liebling, filie la Stamora-română, 34.
- Mănăstirea, (p. Birda) 269. Biserica în stadiu de zidire, hramul: Pogorirea Duhului Sfânt; Se administrează prin preotul Iuliu Crainic, Simeon Ghisa inv. de stat.
- Morișfeld (Mauren) filie la Sculea, 148. O capelă; hramul: Înălțarea Domnului.
- Opațița, (p. Deta) 808 biserică zidită în 1863, reparată la 1929, hramul: Învierea Domnului; Tiberiu Mărgineanțu paroh., Ioachim Imbroane inv. de stat. Iconia Ciublea învățătoare de stat.
- Racovița, (p. Băile Buzias), 1141, biserică zidită în 1862, reparată în 1928, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Remus Cloambeș paroh. Simeon Idvorean, Minerva Mihaile inv. de stat.
- Sacoșul-turcesc, 946, biserică zidită în 1926—1927, hramul: Sf. Proroc Ilie; Moise Alexiu, par., Aureliu Alexiu cap., Simion Paulescu, Viorica Păunescu inv. de stat.
- Sacoșul-mare (Sacoșul-unguresc), (p. Băile Buzias) 2696, biserică reparată în 1925, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Emanuil Pirtea paroh, Zaharia Humița paroh, Romulus Crăinicescu inv. dir., Grigorie Horhoianu inv. Aurel Crăinicescu inv. Ana Crăinicescu învățătoare de stat.
- Sân-George, (p. Birda), 189 biserică în stadiu de zidire. Hramul: SS, Arhangheli Mihail și Gavril; Iuliu Crainic adm. par., Constantin Verman inv. de stat.
- Sculea, (p. Gataia), 573, biserică zidită în 1862, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Dimitrie Botău, par., Ioan Draghiciu, Antonitta Babeu inv. de stat.
- Silagiu, (p. Buzias), 993, biserică zidită în 1835, reparată în 1922, hramul: Înălțarea Domnului; Aron Moise paroh, Ignatie Petroviciu și George Buru inv. de stat.

Sinersig, 564, biserică zidită în 1913, reparată în 1922, hramul: Sf. M. M. Dimitrie; Vichentie Pirtea adm. par., Augustin Ruffu înv. Maria Iacob înv. de stat.

Șipet, 2042, biserică zidită în 1891, acum în rezidență, hramul: Dumineca Tuturor Sfinților; Nicolae Stoia, paroh. Una parohie vacantă. Iosif Pataki înv. dir., Mihail. Barbu înv., Etelca Pataki înv. de stat., Solomon Faur înv. de stat.

Sîrbova (p. Bacova), 751, biserică zidită în 1909, reparată 1920, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Emanoil Pirtea, adm. par., George Andraș înv. prov. de stat.

Șoșdia, 1212, biserică zidită în 1926, hramul: Dumineca Tuturor Sfinților; Petru Boharia paroh. Valeriu Petanec înv. Ioan Vărtaci înv. Ana Mihu înv. de stat.

Stamora-rom., 862, biserică zidită în 1861, reparată în 1922, hramul: Invierea Domnului; Valeriu Petroviciu, paroh. George Clecan, capelan. Traian Alasu înv. Tormac, filie la Cadar 14.

Uliuc, 872, biserică zidită în 1922—1923, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Ilie Cocos, paroh. Petru Pop înv. de stat.

Unip, (p. Uliuc), 118, biserică zidită în 1912, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Ioan Farcașescu paroh, Petru Morariu înv. de stat.

Vucova, (p. Nichișoara), 496, biserică zidită în 1888, reparată în 1901, hramul: Sf. M. M. George; Avram Ciocoiu par. Pavel Drinca înv. de stat.

Tractul Caransebeșului.

Reședința protopresbiterală Caransebeș. — Numărul sufletelor 57.982.

Protopresbiter: *Andrei Ghidiu.*

Judecătoria protopresbiterală.

Membrii:

Ilie Pepa, paroh în Armeniș.
Trei locuri vacante.

Nicolae Cornean, paroh în Apadia.

Membrii suplenți:

George Popoviciu, preot în Mărul.

Ioan Jucos, preot în Zervești.

Defensor matrimonial: Dr. Petru Barbu, dir. Acad. teol.

Notariu: Vacant.

Comunele cu poșta ultimă și N-rul sufletelor, preoții și învățătorii.

Apadia, (p. Delnești), 1000, biserică zidită în 1897, hramul: Sf. M. M. Dimitrie; Nicolae Cornean paroh., Ioan Cârdaș, Eugenia Meda înv.

Armeniș, 2963, biserică zidită în 1822, hramul: Înălțarea Domnului; Ilie Pepa, par. Florea Băcilă, Toma Lințu, Isaia Ștefanigă, Ofelia Deac învățători și învățătoare.

Bolvașnița, (p. Cârpa), 853, biserică zidită în 1832, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Ioan Muntean par. Postul de înv. vacant.

Borlova, (p. Caransebeș), 1586, biserică zidită în 1885, hramul: Înălțarea Domnului; Nicolae Cojocariu paroh, Anton Bocicai învățător și Emilia Manusî nasc. Vuia înv.

Brebul, (p. Zorlențul-mare), 1492, biserică zidită în 1808, reparată în 1913, hramul: Înălțarea Domnului; Adrian Cioloca, paroh. Adrian Franț înv. Ana Panescu înv.

Buchin, (p. Cârpa) 673, biserică zidită în 1855, reparată în 1913, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Nicolae Cojocariu adm. par. Pavel Iacob înv.

Bucoșnița, (p. Cârpa), 884, biserică zidită în 1836, hramul: Sf. Proroc Ilie; Pantelemon Domil paroh. George Suru și Petru Domil înv.

Caransebeș, 4229, o biserică zidită în 1796, hramul: Sf. M. M. George și o biserică zidită în 1781, hramul: Sf. Ioan Botezătorul; Andrei Ghidiu, protopresb., Liviu Cornean paroh, Petru Bancea paroh.

- Cârpa, 1106, biserică zidită în 1837, hramul: Sf. Proroc Ilie; Victor Suru, par Zaharie Gabriel, Miron Corici și Victoria Suru inv.
- Cicleni, (p. Caransebeș), 245, filie la Dalci. O capelă cu hramul: Sf. M. M. Dimitrie; Postul de inv. vacant.
- Cireșa, 573, biserică zidită în 1831—1832, reparată în 1900, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; Ioan Turcan, par. Romulus Boc, inv.
- Ciuta, (p. Obreja), 665, biserică zidită înainte de 1800, hramul: Sf. M. M. George; Ioan Ostrovan adm. paroh, Ștefan Țigriș inv.
- Crăjma, (p. Ferdinand), 720, biserică zidită în 1823, reparată în 1912, hramul: Sf. Apostoli Petru și Pavel; Nicolae Bogdan adm. paroh, G. Francescu, inv.
- Dalci, (p. Caransebeș), 600, biserică foarte veche, hramul: C. M. Paraschiva; Parohia vacantă. Ioan Borlovan, inv.
- Delinești, 1016, biserică zidită în ?, hramul: Învierea Domnului; Teodor Muntean, adm. par. C. Dalea inv. substituită, la școala comunală. Postul învăț. vacant.
- Feneș, (p. Armeiș), 927, biserică zidită în 1840, reparată în 1910, hramul: Sf. M. M. Dimitrie; Vasile Paica par., P. Șandru inv. și Maria Șandru inv.
- Ferdinand, 380, filie la Cireșa. Ioan Gander inv.
- Glimboca, (p. Ferdinand), 2191, biserică zidită în 1800, reparată în 1911, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; George Frățilă, paroh. Nicolae Simeria, Iuliana Simeria născ. Dittert și Victoria Crâșnic învățatori. Un post de învățător vacant.
- Goleș, (p. Cârpa), 808, biserică zidită în 1839, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; filie la Bucșnița. Zaharia Bedelici învățătoare.
- Iaz, (p. Obreja), 825, biserică zidită în 1796, reparată în 1896, hramul: Dumineca Tuturor Sfinților; Eftimie Jianu administrator parohial, Ioan Popoviciu preot în retragere, Trandafir Buru învățător.
- Ilova, (p. Slatina), 1241, biserică zidită în 1840, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu. Ioan Coșariu adm. paroh, George Tătucu, învățător și Emil Tătucu, învățător.
- Jupa, (p. Caransebeș), 420, biserică sfințită în 1853, hramul: Sf. M. M. Dimitrie; Ioșif Mircea, paroh. Solomon Bistrean, inv.
- Maciova, (p. Căvâran), 565, biserică zidită în 1819, reparată în 1904, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Ioan Borlovan, paroh. Cornel Roșca, inv.
- Mal, (p. Ferdinand), 536, biserică zidită în 1904, hramul: Duminica Tuturor Sfinților; filie la Crăjma. Mihail Petroviciu și Nicolae Neagoe inv.
- Marga, (p. Rusca-montană), 1823, biserică zidită în 1830, hramul: Sf. M. Prooroc Ilie; Nic. Ivanescu, par. I. Olariu, inv. Emilia Olariu, inv.
- Mărul, (p. Ferdinand), 1655, biserică zidită în 1792, hramul: Pogorirea Sf. Duh; George Popoviciu, paroh, Petru Lugoienel și Teodor Anca, învățatori și Vasilica Lungu învățătoare.
- Mutnicul-Mare, (p. Căvâran) 782, biserică foarte veche, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; George Bria admin. parohial, I. Roșca învățător.
- Obreja, 2076, biserică veche, hramul: Sfinții Apostoli Petru și Pavel; Patriciu Rădoi, paroh. Pavel Cepău, Ioan Șoma și Paraschiva Șoma inv.
- Ohababistra, (p. Ferdinand), 867, biserică zidită în 1845, reparată în 1913, hramul: Sf. M. M. George; Ioan Țerovan paroh. Natalia Drăguți inv.
- Ohabamutnic, (p. Zăguzeni), 701, biserică zidită în 1867, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Ioan Lăpăduș, par. Ilie Cornean inv.
- Ohabia, (p. Delinești), 307, biserică veche de lemn, construită înainte de 1800, hramul: Sf. M. M. George; Petru Dalea adm. par. și învățător.
- Peștere, (p. Căvâran), 730, biserică zidită în ?, reparată în 1894, hramul: C. M. Paraschiva; Bujor Borlovan adm. paroh, Alexandra Șoșdean învățătoare.

- Petroșnița, (p. Cârpa), 1281, biserică zidită în 1834—1836, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Ilie Popoviciu, adm. par. Ilie Bugariu și Mihai Anderca învățători.
- Poiana, (p. Caransebeș), 1367, biserică zidită în 1856, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Dumitru Anuțoiu adm. paroh, Filimon Popoviciu și Anica Sirbu învățătoare.
- Prisaca, (p. Zăguzeni), 677, biserică zidită în 1863, hramul: Sfinții Apostoli Petru și Pavel; Ioan Daicoviciu, paroh, Pavel Maroievici învățător.
- Prisian, (p. Cârpa), 509, filie la Buchin. Simion Vornic învă.
- Rueni, (p. Caransebeș), 752, biserică foarte veche, hramul: S. Apostol Toma; Mihuț Seracin, adm. par. Valeriu Tătucu și Maria Tătucu învă.
- Rugi, (p. Caransebeș), 816, biserică zidită în 1901, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Petru Suru, paroh. Petru Bernat învă. la șc. comună și Floarea Ursulescu învățătoare.
- Ruginosu, (p. Zăguzeni), 310, biserică de lemn construită în 1864, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril. Parohia vacantă. Vasile Roșu învățător.
- Ruginos II., colonie, 205, biserică de lemn construită în 1923, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; ieromonah Anania Rosocha adm. par.
- Rusca, (p. Teregoва), 1424, biserică zidită în 1844, reparată în 1912, hramul: Sfinții Apostoli Petru și Pavel; Ilie Sârbu paroh; Ioan Humița și P. Humița învă.
- Rusca-montană, 1165, biserică zidită în 1858, reparată în 1913, hramul: Pogorirea Sf. Duh; Ștefan Bololoiu adm. paroh, Enache Văcărescu învă.
- Ruschița, 104, filie la Rusca-montană.
- Sadova-nouă, (p. Slatina), 567, biserică zidită în 1863, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Simion Șandru, adm. par. Dimitrie Ștepanescu învă.
- Slatina-mică, 961 filie la Sadova-nouă, biserică zidită în 1895, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; Mihail Șpunei și Toma Suru, învă.
- Teregoва, 3070, biserică zidită în 1798, hramul: Sf. M. M. Dimitrie; Dimitrie Stoichescu paroh. O parohie vacantă. Aurora Böhm, Alois Iohannes, Emilia Stoichescu și Ion Cucuruz învă.
- Turnul, (p. Caransebeș), 446, filie la Rueni.
- Valeaboul, (p. Caransebeș), 788, biserică veche, reparată în 1906, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Ilie Mihuța paroh. Aurel Dimcea, învă.
- Valeadeni, (p. Delinești), 1011, biserică zidită în 1909, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Ioan Ivan adm. paroh., Ecaterina Adam învă.
- Valeamare (p. Ferdinand), 502, filie la Voislova. Nicolae Popoviciu învă.
- Vălișoara, (p. Cârpa), 1040, biserică zidită în 1884, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Valeriu Suru adm. par., Traian Damșescu și Ana Damșescu, învă.
- Vamamarga, 105, (p. Rusca-montană) filie la Marga.
- Var, (p. Obreja), 1000, biserică zidită în 1824—1830, reparată în 1910, hramul: Sf. M. M. Dimitrie; Sinesie Bistreanu, paroh. Nic. Sirbu învă.
- Vêrciorova, (p. Cârpa), 1395, biserică zidită în 1796, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Parohia vacantă. Ioan Dinca învă. și Florica Mihuțoiu învățătoare.
- Voislova, (p. Ferdinand), 695, biserică zidită în ?, hramul: Sf. M. M. Dimitrie; George Adam, par. Valeria Ștefanigă, învă.
- Zăvoiu, (p. Ferdinand), 541, filie la Cireșa. Olga Muntean învă.
- Zăguzeni, 449, biserică zidită în 1851, hramul: Sf. M. M. George; George Sperlea adm. par. Nicolae Cornean, învă.
- Zervești, (p. Caransebeș), 780, biserică zidită în 1884, hramul: Sfinții Apostoli Petru și Pavel; Ioan Jucos, adm. par. Cornel Iancovici învă.
- Zlagna, (p. Caransebeș) 583, biserică zidită în 1907, hramul: Sfinții Arhangheli Petru Mihail și Gavril; Nichifor Lazar adm. par., Constantin Velcu, învă.

Tractul Ciacovei.

Reședința protopresbiterală Ciacova. — Numărul sufletelor 20.565.

Protopresbiter : *Augustin Ghilezan.*

Judecătoria protopopiatului.

Membrii :

Nicolae Popa, paroh în Foeni. Nicolae Chicomban, paroh în Ghilad.	Trifon Coșora paroh în Partoș. Dimitrie Țieran paroh în Ghilad. Două locuri vacante.
--	--

Membrii suplenți:

Aureliu Maghețiu paroh în Toager	Două locuri vacante.
----------------------------------	----------------------

Defensor matrimonial: vacant.

Notariu: Ioan Pincu, capelan protopopesc, Ciacova.

Comunele cu poșta ultimă și N-rul sufletelor, preoții și învățătorii.

- Banloc, 2170, biserică zidită în 1869, hramul: Înălțarea Domnului; Constantin Doboșan, Eliseiu Mureșian parohi, Petru Chiu, I. Buzătoi, Agata Negru, înv. de stat.
- Cebza, (p. Ciacova), 1422, o biserică zidită în 1880, reparată în 1911, hramul: Sf. Ioan Botezătorul și o biserică foarte veche de lemn numită „mănăstire”; Tiberiu L. Buru paroh, Gheorghe Treța adm. paroh. Simeon Bosica și Ana Micu înv. de stat.
- Ciacova, 821, biserică zidită în 1899—1900, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Augustin Ghilezan, protopop. Ioan Pincu capelan protopopesc Ioan Gruescu, Vasile Rebigea, Ida Velcean și Magdalena Olariu înv. de stat.
- Denta, 1257, biserică zidită în 1884, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Aurel Bota paroh, Vasile Stoica înv., Spasie Crăsta înv. de stat.
- Detta, 434, o capelă adaptată în 1924, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; Petru Bizerea adm. par. și învățător
- Dolaț 254, o capelă deschisă în 1928, hramul: Sf. M. M. Dimitrie; Aureliu Gătălianțu adm. paroh.
- Foeni, 1363, biserică zidită în 1875, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Nicolae Popa par. Procopiu Șimian învăț.
- Gad (Rudna) 496, biserică zidită în 1928 hramul: Pogorirea Sf. Duh; Dimitrie Petcu adm. par. și învățător.
- Gaiul-mic, (p. Stamora), 550, biserică zidită în 1828, reparată în 1923, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Atanasie Reja adm. paroh. Postul de înv. vacant.
- Ghilad, 2434, biserică zidită în 1762, reparată în 1914, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; Nicolae Chicomban par. Dimitrie Țieran par., Ana Paulescu, Ștefan Crețu, Const. Ciocărlie înv. de stat.
- Giulvăz, 986, biserică zidită în 1750—1760, reparată în 1912, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Nicolae Brănuțiu, paroh, P. Rotariu, Maria Țițoni, înv. de stat.
- Lighed, (p. Jebel), 1167, biserică zidită în 1837, reparată în 1912, hramul: Sf. Ioan Botezătorul; C. Tismonariu, paroh. Petru Arnăut, înv.
- Macedonia, (p. Ciacova), 904, biserică veche reparată în 1904, hramul: C. M. Paraschiva; Nicolae Țuca par., Aurel Miloș și Ersilia Stoica înv. de stat.
- Obad, (p. Ciacova), 613, biserică zidită în 1899; hramul: Înălțarea Domnului; George Lungu paroh, George Teodorescu înv. de stat.
- Omor, (p. Denta), 349, biserică zidită în 1924—1925, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Toma Porumb adm. par., Maria Vuian înv. de stat.

- Partoș, (p. Banloc), 714, o biserică zidită în 1730, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril și o biserică (mănăstire) de lemn din veacul al XV-lea. Trifon Cocora, paroh. George Crețu înv. de stat.
- Petroman, (p. Ciacova), 1184, biserică zidită jumătatea întâia a sec. XVIII-lea, reparată în 1911, hramul: Sfinții Apostoli Petru și Pavel; Vasile Terebențiu, paroh. George Terebențiu capelan. Aurel Bălan înv., Aurora Sorbun, Milan Constantinovici, Iuliana Cămpian înv. de stat.
- Rudna, 564, o capelă deschisă în 1926, hramul: Sf. Proroc Ilie; Aurel Popoviciu adm. par., M. Ionescu înv. de stat.
- Toager, (p. Giera), 933, biserică zidită în 1908, hramul: C. M. Paraschiva; Aureliu Maghețiu par., Gheorghe Gulea înv. de stat.
- Tolvadia, 993, biserică zidită înainte de 1821, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; Parohia vacantă. Ioan Dehelean, Sabina Cercel înv. de stat.
- Voiteg, 801, biserică zidită în 1907, hramul: Sf. M. M. George; Stefan Țieran, adm. paroh. Ștefan Teretean capelan, Alexandru Țieran, înv. Ionel Băcală înv. de stat

Tractul Făgetului.

Reședința protopresbiterală Făget. — Numărul sufletelor 25.735.

Protopresbiter: *Sebastian Olariu.*

Judecătoria protopresbiterală.

Mem b r i i :

- | | |
|----------------------------------|-------------------------------------|
| Dimitrie Iosof, preot în Bujor. | Virgil Lugoșan, preot în Botinești. |
| Serafim Băian, paroh în Margina. | George Gerbacea, preot în Brănești. |
| Alex. Popovici, paroh Bucureș. | Teodor Baianțu, paroh Românești. |

Mem b r i i s u p l e n ț i :

- | | |
|--------------------------------|-----------------------------------|
| Eug. Sudreșianu, paroh Coștel. | Ioan Stefanovici, paroh Cliciova. |
|--------------------------------|-----------------------------------|

Defensor matrimonial: vacant.

Notariu: vacant.

Comunele cu poșta ultimă și N-rul sufletelor, preoții și învățătorii.

- Baloșești, (p. Tomești), 231, Filie la Jupanești.
- Băsești, (p. Făget), 537, biserică zidită în 1905, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; Victor Iclozan, paroh. Ioan Petrescu învăț.
- Bătești, (p. Făget), 527, biserică veche de lemn, hramul: C. M. Paraschiva; Romul Raduloviciu adm. par. Post înv. vacant. *
- Bichigi, (p. Făget) 757, biserică zidită în 1927, hramul: Sfinții App. Petru și Pavel; Patriciu Miculeș paroh, Elena Banfi înv.
- Birna, (p. Bujor), 414, biserică zidită ?, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Parohie vacantă. Post. înv. vacant.
- Botești, (Bujor), 209, Filie la Jurești.
- Botinești, (p. Bujor), 469, biserică zidită în 1871, hramul: Pogorirea Sf. Duh; Virgil Logojan, adm. par. Post înv. vacant.
- Brănești, (p. Făget) 725, biserică zidită în 1864, hramul: C. M. Paraschiva; George Gerbacea adm. paroh. Post înv. vacant.
- Brezova, (p. Curtea), 454, biserică de lemn ridicată în 1818, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; Ioan Alesandrescu, adm. par. Bujor Anghel înv.
- Bucovești, (p. Bujor), 744, biserică veche de lemn, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Alex. Popoviciu paroh., Ioan Sferdeanu înv.
- Bujor, 572, biserică zidită în 1884, hramul: C. M. Paraschiva; Dimitrie Iosof adm. par., Cornel Faraș capelan, Dionisie Dragulescu, înv.

- Cliciova, (p. Bethausen), 920, biserică zidită în 1908, hramul: Învierea Domnului; Ioan Stefanovici paroh, Titus Crisciu paroh, Coriolan Belgia, înv., Eleanora Lungu înv.
- Coșava, 574, biserică de lemn ridicată în 1894, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Tiberiu Gerga, paroh. Valeria Gerga n. Furdian înv.
- Coșavița, (p. Coșava), 156, biserică veche de lemn, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Filie la Homojdia.
- Coșteiu, (p. Coșava), 575, biserică zidită în 1908, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Eugeniu Sudreșan, paroh. Victoria Hațegan înv.
- Crivina, (p. Curtea), 300, biserică veche de lemn zidită în 1778, hramul: C. M. Paraschiva; Parohia vacantă. Post înv. vacant.
- Curtea, 1202, biserică de lemn ridicată în 1794, hramul: C. M. Paraschiva; Filimon Titel, adm. par. Petru Iana capelan. Post înv. vacant.
- Drăgănești, (p. Făget), 369, biserică de lemn ridicată ?, hramul: C. M. Paraschiva; filie la Mutnicul-mic.
- Drinova, (p. Bujor), 375, biserică zidită în 1909, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Samson Logojan par. Post înv. vacant.
- Făget, 1133, o biserică zidită în 1889, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu și o biserică zidită în 1900, hramul: Sf. Ierarh Nicolae; Sebastian Olariu, proto-presb. George Seracin, Vasile Olariu, Ana Seracin înv. și Trifon Udrescu înv.
- Fărășești, (p. Curtea), 496, biserică zidită în 1926—1927, hramul: C. M. Paraschiva; Nic. Gherga adm. par. și înv.
- Furdia, (p. Făget) 927, biserică zidită în 1859, hramul: Pogorirea Sf. Duh; George Garoiu, Emil Dămșa, par.
- Gladna-română, (p. Făget), 712, biserică zidită în 1894, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Iosif Unipan adm. par. Postul înv. vacant.
- Gladna-montană, (p. Făget), 276, biserică de lemn ridicată în 1894, hramul: Tăcerea cap. s. Ioan Botez., filie la Gladna-română.
- Goizești, (p. Tomești), 180, filie la Romanesti.
- Hauzești, (p. Făget), 323, biserică zidită în 1883, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; filie la Furdia.
- Homojdia, (p. Coșava), 335, biserică veche de lemn, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Emeric Balla adm. paroh.
- Dumbrava, 18, filie la Băsești.
- Jupanești, (p. Tomești), 315, biserică veche de lemn, hramul: C. M. Paraschiva; George Goroiu iun, adm. paroh. Post înv. vacant.
- Jupani (p. Bujor), 678, Petru Lascu, par. Aurel Arone înv.
- Jurești, (p. Bujor), 315, biserică zidită în 1898, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Dimitrie Sándor par. Post. înv. vacant.
- Luncani, (p. Tomești) 670, biserică de lemn ridicată în 1872, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Nicolae Julă, preot și înv.
- Margine, (p. Coșava), 637, biserică veche de lemn construită în 1734, hramul: C. M. Paraschiva; Serafin Băian, paroh. V. Brașovan înv.
- Mutnicul-mic, (p. Făget), 379, biserică zidită în 1912, hramul: Nașt. Născătoarei de Dumnezeu; Ioan Marinescu adm. paroh.
- Nemeșești, (p. Coșava), 161, biserică foarte veche de lemn, hramul: Sf. Mare Mucenic Nichita Romanul; filie la Coșava. Post înv. vacant.
- Petroasa, (p. Curtea), 472, biserică veche de lemn, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu. Parohia vacantă. Post înv. vacant.
- Poeni, (p. Curtea), 535, biserică veche de lemn, hramul: C. M. Paraschiva; Alex. Luchici adm. par.
- Pogănești (p. Bujor), 435, biserică zidită în 1879—1880, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Ilie Serafin paroh. Post înv. vacant.
- Povărgina, (p. Făget), 418, biserică veche de lemn, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril. Parohia vacantă. Postul de învățător vacant.
- Românești, (p. Tomești), 623, biserică veche de lemn, hramul: Nașterea Sf. Ioan Botezătorul; Teodor Baianțu, paroh. Ioan Muntean, capelan. Post înv. vacant

Sărăzani, (p. Bujor), 475, biserică zidită în 1877, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Petru Vasilescu adm. par. Postul inv. vacant.

Seceni, (p. Bujor) 188, biserică de lemn ridicată în 1791, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Parohia vacantă.

Sintesti, (p. Făget), 859, biserică zidită în 1711, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Partenie Mateiu par. Coriolan Ionescu cap. Ioan Faur inv.

Sudriaș, (p. Bujor), 589, biserică de lemn ridicată în 1883, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; Parohia vacantă, Ioan Toma inv.

Surdcul-mic, (p. Bujor), 711 biserică zidită în 1859, hramul: Pogorirea Sf. Duh; Nicolae Brândeu paroh.

Susani, (p. Bujor), 647, biserică zidită în 1912, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Samson Petric, adm. parohial. Miron Petric cap. Ioan David inv.

Temerești, (p. Făget), 949, biserică zidită ?, hramul: Sfinții Apostoli Petru și Pavel; Nicolae Cibian, par.

Tomești, 538, biserică veche de lemn construită în 1796, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Aureliu Barboniu adm. par. și inv.

Zolt, (p. Făget), 380, biserică de lemn ridicată în 1780, hramul: Sfinții Apostoli Petru și Pavel; Parohia vacantă. Ioan Udrea inv.

Zorani, (p. Coșava), 249, filie la Margine.

Tractul Logojului.

Reședința protopresbiterală Logoj. — Numărul sufletelor 33.638.

Adm. protopresbiteral: *Dr. Aurel Mihaescu.*

Judecătoria protopresbiterală.

Membrii:

Isaia Popoviciu, paroh în Silha.

Dr. Aurel Mihaescu, paroh în Logoj.

Aureliu Spătan, adm. paroh. în Sacul.

Ioan Enuica, paroh în Oloșag.

Corneliu Biro, paroh în Hérendești.

Membrii suplenți:

Deocamdată lipsesc.

Defensor matrimonial: vacant.

Notariu: vacant.

Comunele cu poșta ultimă și N-rul sufletelor, preoții și învățătorii.

Armadia, (p. Logoj), 406, biserică zidită ?, hramul: Sf. M. M. George; Ioan Popovici adm. par. Vasile Sopon inv.

Boldur, (p. Logoj), 788, biserică zidită în 1868, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Vasile Vodă. Virgil Vodă parohi. Filip Răduțiu inv.

Căvâran, 962, biserică zidită în 1844, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Eftimie Lăpăduș, par. David Andraș inv.

Cireșul, (p. Criciova), 442, biserică zidită în 1837, hramul: M. M. Dimitrie; Toma Birescu, par. Dimitrie Secoșan, inv.

Criciova, 862, biserică zidită în 1892, hramul: Adormirea Născ. de Dumnezeu; Silviu Secoșan și Aurel Lazăr Rusulescu, parohi, Aurel Doboșan învățător și Lucreția Moldovanu învățătoare.

Criciova II (p. Criciova). 324, biserică zidită în 1910, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; ieromonahul Vasile Popovici adm. par.

Cireșul II (filie la Criciova II) 311, biserică zidită în 1925, Postul de preot vacant.

Crivina, (p. Criciova), 471, biserică zidită în 1854, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Postul preoțesc vacant. Ioan Ciocanu inv.

Dragomirești, (p. Furlug), 634, biserică veche de lemn construită în 1754, hramul: Nașterea Sf. Ioan Botezătorul; Ioan Jurca paroh. Ioan Basarab inv.

Gavojdia. 1236, biserică zidită în 1928, hramul: Înălțarea Domnului; Samson Petric și Aurel Marta parohi. Simion Sârbu, Elena Sârbu și Maria Haidu inv.

- Herendești, (p. Logoj), 930, biserică zidită în 1792, hramul: Sfinții Apostoli Petru și Pavel; Corneliu Biro par. Corneliu Suru cap. Petru Lădăriu inv.
- Hezeriș, (p. Bethausen), 505, biserică veche de lemn, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Traian Gașpar, adm. par. Constantin Totir inv.
- Hodoș, (p. Logoj), 608 biserică zidită în 1897, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Simeon Blajovan adm. paroh. Ioan Stanciu inv.
- Honoriciu, (p. Logoj), 751, biserică zidită în 1904, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; George Biberia par. Gherasim Popoviciu inv.
- Honorici colonie filie la Oloșag.
- Jdioara, (p. Gavojdia), 1074 biserică zidită în 1908, hramul: Sfinții Apostoli Petru și Pavel; George Vior, paroh. Lazăr Daminescu și Savela Daminescu inv.
- Jena, (p. Gavojdia), 520, biserică zidită în 1820, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Dimitrie Lupea, par. Lucian Secoșan inv.
- Logoj, 8500, o biserică zidită în 1759—1766, hramul: Adormirea Născ. de Dumnezeu; o capelă în cimitir zidită în 1884, hramul: Sf. Constantin și Elena. Dr. Aurel Mihaescu, adm. protopresb.-paroh, Mihăuț Jigorea, și Nicolae Sintescu parohii, Petru Laițu diacon, Constantin Dure și Petru Olde preoți-profesori de Religie, Gheorghe Onae și Adrian Ardeleanu, inv.-cantori. Petru B. Costescu și Const. Liuba, inv.-dir. Nicolae Alexă, Vasile Carpișanu. Alexandru Floreiu și Simion Mătăsariu, inv., Aurelia Dobrin inv. directoare, Sofia Băiaș, Veronica Bălăngianu, Maria Bobiș, Constanța Buglea, Aurora Curuțiu, Ana Floreiu, Anghela Pretorianu, Livia Russu, Aurora Simu, Sidonia Stan și Sidonia Vidu, învățătoare. Cristina Dragomir, Constanța Mărgineanu, Septimia Murariu și Lucia Zăvoianu, cond. la grădiniile de copii.
- Logojel, (p. Logoj), 1180, biserică zidită în ?, hramul: Sf. Constantin și Elena; Ioan Alexandrescu și Nicolae Vânătu parohii, Ioan Popescu și Valeria Bălăngianu inv.
- Măguri, (p. Logoj), 773, biserică veche de lemn, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu Iulian Bălăngianu, preot și inv.
- Nădragu, 488, biserică zidită în 1900, hramul: Pogorirea Sf. Duh; Constantin Popoviciu adm. par., Zeno Zăvoianu și Olivia Zăvoianu inv.
- Oloșag, (p. Logoj), 665, biserică zidită în 1767, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Ioan Enuică, paroh. Petru Halas inv.
- Remetea Pogănicu, (p. Furlug), 570, biserică zidită ?, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Alexandru Voșcinaru, adm. par. Trăian Lădăriu inv.
- Sacul, 1046, biserică zidită în 1838, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; Aurel Spătan, administ. paroh. Vasile Soceneanu capelan, Vasile Tărianu și Natalia Drechsler inv.
- Satunic, (p. Logoj), 641, biserică zidită în 1908—1909, hramul: Nașterea Sf. Ioan Botezătorul; Ioan Danciu, Aurora Danciu inv.
- Scăiuș, (p. Furlug), 829, biserică foarte veche, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu. Postul preotesc vacant. Nicolae Popoviciu și Damaschin Căprariu inv.
- Selbăgel, (p. Gavojdia), 577, biserică zidită 1879, hramul: Sfinții Apostoli Petru și Pavel; Ion Bucovan adm. par. Aurel Aldan inv.
- Silha, (p. Coșteiu), 795, biserică zidită în 1867, hramul: Sf. M. M. George; Isaia Popoviciu și Victor Popoviciu parohii. Ambrozie Maghiaru și Olga Dobrin inv.
- Tapia, (p. Logoj), 512, biserică zidită în 1875, hramul: Sf. M. M. Dimitrie; Mareș. Humița, adm. paroh. Traian Miși, învățător.
- Tincova, (p. Sacul), 795, biserică zidită în 1802, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; Petru Adam adm. par. Andrei Rachitovanu și Victoria Păunescu inv.
- Visag, (p. Fetroasa mare), 995, biserică veche, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Petru Murgoiu adm. paroh. Gheorghe Truiș și Elena Popoviciu inv.
- Zgribești, 850, biserică zidită în 1848, hramul: C. Chiriac Sihastrul Romul Șandru par. Oprea Boarnă și Olga Munteanu inv.
- Zorlențul-mare, 2499, biserică zidită în 1785, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Antoniu Atnagea și Iacob Dabiciu parohii. Gheorghe Țapu, Martin Voin și Aurora Țapu inv.
- Zorlencior, (p. Zgribești), 588, biserică zidită în 1830, hramul: Nașterea Născ. de Dumnezeu; Petru Bălu, adm. paroh. Nicolae Bălărețu, inv.

Tractul Mehadiei.

Reședința protopresbiterală Orșova. — Numărul sufletelor 62.861.

Adm. protopresbiteral: *Constantin Dure*, preot în Orșova.

Judecătoria protopresbiterală.

Membrii:

Nicolae Novacoviciu, par. în Gârbovăț.
George Tătucu, paroh în Iablanița.
Dionisie Goanță, paroh în Lăpușnic.

Ioan Grozăvescu, paroh în Cornereva.
D. Popoviciu, adm. par. în Pecenișca.
Constantin Dure, paroh în Orșova.

Membrii suplenți:

Ilie Îmbrescu, adm. par. în Mehadica. | Două locuri vacante

Defensor matrimonial: vacant.

Notariu: vacant.

Comunele cu poșta ultimă și N-rul sufletelor, preoții și învățătorii.

Bănia, 1874, biserică zidită în 1780 hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Pavel Bogoieviciu, paroh, Silviu Novacovici, par., Nicolae Găvan, învă. Adela Novacovici și Aurora Bogoievici învățătoare.

Baia nouă, filie la Plavișevița.

Băile-Erculane, 134, biserică zidită în 1863, hramul: Schimbarea la față; filie la Pecenișca. Dimitrie Martinescu, învă.

Bârza, (p. Topleț). 453, biserică veche, hramul: Sf. Apostoli Petru și Pavel; filie la Topleț. Postul de învățător vacant.

Bogoltin, (p. Mehadia), 1671, biserică zidită în 1853, hramul: Sf. Proroc Ilie; Grigorie Vasilescu, adm. par. Simion Temeș învă.

Borlovenii-noui, (p. Prigor) 687, biserică zidită 1877 hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; Traian Călțun, par., George Matei învă.

Borlovenii-vechi, (p. Prigor), 923, biserică zidită în 1807, hramul: Adormirea Sf. Apostol Ev. Ioan; Timoteiu Borchescu, adm. par. Ioan Țigăreanu învățător. Maria Lezarescu măr. Ciocu învă.

Bozoviciu, 3057, biserică zidită în 1798; hramul: Înălțarea Domnului; Ioan Goanță par., o parohie vacantă. Mihail Șuveți, George Mihailovici, Ioan Ieva și S. Lazar învă. Hermina Teodorovici, Maria Novacovici și Floarea Matei învă.

Canicea, (p. Domașnia), 475, biserică zidită în 1827, hramul: Sf. Ierarh Nicolae; filie la Domașnia. Nicolae Barbeș învă.

Coramnic, (p. Orșova). 371, filie la Tuferiu.

Cornea, 1432, biserică zidită în 1779, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Nicolae Vălean, par., Nicolae Aron, învă. Ecaterina Aron, învățătoare.

Cornereva, 3999, biserică zidită în 1800-1805, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Ioan Grozavescu și George Belcota, par., Rafael Letea, Ion Roescu, Constantin Ciurea, Elena Gherescu învă.

Crușoveț, (p. Cornea), 849, biserică zidită în 1793, hramul: C. M. Paraschiva; filie la Cuptoare. Grigorie Cristescu, învă.

Cuptoare, (p. Cornea) 999, biserică zidită în 1828, hramul: Înălțarea Domnului; N. Goanță, adm. par., P. Coca și Vichente Ursulescu învă.

- Dalboș, 2310, biserică zidită în 1828, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Nicolae Badini, par., Petru Budescu, Vasile Grozav înv. și Eufrosina Drăgă, învățătoare.
- Domașnia, 2037, biserică zidită în 1817, hramul: Sf. Atanasie al Atonului; Simeon Răsvan, paroh. Vasile Ușoneșcu par., Mihail Vlăducean, Borchita Horescu învățătoare și Ilie Romănu înv.
- Dubova, (p. Ogradena), 529, biserică zidită în 1878, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; filie la Ogradena. Enache Mărșu, preot și înv.
- Eșelnița, (p. Orșova), 1334, biserică zidită în 1842, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Constantin Vladu adm. par., Constantin Vladu și Iosif Moacă, înv.
- Gârbovăț, (p. Bozovici) 1897, biserică zidită în 1873, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Nicolae Novacoviciu, par., Nicolae Bololoi, Ilie Micicoi învățători, Livia Popescu, învățătoare.
- Globucraiova, (p. Iablanita), 902, biserică zidită în 1836, hramul: Sf. Ierarh Nicolae; Zacharie Popoviciu, adm. par. Grigorie Popoviciu, capelan. Nicolae Fișteag Elena, Dolomița, Dimitrie Gaita înv.
- Globurău, (p. Mehadia), 598, biserică zidită în 1775, hramul: Sf. Arhangheli Mihail și Gavril; Iosif Drăgoi, paroh. Postul de învățător vacant.
- Iablanita, 1617, biserică zidită ?, hramul: Nașterea Sf. Ioan Botezătorul; George Tătucu, paroh. Ioan Terfăloagă, înv. Viorica Harambașa învățătoare, Nicolae Domășnean înv.
- Jupălnic, (p. Orșova), 1594, biserică zidită în 1830, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Pavel Magdescu paroh. Maria Pepa și Luca Ghergulescu înv.
- Lăpușnicel, (p. Iablanita), 978, biserică zidită în 1841, hramul: Sf. Apostol Toma; Felician Nemoian, adm. par., Ioan Bașulescu înv.
- Lăpușnicul-mare, (p. Dalboșet), 2199, biserică zidită în 1770, hramul: Pogorirea Sf. Duh; Dionisie Goanță, paroh., Aurelia Saberca înv. Tațiana Goanță, învățătoare.
- Luncavița, (p. Teregovă), 1321, biserică zidită în 1831, hramul: Sf. Proroc Ilie; Iosif Nemoian, adm. paroh., Petru Dragulete și Lica Dragulete, învățători.
- Mehadia, 2047, biserică zidită în 1771, hramul: Sf. ier. Nicolae; Aurel Colojoară, adm. par. Ioan Terfăloagă înv. dir., Iancu Băciță, Ionăș Belciu, înv. și Victoria Belciu, învățătoare.
- Mehadica, 2246 biserică zidită în 1796, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Ilie Imbrescu, administrator par., Mihail Ienea adm. par., Mihail Cristescu și Gheorghe Uzonescu, înv., Maria Imbrescu, învățătoare.
- Moceriș, (p. Bozovici), 1190, biserică zidită în 1802, hramul: Sf. M. M. George; Petru Suciu, paroh., Iosif Bololoi înv.
- Ogradena-veche, 854, biserică zidită în 1823. Hramul: Sf. Ierarh Nicolae; Ienache Mărșu adm. par. Emilian Cismaș, înv.
- Ogradena-nouă filie la Ogradena-veche.
- Orșova, 1284, biserică zidită ?, hramul: Sf. Ierarh Nicolae; Constantin Dure, paroh, Vasile Balanescu, Iancu Străin, Ștefania Smădescu, Nicolae Foiș, Nicolae Șchiopu, Natalia Lányi și Irma Feneșan, înv.; Danilă Țunea și Cornelia Drăgan n. Băiaș, înv. la școala C. F. R. Maria Ionescu, înv. la grădina de copii.
- Pătaș, (p. Prilipă), 1165, biserică zidită ?, hramul: Sf. Proroc Ilie; Petru Popoviciu adm. par., Zaharie Lazarescu înv. Lucreția Lazarescu învățătoare.
- Pecenișca, (p. Băile Erculane), 69, biserică zidită în 1885, hramul: Sf. Apostol Toma; D. Popoviciu, adm. par. Olimpia Muțescu înv.
- Pârvova, 1105, biserică zidită în 1842. hramul: Sf. Proroc Ilie; Eugeniu Călțun, adm. par., Iacob Berzanescu și Ilie Draghiciu, înv.
- Petnic, (p. Iablanita), 1142, biserică zidită în 1824, hramul: Sf. Vasile cel Mare; Traian Nemoian par., C. Giurginca și G. Jurchescu înv.
- Plugova, 1419, biserică zidită în 1846. hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Trifon Adamescu, adm. paroh., Nicolae Vladucean înv. Valeria Agoston învățătoare.

Plavișevița. 470, biserică zidită în 1823, hramul: Sf. M. M. George. Parohia vacantă; Nicolae Pitic inv. subst.

Prigor, 1475, biserică zidită în 1805, hramul: Adormirea Sf. Apostol Ev. Ioan; Iosif Câmpian, paroh, Iosif Toader inv., Sofia Zarva, învățătoare.

Prilipă, 1515, biserică zidită în 1834-1838, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Eremia Borchescu par., Sofronie Sîrbu și Ioan Bojincă inv.

Putna, (p. Prigor), 461, biserică zidită în 1896, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; filie la Prigor. Dimitrie Valușescu, inv.

Rudăria, (p. Bănia), 2320, biserică zidită în 1820, hramul: Înălțarea Domnului; Nicolae Careba, par., O parohie vacantă. Vasile Nemeș Alimpie Rădulea și Elena Nemeș învățători.

Șopotul-nou, (p. Bozovici), 1405, biserică zidită în 1845-1850, hramul: Sf. apostol Toma; Ioan Goanță adm. par. Costin Bucheriu inv.

Șopotul-vechlu, (p. Bozovici), 1358, biserică zidită ?, hramul: Înălțarea Sf. Cruci; Emil Chimbir, par., Iosif Grozav inv. Viorica Dragilă învățătoare.

Tisovița, (p. Plavișevița) 309, biserică zidită în 1892 hramul: Pogorirea Sf. Duh; filie la Plavișevița. Postul de învăț. vacant.

Topleț, 1961, biserică zidită în 1816, hramul: Sf. Arhidiacon Stefan; Alecsandru Dărăbanț, paroh, Zaharia Blidariu, Gheorghe Bălțean inv., Savela Bălțean și Ioana Blidariu învățătoare.

Tufări, (p. Orșova), 705, biserică zidită în ?, hramul: Înălțarea Domnului; Toma Nicolici adm. par., Aurel Moaca învățător.

Valeabolvășnița (p. Plugova), 1255, biserică zidită în 1835, hramul: Sf. M. M. George; Zacharia Grozavescu, adm. par., Nicolae Roșej, Sevast. Vasilescu, inv.

Verendin, (p. Mehadica), 2242, biserică zidită în 1840 hramul: Sf. Ierarh Nicolae; Toma Suru, paroh. Martin Velescu, inv., Emilia Ciclovăan măr. Velescu, învăț.

Tractul Oraviței.

Reședința protopresbiterală Oravița. — Numărul sufletelor 25.362.

Protopresbiter: *Virgil Musta.*

Judecătoria protopresbiterală.

Membri :

Acsentie Popovici, paroh în Gêrliște.
George Neda, par. în Oravița-rom.
Ilie Ciorei par. în Broșteni.

George Popa, paroh în Greovaț.
Aurel Iana, paroh în Maidan.
Petru Bernaz, paroh în Secaș.

Membrii suplenți:

Vasile Murgu par. Ciclova-montană.

Veniamin Bălan paroh în Cacova.

Defensor matrimonial: Postul neîndeplinit.

Notariu: Ilie Ciorei, par. în Broșteni.

Comunele cu poșta ultimă și N-rul sufletelor, preoții și învățătorii.

Agadici, (p. Oravița) 692, biserică zidită în 1772, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Alesandru Dobrescu, paroh adm. Aurelia Dobrescu inv. prov.

Anina, 570, capelă. Se adm. prin preotul Nicolae Câmpianu, Ioan Ștefan dir. inv. Livia Balanescu, Ludovica Balanescu, Elena Antalescu inv.

Broșteni, (p. Oravița), 1413, biserică zidită în 1778, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Ilie Ciorei, paroh., Șimion Alexiu, paroh, Gheorghe Doga inv. Constantin Belu inv. prov.

- Cacova, 1490, biserică zidită în 1490, hramul: Sf. M. M. George; Veniamin Bălan, par., Valeriu Dabiciu, paroh. Ilie Hergan capelan, Achim Grecu inv. prov. Sidonia Crețan căs. Szocsec învățătoare.
- Calina, (p. Cacova), 580, biserică veche de lemn, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Teodor Drugărin adm. par. Ion Bălan inv. prov.
- Cârnecea, (p. Forotic), 557, biserică zidită în 1833, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Toma Simu, paroh. Nicolae Blaj, inv.
- Ciclova-montană, (p. Oravița), 1466, biserică zidită în 1783, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Vasile Murgu, par. Valeriu Blagoe învățator stagiar, Eugenia Suboni inv. prov., Mărioara Ochian inv. la grăd. de copii.
- Ciclova-rom., (p. Oravița), 3196, o biserică zidită în 1851—1859 și o biserică zidită în prima jum. a veacului XVII, hramul: Înălțarea Domnului; Ioan Stoia, par., Petru Lungu, par., Ioan Mărgan inv., Ilie Dulcu inv. prov. Bălașa-Dulcu inv. prov.
- Ciudanovița, (p. Cacova), 446, biserică zidită în 1904, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Ioan Toader, par. Constantin Mirescu inv. prov.
- Comoriște, (p. Forotic), 1074, biserică zidită în 1800—1820, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Petru Șușan, par., Iosif Nicolaeviciu, paroh. Petru Bena Român, Eugenia Romănu inv.
- Forotic, 1240, biserică zidită în 1760, hramul: Învierea Domnului; Ioachim Dabiciu paroh, Mitrofan Ciorei, paroh. Ioan Dabiciu și Pavel Frențiu, inv.
- Gârliște, (p. Crașova), 1494, biserică zidită în 1825, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Acseentie Popoviciu, par. Antonie Gropșian, învățator. Un post inv. vacant.
- Goruia, (p. Crașova), 668, biserică zidită în 1800, hramul: Sfinții Apostoli Petru și Pavel; Lazar Ștefan paroh. Maria Șdic învățătoare sup
- Giurgiova, (p. Cacova), 630, biserică zidită în 1770, hramul: Sf. M. George. Parohia vacantă. Post de inv. vacant.
- Greeni, (p. Cacova), 1184, biserică zidită înainte de 1777, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Gheorghe Popa par. O parohie vacantă. Ioan Popa capelan, Constantin Rusovan, învățator.
- Jitini, (p. Cacova), 384, biserică veche de lemn, Construită în 1792 primită dela comuna Măidan și Tievaniul-mic hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Filip Voina, adm. par. Vasile Davițoi inv. prov.
- Măidan, 1003, biserică zidită în 1750—1770, hramul: Înălțarea Domnului; Aureliu Iana, paroh., Nicolae Câmpian, par., Pavel Miclea, inv. Un post de inv. vacant.
- Mărcina, (p. Cacova), 1113, biserică zidită în 1792 hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Iosif Caragea paroh, Eugen Popoviciu par. Ersilia Gerga m. Polgâr, învățătoare.
- Oravița-mont., 1088, biserică zidită în 1784, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Virgil Musta, protopresbiter. Ion Cioc, inv. dir.
- Oravița-rom., (p. Oravița), 847, biserică zidită în 1745, hramul: Sf. Proroc Ilie; George Neda, par., Cornel Jurca, paroh. Aureliu Farcă inv. tit.
- Răchitova, (p. Oravița), 802, biserică zidită în 1784, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Toma Stan, paroh, Titu Ciorei paroh, Alexie Olariu, capelan, Constantin Simu, învățator.
- Secaș, (p. Cacova), 940, biserică zidită în 1664, reparată în 1792 și 1926, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; Petru Bernaz, paroh. Maria Firca inv. supl.
- Tievaniul-mare, (p. Cacova) 572. Biserică zidită în 1814, hramul: Învierea Domnului, ocupată de greco-catolici. Se adm. de Petru Bernaz preot în Secaș. Romulus Muntean inv.
- Tievaniul-mic, (p. Cacova), 727, biserică zidită în 1779, hramul: Învierea Domnului; Romulus Suciu, par., Liviu Cotărlă, învățator. Anghela Păsărică învățătoare.
- Varadia, 1166, biserică zidită pela începutul veacului al XVIII-lea, zidită din nou în 1754, hramul: Pogorirea Sf. Duh; O biserică, fost mănăstire, desgropată din ruine în 1754. Cuzman Jianu, paroh. Mihail Retezan paroh, Ștefan Dragulescu, inv. dirig. Ioan Treicu, inv. la școala de stat, Paraschiva Donciu și Elena Farca inv. Iosif Cidoca inv. tit.

Tractul Panciovei.

Reședința protopresbiterală Satul-nou. — Numărul sufletelor 31.057

Scaunul protopresbiteral.

Președinte: *Ioan Murgu*, protopresbiter.

Membrii:

Damian Popescu, paroh în Ofcea.
Ioanichie Neagoe, par. în Petrovasela.
Victor Popovici paroh în Satul-nou.

Marcu Boldovină, par. în Doloave.
George Șdicu, paroh în Seleuș.

Membrii suplenți:

Nicolae Popoviciu, par. în Alibunar.
Stefan Sperchez, par. în Petrovasela.

Valeriu Perin, paroh în Glogoni.
Alexandru Guga par. în Cubin.

Defensor matrimonial: Constantin Dimian, capelan în Petrovasela.

Notariu: Victor Popovici, paroh în Satul-nou.

Comunele cu poșta ultimă și N-rul sufletelor, preoții și învățătorii.

Alibunar, (Alibunar) 2350, biserică zidită în 1897, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Nicolae Popoviciu, paroh. Simeon Lațcu. inv. de stat.

Cubin, (Kovin) 992, biserică zidită în 1906, hramul: Sf. Proroc Ilie; Alexandru Guga paroh, Petru Băla și Desideriu Cioc, inv. de stat.

Deliblata, (Deliblato) 2049, capelă zidită în 1924, hramul: Pogorirea Sf. Duh; Traian Popoviciu paroh, Sava Guțu și Virgil Mihailoviciu inv. de stat.

Dobrița, (Dobrica) 157, capelă, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Valeriu Filaret Perin adm. paroh. Postul de inv. vacant.

Doloave, (Dolovo) 1666, biser. că zidită în 1893, hramul: Sf. Ierarh Nicolae; Marcu Boldovina, paroh. Trei posturi de inv. vacante.

Franzfeld, (Banatski Kraljevicevo) 30, filie la Panciova.

Glogoni, (Glogonj) 743, biserică zidită în 1911, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Valeriu Perin, paroh. Postul de inv. vacant.

Iabuca, (Jabuka) 342, biserică zidită în 1901, hramul: Sf. M. M. Dimitrie; filie la Glogoni. Postul de inv. vacant.

Mramorac, (Mramorak) 985, biserică zidită în 1904 hramul: Pogorirea Sf. Duh; Simeon Popoviciu, paroh Liviu Topală capelan Sava Nicolaeviciu și Nicolae Bocșan, inv. de stat

Ofcea, (Ovca) 1365, biserică zidită în 1808, hramul: Sf. Constantin și Elena; Damian Popescu, par., Traian Popescu capelan. Două posturi de inv. vacante.

Omoljta, (Omoljica) 383, biserică zidită în 1915, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Pavel Topală, preot și învățător.

Panciova, (Pancevo) 701, capelă, hramul: Sf. M. M. Dimitrie; Isidor Saberca adm. parohial. Postul de inv. vacant.

Petrovasela, (Vladimirovac) 6428, biserică zidită în 1859, hramul: Pogorirea Sf. Duh; Ioanichie Neagoe și Stefan Sperchez, paroh; Constantin Dimian, capelan, 8 posturi de învățători vacante.

Satul-nou, (Banat Novoselo) 5202, biserică zidită în 1846, hramul: Pogorirea Sf. Duh; Ioan Murgu protopresbiter, Victor Popoviciu paroh, Elena Drencea și Traian Gugulean inv. 8 posturi de inv. vacante.

Seleuș, (Seleus) 2636, biserică zidită în 1809 hramul: Pogorirea Sf. Duh; George Șdicu și Coriolan Suciu, parohi, Nicolae Bagiu și Iuliana Boldoviu inv. de stat. 3 posturi de inv. vacante.

Uzdin, (Uzdin) 5028, biserică zidită în 1800, hramul: Sf. M. M. George; Traian Bojin Iulian Onciu parohi, Trifu Șocardă, Ecaterina Balaș și Livia Aneșci inv. de stat. 7 posturi de învățători vacante.

Tractul Vêrșetului.

Reședința protopresbiterală Vêrșet. — Numărul sufletelor 35.613

Scaunul protopresbiteral.

Președinte: *Traian Oprea*, protopresbiter.

Membrii:

Corneliu Cure, paroh în St. Mihai.
Pavel Stoian, paroh în Marcoveț.
Un loc vacant.

Teodor Petrica par. în Nicolințul-mare.
George Olde, paroh în Ferendia.
Ioan Mitâr, paroh în Straja.

Membrii suplenți:

Ștefan Balea, paroh în Grebenaș.
Victor Trailoviciu, paroh în Coștei.

Adam Fiștea adm. par. în Grebenaș.
Cuzman Lăpădat par. în Ritișor.

Defensor matrimonial: Ioan Naia, preot în Marghita-mare.

Notariu: Cuzman Lăpădat paroh în Ritișor.

Comunele cu poșta ultimă și N-rul sufletelor, preoții și învățătorii.

- Biserica-albă (Belaerkva) 714, biserică zidită în 1871, hramul: Pogorirea Sf. Duh; Iacob Dragulescu paroh. 2 posturi inv. vacante.
- Butin, 290, o biserică veche de lemn cu hramul: Sf. M. M. George cumpărată dela comuna bisericească din Călnic pe la anul 1745 și o biserică zidită în 1925 cu hramul: Sf. M. M. George; Nicolae Călnicean adm. par. și inv.
- Clopodia, 408, biserică zidită 1792, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Miron Bălean, par. Ioan Albai, inv.
- Coștei, (Kustij p. Vrsac) 2014 biserică zidită în 1779. hramul: S. M. M. Teodor Tiron; Victor Trailoviciu par. 2 parohii vacante. Maria Varga n. Lățcu învățătoare. Două posturi de inv. vacante
- Dejan, (p. Moravița), 247, biserică în zidire. Filie la Gherman. Valeriu Petanec învățator.
- Ferendia, 1400, o biserică zidită în 1847, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu și o capelă zidită în 1898 cu hramul Cuvioasa Paraschiva; George Olde, paroh. Aurel Crăciun, Trifon Lunca învățator
- Gătaia, 1262, biserică zidită în 1797, hramul: Învierea Domnului; Petru Raica, par. Dumitru Supercean, director, Nicolae Catina, Ioan Copăcian, Ladislau Fuchs; Isidor Schulz. învățatori. Maria Molnariu, învățătoare
- Gherman, (p. Jamul-mare) 598, biserică zidită în 1878, hramul: Înălțarea Domnului; George Pascu. paroh. Danilă Petrescu, învățator.
- Gherteniș, 1302, biserică zidită în 1824, hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Petru Șandru, paroh. Postul de învățator vacant.
- Grebenaș. (Greibenac p. Iesenova) 2960, biserică zidită în 1795, hramul: Înălțarea Domnului; Ștefan Balea, par., Adam Fiștea adm. paroh. Nicolae Oltean, inv., 2 posturi inv. vacante.
- Iabuca, (Iab'anka) (p. Vrsac), 772, biserică zidită în 1845, hramul: Pogorirea Sf. Duh; G. Balașiu adm. par., Aureliu Danciu, capelan. Simeon Câmpean învățator.
- Jamul-mic. (Mali Zam) (p. Vrsac), 838, biserică zidită în 1879, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; Corneliu Șdicu, paroh, Teodor Cozacu, inv.
- Jamul-mare. 318, o casă de rugăciuni. Moisi Mregea, adm. paroh și inv.
- Karlsdorf, 54 Filie la Nicolințul-mare.
- Lațunaș. (p. Jamul-mare), 291, o casă de rugăciuni, hramul: M. Mucenic Pantelimon; Silviu Botoș adm. paroh. Postul de inv. vacant.
- Marcoveț, (Markovac) (p. Vrsac). 1106, biserică zidită în 1874, hramul: Sf. M. M. George; Pavel Stoian, par. Victor Bojin capelan și inv. 1 post de inv. vacant.

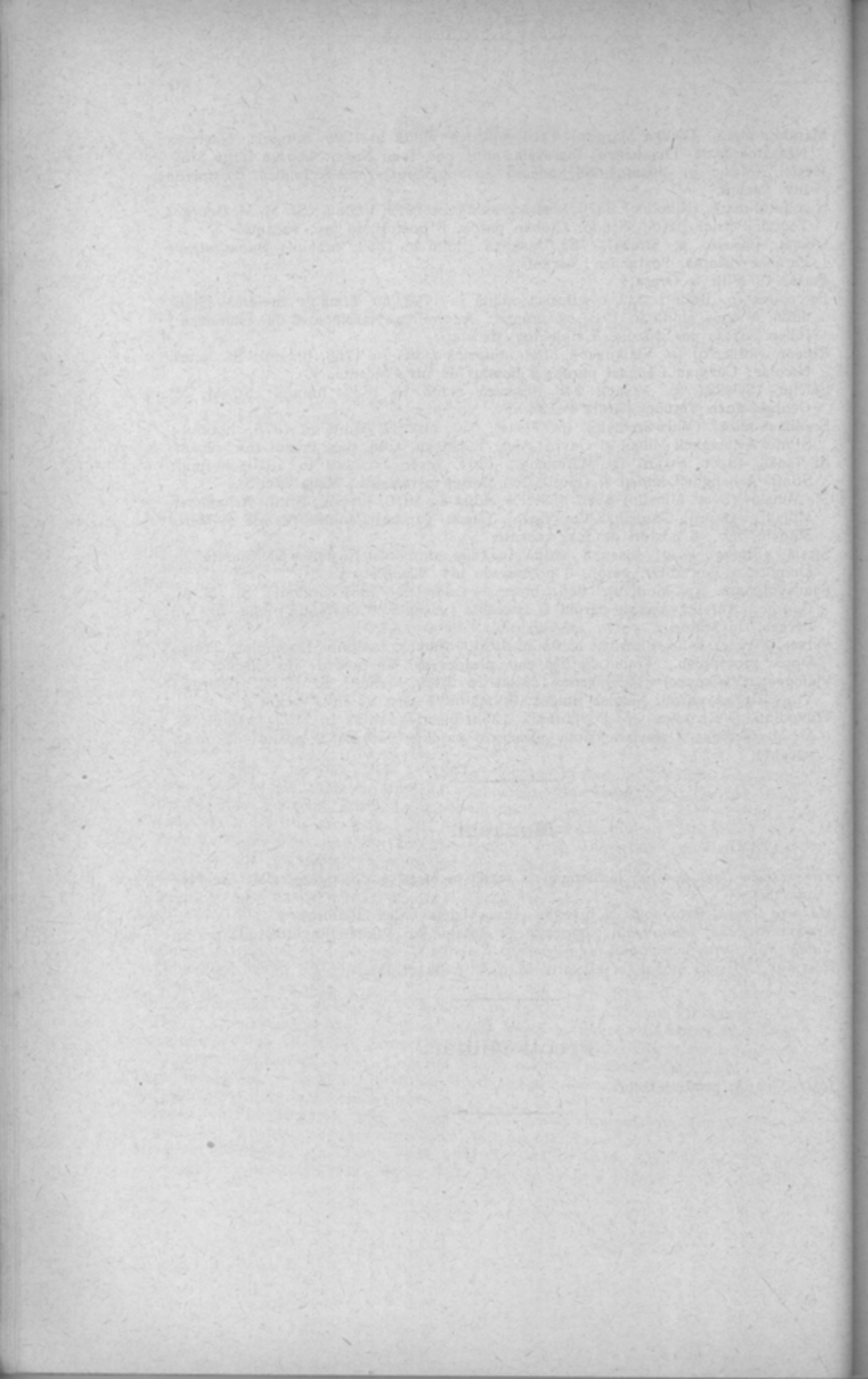
- Marghita-mare, (Velika Margita) 1414, biserică zidită în 1899, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Ion Naia, adm. par. Ioan Naea, George Iorga, înv. Mesici, (Mesic p. Vrsac), 668, o casă de rugăciuni. Filie la Iabuca. Postul de înv. vacant.
- Nicolințul-mare, (Nikolinc) 3576, biserică zidită în 1912; hramul: Sf. M. M. George; Teodor Petrică paroh, Teodor Cioban paroh, 6 posturi de înv. vacante.
- Oreșat, (Oresac p. Straza), 732, biserică zidită în 1859, hramul: Bunavestire; Parohia vacantă. Postul înv. vacant.
- Parta, 48. Filie la Oreșat.
- Percosova (p. Butin') 522, o biserică zidită în 1700, cu hramul: Învierea Domnului, a doua zidită în 1910 cu hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu; Iulian Farcaș par. Nicolae Catina înv. de stat.
- Ritișor, (Ritisevo) (p. Vlaikovac), 1184, biserică zidită în 1763, hramul: Sf. Ierarh Nicolae; Cuzman Lăpădat paroh. 2 posturi de înv. vacante.
- Sălcița, (Selcica) (p. Vrsac). 946, biserică zidită în 1832. hramul: Sf. M. M. George; Ioan Tătucu, paroh. Postul înv. vacant.
- Srediștea-mică, (Mala-Središte) (p. Vrsac), 658, biserică zidită în 1878, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; Alex. Vărădean, adm. par. Postul înv. vacant.
- St. Ianăș, (Sveti Iovan) (p. Mariolana), 1304, biserică zidită în 1910, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; Ion Marina paroh., M. Melia înv.
- St. Mihailu, (Sveti Mihailo) 4285 biserică zidită în 1810, hramul: Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril; Corneliu Cure, Lazar Cărdu parohi. Paulina Vacariu și Maria Stanciu, înv., 6 posturi de înv. vacante.
- Straja, (Straza) 1734, biserică zidită în 1854, hramul: Nașterea Născătoarei de Dumnezeu; Ion Mităr, paroh. 3 posturi de înv. vacante.
- Șemlacul-mare. (p. Murava), 956, biserică zidită în 1881, hramul: Sf. M. M. George; Aureliu Lazăr paroh. O parohie vacantă. Constantin Baia și Ion Brezga, învățători.
- Vârșet, (Vrsac) 1133, biserică zidită în 1911, hramul: Înălțarea Domnului; Traian Oprea protopresb., Traian Petrică cap. protopresb. Un post de înv. vacant.
- Vlaicoveț, (Vlaikovac) 816, biserică zidită în 1819, hramul: Sf. M. M. George; Virgil Oprea paroh. Nicolae Boldea, învățător. 1 post de înv. vacant.
- Volvodinți, (Vojvodinc) (p. Podporani), 1353 biserică zidită în 1793, hramul: Sf. M. M. George; Octavian Păuța paroh, o parohie vacantă. 2 posturi de învăț. vacante.

Monachi.

- Varolomeiu Cor. Durain, ieromonah și stareț la biserica „Călugăra” dela Ciclovamontană.
- Măzăriu Gușcă, ieromonah la biserica „Izvor” dela Valea Godinova.
- Anania Rosocha, ieromonah, păstorește pe Rutenii din colonia Ruginosu II.
- Vasile Popoviciu, ieromonah, adm. par. in Ciacova II.
- Romulus Oprea monah la „Izvorul Miron” (Balta caldă).

Preoți Militari.

- Iosif Serafin, protopresbiter.
-



PARTEA LITERARĂ

PLATE I



DIN VREMURI APUSE.

Era în anul 1891. Cercetam împreună cu alți studenți români clasa șaptea la gimnaziul catolic din Logoj, unde domnia un spirit cât se poate de șovinist-maghiar.

Profesorii gimnaziului coborâseră în mare parte din Nordul Ungariei, ca să facă isprăvuri patriotice în ținuturile Banatului, locuite de români.

Atât după numele, cât și după înfățișarea lor erau slovaci, dar se renegaseră, bieții de ei, intrând în slujba maghiarizării cu ori ce preț a tot ce nu era și nu putea fi maghiar.

Și ca să pară buni patrioți în fața stăpânitorilor de pe atunci, ne luaseră la ochi între alții și pe noi, studenții români, cari veniserăm aci, să ne pregătim pentru cariera noastră de mâne.

Ca să-și ajungă scopurile lor meschine, mereu ne pisau unde numai li se da ocazie, ba unul mai sincer dintre ei ni-o și spuse fără incunjur, că e prea de ajuns pentru noi, dacă terminăm cu succes șase clase gimnaziale. Ce mai umblăm după examen de maturitate, după studii pela universități, când ne putem câștiga pâinea cea de toate zilele și în vre-un post mai anterior, care nu reclamă Dumnezeu știe ce pregătire.

Puternicii acelor zile simțeau, că li-se va clătina terenul de picioare, dacă cei aparținători diferitelor naționalități vor ști prea multă carte. De aceea deviza lor trebuia să fie reducerea noastră cu orice preț la nivelul cel mai scăzut posibil.

Nu doar, că noi românii am fi fost elemente slabe de cap, ci dimpotrivă, pentru că erau siguri de aceea, ce s'a dovedit în destul, că eram elemente binepregătite pentru viață, căci altcum n'ar fi ajuns unul dintre noi medic, celalalt notar public, al treilea farmacist, iarăși altul secretar de legațiune, iar fiul modest al unui țăran din Jabăr, ajuns și el cu sărăcia lui la Paris, era pe aci să-l ia pe dinainte pe aviatorul cu renume al francezilor, pe Bleriot, care a fost cel dintâi, care a zburat cu aparatul său peste „Canalul Mânecii“.

Va se zică însuși școlile maghiare, unde ni-am făcut studiile, au fost silite să recunoască, că suntem pregătiți pentru viață și apți de a intra în funcțiuni publice, sau a profesa ocupațiuni libere.

Silnicia, ce se înstăpânise în aceste școli față de studenți români, creia în curând un curent puternic, care făcu, ca ei în mare parte să părăsească școlile maghiare, trecând la gimnazii și la alte școli românești.

Scriitorul acestor rânduri încă am fost între cei ce întoarsă spatele gimnaziului catolic din Logoj, înscriindu-mă la asistența unchiului meu în clasa opta la gimnaziul român din Brașov.

La acest gimnaziu se bucurau studenții de mai mare libertate. Raportul dintre ei și profesorii lor era mai prietenos. Lipsea duhul cel strâmt din școlile medii maghiare, în care școli tinerii erau sufletește ținuți sub teroare, ca nu cumva să îndrăznească a-și manifesta sentimentele lor naționale.

La început întâmpinaram destule greutăți în școlile românești, dar în scurtă vreme ne însușiram particularitățile locului, ne perfecționam în studii, încât peste câteva luni ajunserăm la curent, mulțumită tratamentului îngăduitor al profesorilor, cari erau față de noi cu toată bunăvoința.

Dar fiindcă făcui amintire de profesori, fie-mi permis, să schițez în fuga condeiului pe unul-doi dintre cei de frunte.

Incep cu Vasile Glodariu. Om mic de statură și scurt la vedere. Purta ochelari cu sticlă groasă. Cât era draga de zi ședea în redacția „Gazetei Transilvaniei“, unde cetea necontentit.

Biografia proprie o avea gravată pe capacul interior al orologiului său de buzunar. Nu odată ne zgâiam ochii, descifrând literile mărunte ale gravurei. Și când nu eram în stare să cetim câte un cuvânt, râdea cu sete de nedestoinicia noastră.

Am auzit povestindu-se, că atunci când s'a însurat și se adunaseră oaspeții la nuntă, profesorul Glodariu sta cucuiat deasupra unor volume de cărți, sorbind cu ochii literile și fiindcă aflase o formulă, pe care o căutase de mult, era radios de bucurie.

Nuntașii îl lăsară cât îl lăsară în pace, petrecându-și timpul cu diferite glume. Dela o vreme devenind impacienți, îi zisă unul dintre cei mai intimi ai săi: „Măi Vasile, las-o naibii formulă, hai să mergem la biserică“.

Abia atunci se trezi tinerul profesor, că în clipa aceea avea alte îndatoriri.

Acest episod e foarte nimerit pentru caracterizarea profesorului Vasile Glodariu, de vreme ce întreaga sa viață și-a pierdut gândurile printre cărțile, pe cari le cetise.

Înainte de a trece la un alt profesor mai amintesc, că Vasile Glodariu, care a făcut studii temeinice în domeniul filologiei, a

fost primul director al gimnaziului român din Bitolia, unde l-au închis sârbii, când s'a eliberat Macedonia.

Și acum să vedem pe un alt profesor, pe profesorul Paul Budiu. Acesta nu era grăbit la vorbă și pășea agale. Ne propunea limba greacă. Noi, cei ce veniserăm dela gimnaziul maghiar, învățasem să cetim și să pronunțăm cuvintele după greceasca veche, până când studenții din Brașov ceteau după cea nouă. Nu era nu știu ce mare deosebire între cele două feluri de pronunțare, dar cu toate acestea ne trebui câțva timp până ne obicinuirăm să cetim neo-grecește.

Aproape în fiecare zi ne da profesorul Budiu să învățăm dea rostul câte zece rânduri din Iliada lui Homer și când intra în clasă, ne pomeneam că zice: „Cântați domnilor“. Iar noi începeam cu glas moale și domol să recităm cât se poate de rar versurile învățate, apoi continuam tot mai tare până ajungeam să slobozim în plin glasul. Asta se repeta oră de oră, pentru că să ni-se dedea limba la pronunțarea neo-grecească și în câtva și nasul, știut fiind, că nasul încă are ceva rol mai ales la cântarea grecească.

Când era profesorul nostru ceva mai bine dispus, ne cetea el din carte, ca să învățăm cum au să se exprime cuvintele. Și îndată ce ieșea din clasă se luau câte doi-trei studenți mai hazlii de după cap și cântând grecește jucau de scăpăra talpa.

Dumineca, înaintea sfintei slujbe, se ținea pentru studenți așa-numita exortațiune, adică ni-se cetea câte o lucrare de cuprins religios, iar după exortațiune mergeam cu toții la biserica Sfântului Nicolae din Scheiu, o zidire împodobită cu turnuri și turnulețe, care s'a zidit în anul 1495 și a fost radical renovată în anul 1730 cu ajutorul împărătesei rusești Elisaveta.

În biserica aceasta cânta la sfânta liturghie în fiecare duminică și sârbătoare corul studenților, condus de profesorul nostru de muzică, Nichi Popovici, de origină din Caransebeș. Ca membru activ al acestui cor îmi aduc aminte, că „Liturghia sfântului Ioan Gură de aur“, de compozitorul George Dima, era pe atunci la ordinea zilei.

Cei ce învățasem de acasă vre-un instrument muzical, ne întruneam în dumineci și sârbători după masă la un coleg al nostru în strada Prundului, înființând o orchestră a studenților români.

În scop de a ne perfecționa, ca să putem pășii și în public cu executarea de piese muzicale, angajasem pe un muzicant priceput dela capela orașanească. Era un sas cu cunoștințe temeinice în ale muzicii, dar avea un cusur. Ce știa el, n'avea darul să învețe pe altul. Deși își da toată truda bătând tactul din mâni și din picioare și deși sbiera asupra noastră de ți era mai mare groaza, n'ajunserăm la nici un rezultat de dai Doamne.

Efectul imediat al muzicii produse de noi era, că zdrâmboneam din lauți de credeai, că te prind zgârciurile la pânțe.

Văzurăm că nu e bine. De aceea ne sfătuirăm, ajungând de acord, ca să schimbăm pe măestrul sas cu „primaș“-ul tarafului de lăutari din Brașov.

Când se prezintă „primaș“-ul pentru întâia dată în mijlocul nostru, parcă văzui pe arapul Menelik, regele Abisiniei africane. Atât de negru și de buzat era, dealtcum cult, cu maniere, bine îmbrăcat și de toată fineța.

Recomandarea lui fu, că ridică lauta din toc, o ștersă gingaș cu batista, făcu să sune coarda „a“, apoi pe rând și la urmă deodată celelalte strune, apropie lauta de ureche să controleze acordul, unsă nițel arcușul cu colofoniu și întinzându-i părul cu ajutorul șurubului dela broască, luă lauta sub bărbie, apoi răzimându-o de batistă începu să pparte cu dibăcie arcușul pe suprafața corzilor, întâi lin și măsurat, apoi cu oarecare temperament, încheiând cu câteva acorduri bine întocmite.

În scurtă vreme învățarăm și noi câteva romanțe trăgănate și duioase, urmate de câte o sârbă iută și grăbită.

Când executam cu sentiment câte o piesă muzicală, primașul agita corzile, flautistul șuera pe gaura instrumentului său muzical, contrașii, cu lauta proptită de capul pieptului, zmăcneau monoton arcușul, după cum cerea rostul tactului, iar broncașul, care era aproape de doi metri de înalt și purta chipiul turtit pe urechea stângă, huruia și zdupăia arcușul pe strunele cele groase ale contrabasului.

Când sârba vre-un profesor de ai noștri ziua numelui, noi studenții ne înșiram cu muzica, ca să contribuim la reușita cât mai bună a sărbării familiare. Și în drum spre casă ne mai opriam și sub fereastra cutărei domnișoare, căreia îi cântam legănat din vioară, furișând pe nesimțite chipul nostru de student în inimioara ei, atinsă de vibrațiunile tremurânde ale unei muzici ușoare. Iar când credeam, că începe pulsul să bată mai tare, luam lăuțile sub soară și cu gulerile întoarse ne ștergeam pe lângă ziduri, noi înainte, iar broncașul voza după noi în tăcerea nopții cu mozomina lui în spate.

Obosiți cum eram, ne abăteam și la câte o halbă de bere, de pe marginea căreia curgea spuma de să o vrei bea cu ochii, iar mâne zi, punct la ora opt eram în clasă, fărâșind pe nas grecește.

Mai amintesc, că maiatul îl sârbam în locul de excursiune, numit „Stejeriș“, unde mergeam cu cocardă națională la piept și cu muzica în frunte, cântând din răspureri „Deșteaptă-te Române“. De câte-ori mă gândesc, că nici acum nu mi-ar strica dacă am cânta cât de des acest cântec patriotic, pentru că în multe privințe nu suntem încă destul de deșteptați.

Abia ești din iarnă, începeau studenții să se pregătească serios pentru examenul de maturitate, cum se chema pe atunci acest examen și conform unui obicei moștenit din an în an, când da în primăvară, octavanii se mutau la foișoare. Foișoarele acestea erau niște zidiri, uneori încheiate numai din lemn, pe pământul celor mai cu stare din hotarul orașului.

Aici la foișoare învățau studenții, aici se pregăteau pentru examenul cel mare, pentru examenul de maturitate. Căci pe vremea aceea nu te tolerau ca student să spargi și devastezi la sinagoge, ci trebuia să înveți până te spetești, căci altcum n'aveai ce căuta în fața comisiei examinatoare. Așa se explică, că se întâmpla câte odată, ca zorile să ne prindă la carte și cântecul cocoșului să ne fie cântecul de atipit.

Din când în când făceam și câte o pauză. Atunci eram din interiorul foișoarelor la aer curat și înviorător și începeam să cântăm de cele studențești, drept recreare. În liniștea serilor ne trezeam, că ne răspund colegi de ai noștri, sau de cei dela gimnaziul săsesc, cari erau meșteri în cântare.

Cu emoție îmi aduc aminte de glasul plăcut al cântecelor de lume, ce ne venea din depărtare, de pe vârful vre-unei coline, de pe întinsul vre-unei poeni.

Cântecele acestea ne umpleau sufletul de speranță într'un viitor pentru care ne pregăteam din greu, ca să întărim aripile aspirațiilor noastre, spre a putea rezista în zborul cel mare al vieții, pe care generația noastră l-a făcut, trecând prin multe vicisitudini ale vieții vremelnice, atât de bogate în întâmplări și bucurii, dar și în decepții.

Ca paserile călătoare, unii zburând am ajuns la țintă, alții însă, vătămați la aripi, au căzut și s'au prăbușit.

AUREL MOACA.





PE DOBERDO

— DIN AMINTIRILE UNUI CĂPRAR —

de: Damian Izverniceanu.

După o călătorie de câteva zile, ziua și noaptea, din adâncimile Galiției, Regimentul 43, ajunse pe meleagurile Carstului, pe un teren foarte pietros și bântuit de năpraznicul vânt Bora, în apropierea Costanieviței. Batalionul al 5-lea, în care mă aflam și eu, fu așezat pe platoul Doberdo, pe coasta unei coline, de unde se vedeau undeva departe spre râul Isonzo, un șir nesfârșit de tranșee fumegânde, iar la stânga oglinda strălucitoare a unui golf din Marea Adriatică.

Primind două zile rast, compania a 5-a, compania noastră, se așează într-o *dolină*. Așa se numia unele adâncituri în forma unor pâlnii de pe platou, unde populațiunea din partea locului plantau viță de vie, frăgari pentru sericicultură și zarzavat. Întregul teren era acoperit cu piatră ascuțită și pârjolită de arșița soarelui de Sud; abia ici-colea, printre bolovani, se vedea câte o palmă de pământ, care fusese cultivat. Acolo la umbra unei tufe pipernicite de smochin, și printre niște frunze de leorbă, mi-am ridicat cortul, în care îmi așezasem întreg avutul și în urmă în societatea tovarășului meu de suferințe Constantin Tomescu, ne-am cățarat deasupra unor stânci încă ferbinți de dogoarea soarelui și priviam cu inimile strânse de emoție într'acolo, unde țâșneau limbi de foc și unde moartea plana prin aer.

Priveliștile ce ni se desfășurau dinaintea ochilor, abstrăgând de urgia deslanțuită acolo, erau superbe. Soarele era pe asfințite, iar colțul de mare lucia ca o oglindă feerică. Departe în spre Vest, dintr'o mare de verdeată se vedea licărind cursul șerpuitor ai râului Isonzo, ce dispare între pâlcurile de verdeată, ca apoi să apară din nou. Ceva mai în spre noi, la stânga râului, la marginea platoului Doberdo, printre colinile pietroase, se vedea o linie asemănătoare unei brazde și care se pierdea departe în spre mare. De linia aceasta ne despărțea platoul și o vale largă, presărată cu drumuri albe, șerpuitoare. Acolo, pe brazda neagră

și întunecată erau așezate tranșeele atât cele italiene, cât și cele austriece, față în față. Răpăituri de puști și de mitraliere străbăteau până la urechile noastre. Din nori negri de fum, svâcneau limbi roșietice de foc; erau grantele și șrapnelele ce explodau sinistru, iar tunetele și urletele lor făceau să ne treacă fiori de moarte prin întreg corpul. Din când în când pământul, pietrișul, bucăți de scânduri de lemn, ba chiar și membre de corpuri omenesti sburau în văzduh pe o rază de mai mulți metri. Priveliștile erau înfiorătoare. Tăcuți și îngândurați, cu sufletele copleșite de durere și cu o sfială nelămurită, priviam la iadul cel înfricoșat.

— Vezi ce ne așteaptă?... grăi prietenul meu plin de amărăciune.

— Până acum a mers cum a mers, dar de aci înainte au să ni se înfunde toate cărările grăi sergentul Nicolae Răcoșanu, care ni se ațășase, cu o duioșie adâncă ce mișca până la lacrimi.

Eu cugetam la ai mei de acas, dar mai vărtos la bietul meu copilaș plăpând, pe care îl vedeam crescând singur, părăsit în lumea aceasta plină de nevoi. O undă de lacrimi îmi umezise ochii și un tremur ușor îmi cuprinse buzele așa că nu mai puteam vorbi. Durerea îmi crescuse și mai mare, când îmi dam seama că luptam pentru idealul altora și nu al nostru.

Abia mai târziu putui îngăima: — De acum fie ce va vrea bunul Dumnezeu.

Cu cât seara se lăsa tăcută peste noi, cu atât mai bine se deslușiau fișniturile de limbi de foc din grante și din puști. Incetinel ne-am retras la corturile noastre tăcuți și abătuți.

Amurgul se lăsa tainic și ușor peste colinele și dolinele dela Doberdo. Era o seară de vară pela sfârșitul lunei August a anului 1915. Din spre mare adia un vânt răcoros. Stelele se aprindeau pe rând, iar împrejurul nostru se auzia o învălmășeală de glasuri; erau vocile soldaților care tot în grupe mărunte de 6—7 inși, ședeau înaintea corturilor și își povesteau amarul. Toți erau Români bănățeni, care ca mâne zi, trebuiau să-și verse sângele lor pentru un împărat care vecinic le-a fost mașter. Unii povesteau, alții își înecau jalea și amarul în cântece bisericești, sau lumești pe care le fredonau încetisor. Alții iarăși, pe care nimic nu-i mai legau de casă, fără a-și da seama de ziua de mâne, povestiau glume și râdeau.

Stam în ușa cortului. Lângă mine sosi căprarul Ion Macara, îmi ceru o țigară și după ce o aprinse se retrase între ceilalți ostași. Era trist și abătut, avea sârmanul presimțiri. Tovarășul meu Tomescu s'a culcat, eu am rămas singur și priveam prin întunec la grupele nenorociților și cugetam că dintre noi câți vom scăpa cu zile și câți vor rămânea să le albească oasele printre pietrele ascuțite ale platoului. Nu departe de mine dintr'o grupă auziam vocea sergentului Dumitru Pășcan, care povestea

că Italienii sunt foarte îndârjiți și că pe deasupra mai erau și buni țințași, și că batalionul care fusese dus în tranșee cu vreo două zile înaintea noastră, a suferit pierderi foarte mari.

În seara aceea nu am mai vorbit cu nimeni nimic. O durere copleșitoare și o greutate de plumb mi se așezase pe suflet și par'că mă sugruma, mă strivia. M'am culcat în cort și am rămas dus pe gânduri ascultând freamătul de voci omeneste. Eram ostenit și cu toate acestea somnul nu se prindea de mine. Deoparte gândurile negre, de altă parte păduchii, care zilnic se înmulțiau, mă chinuiau ca într'un iad.

Mai târziu ostașii dormeau duși și sforăiau ca niște ferestree. Somnul îmi făcea să uite de soarta care îi așteaptă. Mi-am aprins o țigară și în liniștea nopții ascultam bubuitul tunurilor și răpăitul puștilor, care se auzia atât de lămurit. Cu gândul încercam a străbate în viitorul apropiat, dar atât de întunecat era, încât nu puteam vedea nimic lămurit. Noi planuri pentru ziua următoare nu îmi mai făceam, îmi era teamă de ele, căci o schiță de obuz, sau un glonte bine ținut le putea șterge pentru totdeauna. Mă împăcasem cu soarta, viața sau moartea pentru mine era tot una, totuși gândul cum vor rămânea ai mei mă muncia cumplit.

În dimineața următoare glasul camaradului Pavel Stoieneț, originar din Dalboșeț, care îmi făcea mici servicii, mă trezi din somn.

— Don căprar ți-am adus cafeaua...

M'am sculat și întrebai de apă ca să-mi dau pe față să mă mai re'nprospătez, dar nu era. Pavel Stoieneț și cu Tomescu se uitară zimbând la mine:

— Acu mai rar cu spălatul...

Întreg platoul era atât de sterp și lipsit de izvoare, încât apa trebuia adusă dela mari distanțe în butoaie, tocmai dela Ranziano, și aceasta, din jumătate de chilogram pe om, deabia ajungea pentru a ne stămpăra setea, dar nu și pentru spălat.

Mi-am băut cafeaua, care îmi rămăsese unica mângăere și unica mea plăcere. De cu dimineața, pe jumătate împăcat cu soarta, mă simțiam parcă mai vioiu, gândurile sinistre mă mai părăsiseră și începusem a mă împrieteni și cu terenul.

Mai târziu toți gradații furăm chemați la comandantul companiei, care conform noului ordin căpătat, trebuia să facem exerciții cu soldații că „altcum se prea lenevesc soldații și uită ce au învățat“.

Curat vorba aceea: satul arde și baba să pieptenă; dar porunca era poruncă și trebuia executată. Mi-am adunat și eu ostașii ce-mi aparțineau mie, dar când i-am văzut cu fețele uscate, nespălate și pline de pământ, din care izvora tristețe și durere, inima mi se umplu de mâhnire.

— Sărmani oameni, — cugetam eu, — ați părăsit vetrele și copiii voștri, ca să vă răfuiți pentru drepturile și prestigiul cotropitorilor și nici înainte de moarte nu vă lasă o clipă liniștiți!...

Și mă revoltam în sufletul meu, dar zadarnic, căci o răndunică nici când nu a adus primăvara.

Mai târziu se răspândi între ostași o veste îmbucurătoare, că regimentul nostru, fiind-că s'a purtat atât de vitejește pe frontul rusesc și a respins pe Ruși, ca recompensă pentru brava lor purtare, va fi dus în Dalmația, pe coasta Mării. Mulți începură a-și face iluzii îmbucurătoare, și se făliau zicând, că acolo are să fie foarte bine de noi de toți, și că vom duce o viață ca și în raiu.

Eu cunoșteam însă apucăturile comandanților noștri și cunoșteam și dragostea ce o purta pentru soldatul român. Intotdeauna înainte de a se da lupte mai mari, răspândeau astfel de vești îmbucurătoare printre ostași. Flăcării regimentului 43 erau buni numai pentru atac și ca figuri în fața gloanțelor dușmane. Despre toate acestea prea bine îmi dam seama, dar nu spuneam soldaților nici un cuvânt, ca să nu le turbur iluziile.

Deodată se auzi prin aer un zbârnăit ușor ca al unui gândac, dar care creștea tot mai tare.

— Un aeroplan!... exclamară toți într'un glas.

Și în adevăr, undeva, departe dinspre Italia, privirile tuturor descoperiră contururile unui punct negru ce se mișca pe albastrul nemărgenit al cerului. Punctul creștea tot mai mult până când luă forma unui aeroplan italianesc.

— Nu vă temeți, — grăi atunci un sublocotenent tânăr, care numai cu câteva zile mai nainte sosise la regiment din școala de cadeți, — este un aeroplan unguresc... Nu vedeți culorile roș-alb-verde?...

Un căpitan mai în etate, care știa că Ungurii nu au aeroplan, ci numai austriecii, începu să zimbească de naivitatea sublocotenentului.

— Aeroplan drăcesc!... grăi el. Nu vezi oare că culorile sunt verde-alb-roșu și acelea sunt culorile Italianilor?..

Sublocotenentul se roși, iar căpitanul dăte poruncă tuturor să se ascundă ca să nu fie zăriți de cei din aeroplan. Ostașii se făcură una cu pământul, care pe supt corturi, care la umbra p'trelor de pe platou. Aeroplanul aluneca ca o pasăre uriașă pe supt cerul cel albastru, lăsând o dungă de fum albastru în urma lui. Tunurile se puseră în acțiune. Bubuiturile urmau una după alta, iar șrapnelele vâjăiau sinistru prin aer și acolo sus, unde plesneau, lăsau în urma lor nori de fum. Bine înțeles, aeroplanul n'a fost nimerit, dar schije și gloanțele din șrapnele cădeau asupra noastră. Pasărea maestră sbura însă neatinsă mai departe,

aruncând bombe prin lagărele ostașilor, în urmă făcând un viraj istef, se întorcea de unde a venit.

Trei zile dearându-l, cât am stat acolo, credeam că ne uscăm de sete. Abia a patra zi dete Dumnezeu o remejină de ploaie și din stropii ce cădeau pe foile de cort, ne-am adunat apă și ne-am astâmpărat gurile însetate.

Tot în ziua aceea primirăm porunca de a ne duce în tranșee. Noi schimbam compania a 9-a, tot a regimentului nostru. Către seară norii cenușii se sparseră, lăsând să se ivească printre crăpăturile lor mângăetoarele străluciri de stele. Batalionul porni la drum și cu el și compania noastră, formând un convoiu nesfârșit. O greutate apăsa inimile tuturor. Pe platou, pe potecile șerpuitoare de printre pietre, se vedeau tot grupe de soldați cu cai, ce păreau niște caravane pe întinsul nesfârșit al unei pustietăți. Caii purtau pe spinare căldări de tinichea și duceau de mâncare celor din front. Cu toate că la prima privire omul credea că pe platou era o învălmășeală de nedescris de soldați și de animale, totuși toate mergeau atât de nede. Și totul părea cuprins de o liniște bizară, din care nu se putea desprinde de cât ropăitul bocanșilor și ropotul de copite. Iar noi păream un convoiu ce însoția un car funebru.

Și așa înaintam mereu, pe cărări nebătucite până am dat în șoseaua principală. Aci era o zarvă și o frământare oribilă. Camioane, încărcate cu rețele, sârme ghimpate, călăreți spanioli și câte alte drăcovenii inventate de războiu, circulau neîntrerupt. Trăsuri încărcate cu munițiune, trase de cai obosiți înaintau încet, iar alături de ele ne tărām și noi prin noapte, tăcuți și abătuți, ca niște vite ce erau conduse la abatoriu.

Înainte noastră deodată licări focul unei țigări. Pe semne că un ostaș mai pătimaș nu s'a putut reține și astfel călcase stricta poruncă, că nimănui nu-i este îngăduit de a aprinde vr'o țigară, ca nu cumva să fim descoperiți de observatorii Italianilor. Atât a fost numai, că îndată se auzi niște înjurături și palme îndesate, iar țigara aprinsă sbură în laturi cât colo.

— Te înțarcă de țigară, măi țigane... șoptiră unii pornindu-se a râde pe înfundate. În urmă tăcere, soră cu moartea.

Drumul era lung și obositor. În urmă am ajuns în sătulețul Oppachiasello, care se aseamăna unui cimitir ruinat. Nu era acolo un suflet de cetățean, afară de soldați. Chiar și prin întenerec se puteau zări spărturile de obuz din pereții caselor, acoperișe prăbușite și case demolate până la pământ de furia focului de artilerie. Pe deasupra sătulețului părea că plutește ceva straniu, ceva îngrozitor. Acolo ni s'a dat câteva minute de odihnă. Ne-am înșirat cu toți dealungul unui zid dela marginea drumului, prop-tindu-ne ranișele grele încărcate de munițiune. Un biet ostaș mai ușurel și cu ranișă mai grea decât el, când s'a răzimat, ranișă îi

trecuse dincolo și bietul om pierzându-și echilibrul și tras în jos de greutate, făcu o tumbă peste cap și se trezi dincolo de zid între niște buruene. Cei de lângă dânsul, care observaseră rapida dispariție a bietului om, în loc să-i dea mână de ajutor de a-l scoate afară, ei se porniseră pe râs. Dar soldatului nu i s'a întâmplat nimic și a eșit singur dintre buruieni.

Când odihna ni era mai dragă, de dinainte se auzi îngrozitoarea comandă de „Auf“. Fără ca cineva să se împotrivescă, toți se ridicară cu regrete în suflete. Am scoborât într-o vale, unde am dat de alte câteva case și o moară, care lucra în timpul nopții. De aci înainte se începea zona cea periculoasă. Gloanțe rătăcite se auziau din când în când fluierând prin aer.

Din vale drumul trecea pe coasta cealaltă a dealului și urca tot în sus. Jos la stânga noastră, valea se prelungea întunecată și tăcută. Deodată din valea de supt drum, fără de veste două detunături de tunuri izbucniră în noapte și gloanțele lor, ca doi șerpi înfricoșați și înroșiți, văjăiră pe deasupra capetelor noastre. Intregul batalion atât de surprins a rămas, încât cu toții era gata a o croi la fugă fără cap. Unui sublocotenent neamț și altul evreu, li s'a făcut rău. Cineva lămuri însă în noapte că este artileria noastră. Niște ostași muciți, care trecuseră prin mai multe focuri, începuseră a face, în șoapte, glume pe seama tuturor.

Dar cu cât înaintam mai mult, cu atât și pericolul creștea. Gloanțele rătăcite prinseră a se înțesa și ne treceau pe deasupra capului, pe lângă urechi, în șuerături, care ne smulgea și ultima nădejde din inimi. Acum nici nu mai era vorba de a mai merge câte doi alături, ci unul după altul, lăsând între noi distanțe respectabile. Cu cât înaintam, cu atât și răpăitul puștelor se auzia mai lămurit. Departe în dreapta spre Gorizia (Görz), se deslănțuise un foc îngrozitor. Tunurile bubuiau cumplit, iar rachetele se încrucișau prin întunerecul nopții ca niște șerpi de foc. Priveliștele păreau încântătoare de privit.

Cineva ș șopti, o clipă uitat de sine:

— Uită ce frumos e!...

— Așa?... frumos?... Las' că nu peste mult vei gusta și tu din frumusețele acestea, grăi sergentul major Nicolae Tolciș.

Nici nu isprăvi vorba și un glonte ționă prin aer, apoi un sunet sec se auzi din căpățina unui soldat, care se prăbuși la pământ fără a scoate măcar un cuvânt. Patrula „saniteților“ constată că cel căzut și-a dat sufletul.

În apropierea noastră, de pe cărări lăturalnice, străbătu până la noi un sgomot ciudat ca de clopote și tălângile unei turme de oi. În lipsă de pele, cătușerele unor soldați erau confecționate din tinichea și aceste producea sgomotul pe care îl auziam.

Cineva făcu observarea:

— Așa sunau și tălângile oilor mele, când urcam cu ele la munte.

Cu cât înaintam, cu atât și gloanțele ne sfărâiau mai sinistru pe la urechi. Deodată ceriul cel întunecos prinse a se lumina de văpaia unor rachete și numai atunci puturăm să ne dăm seama că suntem pe coasta opusă a unei coline. Pe deasupra noastră mai treceau și razele unui reflector italian foarte mare, dar razele lui se pierdeau pe deasupra noastră lăsându-ne tot în umbră. Italienii erau în plină activitate. Salvele de puști urmau una după alta, tunurile nu amuțiseră pe deplin, iar o șrapnelă ce făcu explozie nu departe de noi, ne orbi cu sclipirile ei.

De astădată fiorul morții străbătu prin întreaga companie. Cu inimile strânse de groaza și cu capetele instictiv aplecate spre pământ, înaintam spre locul cu pericol. O voce șopti prin noapte:

— Grijii că aicea este un fir de telefon,... să nu-l rupeți...

Și soldații prindeau firul în mână, îl treceau peste cap, în urmă îl predă în mâna celui ce-i urma.

Apa de ploaie cât o avusesem la mine o băusem și acum îmi ardea gura și gâtul de o sete cumplită. Spatele îmi înțepenise supt greutatea raniței, iar picioarele abia mai puteam să le mișc prin pietriș. Sudori crunte mi se scurgeau pe față, prin păr în șiroaie și stropi mari îmi picurau pe mâni. Eram o apă. Deastădată și paraziții, care erau nedespărțiți de noi, o duceau rău cu umezeala și ca să nu se înăbușească, se adunau la gulerul deschis al vestonului; pe semne a se aerizi și ei.

Drumul devenia din ce în ce tot mai greu, căci gloanțele afurisite se schinciau tot mai sinistre și mai îndrăcite în preajma noastră.

Am ajuns pe culmea colinei. Câteva rachete spintecară întunerecul ca niște bice de foc. La un moment toți ne-am aruncat printre pietri ca să nu fim observați de dușman. Un roi de gloanțe ne trecu peste capete altele izbîndu-se de stânci se sfărîmau în mii de țandări. Dar focul nu ținu mult și imediat se făcu liniște. Mănați par'că de o putere nevăzută, ne-am ridicat și am pornit la fugă pe o râpă în jos, dând într-o dolină, la zece pași în dosul tranșeeilor. Ajunși odată acolo la puțin adăpost, răsufiarăm mai ușurați, însă setea ne chinuia mereu. Ne-am astîmpărat setea cu rom, pe care îl căpătăram la plecarea din lagăr.

II.

Dolina era o pâlnie într-o mare de pietriș. În lăuntrul ei creștea puțină iarbă și câțiva frăgari. Ea constituise grădinița oarecărui cetățean din partea locului. După o odihnă de câteva minute ostașii noștri se schimbă cu cei din tranșee. O fră-

mântare de pași, de tropote, de șoapte se auzia acum în dolină, în urmă se făcu liniște. Italienii nu simțiseră schimbarea noastră. Mi-am căutat un loc mai potrivit și cu ranița căpătăiu, istovit de oboseală încercam să ațipesc. Unii tot mai vorbeau în șoapte, iar alții cu ochii închiși vedeau vremurile trăite odinioară, mai dulci, mai fericite. Nici când nu i se pare omului viața mai scumpă, decât atunci când este în cea mai mare primejdie.

Trecuse miezul nopții. Noaptea părea liniștită, iar bolta cerească de pe care se spulberaseră norii, părea că se prăbușește supt greutatea milioanelor de stele, care din care mai strălucitoare. Atât în tranșeele noastre, cât și în cele italienești era o liniște complectă. Somnul și oboseala a răpus ambele tabere ce se aflau față în față, la o distanță de 80—100 de metri una de alta. Abia din când în când se auzia câte o pufăitură de pușcă, dar și acestea trase de ostași somnoroși.

Nu puteam dormi. M'am ridicat în sus și m'am apropiat de zidul de piatră ce încunjura dolina. Priviam în spre frontul italian, dar nu puteam desluși nimica prin întunec. Numai undeva într-o îndepărtare mare, pe care noaptea nu o puteam aprecia, zăriam câteva lumini, încolo totul era tăcut și părea mort.

O voce mă chemă pe nume. Era sergent majorul Tolciș. Imi spuse că a găsit un „decung” foarte bun și că am și eu loc acolo. Am intrat în lăuntru, mi-am așternut pătura, iar ranița am pns-o căpătăiu. Ca somnul să se lipească mai bine de mine, am mai tras câteva înghițituri de rom și în urmă m'am culcat.

În ziua următoare, când se crăpa de ziuă răpăituri de puști și mitraliere mă treziră din somn. Cu inima strânsă ca de o mână de ghiață, ascultam îngrozit. Încercai a scoate capul să văd ce se găsește în jur de mine, însă era imposibil pentru că deasupra noastră roiau gloanțele ca și albinele în razele calde ale soarelui. Eram îngrijorat de mine dar și de tovarășii mei. Mai târziu se ivi un cap la gaura viziunei mele dându-ne bună dimineața.

— Durmit-ați bine domnilor?...

Era Pavel Stoenel, cu obiciruitul său zimbet pe buze.

— Cam așa, zise sergent majorul Tolciș, dar spune ce este afar?...

— Ce să fie?... Italienii își descarcă toată mânia asupra noastră, dar acu s'au mai potolit.

— Ce fac ai noștri?... întrebai eu mai departe.

— Stau bine, nici nu se mișcă din găurile lor... Dar să vă spun, am adus niște cafea neagră... însă e rece.

— Dacă e rece nu o beau... Ce face Tomescu?...

— Ca și noi, stă dus pe gânduri.

— Dar Nistr Jarcu?...

— Rău face... E mort de foame și aici nu are nici apă și n'are nici voie de a face focul.

Nistor Jarcu era consăteanul lui Stoenel. O fire ciudată de om care cât timp a fost împreună cu noi, n'a făcut alta, decât pe lângă porțiunea de alimente primită dela companie, vecinic își mai făcea și el de mâncare, apoi dormea dus ca un urs în vizuina sa, fără să se sinchisească câtuși de puțin de mersul războiului.

Mai târziu, când dinspre răsărit, de după niște creste pietroase de munți se ivi soarele și focul se mai liniști, am eșit și eu din bârlogul meu, ca să-mi mai întind oasele și să răspir aer mai curat. Apă de spălat nu era, dar nici de băut. Mănile și hainele îmi erau înroșite de pământ.

Cele trei plutoane ale companiei ședeau în tranșee, iar plutonul al patrulea, căruia îi aparțineam și eu, era în dolină. Cu cât liniștea era mai mare cu atât și ei eșiau ca șerpii să se pârjolească la soare. Primejdiosul drum de peste noapte fu uitat; voia bună și veselia prinse din nou a se infiripa. Cei pătrunși mai adânc de dorul de casă, își scotea hârtie din buzunar, o așterneau pe genunchi, ori pe câte o lespede de piatră și muind creionul între buze, se așternea pe scris.

Comandantul companiei, un anumit Dinda, neamț maghiarizat, era un băiat tânăr de vr'o 18 ani, care eșise, în lipsă de oficeri, înainte de vreme sublocotenent și care atunci pentru întâia oră intra în tranșeu. Era încă copilăros, dar cu toate acestea voia să dea dovezi că era mai mult decât ceea ce arăta în realitate. Câte odată era din cale afară îndrăzneț, iar altădată timid și tresăria la cel mai mic zgomot. Mai târziu mi-am dat seama că romul și coniacul îl făceau îndrăzneț ca pe un Napoleon în miniatură. Bietul băiat nu era dedat cu băutura și în împrejurările în care ne aflam, el bea vârtos, ca să-i amortească ori și se teamă. De astă dată sta culcat în ascunzătoarea lui cu o manta peste cap. Băuturile i se sfârșiseră în ziua aceea și cu ele și eroizmul.

Pe mine curiozitatea mă mână mereu înainte. Din nou m'am apropiat de zidul de piatră, unde dădai de o ascunzătoare clădită de piatră, anume pentru a observa ori și ce mișcare a dușmanului. De acolo cu ajutorul unui binoclu examenați întinderile presărate cu doline și cu coline. Tranșeele ce se asemănau cu niște brazde abia zgâreiate în terenul pietros și vârtos, se întindeau în toate direcțiile, în toate formele așa că ochiul omului rătăcea printre ele. Unele dintre aceste tranșee erau întărite cu pietroaie mari, altele cu saci de pânză umpluți cu nisip sau pământ. Și acolo și de o parte și de cealaltă stăteau oameni în toată firea și se pândiau cu ochi dușmănoși așteptând momentul prielnic de a se răpune unul pe altul, ca și niște fiare sălbatice.

Undeva departe vedeam ostași italieni, cărând saci cu pământ, lemne și scânduri pentru a-și croi un adăpost mai trainic, mai puțin expus focului de artilerie. De acolo spre stânga, în

direcția orașelului Monfalcone, se vedea un vârf de munte fumegând întocmai ca un vulcan în activitate. Nu puteam distinge nimic, decât fumul negru ce se răspândia prin aer. Pe semne că acolo să dădeau crâncene lupte pentru cucerirea aceluia vârf ce domina împrejurimile. Și numai unul Dumnezeu știa câte vieți se stângeau, câte răni proaspete se deschideau pentru a stropi pământul cu sânge cald. Priviam înfiorat și mă gândiam că din moment în moment vom trece și noi prin același botez de sânge.

Peste întreaga întindere ce mi se desfășura înaintea ochilor, mai în apropierea noastră, părea a fi mai mult liniște. Nu departe de mine la stânga, cam la câteva sute de pași, se zăria gura unei doline mai mari. Un tun bubuia din când în când, iar obuzele grele cădeau acolo cu cea mai mare precizie, de unde se ridicau apoi clăbuciri de fum negru. Schijile de oțel ce sfredeleau aerul cu sunete bizare, mă făceau să mi se umple din nou inima de tristețe. Oftam amărât: — Cine știe, cine știe, că mai am să mă reîntorc acas de pe meleagurile îmbăcsite de sânge și presărate de hoituri omenești, multe ne'ngropate, pe jumătate putrede?...

Departă în spre apus, undele Isonzului se strecurau printre pâlcurile de verdeață. Baloane captive se legănau ușor, la înălțimi mari și păreau niște beșicuțe lunguiete lipite de marginea orizontului. Acestea erau ale Italianilor. Armatele austriece încă aveau și de acolo cu ajutorul binoclorilor se șpionau tot felul de mișcare pe terenul de luptă.

Pavel Stoenel era ca și un fel de ziar plin de informații. El știricea veștile din toate părțile, apoi venia de a mi le comunica mie. De data aceasta veni îngândurat și trist.

— N'are să fie bine... Aici ne vom prăpădi cu toții. Uită nu departe de noi, doi telefoniști cu casetele la grumaz zac morți. Pe semne au fost nimeriți de gloanțe rătăcite.

Un bubuit de tun, apoi altul, și iarăș altul, ne curmă vorba. Erau obuzele italiene, îndreptate spre linia noastră, urmate de gloanțe de pușcă și de mitralieră, de părea că are să se prăpădească lumea. Gloanțele se isbiau de pietrii și se sfărâmau în sute de bucățele, improșcând în jurul lor cu plumb și cu oțel. Noi câțiva care ne aflăm afar, furăm cuprinși de spaimă în urma surprinderii ne-așteptată. Ne-am făcut una cu pământul și așa târâș-grăpiș, am ajuns până în bârloagele noastre, unde așteptam cu inimile înfrigurate. Ne temeam că Italianii vor să atace.

— De va rupe linia să știi că are să fie rău de noi, vom ajunge cu toții în prinsoare, grăi sergent-majorul Nicolae Tolciș.

— De ar da bunul Dumnezeu să vină cât mai în grabă, borborosii eu, că și așa luptăm noi și murim pentru alții... Cel puțin am isprăvi și noi odată cu acest războiu.

C.R. 1931,

— Așa este, însă nu te gândești la cei de acas, care nu vor mai ști nimic de noi.

O clipă m'am cutremurat, gândindu-mă la ai mei.

Focul ținut aproape jumătate de oră. Gloanțele se trăgeau și de o parte și de alta. Atunci se puse în activitate și artileria austriacă cea de treizeci și jumătate. Undeva la îndepărtări mari, abia se puteau distinge câte două bubuituri de tun și gloanțele mari și grele spintecau aerul scâncind și chionând, întocmai ca și doi căpai ce dădeau năvală asupra vânatului. Ele se urcau în sus la înălțimi mari pe deasupra noastră, în urmă se repeziau asupra terenului în vâjăituri cumplite, unde cădeau cu toată greutatea și explodând măturau tot ce se afla în jurul lor pe o rază de 40--50 de metri. O schijă, mare puternică ajunsese până în apropierea noastră și ne potopia, de nu eram ascunși.

Cătră amezai focurile se liniștiră, așa că din nou am eșit din ascunzători ca să ne pârguim la soarele cald al Italiei. Și stam așa cu ochii de jumătate închiși, ațintiți în albastrul curat și lucitor al cerului, în vreme ce gândurile mă năpădiau, mă înfășeau în vârtejul lor vertiginos și mă purtau departe în trecutul vieții mele. Nici când viața nu mi-a fost dragă ca atunci, iar gândul îndreptat spre Dumnezeu, nici când nu a fost mai curat, și credința mai trainică, mai nestrămutată, ca în clipele acelea. Rugăciunile îndreptate cătră Creator, erau simple și nevinovate, dar simțiam cum din tainica Dumnezeire, se scobora și în sufletul meu câte o schintee și-mi revărsa în inimă o mângăiere dulce și ușoară. Mi-am pus nădejdea în Dumnezeu și simțim că am să înfrunt toate greutățile și că am să străbat prin războiul acesta, teafăr, până la sfârșitul lui.

Două aeroplane să iviră deasupra capetelor noastre. Unul era austriac iar celălalt italian. Ca să le vedem mai bine ne-am sculat în picioare și căscam gura la ele. La început credeam, că acolo sus, în înălțimi, aveau să se isbească unul de altul. Mai târziu însă ne-am convins că cel austriac era cu mult mai sus de cât cel italian și acesta din urmă nu avea habar de aeroplanul dușman, ci observa toate mișcările noastre. Despre acestea ne-am convins după o jumătate de oră, când artileria de pe Isonzo, ne-a luat în primire cu un foc oribil. Granatele, șrapnelele și gloanțele de armă cădeau în dolina noastră potop. Toți tremurau de frică și toți regretau că nu sunt niște șoareci sau alte bidinganii să străbată supt scoarța pământului, până în cele mai tainice adâncimi. Un obuz nimeri la zece pași de cârtogul nostru și schije de oțel sfârtică răzduhul și se isbiau de stânci, iar fumul luat de un curent de aer străbătu până la noi.

— Era gata să sburăm și noi, rosti Nicolae Tolciș scuturând din cap.

Suflarea mi se opri. Numai cugetam la nimic. Era îngro-

zitor. În clipa aceasta ești, iar în cealaltă nu mai ești. Atunci iarăși mă întorceam cu gândul la Atotputernicul:

— Doamne, îmi ziceam în mine, de va fi ca pe aicea să-mi dorm somnul cel de vecinic, fă ca să se sfârșească cât mai grabnic cu mine...

Granatele vâjălau mereu, se izbeau de piatră sfărâmându-se și sfărâmându-se. Mai târziu bombardamentul trecu dela noi, îndărăt spre trupele de rezervă. Când ne văzurăm lăsați în pace, am răsuflat mai ușor. Iar atunci când artileria înceta cu desăvârșire, am eșit iarăși în dolină, bucuroși că am trecut teferi pe supt valul de foc și de urgie. Aceasta a fost numai din cauza noastră pentru că am căscat gurile la aeroplanul italian. Totuși din acestea am tras învățătura, că de câte ori se abăteau avioane asupra noastră, ne ascundeam și ne făceam una cu pământul.

În ziua aceea compania avuse numai doi răniți. Și cu câtă invidie priveau cei sănătoși la dâșii și se minuna de „norocul” lor.

— Vezi, ăsta e noroc, grăi Pavel Stoenel, să vii în tranșeu, să stai o zi, două și în urmă să pleci în țară cu o pușcătură în pulpa piciorului. Ei, ei, de ce nu am și eu un astfel de noroc, ca să vă las aci și să plec înapoi.

Sărmanul însă n'a avut noroc. După o suferință de un an și mai bine prin tranșeele dela Doberdo, un glonte i-a curmat suferințele și l-a lăsat să-și doarmă somnul cel vecinic printre pietrele sterpe și locurile pustii ale platoului.

Soarele era pe asfințite și era liniște. Cu câteva gloanțe, care din când în când, ne șuierau pe la urechi, atât de mult ne-am familiarizat, încât nu le mai luam în considerare. Cotul de mare de lângă Triest și Monfalcone, strălucia ca o oglindă uriașă. De câte ori se liniștea focul și era tăcere, dintr'o tufă din apropiere se auzia cipitul sfios al unei păsări. Glasul ei atât de dulce ne aducea aminte de pacea eternă de odinioară de pe tărâmurile noastre unde ne-am născut și am crescut.



Din cărți bisericești.

(In post.)

Postul, mama curăției,
Astăzi nouă ni se 'mbie,
Veniți (cari mai țineți legea)
Să-l primim cu bucurie.
De-l păzeă 'n Edem strămoșul
Nu luam nici noi căderea,
Nu știam ce este scârba,
Suspinarea și durerea.
Că cereasca 'mpărăție
Nu-i mâncarea, beutura,
Ci viața cu dreptate,
Cum o rânduie Scriptura.
Și cele ca și acestea
Și David prorocul spune,
Când învață în Psaltire
Căile vieții bune:

Bărbat drept acela este,
Care 'n *Domnul se desfătă*
Și 'n lumina Lui dorește
O viață mai curată.
Să supunem dar cu postul
Patimile trecătoare,
Inchinându-ne și crucii
De viață făcătoare.
Crucea cumpăna dreptății,
Celui mai presus de fire,
Pururea să fie lumii
Sfânt izvor de mântuire.
Și s'o ducem cu răbdare
Și cu faptele 'ndurării,
Ca s'ajungem luminata
Sfânta zi a învierii.

G. B.

Milă creștinească.

Moare tata 'n cap de iarnă,
Lasă 'n urmă doi orfani,
Un băiat și o fetiță,
Amândoi sub zece ani.

Biata mamă se zdrobește
Lângă mort la căpătâi,
Tale, sărăcie 'n casă —
Ce s'apuce mai întâi...

...dori și ea să-l ducă
Creștinește împăcat,
Pă dătinile noastre
Căci creșterul împărat.

...de unde să le-adune,
La dânsa-i podul gol?
Un leu de-o lumânare
În lemn în ocol.

Hoarale și purcelașul
Și ce-amar a mai avut,
Pe mălai și pentru leacuri,
Toate-toate le-a vândut.

Însă Dumnezeu nu lasă
Nici un suflet ne-ajutat,
Că și astăzi tot mai este
Milă creștinească 'n sat.

Vin femeii, aduc făină
Și legume și lumini
Și fac rostul de pomana
Moștenită din bătrâni.

Un tâmplar, vecin cu mortul,
Cruce și sicriu i-a dat,
Iar preotu'—'nvățătorul,
Fără plată l-a 'ngropat.

G. B.

LUMEA NOASTRĂ.

*Departe este ceriul,
Departe de pământ,
Departe-i lumea noastră
De „Muntele cel sfânt“.*

*Viața din familii
Cu rostul ei frumos,
Căzuta-i și 'n palate
Și 'n casele de jos.*

*O goană păcătoasă
De lux și de plăceri,
Omoară trup și suflet
Și macină averi.*

*Și Doamne, când mă cuget
La scumpă țara mea,
In suflet mă cutremur
De câte rabdă ea.*

*În loc să dăm toți mâna
Ai patriei copii,
Spălăm în fața lumii
Urâte murdării.*

*Martirii și Eroii
Se 'ntorc scârbiți de noi,
Când văd ruina noastră
Și țara în noroi.*

*De scârbă și de jale,
De câte-s pe pământ,
Îți vine mai creștine
Să intri în mormânt.*

*Întoarceți-vă neamuri
Din drumul păgânesc
La duhul evanghelic
Al Fiului ceresc.*

G. B.

Cuvinte din sfânta scriptură.

Mai ales e un nume bun decât avuția mare.

Prov. 22, v. 1.

*

Cel cuminte vede răul și se ascunde, dară cei proști trec înaintea și sufără.

Prov. c. 22, v. 3.

*

Învăță pe copil calea, pe carea trebuie să umble, și când va îmbătrâni nu se va abate dela ea.

Prov. c. 22, v. 6.

*

Celce samănă nedreptate nenorocire va culege, și însuși pregătește varga pedepsei sale.

Prov. c. 22, v. 8.

*

De e flămând dușmanul tău satură-l cu pâine, și de e înșătat, adapă-l cu apă.

Prov. c. 25, v. 21.



UN TRĂZNET.

Sătuți sprânjit pe vale 'ngustă, cu biserica sub coasta dealului din răsărit.

Lângă biserică, o căsuță, binecuvântată de Dumnezeu cu bunăînțelegere și cu patru copilași, mărunței ca olcuțele, doi băieți și două fetițe.

Dimineața, vreme de toamnă, cam răcoare.

Copilașii, abia așteaptă răsăritul soarelui, să iasă 'n grădină la joc, să strângă de pe jos merele picate peste noapte și să mănânce cu bucațica de pâne, primită dela mama lor.

Și e bun Dumnezeu, că din obraji le râde sănătatea.

Viața asta, par'că-i ruptă din rugăciunea de mulțumită, cum cetește preotul la binecuvântarea roadelor pământului: „Celace pe Danil și pe cei trei coconi în Vavilon, cari fiind hrăniți cu semințe, i-ai arătat mai frumoși, de cât pe cei ce erau hrăniți cu multe desfătări“...

De câte ori le'imparte mama pânea, le'ntărește așteptarea bucuriei cu vorba ei dulce: „Acuș-acuș face Joiana noastră un vițeluș frumos ș'atunci mâncați cu lapte, pușorii mamei, iar când o fi să tăiem și grăsunul, atunci veți mânca și mai cu dulce“.

Și copiii ascultau, credeau și așteptau cu răbdare.

Câtă bucurie pe ei, când o să vadă vițelușul ș'o să-i pună clopoțel la grumaz!

Dar când o veni și vremea grăsunului, cum o să sfârșie cârnații 'n unsoare.

Numai la una nu s'or înțelege, a cui să fie beșica...

Sărmani copii, ei visează și noaptea bucuriile dorite ziua.

Odată cu dimineața, se ivesc la grajd, să vadă, cu cumva s'a ușurat vacuța. Cu mânuțele lor, apucă sapa și trag de sub ea gunoiul și-i aștern paie curate, ca să aibe pat bun vițelușul, când o fi să vină pe lume.

Se duc apoi la cocină și scoală grăsunul, care abia se mai poartă pe picioare.

Cum îl văd așa plin și rotund, ca un arici mare, dau ei cu socoată, că n'o să mai aștepte mult.

Zilele tot mai scurte și nopțile mai lungi, trecură însă cam greu.

A venit Crăciunul, dar nu așa, cum îl visau. Un vecin milos le tăiase grăsunul, iar văcuța avea vițeluș lângă ea. Eră dulceață în casă, dar nu eră bucurie, că 'n loc de Moș Crăciun alb, cu traista darurilor, s'a furișat în casă o babă neagră și urâtă.

Nu eră bine cu tata lor.

Încă din toamnă, se trăsese el căne-cânește pe picioare, chinuit de-o boală nemiloasă, iar 'nainte de Crăciun a picat la pat.

Și 'n ziua sfântă și mare, când se bucură toată creștinătatea de Nașterea Domnului, în loc să slujască biserica în scaunul epitropesc, el ascultă din pat chemarea și plânsul duios al clopotelor și nu se putea sculă.

Plângea și el cu ele.

Iar a doua zi, când copilașii îmbrăcați și pregătiți de sfânta slujbă, trecură prin odaia lui, îi chemă la pat împreună cu mama lor și-i binecuvântă cu ochii plin de lacrimi, iar soției îi zise:

„Să cauți de ei, să-i crești cum poți și să nu-i asprești, că-s destul de bătuți ei fără mine“.

Din margina patului, îi sărută pe rând, apoi aruncându-le o privire desnădăjduită de nemărginită durere, își încordă toată puterea sufletului și oftând lung strigă: „Au copilașii mei!“ — După puțină vreme de zvâcolire 'n largul patului, se liniști cu lumina 'n mâinile 'ncrucișate pe pept, își perdu firea și gata cu viața.

O văduvă și patru orfani mai mult pe lume.

Când ieșiră oamenii dela liturghie, clopotele vesteau moartea unui creștin bun și iubit de toți. Veniră preotul, învățătorul și fruntașii satului.

Se umplu casa de lume. Mulți plângeau.

Văduva, în marea ei durere, se supuse voiei Celui de sus și porni 'n dreapta-'n stânga, să vadă de așezarea creștinească a mortului. Când se sui 'n pod, îi veni o amețeală și i-se'ntunecă 'nainte ochilor. Oameni răi furaseră noaptea aproape tot grăsunul tăiat. Năcaz, durere, zbucium.

Când auziră cei din casă întâmplarea, un blăstăm trecu din gură 'n gură.

Dar după una și alta.

Seara, biata femeie, îngrijată de casa ei și cu iubire pentru copilași, vră să le aducă, ea, și acuma, când avea mort pe masă, dulceața dela vacă.

Luă vasul și se duse la grajd s'o mulgă. Cum deschise ușa, vede vaca umflată, lungită pe podele. Altă strigare de năcaz și pagubă. Vita crepase.

O frică ș'o mirare plină de milă-i apucă pe toți, cari fur-nicau prin casă. Căutară un car și duseră vita afară din sat.

Mâne-zi mila creștinească puse ajutor dela om la om și toți petrecură la lăcașul vecinicii un mort în floarea vârstei. Ce-a fost atunci de jălătate, nu se poate spune. Predica preotului și gerul a 'nchis mormântul.

Multă vreme după aceea se vedea, cum suie la cimitir mama cu pușorii, să-l tămâie și să-l plângă pe tata.

Frământau zăpada, până s'a desprimăvărat.

Stâlpul casei căzuse. Lipsele traiului se simțiau tot mai mult. Văduva nu putea s'alerge după toate.

N'aveau trăgători, n'aveau nici lemne.

Eră săptămâna patimilor, prilej bun de mângăere pentru năcăjiți.

„Dragii mei pușori, rugați-vă și voi lui Dumnezeu, să ne ajute” — așa își așeză mama copilașii în seara aceea senină și caldă, că Paștile căzuseră târziu.

Peste noapte, „Celce scoate vânturile din visteriile Sale”, porunci să se ridice „norii dela marginea pământului” și curând se umflă'n văzduh o vijelie cu fulgere și trăznete. Gemea și se zguduia, ca la ziua judecății. Par'că numai îngerii mării mai așteptau să vestească cu trâmbițele lor, venirea împăratului ceresc, să 'nceapă judecata la râul cel de foc.

Un trăznet căzû aproape de căsuța năcăjită. Copiii se pomeniră și văzură pe mama lor la lumina de ceară, cum pune tămâie pe cărbuni.

Noaptea trecu 'n silă și cu multă spaimă.

Dimineața, ce să vezi?

Un arbor bătrân din curtea bisericii, eră trântit, spintecat și țândărit pe vatră. S'adunase acolo multă lume, dar nime nu 'ndrăzneă să pună mâna pe vr'o bucată din *lemnul trăznit*.

Atunci iată numai, că iasă din mulțime văduva vecină și'n strâmtorarea ei, încredințată, că ceriul a făcut milă cu dânsa prin minunea ce s'a arătat, ea zise cu glas tare:

„Lăsați-mă să iau eu lemnele, că *Dumnezeu* mi le-a adus mie”.

Chemă apoi copilașii de strânsară măruntaele gata bune de foc, iar părțile mai groase, le crâmpoți cu toporul și i-le cără acasă cu spinarea un om, pe care toată lumea-l ținea drept ne-bun în sat.

G. B.





SERGEANTUL PETRU MANCIU

— DIN AMINTIRILE UNUI CĂPRAR —

De: Damian Izverniceanu.

Anul 1915. Zi de toamnă, pe la începutul lui Noemvrie. O noapte mai întunecată de cât iadul. Cerul acoperit cu nori negri și întunecați. Din când în când sclipiri, fulgerări dese. Băbuituri înfricoșate, care păreau că ies din măruntaele pământului și făceau să se cutremure terenul de sub picioarele noastre. Șuerături fivlitoare prin aer, pe deasupra capetelor noastre. Mine, numite altcum și torpedo aeriene, în vâjăituri sinistre, se isbeau de terenul pietros, făcând să țâșnească din ele limbi orbitoare de foc și împrôscând pe o rază de zeci de metri, schije de oțel și bucăți de stânci sfărimate. Voci omenești, țipete, vaiete desnădăjduite gemete de oameni răniți, ce nu se puteau mișca din cauza ranelor, a foamei și a setei; horcăeli de oameni în agonie, care îngăimau cuvinte nearticulate și care se desprindeau cu atâta durere de viață, departe de ai lor și fără lumânare la căpătâiu pe meleaguri sterpe și pustii.

Aceasta era priveliștea îngrozitoare pe platoul Doberdo după ofensiva a treia a Italianilor, cărora le-a succedat să ocupe câteva sectoare din tranșeele armatei austriece și apoi să se oprească în loc.

Într-o dolină a sectorului „H”, era și compania 5-a a regimentului 43 căreia îi aparțineam și eu. În ziua aceea dolina devenise un infern. Căpitanul Sabin Târziu originar din Caransebeș comandantul companiei, da taberei, prin telefon, ordine de rezistență, în vreme ce aprindea nervos țigaretă după țigaretă. Tunurile de calibru mare ale Italianilor vărsau foc și urgie asupra noastră. O cavernă, săpată în stânca de calcar de eroziunea apelor, servea de adăpost. Ostașii mai multor regimente, surprinși de focul diabolic, s'au retras în cavernă, care, din cauza gemetelor, vâjăitului și horcăelilor ostașilor răniți, devenise o catacombă a plângerilor și desnădejdelor. O granată izbi în latrina din dolină. Sacii umpluți cu pământ, câteva scânduri și murdăriile sburară

în sus, umplând aerul de o miasmă infectă. Un căpitan dela regimentul 39 din Dobrițin, cu numele de Pinter, după ce și-a îngropat muniția în cavernă, cu sabia deslegată, gata de a o preda întâiului Italian ce s'ar ivi, își ocăra și injura soldații care dăduseră năvală în cavernă, ca o turmă de oi. Cu o nuia în mâna dreaptă (sabia o ținea în cea stângă), croia în soldați acolo unde nimeria și astfel voia să însuflească curaj și vitejie: dar degeaba. Afară potop și scrâșnirea dinților. Suflet de om nu se mai mișca în dolină. Fiecare intrase paremi-se și în găurile de șoareci. Eu stam la gura cavernei și priviam buimăcit în jur de mine. Căpitanul se apropie, ceru foc dela țigara mea, apoi grăi mai mult pentru sine: — Blăstămații, de ar veni odată să ne predăm... Ne potopesc numai cu focul de artilerie...

— Și aceasta este o stratagemă militară, — replică căpitanul Sabin Târziu, care atunci scobori în cavernă, în vreme ce afară un torpedo aerian, de un calibru enorm, explodă făcând să se cutremure pământul de calcar ai cavernei deasupra noastră. — După cum mi se pare ei exercită o tactică specială a lor, de a ne stârpi cu desăvârșire până la unul și în urmă să înainteze, neconturbați de nimeni, peste hoiturile noastre...

Ochii căpitanului ungar fulgerară de mânie, apoi oftă adânc. Astfel se scurse ziua aceea până înnoptase. Pe înserate focul se mai potoli. Când și când mai șuerau gloanțe rătăcite și câte un obuz își făcea apariția, orbindu-ne o clipă cu flăcările ce izbucneau din el.

Patrulele „saniteților“ aveau mult de lucru. Neputând răsbii singuri, au primit de ajutor și pe muzicanții dela muzica regimentului, care și așa stăteau de geaba. Ei culegeau răniții din tranșee și îi grămădeau în cavernă. Ceeace mi s'a dat a vedea acolo, nu mai doresc a vedea în viața mea. Soldați cu plămânile și pânțele găurite de gloanțe, cereau ultimul ajutor, cereau apă, cereau ceeace nimeni nu le putea da. Horcăelile muribunzilor, cuvintele celor ce halucinau în ultimile momente ale vieții, răcnete ca de fiare zdrobite ale ciungilor, gemetele sfâșietoare ale celor cu oasele zdrobite, strigătele de jale după copii, soție și părinți remași undeva departe, toate acestea umpleau caverna și făceau cea mai împetrită inimă să se despică.

O faclă de resină răspândia în interior o lumină bălbăită și un val de fum. La razele ei roșietice, observai tipul unui soldat palid, ce-mi părea cunoscut. Ședea jos lipit de peretele cavernei și gemea neîntreput, ținându-și un genunchi între palme. M'am apropiat de dânsul. Il recunoscu. Era sergentul Pătru Manciu, dela compania a 5-a. Era el, care de câte ori eram în lagăr, aduna pe lângă dânsul soldați mai tânări și începea a le cânta cântări bisericești. Era de origine din Săcăș, comună din

Banat și după cum auzisem, acasă era cântăreț de strană la biserică. M'am apropiat de el și îl agrăii:

— Dar cu dumneata ce s'a întâmplat?... Te știam în tranșeu...

— Sunt rănit.

— Când te-a rănit?

— Adineauri.

— Și unde?

De dureri nu mai putea răspunde, ci ținându-și genunchele între palme, îmi arătă piciorul cu o întorsătură de ochi și gemu adânc.

I-am pipăit rana care era legată. Un glonte rătăcit i-a perforat oasele genunchiului și avea dureri cumplite.

— Fă-ți inimă bună... n'are să fie nimic... Are să-ți treacă... Ba ce-i mai mult, trebuie să te bucuri. că cu o astfel de rană te-ai scăpat de războiul ăsta, care după cum vezi, n'are să mai aibe sfârșit și... ai să ajungi iarăș acasă la ai dumitale...

— Astfel încercam a-l îmbărbăta pe bietul om, care de dureri scrâșnea din dinți.

— Să nu crezi că am să mai ajung acas... Din rana aceasta are să mi să tragă moartea... Am presimțiri...

— De ce vorbești copilării... Pe câți inși nu-i cunosc eu, care cu astfel de rane s'au scăpat de urgia războiului. Și dumneata ai să te vindeci și are să fie bine.

— Niciodată... Să ști că am păcătuit și păcatu acesta nici Dumnezeu n'are să mi-l ierte.

— Ai păcătuit în front?... Dar spune omule, care nu am păcătuit?... Care dintre noi, mai de voie, mai făr' de voie nu am slobozit gloanțele în neștire și pe câți semeni de ai noștri nu i-am răpus astfel?... Aceasta este rânduiala războiului, n'ai ce-i face.

— Așa ar fi trebuit să fie, însă eu am păcătuit cu voie... am împușcat un Italian, pe care nu trebuia să-l împușc. Trebuia să-l las în pace, în viață.

— Nu înțeleg.

— Să vezi. Azi la ora trei, sau patru după masă, când amurgul sării se lăsa și după ce în sectorul nostru de trei ori am înfrânt atacurile Italianilor, aceștia s'au retras în tranșeele lor. În urmă se făcu liniște și la noi și la ei. Ei începură a-și aduna morții și răniții lor, iar noi pe ai noștri. Era o pace desăvârșită. O singură descărcătură de armă nu se auzia. Isprăvind și unii și alții ne-am retras iarăș în găurile noastre. De frontul italian, nu ne despărția decât o distanță de 40—50 de pași. Puteam schimba vorbe unii cu alții. Dar cui îi ardea de așa ceva, după ce din ambele părți căzura atâția. Li priviam și ne priviau numai. Atâta tot.

Și cum stam eu așa îngândurat, priviam spre tranșeul italian

fumându-mi țigarea în liniște și așteptam nerăbdător să înopteze ca să ne schimbe. Cineva din apropierea mea îmi zise: — Don sergent îl vezi pe Italianul ăla?... Privii cu mai mare atențiune și de fapt văzui, cum un soldat italian, săpa un șanț în direcțiunea tranșeului nostru. Măsurând terenul cu ochii, m'am înfiorat; era la o distanță de 20-30 pași de noi. Imediat mi-am dat seama de scopul pe care îl urmăria. Italianii, după cum ni s'a spus, săpau șanțuri, apoi galerii până supt tranșeele noastre, le umpleau cu explosibile și în urmă le dădea foc. În chipul acesta, tranșeul, pe o distanță de mai mulți metri, era asvârlit în aer, cu tot cu soldații care se aflau acolo.

Strigai atunci pe românește la dânsul, dar nici un răspuns, nici habar nu avea de strigătele mele. Lucra mai departe în rup-tul capului. Am luat atunci arma, descărcai un foc asupra lui, dar nu cu intențiunea de a-l nimeri, ci numai a-l speria. Se opri o leacă din lucru, privi spre noi, apoi îndreptându-și pălăria cu pene, pe cap, își continuă lucrul. Am tras al doilea glonț, tot în nemijlocita lui apropiere. Voiam a-l intimida, ca să se lase de planurile sale. De astădată nici nu mai luă în seamă glonțul, ce se înfipse în pământ, la o distanță de un metru de dânsul. Atunci mă simții cuprins ca de niște furii. Sângele îmi năvăli în cap și o clipă parcă nu mai știam de mine. Am dus arma la ochi, l-am luat pe vârful țevei și am tras. Tocmai atunci se căznea cu un sac de pământ să-l pună deasupra șanțului înaintea lui. L-am văzut cum s'a prăbușit, moale, fără putere, deasupra sacului și atâta tot. Nici o mișcare, nici un semn de viață mai mult; l-am omorât...

Deodată părul mi se sburli în cap și plesnindu-mă cu mâna peste frunte, am remas uluit. Și parcă cineva îmi zicea la ureche: — Ce ai făcut, nenorocitul!? De ce l-ai omorât?...

Și din momentul acela, înaintea ochilor nu mai văd nimic, decât pe el, moale, prăbușindu-se lipsit de viață, cu sacul de pământ în brațe.

Inoptase. În sectorul nostru tot liniște era. Când și când șuerau peste noi gloanțe rătăcite. Noi stam sguguliți în tranșeu și așteptam schimbul. Și cum stam jos, ghemuit, cu genunchii aproape în pept, mă simții deodată izbit ca de un trăznet. Un glonte, venind pe deasupra, îmi șterse umărul și mi se înfipse apoi în genunchi. O clipă am amețit de durere și tot durerea cea cumplită, m'a readus la realitate.

Și iată-mă, că de câteva minute sunt aici; patrula sanitară m'a cules din tranșeu și m'a adus în cavernă. Și acum pricepi, că din asta are să mi se tragă moartea... Am omorât un biet soldat, am omorât un om necăjit ca și mine și... nu trebuia să-l omor.

Isprăvindu-și istorisirea, începu din nou a scrâșni din dinți de durere.

— Rău ai făcut, îi zisei eu.

După aceea, imediat, i-am făcut rost de niște brancardieri și l-am trimis îndărăt la ambulanță.

**

S'au strecurat de atunci aproape vr'o două-trei luni și eu eram tot pe frontul Doberdo-ului. A dat Dumnezeu ca, după luni îndelungate de front și de suferință, să ajung în spital și de acolo, înapoi, la regiment. Aci m'am întâlnit cu o mulțime de cunoscuți. Dela aceștia am auzit diferite vești, despre tovarășii de suferințe, cu care plecasem în front. Intre alte auzisem și despre sergentul Pătru Manciuc vorbindu-se. Unul dintre acei soldați, care a fost cu dânsul într'un spital din Austria, îmi zise:

— L-ați cunoscut?...

— Cum să nu-l fi cunoscut. Eram împreună pe front când l-au rănit și acum aș vrea să știu despre soarta lui.

— A murit.

— Cum sergentul Manciuc dela compania 5-a a murit?... făcui eu mirat.

— Da. A murit înainte cu o lună în spital.

— Ați fost la olaltă?

— Da, eram împreună într'un spital din Austria. El sosise cu un transport de răniți de pe Doberdo. Avea oasele genunchiului sfărâmate de un glonte. În spital medicii l-au vindecat, însă piciorul, dela genunche i-a rămas îndoit, așa că nu mai putea să-l îndrepte și nu putea să umble decât numai cu ajutorul unei manice.

— Când medicii i-au spus să părăsească patul, voios a sărit din pat, dar numai într'un picior, că pe celălalt nu-l putea îndrepta. Am văzut atunci cum pe fața lui se lăsa o umbră de tristețe. Încercă atunci cu ajutorul mâinilor să-l pună în poziția celuilălalt picior, dar fără rezultat. Atunci mândria din sufletul său se prăbuși și grăi cu durere:

— Am să rămân șchiop pe întreaga mea viață... și deodată își încordă toate puterile și izbîi piciorul înainte ca să-l îndrepte, cu atîta putere, încît se auziră niște plesnituri înăbușite, ca de niște coarde rupte și bietul om se prăbuși pe pat.

A mai trăit câteva zile și cu tot ajutorul dat de medici și-a dat sufletul în chinuri cumplite.

— Va să zică a murit?...

— Da, s'a stins atunci, când era pe deplin vindecat și capabil de a se duce acas.

Bietul om avea dreptate când îmi spunea în cavernă de pe Doberdo:

— Am presimțiri... Am omorît un om și din rana aceasta are să mi se tragă moartea...



Preotul IOANICHIE NEAGOE.

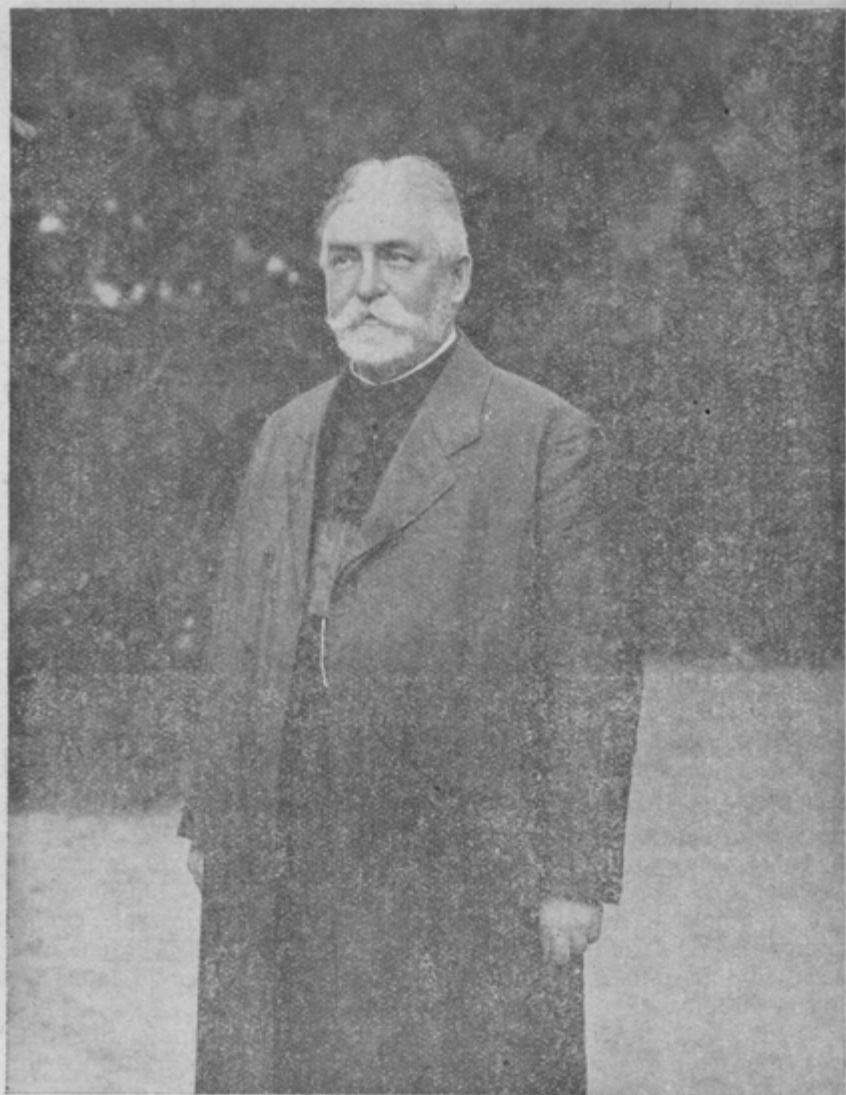
Unul din puținii Mecenați ai zilelor de astăzi — atât de ostile spiritului de jertfă — este parohul din Petrovaselo Ioanichie Neagoe, fost asesor în Consistoriul eparhiei Caransebeșului, acum domiciliat în Timișoara.

Părintele Ioanichie Neagoe, după ce și-a închinat toată puterea de muncă slujbei sfântului Altar, a făcut și fundațiune pentru eternizarea ostinelilor și numelui său.

În anul 1904 a constituit „Fundațiunea parohului Ioanichie Neagoe și a soției sale Anastasia”. Suma de 400 (patrusute) coroane, preamodestă astăzi, însemna totuș cu litere de aur numele parohului Ioanichie, în cartea zilelor de acum 26 de ani. În anul 1913 a augmentat fondatorul capitalul fundațiunii cu 347 cor. 70 fil. iară în anul 1915 cu 1000 cor. La 7/20 Martie 1918 scrie consistorului diecezan: *„condus de dorința de a înmulți fondul... am depus încă 1600 coroane, prin ce fondul se urcă la Cor. 4028”*. În 20 Aprilie 1929 Părintele Ioanichie Neagoe își augmentează fundațiunea sa cu acții în valoare nominală de 97.000 Lei, spunând în actul său — între altele, că: *„făcut am această jertfă cu inima curată și rog ca bineprimită să fie înaintea lui Dumnezeu”*.

S'a născut în comuna Săn Ianaș județul Torontal, acum comună pe teritoriul Jugoslaviei în 21 Decembrie 1857 (2 Ianuarie 1858) din părinții Ioan Neagoe parohul comunei Săn Ianaș și Maria Ardelean.

După terminarea studiilor liceale în Timișoara și Segedin și a celor teologice, acestea în institutul teologic din Caransebeș în 1888 și după ce a depus examenul de calificare preoțească cu distincție, a fost ales în 28 Decembrie 1880 capelan pe lângă parohul Pavel Borca din Petrovasela, județul Torontal, acum pe teritoriul Jugoslaviei. În 12 Ianuarie 1881 s'a căsătorit cu Anastasia fiica parohului Pavel Borcea născută în 6 Octombrie 1863 în Uzdin județul Torontal, acum deasemenea în Jugoslavia, iară în 15 Martie 1881 a fost hirotonit presbiter instituindu-se în postul de capelan pe lângă parohul Pavel Borcea, la care a fost ales.



Preotul IOANICHIE NEAGOE

În calitate de aceasta a servit 16 ani, adică până la 1896, când a fost promovat întru paroh al aceleiaș comune.

În 1920 fiind constrâns să părăsească și turma credincioasă și avere și tot, a trecut la Timișoara unde se află și astăzi, apreciat și încunjurat de încredere în urma căreia e ales în di-

fe
P
n
și
b



† ANASTASIA NEAGOE născ. BORCEA

ferite corporațiuni culturale și administrative ca: consilier județan, președinte al consiliului județului, președinte al comisiei disciplinare județene, în diferite corporațiuni bisericești etc.

În calitate de paroh a păstorit pe credincioșii săi cu tact și înțelepciune având pururea în vedere promovarea intereselor bisericești, culturale și materiale, precum și interesele comunei.

În 1910 a avut durerea să-și piardă soția, carea trecând la cele vecinice a fost înmormântată în 24 Octomvrie de protosin-celul Dr. Iosif Traian Badescu.

În 1910 a fost ales asesor consistorial iară actualul Înalt Prea Sfințit Patriarh, atunci Episcop al Caransebeșului, l-a distins cu brâu roșu. Timp de 14 ani a servit ca catihet la gimnaziul din Panciova, escurgând acolo dela parohia sa Petrovaselo.

În 1911 a fost sărbătorit din partea parohienilor săi, din prilejul împlinirii a 30 de ani de preoție cari în semn de stimă și iubire i-au dăruit o cruce de aur.

Viața părintelui Ioanichie Neagoe a fost cu adevărat furtu-noasă și plină cu dureroase întâmplări.

Averea sa considerabilă, parte moștenită, parte chivernisită în tovarășia acum răposatei sale soții Anastasia, s'a irosit în bună parte, datorită atâtor împrejurări grele.

Și totuș, departe trăind de turma sa iubită, înfruptându-se modest din rodul unei munci agonisite în împrejurări mai fericite, a găsit posibilitatea să dea din avutul său și pentru alții. El știe că Dumnezeuului nostru bine plăcute îi sunt jertfele, căci El a mai zis: „cel ce samănă cu dărnicie, va și secera cu dărnicie“. (II Cor. 9, 6.)

Dumnezeu dar să-i răsplătească pentru această dărnicie, căci a *Lui* este iubirea de oameni!



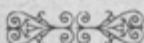
AMIAZĂ.

*Stau în cerdacul casei mele,
Depart, peste vii, privind
Cum scorburoșii nuci întind
Pe-alocuri negrele umbrele.*

*Alunec mai departe ochii
Și peste-un deal văd cum dispare
Ca trena unei albe rochii
Un nouaș grăbit în zare.*

*Mai jos, ascuns între umbrare,
Tihnit cătunul dormitează
Și albă 'n liniștea de-amiază
Ocroțitoare-asupra lui,
Biserița stă de pază
Cum stă o cloșcă între pui...*

St. O. Iosif.



CLOPOT DE VECERNIE.

*S'a mai potolit de-o vreme
Arșița de soare-acum;
Culmea dealului așterne
Umbre colțuroase 'n drum.*

*Almăju 'și înbracă munții
Cu mantauă roz-gălbui,
Spre livezi în spre Arjana
Umbre-au început să suie.*

*În păretele de ierburi,
Sub perdeaua lor de flori,
Des lovesc cu străjnicie
Cosașii ostenitori.*

*Se opresc, ca la comandă,
Prind cu stânga smoc de iarbă;
Dunga coasei toți de-odată
Începură să o șteargă.*

*Piepturi tari reiau iar' lucrul...
Coase strălucesc c'argintul;
Despoiat de-a lui podoabă
Plânge 'n urmă doar pământul.*

*Un fior umple văzduhul...
Dinspre turla sclipitoare
Glas de clopot de vecerne
Ișt înalță-a lui chemare.*

*Coase amorțiră 'n iarbă,
Trupuri se 'nălțară 'n sus;
În cămașa lor cea albă
Par statul privind spre-Apus...*

*Ritmice dreapta lor ridică,
Mulțumind lui Dumnezeu
Pentru munca săptămânii,
Pentru bogat darul său.*

*Glas de clopot cântă 'ntruna...
Ei privesc ogoare, grâne,
Când spre ceruri se ridică
Mută, caldă rugăciune.*



Cum umilește Dumnezeu pe cei mândri.

Mândria este izvorul tuturor răutăților.
Smerenia este începutul tuturor faptelor bune,
zice un sfânt Părinte.

În Duminica vameșului și a fariseului din anul acesta, meditănd asupra acestei minunate pilde despre smerenie și trufie, ce ne dă Domnul nostru Iisus Christos prin Evanghelia ce să citește în această Duminică, îmi veni în minte să scriu ceva despre un om dintr'un sat, ce era leit poleit fariseul din sfânta Evanghelie. Și vai Doamne! câți farisei de aceștia sânt astăzi în lume, că te împedeci în ei la tot pașul.

Era încâtva spoit cu puțină cultură, fusese un an și prin preparandie, dar prin purtarea sa imorală, prin nesupunere față de cei mai mari, prin puțină sa diligență la studiu, fuse dat afară din școală.

Părinții își țineau copilul lor de bun învățat și puneau vina pe profesori, că ei sânt de vină pentru eliminarea lui.

Tatăl băiatului fusese primar, avea ceva parale, dar era un egoist, un cămătar mare, sta în legătură cu un avocat evreu, ca să-i lifereze oameni cari se certau, ba lucra cu multă râvnă, ca să-i încurce în procese, și astfel să-i trimită prietenului său avocat ca să-i tundă și astfel să capete și el ceva. Știa puțin cântarea bisericească și se ținea om fruntaș în comună. Când era bine dispus își freca mâinile cu satisfacție, închipuindu-și că nu-i nime ca el. Ii plăcea să figureze ca martor pe la judecătoria, ca să poată bea și mânca dela alții.

Ii era deci rușine ca copilul său să rămână paor, lucrător de pământ, cu atât mai mult că la economie nu se pricepea și nici nu avea atragere cătră acest lucru, dar nici cătră învățătură.

Ii plăceau numai chefurile, femeile, muzica și jocul cârților. La acestea se pricepea de minune.

Ceva domnie nu putea căpăta, că nu era pregătit pentru nici o carieră, era un neisprăvit, un pierde-vară, cuprins de tot felul de viții urâte.

Ca să nu rămână de răsul satului, omul nostru își duse copilul scriitor la prietenul său avocat, în nădejdea că tot s'o alege ceva bun din el.

Dar nu trecu o lună și avocatul îl țipă afară din cancelărie, căci simțise că-i pierise niște bani ce-i avea în puiul mesei pe carea într'adins o lăsase descuiată. Tatăl drăguțului copilăș fu silit a plăti avocatului banii pieriți, și ca totuși să-i facă omului o bucurie, îl sfătui să-și ducă copilul în preparandie în alt oraș, și să-l facă învățător. Scrise o recomandare către directorul preparandiei și fu primit în cursul prim. Pe atunci erau trei cursuri de școală normală. Stătu la școală din Septemvrie până la Crăciun, când veni acasă cu diploma în buzunar. Cum se poate una ca asta, se întreba lumea mirată. Tatăl băiatului nu mai putea de bucurie, căci fiul său poate căpăta postul de învățător din loc, căci chiar atunci se deschisese concurs pentru ocuparea postului de învățător și el se simția vrednic de a ocupa postul, își arăta diploma către unii oameni neștiutori de multă carte și se lăuda, că el între toți ceilalți a depus examenul de învățător cu succes strălucit.

Tatăl său care singur nu știa și nu pricepea lucrul, îi luă într'o zi pretinsa diplomă și merse cu ea la prietenul său avocat și i-o arătă cerându-i sfatul.

Acesta luând hârtia și văzându-o îi zise: „Dragul meu! copilul D-Tale e un prăpădit, scrisoarea aceasta e falsificată, uite aici că cunoști D-Ta lucrul, că-ți bate la ochi; n'o mai arăta la nime, rupe-o mai bine, căci altfel îți închid copilul de nu mai vede soarele cu ochii, pentru falsificare de documente; așa să ști!”

— „Dar bine! domnule avocat” — zise omul năcăjit — „uite că e și sigilul școalei acolo!” „Ii vād!” — zise avocatul — dar poate că pedelul școalei pentru bani i l-a pus, sau poate că chiar copilul D-tale să fie pătruns în cancelărie și a folosit sigilul. Mai ști? întreabă-l și-ți va spune”.

— „Se prea poate D-le avocat, că copiii astăzi is diavoli, și mai ales al meu e iuda gol. Am vrut să-l fac om, dar înzădar, că din câne nu faci slănină. Ii dau drumul din casă, ducă-să unde o vrea, și trăiască cum o putea. Dă el cu dinții de piatră, știu eu!”.

Așa grăi omul nostru și eși grăbit din cancelărie, roșu ca racul și năcăjit până dincolo.

Ajungând acasă își află copilul după masă în societatea a patru flăcăi închinau la păhară cu țuică caldă. Toți îl preamăriau pe coconașul în haine nemțești și-l ridicau în slave.

Dar tatăl fără multă vreme, luă în mână un băț de corn și începu a-l unge cu el zicând: „prăpăditule, nimenio, dar așa îmi faci tu mie rușine; am cheltuit bani destui cu tine, am vrut să te fac om între oameni, să-ți dau pită ca să trăești și tu bine,

ca oamenii de omenie, dar tu nu ești vrednic de binele ce ți l-am făcut. Să-mi spui adevărat cum ai făcut și cine ți-o dat diploma, dar iute, că altfel din mâinile mele nu scapi, te snopesc în bătai, te dezbrac în pielea goală, și-ți dau drumul în lume, unde cerșetor vei ajunge, ori purcar ca fiul cel pierdut din sf. Evanghelie!"

Și copilul — că era o scârnă de om — neputând scăpa altcum, spusă tatălui său tot lucrul; îi spusă cum a falsificat diploma, cum a pătruns în cancelărie de a pus sigilul, și toate cu deamănuntul.

Atunci tatăl îl luă frumoșel de mână și-l scoase afară din casă în vreme ce mamă-sa țipa și se ruga să nu-i batjocurească copilul. Atunci tatăl îi trasă și ei două băte zicându-i: „Na și tu, că tu ești diavolul cel mare, iudo! tu ai dat bani pe furiș copilului, i-ai dat coarne de a ajuns acum un om de nimic, un prăpădit, un nemernic, o spânzurătoare, unde va și ajunge până în sfârșit!"

Copilul la început cercase să se opună tatălui său, să nu se lase, dar era prea slab în comparație cu puterea tatălui său, care îi dete o bătaie zdravănă și-l aruncă în mijlocul drumului în frig și ger. Era aproape de Crăciun și copilul bătut și rușinat își pierdu urma.

În primăvara următoare pe după sfintele Paști veni acasă cu o femeie tineră. Se însurase; mințise el cum mințise și află oameni lezne crezători cari să-i dea fata în căsătorie. A nimerit o femeie bună, de treabă și de omenie. Dar ce folos, că biata femeie umbla ca vai de ea, tot bătută, năcăjită și alungată, căci el trăia în nelegiuire cu alte femei stricate.

Nu mult după sosirea lui acasă îi muriră amândoi părinții, și el rămase singur stăpân peste puțina moșioară ce avea și trăia în desfătări cu prietenii săi în jocuri și muzici diavolești.

Când sfârșia banii, împrumuta dela bănci și casa sa ajunse loc de întâlnire a destrăbălaților, pleava și gunoiul satului. Aicia se făuriau planuri contra frunțașilor satului și a tuturor oamenilor de omenie, cari nu împărtășiau vederile sale. Era invidios peste măsură și mare fariseu. El nu vorbea de nici un om bine. ori cine ar fi fost acela și ori cât bine să fie făcut. Pe toți îi ura, îi dușmănia, îi vorbea de rău, îi hulea, ca prin aceasta să se poată lăuda pe șine. În toată săptămâna se întâmplau focuri în comună, ardeau clăi de fân, de trifoi, stoguri de grâu, se furau cai din izlaz, încât se pusesse lumea pe gânduri.

Toți știau că de aici dela casa lui se puneau la cale toate lucrurile rele, dar diavolul îi ajuta de nu puteau pune mâna pe el.

El era cel dintâi care alerga să tragă clopotul într'o dungă când se aprindea ceva, el vedea toate, el știa toate, telefonul diavolului îl vestea totdeauna.

Odată un om din comună cu multe pagube de foc, merse la un avocat să-i ceară sfatul că ce e de făcut cu un om așa de îndrăcit și periculos, care pricinuia atâta pagubă la toată lumea. Avocatul îi zise: „Măi omule! dacă D-ta ai în holda D-tale un spin, ce te împedecă de nu poți cosi, spune-mi ce faci cu el? așa că iai săponiul, îl scoți din rădăcină și-l arunci cât colo, și te-ai scăpat de el. Mai mult nu-ți spun!”

— „Da bine D-le” — răspunse omul — „asta știu eu, dar nu vreau să-l port pe suflet pe lumea ceialaltă, nu vreau să-mi încarc sufletul cu păcate; să-i plătească Dumnezeu”.

Odată într-o Duminecă era joc înaintea primăriei. Tot satul era la joc. Tinerimea își petrecea minunat. Le cânta vestita bandă dela noi a lui Simion Oprea; dar veni iuda, cum îi zicea tată-so „strechia” care trebuia să spargă, să strice tot lucrul bun. Ajungând la joc se sui pe trepte ca să-l vadă mulțimea că și el e aici și strigă: „Muzicanți! aicia mi-s eu!” și bătea cu degetul în piept mândru și îngâmfat ca un păun, iar între degete ținea o hârtie de 20 cor. cum era atunci. Muzicanții alergară acolo luără bancnota și începură a zice cântecul ce-i plăcea lui. Când era lumea mai bine dispusă, mai în toiul jocului, când își petreceau mai bine, strechia se înalță în degete, se uită cu dispreț peste mulțime, se bătu cu degetul în piept și strigă: „loc să mă 'ntorc!” Un jucător însă în loc să-i facă largământ, se și mai apropie de el și strigă și el bătându-se cu degetul în piept: „Aicia sânt și eu, loc să mă 'ntorc!” Era un rival al său, cari amândoi umblau la o femeie stricată și nu încăpeau unul de altul. Cum se văzură, se priviră odată crunt, degetele li se strânseseră făcându-se pumn, și fără nici o ceartă începură păruiala.

Primarul care era acolo strigă: „Oameni buni! dați-vă în laturi, nime să nu ajute nici unuia nici altuia, lăsați-i să se dueleze numai ei singuri!” Jucătorii formară un cerc larg împrejurul lor și ei începură lupta cu pumnii, cu picioarele, cu dinții, se trăgeau, se împingeau, hainele li se rupseră, sudorile curgeau șiroi pe ei, dar nu se lăsau; fiecare căuta să pună sub picioare pe protivnic dar nu putea, că erau de o potrivă de tari. Mulțimea privea la ei curioasă, căci știa fiecare pricina pentru care se băteau. Deodată strechia se desprinsă și o luă la fugă prefăcându-se numai.

Mulțimea bătea în palme de bucurie, simpatiza cu celălalt bătaș. Ajungând însă la cercul format de oameni, iar se întoarse îndărăt în fuga mare se aplecă, trecu printre picioarele adversarului și-l doborî la pământ, dar cât bați în palme fu iarăși sus și lupta iar începu și mai năvalnică, și mai aprinsă.

Lumea privea ca la o panoramă din târg, dar nu se amesteca. Deodată de undeva din mulțime zburară două băte în cercul lor de luptă. Ei prinseră fiecare câte un băț și lupta în-

cepu din nou și mai dârjă. Acum trosniau capetele și deodată se înroșiră de sânge pe față, pe haine, terenul de luptă se stropi cu sânge, dar nici care nu se da. După multă luptă însă tăbărâră ca doi cocoși și căzură unul într-o parte, altul într'alaltă gâfâind și plini de sânge.

Atunci primarul porunci să fie scoși și duși acasă, iar jocul să continue mai departe ca și când nu s'ar fi întâmplat nimic.

Lumea care privise la scena aceasta, multă vreme avea de ce râde. Bătăușii fură căutați cu medicul și multă vreme trecu până se făcură iar sănătoși, mai ales strechia avuse capul rău spart, iar o ureche și un ochiu îi rămasă smintit pentru totdeauna.

Iată cum umilește Dumnezeu pe cei mândri.

După întâmplarea aceasta rușinoasă Strechia se mai potoli puțin; lumea începu să uite întâmplarea, căci încetară petrecerile, începându-se postul sfintelor Paști. Când vorbea, sâsăia ca gân-sacii, vorbea iute de nu-l mai înțelegeai ce vrea să spună, când cânta tot la fel.

Învățase dela tată-so un „Herovic“, irmosul „Cuvine-se cu adevărat“, și priciasna: „Spune-mi mie Doamne, săvârșitul meu“. Atâta știa, că glasurile nu le putuse învăța, că erau prea multe și prea grele, deși tatăl-său voise cu orice preț să-l facă de baremi cântăreț bisericesc, dacă altă domnie nu-i putuse da.

Dar muri sârmanul cu dorul acela și fiul său, strechia, rămase numai cu atâta învățătură de cântare.

Când cânta, i se părea că nime nu cântă ca ei de frumos; arunca o privire peste mulțime, cu deosebire peste femei, tușea odată îndesat, își trecea degetele prin păr, își tocmea hainele și începea cântarea totdeauna sus, ca să-l audă publicul și să-i admire voacea și talentul.

Dupăce isprăvea cântarea, iarăși arunca o privire peste mulțime satisfăcut ca și cum ar zice: vedeți! ce pot eu, ce poate dânsul, copil de lele, și se bătea iarăși cu degetul în piept.

Odată însă la o sărbătoare mare, biserica era plină de lume, bărbați și femei, fete și copii de nu mai încăpeau în biserică, l-a ajuns pedeapsa lui Dumnezeu și i-a înfrânt mândria.

Venise la biserică pela mijlocul slujbei, periat cu cocori, mustețele sucite tăpuș, fața veselă, aruncă o privire sumeată peste mulțime, își făcu loc printre oameni, par'că ar fi zis: proștii, nu văd că eu vin să se dea mai la o parte și să-mi facă loc. Ajunse la strana stângă, la scaunul tătâne-său că acolo ședea el. Scaunul era ocupat de altul, puse piciorul pe podiu și mândros și cu o amărăciune în suflet îi făcu semn cu degetul, par'că ar fi voit să zică: marș, că acolo e locul meu. Își șterse scaunul de praf cu cârpa de buzunar, își tocmi hainele, gulerul, mustățile, părul, mai aruncă o privire semeată de acolo asupra mulțimei și se așeză în scaun mândru că nu-i nime ca el. Adevăratul fariseu

din sânta Evanghelie. Când ajunse rândul ca să umble episcopii cu tasul, se ridică semeț, băgă mâna în buzunar, și scoase de acolo ca să-l vadă toți, un portmoneu mare de piele neagră umflat de îndesat cu hârtii, ca să creadă lumea că sânt bani mulți, scoase trei bani și-i aruncă ca să sune în cele trei discuri; apoi văzând că din strana dreaptă se pregătește unul ca se cânte priciasna, el îi făcu semn negativ cu degetul, că nu, și se bătă în piept cu degetul arătând că vrea el să cânte.

Trufașul cântăreț începu priciasna: „Spune-mi mie Doamne săvârșitul meu”, dar o începu prea sus, de cântatul în curând se prefăcu într'un zbierat urât. Când ajunse cu cântarea la propoziția: „Deșarte însă sunt toate!” și unde cântarea se înalță mult, zbieretul se prefăcu într'un paf! îngrozitor, ca cum s'ar sparge o cărabă de buciniș în gura unui copil ce suflă puternic în ea, îl lovi tușitul, ochii i se umflară de nu mai putu zice nimic, credeai că a plesnit, s'a astupat, l-a lovit guta, se înecă cu desăvârșire, eși repede din biserică, ținându-se de foale, fața îi era ca de strigoi, și nu se opri până acasă, că nu locuia departe de Biserică. Priciasna o cântară mai departe ceialalți cântăreți frumos, cu evlavia recerută, iar lumea din biserică surâdea și-și zicea în gândul său: mare e Domnul nostru, cum știe el să pedepsească trufia acestui om ticălos. Și ce lucru rușinos fu pentru el gestul acesta în ochii mulțimii, care vedea cum Dumnezeu umilește pe cel îngâmfat și mândru, și-l doboară cu rușine la pământ.

Trăind o viață destrăbălată în chefuri și prostii, ajunse la strâmtoare, ajunse de nu avea ce mânca și cu ce-și plăti interesele la bănci, cari amenințau a-i vinde averea la dobă. Mai vindu el din avere ce brumă mai avea nevindut și o mai duse așa o vreme, apoi iar se iviră lipsurile și sărăcia își făcu cuib cald în vatra focului.

Se înțelese apoi cu prietenii lui să meargă să fure în satul vecin la un om în stare bună. Știau cămara omului în care își ținea ciuberele cu brânză și pe pereți clisele întinse și carnea afumată aninată în cuie de lemn. Mai fuseseră ei acolo de mai multe ori de cumpăraseră brânză cu Kilogramul, și cunoșteau tot locul.

Strechia se puse la strajă, la pază lângă gard în curte, iar doi începură a săpa fundamentul sub bulvanul cămerii, că era cămara de lemn, ca să se bage înlăuntru. Câinii erau duși la oi și nu veniseră acasă nici unul. Stăpânii, doi frați, erau acasă culcați, iar copiii lor erau la oi.

Când începură hoții a săpa, stăpânii îi auziră, eșiră mereuți din odaie, că cunoscuseră că nu-i lucru bun, apucară în mâni niște furci de fier, și fuga la cămară. Strechia simțindu-i, o luară la fugă, oamenii după el, dar fu ajuns și cu o lovitură zdravănă în

cap, îl culcară la pământ, de nu se mai putu ridica. Apoi se întoarseră la cei doi hoți, cari iar o luară la sănătoasă dar fură alarmați de vecini, și puseră mâna pe ei.

Ce or fi căpătat, numai ei știau. Au fost bătuti ca mărul și făcuți scăpași. Strechia fu aflat dimineața în mijlocul drumului aproape în agonie.

Mai târziu s'a auzit în sat despre pătenia lor, dar ei n'au mai spus la nime și nici oamenii cu paguba n'au mai făcut arătare, că numai puțin fundament a fost stricat, de furat n'au furat nimic, că au fost simțiți, și așa le-a trecut pofta de a mai fura.

La un an după această întâmplare Strechia era în pământ. Murise de oftică ce i se trase din această bătae. Era numai de 32 de ani, dar nu-l mai răbda Dumnezeu, că făcuse prea multe rele. Ortacii lui ceialalți muriră și ei la doi ani după el, tot de oftică și li s'a tras moartea și lor tot din această bătae.

Tot satul auzise de pățania lor și nime nu-i compătimea ci toți ziceau: Așa le-a fost locul, Dumnezeu e drept și răsplătește fiecăruia după faptele sale.

Strechia când a fost să-și dea sufletul, nu putu muri până se spovedi către cei ce erau de față spunându-le de toate hoțiile ce făcuse, de toate aprinsorile, focurile, ce fuseseră în comună, cari toate deși nu făcute chiar toate de mâna sa neagră, dar planul se făcuse tot în locuința sa, dupăcum se și presupunea în comună.

Iată un suflet păcătos ce-și perduse totul și averea și cinstea și numele bun, cari nici când nu le avuse, și-și perdu acum și sufletul. Cum se va arăta în fața scaunului de judecată a lui Iisus Christos? Ce va răspunde? Ce-i va zice Domnul? Du-te dela mine păcătosule în focul cel de veci cu slugile diavolului, căruia i-ai slujit toată viața ta.

La moartea sa vine nevasta lui ca să mă roage să-i țin în biserică ori la groapă o cuvântare panegirică, că vezi Doamne, a fost om fruntaș, cântăreț la biserică, om ales și de neamuri. I-am răspuns: bine femee! D-ta ști cine a fost bărbatul D-tale, îl știe tot satul, dar D-ta îl ști și mai bine. Câte bătai ai mâncat D-ta din mâinile lui cele spurcate. Câte furături, înșelăciuni, bătai, hoții, aprinsori au fost în sat, cari să nu fie fost făcute de el și ortacii lui. Să-mi spui? Ce bine pot spune despre el? Să spun, că a fost un tăciunar, că a fost un hoț, un prea-curvar, un celău, un cărțaș, un bețiv ordinar, un leneș, un îngâmfat, un prăpădit, un om de nimic, un mare fariseu, astea draga mea nu se potrivesc ale spune aici; apoi ceva bun despre el nu pot zice. Fapte bune nu a făcut, nu le-a avut, acuma e la răsplată, Dumnezeu va face cu el cum va ști. D-ta fi nliiștită și mulțamește lui Dumnezeu că ai scăpat cu zile din mâinile lui, mângăe-te, nu plânge, căci așa un om, să mă crezi, nu merită nici o lacrimă după el.

Femeia plângând îmi zise: „D-le învățător! eu văd că e așa cum zici D-ta, și nu plâng după el, că el acum e la „gireptace“, numai mă plâng pe mine, că m'a adus din locuri depărtate cu minciuna aici, și acum ce să fac eu? cum trăesc? că n'am nimic numai sufletul în oase!”

— Mângăe-te — îi zic eu, Dumnezeu e bun, el îngrijește de toate fapturile sale și va îngriji și de D-ta, că ești încă în putere, ești cuminte, sănătoasă, harnică, femeie cinstită și o să ai viitor. Roagă-te și încrede-te în Domnul că el te va ajuta.

Și plecă sârmana femeie liniștită și mângăiată ștergându-și lacrămile cu șurțul dinainte.

Toată lumea era bucuroasă că s'a scăpat satul de o plagă, de un om primejdios, îngâmfat și plin de invidie, cum era acesta.

Pedeapsa lui Dumnezeu l-a ajuns când nici nu gândea.

Așa umilește Dumnezeu pe cei mândri.

Oameni buni! feriți-vă de mândrie, de îngâmfare, de faptele cele rele și însușiți-vă smerenia, milostivirea și faptele cele bune, plăcute lui Dumnezeu, aduceți-vă aminte:

Că viața de pe pământ,

Curge iute spre mormânt.

Și cum vă ve-ți ști răspunde?

Valeadeni, Dumineca vameșului și a fariseului, anul 1930.

George Cătană

inv. pens.





CAPELA DELA „PIATRA SCRISĂ”.

Lângă al treilea pod din înălțime, acolo, unde iasă trenul din tunelul Armenișului, la gura unei ocolituri de dealuri, sub cleanșuri pleșuve, este o scobitură tăiată în steni de piatră, pe cerimea cărei scobituri e zugrăvită icoana Sfintei Treimi, numindu-se în graiul poporului: „Piatra scrisă”.

Icoana aceasta este îmbrăcată într-o capelă, zidită pe cheltuiala credinciosului evlavios Vasile Dragomir și a soției sale Ana.

Vasile Dragomir, de prezent domiciliat în Slatina-mică, s'a născut la 8 Septemvrie 1873 în comuna Armeniș.

De copil mic l-a luat să-l crească mătușă-sa Iconia, care era măritată după Mihai Gherga din Slatina-mică, căci ei n'aveau copii și n'avea cine să-i moștenească.

La anul 1893 s'a cununat Vasile Dragomir cu Ana Igazan, tot din Slatina-mică. Din căsătoria această s'a născut o unică fetiță, care primise în botez numele Maria.

Vasile Dragomir împreună cu soția sa Ana văzând, că bunul Dumnezeu nu le dăruiește alți copii, s'au hotărât ca pe Maria lor să o dea la școală la Caransebeș dupăce terminase școala primară în locul ei de naștere.

Părinții, îngrijorați de viitorul fetei lor, se purtau cu gândul să dea fetei lor o creștere cât mai bună, ca să nu fie silită să muncească din greu pământul.

Dar „omul propune și Dumnezeu dispune” e o zicală, care prea bine se potrivește aici.

Căci iată ce s'a întâmplat.

Fata, care era bucuria și fala părinților, — se îmbolnăvise și cu toată îngrijirea părintească trece la cele vecinice în anul 1927, în vârstă de 26 ani, după un morb greu și îndelungat, care îi distruse organismul tiner.

Mare a fost durerea părinților, căci pierduseră pe unica lor fiică, pe care o crescuseră sub aripile lor ocrotitoare.

Nemângăiații părinți însă nu au disperat, ci și-au îndreptat ochii și rugăciunea lor către ceriu și s'au hotărât să aducă o jertfă după putința lor cât de mare Celui de sus întru amintirea



† MARIA DRAGOMIR

scumpei lor fetițe Maria, rugând pe atotputernicul Dumnezeu, să-i ierte greșelile cele cu voie și fără de voie și să o așeze în locul cu dreptii.

Și pentruca hotărârea lor să se prefacă în faptă au cerut în 7 Ianuarie 1929 dela Consiliul eparhial din Caransebeș, ca să li-se dea permisiune, să îmbrace icoana Sfintei Treimi dela „Piatra scrisă” de lângă comuna Armeniș într’o capelă și să li-se exopereze spre acest scop autorizația cuvenită dela direcțiunea C. F. R. și dela oficiul edil județan, prezentând un plan după care era să se facă lucrarea.

Consiliul eparhial, cenzurând planul, în ședința ținută la 8.



ANA DRAGOMIR

Februarie 1929, li-a încuviințat cererea, dându-le voie, ca conform planului prezentat să îmbrace într'o capelă icoana Sf. Treimi dela locul de închinare amintit.

Cu o cale a întreprins Consiliul eparhial pașii necesari, ca să exopereze autorizația de zidire cuvenită, atât dela direcțiunea regională a C. F. R. din Timișoara, cât și dela oficiul edil județan din Logoj.

Dupăce se îndepliniră formalitățile și binevoitori de ai Bisericii făcură intervenții la Logoj, Timișoara și București, s'au exoperat permisiunile necesare de a se putea începe zidirea capelei.



VASILE DRAGOMIR

În 1 Octombrie 1929 înainte de amiază fu chemat preotul Ilie Pepa din comuna Armeniș să meargă la „Piatra scrisă”, ca să sfințească piatra fundamentală la zidind capela.

Bucuria fiind generală, au alergat cu mic cu mare să asiste la actul sfințirii, care săvârșindu-se din partea preotului locului, acesta a așezat o inscripție scrisă pe hârtie de pergament în ziditură.

În fața acestei capele îi zicem fruntașului din comuna Slătina, Vasile Dragomir, fost epitrop la sfânta biserică, consilier parohial și comunal, precum și soției sale Ana, ca Dumnezeu să le dăruiască mângăiere sufletească, iar reposatei lor fiice Maria să-i facă parte de odihnă în ceata dreptilor.

A. MOACA.

CUVINTE ÎNTELEPTE.

Nu este bine mai mare ca pacea, care e un dar ceresc, al
căreia și numai numele e mai dulce decât orice.

Sf. Vasilie.

Orice faptă și orice dorință nu trebuie să aibă altă țință
decât binele obștesc.

Împăratul Marc Aurel.

Tiranul e cea mai rea dintre fiarele sălbatice, iară linguși-
torul dintre cele domestice.

Plutarch (vestit scriitoriu grec).

Nu-i nimica se stea în veci, toate trec în lume, toate-s
nestătătoare, toate-s niște spume.

Miron Costin.

Nici o avere mai cu temelu ca înțelepciunea.

Iordache Golescu.

Vai de poporul acela la care cei mai puternici vor stăpâni
pe cei mai înțelepți.

Iordache Golescu.

La mânie cu zăbavă, la îndurare cu grabă, la blândețe cu
tărie și la cuvânt cu statornicie.

Iordache Golescu.

Lacrimile săracilor nici soarele nici vântul nu le poate usca.

Ion Niculcea.

Unde este voia lui Dumnezeu se biruesc toate firele omenеști.

Ion Niculcea.

Să ne ținem de limba, de istoria noastră, cum se ține un
om în primejdie de a se îneca, de prăjina ce i-se aruncă spre
scăpare.

Mihail Kogălniceanu.

Pentru cine vrea, în puțin timp și din nimica se fac multe
și mari.

Hajdeu.



AMINTIRI DIN RĂSBOIU.

(DINTR'UN CARNET FRAGMENTAR.)

Era într-o Luni, ziua de 6 Martie 1916. Imi revidez încă odată documentele. Totul în ordine. La ora 9⁴⁵ seara așezați în vagon părăsim frumoasa gară a Timișorii. Mașina intră adânc în întunerecul nopții. Apartamentul e locuit numai de uniforma militară. După prezentările de rigoare și câteva întrebări de orientare, alătura de noi să sălășluește liniștea melancolică. La adăpostul ei gândurile năvălesc cu duiumul. Din vâlmășagul lor mi-se fixează dureroase clipele despărțirii duioase de iubiții mei. Aș dori ca acele clipe să rămână singure stăpânitoare peste ființa mea aruncată pe valuri necuonscute încă. Voința aceasta însă se dovedește slabă în fața evenimentelor succedate în cele câteva zile din urmă. E prea puternică metamorfoza prin care am trecut. Dela reverenda sfioasă la uniforma sură militară este oarecare depărtare, care impune serioase reflexiuni, mai ales atunci când în buzunar zace o marșroută cu direcții ne mai văzute și cu țintă nevisată. Pe frontul italian Isonzo, la Doberdo, regimentul Nr. 61 — regimentul de casă al orașului Timișoara — cu flacăii Banatului timișian, aproape de o lună nu are preot, mângăitor sufletesc. Spre locul acela sună destinația mea. Doberdo... Doberdo schilodirea voinicilor, durerea părinților, jalea soțiilor și sărăcia orfanilor. Doberdo... Doberdo nume vestit de nevinovați, cadenta ta sună a bubuitură. Doberdo... Doberdo sfășierea trupurilor, bombardamentul tău răsună până departe în inimele iubiților. Din Galiția răutăcioasă la Doberdo-ul crâncen, din comoara sufletelor chinuite pe aceste locuri, se așteaptă istoria viitorului.

În calea croită popasul de o zi în Budapesta sporește vâlmășagul. Încă o noapte de drum și în dimineata zilei de 8 Martie 1916 suntem în Laibach. Biroul de informațiune îmi dă direcția Sti Peter. La amiază, spre bucuria mea, convin cu preoții militari Ioan Vida și Aurel Colojoară. După masă mă prezint protopresbiterului militar Pavel Boldea, mai marele peste preoții militari ortodoxi din această armată. Primirea a fost o manifestație de iubire părintească din partea celui, care s'a ridicat la rang și

influență aleasă, fără să se desbrace de însușirea chemării preotești. De acolo de sus toată puterea și autoritatea sa și-a pus-o în serviciul Neamului și al Bisericii sale. Nu se sfiește de ai săi, ci mai vârtos i-a strâns pe lângă sine, s'a îngrădit cu ei, formându-și o gardă în jurul său. El al nostru al tuturor.

Seara acelei zile am petrecut-o împreună, în convorbiri și sfaturi și câte-o cântare de pe acasă.

Cunoscător al situației Părintele protopresbiter Boldea, interveni să mi-se schimbe direcția dela Sti Peter la Nabresina, de unde voi merge împreună cu Părintele Vida, care este preot militar la regimentul 43 din Caransebeș. Joi la 10 Martie 1916 ora 6⁴⁵ dimineața părăsim gara Laibach. Ceața ploioasă nu ne lasă să privim prea departe. Parc'ar intenționa îndreptarea călătorilor, toți cu ținte bine fixate, spre concentrare interioară. Cum se face nu pot pricepe, dar firea omenească se apără de această concentrare și ar vrea să fugă din sinea sa spre natura surprinsă în schimbarea podoabelor ei.

Iarna ultimă și începutul de primăvară se luptă și ele una cu alta. Vale, coline tăcute, deal și munte aleargă pe dinaintea noastră. Platouri străpunse de lespezi de peatră cenușie, într'alte locuri grupări de stânci posomorâte, cu asemănarea unei armate dislocate și retrasă dintr'un foc uriaș al naturii. Mai încolo o zonă a Alpilor cârpiți încă cu petece uriașe de zăpadă, așteaptă raze de soare cald, cari să îi îmbrace cu haină mai blândă. Trecem prin codrii aromați de brad... Dela o vreme încep să fiu neliniștit. Colegul Vida îmi spune, că ne apropiem de gara finală. Iată Nabresina. Nu prea departe de drumul pe care l-am apucat cu trăsura pusă la dispoziția fratelui Vida de regimentul 43, dintr'odată se rupe pământul și ca ultima ocazie de liniște și plăcere sufletească, privim întinsul Mării Adriatice. Vreau să mai stau să nu plec, mă ridic, întorc capul înapoi, înzadar, soldatul dela trăsură știe datorința lui. Cu pași repezi alergăm pe un drum plin de tină roșietică. O bobală, pe care o rad niște oameni cât e ziua de pe corpul drumului. Lucrătorii sunt storși, îmbrăcați în multe feluri, mi se spune, că sunt prizonieri ruși. Mă uit la ei, mă buimăcesc. Cum? prizonieri în aceste locuri! Pe drum cum mergem îi întâlnim tot mereu. Unde și unde câte-o sentinelă nearmată stă pază asupra lor. Cât pot să mă întind cu ochii văd numai stânca cenușie a Karstului. Unde se ține numai puțin pământul, este și viață vegetală.

Satele sunt destul de dese, strânse la un loc și cu case înalte, clădite din peatră. Vița de viie se înșiră pe brațe de lemne în formă de foișoare lungi. Afundături, uneori de tot simetrice în formă de căldări uriașe, purtând numele de „doline“ sunt lucrate și bine ținute. Urcăm mereu platoul Comenului, trecem prin Gorjansko, tot mai sus până în pădurea frumoasă Bihula. Co-

borâm pe pantă ușoară prin satul Vojsica spre centrul operațiilor din aceste locuri. Kostanjevica, sediul comandamentului corpului de armată VII, al cărui comandant este principele Iosif. În mijlocul satului stă biserica cu cimiteriul în jurul ei. Lângă ea este edificiul fostei școli, aici este comandamentul de corp. Trăsuri, călăreți, soldați singuratici și grupuri mai mici sau mai mari se-mișcă fără întrerupere. Pe la amiază intrăm în Lagăr „S“, așezat în apropierea satului micuți Segeti, compus abea din câteva case, acum în ruină. Așezarea seamănă cu o colonie de muncitori a vre-unei întreprinderi îndepărtată de viața orașelor. Baracă lângă baracă, împărțite în străzi, cari poartă nume de persoane militare marcante sau orașe din țară. Bărăciile sunt făcute din scânduri și pe lângă ele zidită peatră de Karst. Aco-perișul deasemenea de scânduri cu hârtie gudronată și mascat cu bolovani de peatră, spre a se îngreuna observarea din partea aviatorilor italieni. În jur și până departe văd imensa așezare de oameni cu toate cele necesare lor și războiului. E un oraș mare întins în lung și lat, timid culcat mai aproape de pământ și nu areareori ascuns în pământ, lipsit de trufia edificiilor pompoase.

Am ajuns la locul de odihnă al regimentului 61.

După despărțirea cordială de fratele Vida, rămân singur cu ordonanța Surescu. La câțiva pași se apropie de noi doi ofițeri. Unul mă agraște „Părinte“. La prezentare aflu că este locotenentul de proviant Havel, iar celalalt medicul-șef al regimentului Dr. Nagy. Cu numele de „Părinte“ am rămas tot timpul cât am stat la regiment. Trecem la comandament. În absența comandantului, mă prezint locotenent-colonelului Hayek, fire foarte blândă. Fiind tocmai timpul amiezului sunt poftit la masă. Menu scurt: supă, rasol, ceva prăjitură, servite toate pe farfurii de aluminiu. Puțin vin și cafea. Conversația destul de animată. Eu sunt mai mult ascultător. După masă am fost condus la baraca mea. Rămas singur am încercat să recapitulez ceva din cele văzute și simțite. Nu am fost în stare și ziua primă de viață în lagăr se sfârșește.

Culcat în patul de scânduri cu sufletul stăpânit de rugăciune către Părintele ceresc, gândul îmi zboară de tot departe lângă căminul din Banat.

Ziua următoare, Vineri în 10 Martie, alungat de singurătate, am căutat să cercetez pe colegul Vida la reg. 43. Poziția bărăcii unde locuia a fost destul de pitorească. Intr-o dolină multime de cărări, încadrate în petrii cenușii, aleargă spre periferie jur împrejur împănată cu barăci gingașe și frumos gătite. Este punctul de odihnă pentru comandamentul regimentului 43. Aici convin cu învățătorul Petru Colojoară. Revederea a fost dorită și taifasul s'a lungit până pe înserate. La plecarea mea se înșirau tocmai trainerii cu merindea de o zi pe seama feciorilor din linia de foc,

din tranșee. Căluți mici, încărcăți cu desagi, după ei carele cu butoaiele de apă adusă din depărtări, căci în părțile acestea nu este izvor. În fruntea coloanei se pune ofițerul și așa pornește caravana la drum spre tranșee, scutiți numai de aripa nopții.

Apropiindu-se Dumineca, Sâmbătă la 12. Martie, mă prezint la comandamentul regimentului meu spre a se lua dispoziții pentru slujba dumnezească. Atlu aici pe colonelul Makoviczka, comandantul regimentului. Serviciul divin a fost fixat pe ora 8^{1/2}. Vor lua parte toți ofițerii în frunte cu dânsul. Sub seară îmi vine porunca că programul s'a schimbat și serviciul divin nu se va ține. La reg. 39 se face sfințirea capelei rom. cat. și vor trebui să fie prezente toate formațiile, deoarece va participa și comandantul de corp. Din cauza ploii neîncetate și tot mai dese însă, s'a amânat și această serbare.

Luni în 13 Martie ne vine porunca, că regimentul va pleca în tranșee, încă în această seară. Toată lumea s'a neliniștit, căci schimbarea se face mai nainte cu o zi. La consfătuirea ținută s'a arătat, că câțiva dezertori trecuți la italieni ar fi tradat situația și schimbul trupelor și este de temut o acțiune a italienilor.

Locul regimentului s'a schimbat dela Doberdo și s'a fixat pe sectorul dela satul San Martino, spre sud dela înălțimea San Michele. Mie mi-se predă ordinul corpului de armată privitor la îngrijirea ce va trebui dată cimiterelor eroilor. Despre fiecare cimiteriu să se facă o schiță, arătându-se precis unde este situat, cum este împărțit. Mormintele se vor numerota și se pune la fiecare o cruce cu inscripția numelui, unității la care a servit și data răposării. De atunci au trecut patru sprezece ani, dar par'că mă văd în drum spre valea Vallonei, locul destinat pentru ambulanța noastră, lângă Devetaki, sătuleț cu case ascunse la poalele Brestovațului.

Grupa noastră se compune din medicul regimentului Dr. Nagy, medicul auxiliar Dr. Butean, fiul fostului director dela Liceul din Beiuș, medicinistul Kuliner și personalul ambulanței condus de plutonierul Buliga, originar din Dragșina. Ziua se aplecase deabinelea, era mai mult seară. Așa este regula, ca plecarea trupelor din lagăr să se facă seara, ca să nu fie observată de ochii veghetori ai italienilor.

Trecem pe lângă ruinele satului Lokvicza. Pe cale medicul Dr. Butean mă informează despre viața ce se duce în tranșee. Ajungând la marginea Vallonei părăsim drumul care coboară în serpentină. Partea aceasta este stăpânită cu precizie de artileria italiană. Grăbiți, mai mult în fugă, buim pe coasta vertiginoasă și traversând valea urcăm puțin până la drumul scutit de înălțimea Brestovațului. Scăpați din atmosfera neplăcută, pășim mai liniștiți pe drumul frumos așezat ca pe o terasă, până ajungem la caverna destinată pentru ambulanța diviziei 17. Intrăm.

Caverna e săpată în munte și are forma , asemănătoare cu litera u, cu două intrări și lumină electrică. În față este camera de operație a ambulanței. În ambele laturi dela această cameră câte un foisor de cca 20 m. lungime și 3 m. lățime intră adânc în pânțele dealului. La sfârșitul foisoarelor din lăuntrul dealului este un fel de cameră mai mare, pentru adăpostirea medicilor și preoților (Ärzte- und Feldkuraten-Zimmer). Lângă aceasta este camera ordonanțelor cu inscripția hazlie „Hofräte“. Medicul Dr. Nagy după o cercetare minuțioasă declară, că îndeosebi partea unde este camera noastră, așadar acolo mai în fundoane, siguranța este liniștitoare.

În locul acesta liniștitor regăsesc pe fratele Vida, apoi fac cunoștință cu medicul-șef dela reg. 43 Dr. Matici, de origine sârb din Torontal, cu preotul rom. cath. dela reg. 46 Székely (Alias Dalai Lama, așa s'a și recomandat). Numai eu noviți între ei. Fiecare îmi spune câte ceva și descopere câte-o taină. Vida și Dalai Lama îmi dau sfaturi și înviațiuni în cele oficiale. Printre vorbele serioase se amestecă glume și ironii. Pe mine acestea nu mă ating prea mult. Ființa mea e copleșită de impresiile, cari m'au izbit la intrare în camera de operații, unde m'am reîntors.

Personalul ambulanței cu bandaje și cu pensula negrită de tinctura iodică, aranjau răniții sosiți. După cât spun cei dela reg. 43, acolo sus, s'a început o nouă ofensivă italiană, a cincea în șirul cronologic. Zăpăcit privesc „eroii“. De sus până jos imala roșietică stă lipită de toate hainele lor, de corpul lor. De patru zile ploaie neîncetat și tranșeele sunt pline de această tină.

Saniteții sosesc destul de des, obosiți, aducând câte-un rănit pe targa lor. Alții vin singuri pe picioare și intră vâitându-se, tremurând de frig, durere și groaza zilei petrecute. Medicii, mediciniștii și întreg personalul lucrează ca și când aceasta le-ar fi ocupația pe viață. Se desfac bandaje vechi, se cercetează rana, o altă bandajare și apoi biletul pe care se scrie numele, trupa și felul ranei. Biletul, sau „țidula“ cum se zice, îl va purta de acum prin multe spitale.

O astfel de „țidulă“ e foarte prețioasă pentru cel ce o are, o și păstrează bine, iar celor de tot grav răniți li-se prindea cu ac de haină. Unii au răni ușoare, zgârieturi de vre-o peatră. Alții și sunt destui, au mâni, picioare și alte părți ale corpului, zdrobite, sfârticate, iarăș alții nu mai au nici conștiința. Sânge, sânge, sânge amestecat cu imală.

Scumpul sânge omenesc, atât de mult căutat, cruțat, curățit, aici e fără valoare. Pe el se calcă, să mătură, se aruncă în gropane și se astupă cu var.

Dupăce sunt bandajați, cei greu răniți se așează în foisorul din stânga, pe paturi făcute din scânduri și acoperite cu pânză

albă, ori rămân pe targă până vine automobilul sau carul sanitar, care îi duce în lazarete și spitale. Infiorat de zbuciumul durerilor ies și eu din această cameră și mă plimb pe la paturile încărcate cu suferințe.

Fețe supte, priviri ofilite, glasuri slăbite, mai degrabă ar cere odihnă, decât să răspundă întrebărilor mele. Mi se par mai liniștiți, mai împăcați cu situația lor...

Prima seară, sau mai bine zis noapte, aproape de izvorul atâtor dureri și jale. În linia de foc sunt încă regimentele 43 și 46, deci și răniții sunt ai lor. Schimbarea se face în noaptea aceasta cu regimentul nostru și 39. Târziu de tot facem preparativele de culcare. Mai înainte însă de tot fac cunoștință și cu foișorul din dreapta cavernei.

Dela locul ordonanțelor „Hofrăte“, spre ieșire în această parte se află poduri de scânduri goale. Aici este locul celor ușor răniți sau bolnavi de 3—4 zile, cari apoi sunt trimiși înapoi în linia primă. Dacă starea fizică a acestora e mai ușoară, starea sufletească e desperată la ei pe urma gândurilor și grijei, că peste câteva zile, sau chiar peste câteva ore, vor trebui să se reîntoarcă acolo de unde au plecat cu gândul să se scape de foc. La intrarea din această parte a cavernei este montat un ventilator pentru aerizarea cavernei. După ce am cunoscut și această parte, înduișat de oftatele adânci și dese ale acestor pacienți trecători, revin la despărțământul nostru.

Ca cel mai tânăr în viața de aici, am fost comandat să dorm în patul cel mai deasupra. Sus acolo n'am fost prea liber. Înălțimea internă a cavernei fiind abea vre-o 2'20 m. cât îmi ridicam puțin capul întâlneam tavanul. Nu prea lung și nici prea lat patul meu, micșorat cu ranița și recvizitele mele cele mai necesare, însemna abdicarea de libertate și supunere necondiționată împrejurărilor.

Totuș aveam un favor în situația aceasta: eram primul care sorbeam aerul curat, mânat de ventilator în caverna dogorită. Săpate în peatra Karstului, aceste caverne, totdeauna aveau aerul greu și umed. În zilele ploioase, și după aceea câțva timp până când ploaia căzută se strecura printre petrii, erau aproape de nesuportat. De bună voie sigur că nu locuiam, dar nevoia le-a făcut să apară mai amicabile, iar în zile grele cu temperatură urcată de artileria italiană, deveneau locul de scăpare și dorite ca suprem bun pământesc.

Oboseala s'a așezat stăpână peste toate gândurile și grijele... Ofensiva pornită de italieni și-a avut și jertfele sale în morți. Ziua următoare colegul Vida este avizat, că în cimiteriul din Vizintini, sunt soldați ai regimentului 43. Mergem împreună. Pe pajiștea tinăra a dolinei sunt înșirați vre-o zece „eroi“. Era luna Martie ziua 14, cum prin acele părți iarna nu e grea și nici

de lungă durată, în primăvara timpurie pământul s'a deșteptat și crește mereu viața încolțită din el. O viață înflorește și alta se îngroapă. Capete plecate, priviri uscate, gânduri resirate și purtate departe, de tot departe, au rămas înțepenite și după terminarea prohodului... Comandantul patrulei dă ordinul și „eroii” strânși în pânzele lor se coboară în groapa lungă...

Regimentul 43 și fratele Vida au plecat spre „Lagăr”. Am rămas cu regimentul meu. Ofensiva a cincea a mai ținut câteva zile, totuși n'a fost de durată și tăria celorlalte. Pentru un neinițiat ca mine însă a fost chiar destul să mă introducă în cunoștințele cele mai elementare ale războiului.

Ioan Geția

protopresbiterul Buziașului.





SCRISOARE DIN RĂSBOIU.

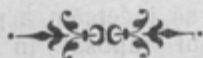
Mult mi dor și 'mi pare rău,
Doamne după văru meu.
Trandafir și floare
Când fusei voinicel mare,
La vremea de asentare
Să făcu mobilizare.
Să plece cu mic cu mare,
Și cu tinăr și bătrân
Și toți cu armele 'n mâni.
Să stea posturi la hotare,
C'a intrat dușmanu 'n țară.
Câte flori pe câmp înflor
Toate 'nflor de a-l meu dor,
Câte flori sunt pe pârâu,
Toate plâng de doru meu.
Astăzi plâng și 'mi pare rău
C'am avut noroc tot rău
Astăzi plâng și se jălesc,
Mâne cad și se pălesc.
Și la câte-va luni și zile
Floarea 'nfloare și mai bine.
Dar a mele tinerețe
Nu mai înflor în viață.
Draga mea copilărie
Cum s'o las în cătanie.
Că mă duc tinăr copil,
Și-oi veni voinic bătrân,
Cu mustața răsucită
Și cu fața 'mbătrânită,
Ca o floare veștejită.
Și nici d'aia nu m'ar păsa,
Să se moaie lumina,
Să nu ardă cu voinici
Și să scăpăm de pe-aici.
Trandafir bătut de vânt,
Te lăsa-i mamă plângând.

Trandafir pălit de soare:
Mamă inima mă doare,
Că iau drumu prin pustie
La urâta cătanie.
Și mis voinic tinerel
Și-am fost slab de norocel.
Când a fost să fiu răgut
Atunci la foc să mă duc.
C'astă vară n'a fost vară,
C'ars lumina în pară,
Și nu-i pară viderată,
S'o stingă oameni cu apă.
Nici nu mi foc cu tulei
Numai foc cu voinicei,
Nici nu-i focu cu nuele
Ci-îi foc cu cătanele.
Că așa dau tunurile,
Pic' voinici ca lemnile
Când le tai' săcurile.
Și așa pică la pământ,
Cum pică frunza de vânt,
Când bruma o brumăește
Pică jos și putrăzește.
Du-te carte și grăbește
Și așa le povestește:
Cătana 'n drum cum trăește.
Că de-ar fi vreme de pace
Ușor cătania-o face,
C'aș dormi noaptea în pat
Măcar cât de destrucat
Și tot m'ar fi mie cald.
Dar acum sărac de mine
Hodină ca la mine
Nu mai da, Doamne, la nime.
Vântu bate, neaua ninge
Cătana stă și plânge,

Apa-i udă la picioare
 Pe drumuri făr' de mâncare.
 Alunel cu alunele,
 Vai! mamă zilele mele
 Decând am plecat tot rele
 C'am eșit din țara mea
 Am eșit m'am depărtat
 Și în altă țară am stat.
 Frunză verde ililiac
 Nu știu, Doamne, cum să fac
 Să mai viu odată 'n sat.
 Cântă cucu sus pre fân
 Nu știu viu o nu mai viu
 Și părinții acas rămân.
 Trandafir bătut de vânt
 Te lăsa-i mamă plângând.
 Plânge-mă mamă cu dor
 C'ai rămas fără fecior.
 Ști-o numai Dumnezeu
 Unde-o fi mormântul meu.
 Și mamă când m'ai făcut
 Nu știu ce gând ai avut?
 Zis-ai tu să cătănesc
 Atâtea să le pătesc.
 Să n'am somn,
 Să n'am odihnă,
 Să umblu cu pușca 'n mână,
 Prin munți și țară străină,
 Unde nu cunosc pe nime.
 Că 'n lume cât am umblat
 Numai iarbă am aflat,
 Dar gândesc că nu-i așa
 Cum îi Doamne 'n țara mea.
 Firicel de iarbă rară
 N'ar fi cătănia amară,
 De n'ar arde 'n foc și pară,

Și aș fi în a mea țară.
 N'aș fi așa de departe
 Aș căpăta d'acas carte.
 Strugurel dulce de vinie
 Aici carte nu îmi vine,
 Or nu mi-o mai scrie nime.
 Ba io cred că m-o scria
 Dar nime nu mi li-o da.
 Dute carte și grăbește
 Și la părinți povestește
 Aici Iosif cum trăește.
 Aicia aș trăi bine
 De n'ar fi pușca cu mine.
 Pușca și patroanile
 Și în spate țoalile.
 Țoalile de îmbrăcat
 Și pușca de apărăt
 Și bucate de mâncat.
 Vai! și-amar cătanele
 Cari-or lua calea mea,
 C'a mea cale îi amară
 Că m'o scos, mamă, din țară.
 Săracă lume cu dor
 Când m'ai făcut, mamă, fecior
 Să 'mi fi sucit un picior.
 Ai gândit când m'ai făcut,
 Că nu ai lume să zbori
 Că ți-ai făcut ajutori.
 Dar n'ai gândit la năcaz,
 C'oi să plec și să te las.
 Du-te mică cărticea
 Să ajungi în țara mea
 Și spune că am pățit așa
 Cu cătănia
 Până când am scris cartea.

Trimisă de Iosif Adam din Greoni părinților săi
 în 1915. A plecat pe frontul rusesc și nu s'a mai
 reîntors acasă. Știe numai Dumnezeu, unde-o fi
 mormântul său.





Portretul Arhiereului Filaret, încadrat în doliu.

Intr'o vreme vedeam aproape zilnic în amurg de seară, pășind precaut, cu bastonul în mână, pe calea ce ducea la „Teiuș“, pe dâlma de lângă „Timiș“ sau pe drumul de ținută „Dintre Ape“ silueta unui preot venerabil, atins de povara bătrâneței.

Era Arhiereul Filaret.

Ne aducem aminte, că în trecut îl însoțea câte un cunoscut sau prieten, când însă aceștia trecură la cele vecinice, rămase Arhiereul singur, încetinându-i-se tot mai mult mersul cu înaintarea vârstei.

De când apoi picioarele au început să-i denege serviciul funcțiunii lor, n'am mai întâlnit pe Arhiereul Filaret în locurile amintite, căci slăbiciunea, care l-a cuprins, îl legă de jețul, în care s'a odihnit aproape neîntrerupt zilele ce i-au mai fost hărăzite dela Dumnezeu să le trăiască.

Acum, dupăce i-s'a stins puterea de viață, a fost chemat „ad patres“, cum avea el obiceiul să zică, când aducea în vorbă moartea.

Amintirei Arhiereului Filaret închinăm aceste rânduri, ca unuia care timp de 60 de ani a stat în serviciul Bisericii, fiind numele lui întretăcut în o parte însemnată a istoriei eparhiei noastre.

N'avem de gând să apreciem în rândurile de față în cuvinte alese activitatea lui pe teren bisericesc și național, nici să enumerăm date biografice, dat fiind că la diferite ocazii atât biografia, cât și activitatea Arhiereului decedat au fost scoase în relief și împărtășite pe calea tiparului și celor puțini, cari nu l-au cunoscut, fie că au aparținut generațiilor mai tinere, fie că au fost din depărtări, de unde n'au avut prilej să-l cunoască.

Scopul nostru este să încercăm a proiecta în cadre înguste un portret al Arhiereului răposat în Domnul, care să ni-l înfățișeze așa cum l-am cunoscut și venerat.



Prea Sfințitul Arhiereu — Vicar episcopesc
Dr. FILARET MUSTA
20 Martie 1839 — † 14 Octombrie 1930

Arhiereul Filaret avea cunoștințe cât se poate de temeinice din domeniul teologiei. Era depozitarul multor cunoștințe, pe cari și le-a însușit în cursul timpului, cetind opuri selecte, căci nu era op științific de teologie mai de valoare, pe care să nu-l fi avut în biblioteca sa particulară. Din cauza cunoștințelor sale vaste era stimat și apreciat și din partea celor de altă confesiune, cu cari discuta uneori chestiuni aparținătoare științei teologice.

Cartea cea de pe urmă, pe care a dorit să i-o comandăm a fost „Biblische Handkonkordanz“ de Richter, pe care o avusese, dar o împrumutase cuiva, fără să o mai vadă. „A venit unul la mine“ zicea el „și mi-a cerut cartea fără să mi-o mai înapoieze și mie-mi lipsește“, de aceea mult s'a bucurat când peste câteva zile i-a sosit cartea din Lipsca în aceeași ediție, pe care a cerut-o.

Decedatul Arhiereu cercetase gimnaziul din Beiuș în timpul când se învăța să se aplice oricărei situațiuni din viață câte-un proverb potrivit, rostit în limba latină. De aceea nu arareori îl auziam zicând: „Similis simili gaudet“ sau „Forma dat esse rei“ sau „Concordia res parvae crescunt, discordia et maximae dilabuntur“ și câte altele.

Arhiereul Filaret era mai mult o fire de profesor, decât de administrator. Analiza cuvintele până în măduva lor și făcea studii comparative între diferitele limbi, pe cari le cunoaștea cât se poate de bine, de vreme ce se ocupa intensiv și de filologie.

Înoi, reforme nu-i plăceau, din care cauză nu se putea împăca cu întocmirile mai noi, pe cari le numea „blăstămății moderne“. De câte ori se introducea vre-o reformă în biserică îi scăpa să zică: „Ni se strică rânduelile“, pentru că cu greu se putea adapta schimbărilor. Se obicinuise să trăiască o viață întocmită după anumite reguli, dela cari nu se abătea de dragul nimănui. Cât fu mai tânăr era iubitor de societate, în timpul din urmă însă să ferea de fețe străine și nu suferea decât să fie înconjurat de cei mai apropiați ai săi.

Cu duioșie amintea câte odată, că nu de mult și-a pierdut prietenii: pe Avram Bârlogia, Emanuil Ungureanu, Vasile Stroescu și cu o astfel de ocaziune continua să zică: „Am trăit destul. Dumnezeu numai atât să mă mai țină în viață, cât sunt întregu la minte“.

Memoria în Domnul fericitului Arhiereu Filaret eră cu adevărat extraordinară, devenise proverbială. Cunoștea pe toți preoții, referințele lor familiare, știa să enumere însușirile, meritele și câte odată și scăderile lor. Își aducea aminte de toate amănuntele călătoriilor, ce le făcuse înainte cu jumătate de veac și numai în timpul din urmă îl vedeam câte odată clătînând din cap și zicând: „Ei, ei, încep să uit“.

Bătrânețea adâncă îl împedeca la inițiativă. În ce privește însă discuția principială a chestiunilor dela ordinea zilei, fie fost ele de orice natură, era neîntrecut. Nu era obiect la care Arhiereul Filaret să nu fi vorbit cu pricepere și înțelepciune în urma praxeii îndelungate, pe care și-a câștigat-o în viața noastră constituțională bisericească.

Cine nu-l cunoștea, putea să creadă că-i o fire aspră, ceea ce însă nu este cazul, căci dacă știai să te porți față de venerabila sa persoană, era omul cel mai bun de inimă. Adevărat, că era impulsiv, se supăra ușor și adeseori, dar nu din adâncul interiorului, ceea ce l-a și conservat până la adâncă bătrânețe.

Când ajungeau la rând în ședințele Consiliului eparhial chestiuni personale, la începutul discuției se părea vehement, când însă se apropia ca să pronunțe o hotărâre în defavorul cuiva, se calma și căuta să ușureze ceea ce credea că a înăsprit cu ținuta sa inițială.

Ca iubitor de biserică, în timpul de mai nainte, nu era slujbă dumnezească, pe care să nu fi cercetat-o. De când însă cu bătrânețea, oboseala îl mai reținea acasă; în schimb slujea la sărbătorile mari cu adevărată evlavie.

În jos știa să-și păstreze autoritatea sa de Arhiereu, iar în sus era supus, adevărat călugăr. Cu toate că a fost cu mult mai înaintat în vârstă, decât prea Sfințitul nostru Iosif, carele a intrat cu mult mai târziu în serviciul Bisericii, — i-a fost devotat și nu odată ne spunea: „Trebuie să sprijinim pe episcopul nostru, căci aceasta reclamă disciplina“.

Când avea să se aducă hotărâri de mare importanță, nici când nu era grăbit, iar când membrii Consiliului eparhial se frământau uneori să aducă deciziuni binechibzuite, avea datina să zică: „Nu va pieri lumea, dacă nu se rezolvă actul imediat. Deci să ne mai gândim“.

În contactul cel de toate zilele era câte odată glumeț, îndeosebi la mesele episcopoești știa să povestească o mulțime de anecdote, pe cari le predă cu istețime și humor. Când însă se întâmpla, ca un comesean să-i facă vre-o observație, îl ridiculiza pe loc, expunându-l la bătaia unor citate latinești, sub povara cărora și cel mai îndrăzneț trebuia să sucombe.

De câte-ori citea ceva inexact publicat în ziare, nu întrelăsa să se expectoreze contra ziariștilor, despre cari zicea, că sunt în mare parte fără pregătire și nu-și iau osteneala să informeze publicul cum se cuvine, ci adeseori publică bazaconii, de cari avea o colecție întreagă, pentru a arăta cât de rămasă e jurnalistica noastră în comparație cu cea din țările apusene.

Înainte de izbucnirea războiului avea plăcerea să citească regulat ziarul francez, monarhist „Gaulois“. Mulți ani a fost abonat la acest ziar, pe care în cursul războiului l-a abandonat

dupăce acesta își schimbase ținuta, în urma căreia cu ziua de 1 Aprilie 1929 a fuzionat cu ziarul „Figaro“, cari — ambele ziare — au fost achiziționate acum câțiva ani de către fabricantul Coty, campionul reacțiunii.

Arhiereul Filaret în privința banului public a fost de o cinste rară și în consecință nu se poate mai pedant. Cu drept cuvânt putem considera de o fericire pentru eparhia noastră, că în timpuri de atâtea crize financiare și economice din trecut am avut pe Arhiereul Filaret alături de Prea Sfințitul nostru, cu care conducea trebile bisericești în deplină armonie.

Între însușirile sale bune și demne de imitat aflăm și pe aceea, că precum a fost păstrător față de banul public, întocmai așa a păstrat și pe al său propriu, încât a putut fi atât de generos față de eparhie, fiind el unul dintre cei puțini, care încă în viață a dat tot ce a avut.

Față de referenți era riguros și minuțios și cu cât se prezenta un referent mai începător cu atât era mai scrupulos. Cu un act nestudiat cu temeiul să nu-i vrea veni, căci punea tel și fel de întrebări și când i-se părea că referentul nu e destul de pregătit s'au întâmplat cazuri, ca să și refuze semnarea actului, în interesul bunului mers al administrației bisericești.

Pe vremuri, când eparhia noastră avea mult să sufere de pe urma șovinismului maghiar, Arhiereul Filaret se număra între naționaliștii înflăcărați. El era acela, care la alegerile dietale mergea în fruntea noastră, ca să-și dea votul pentru candidații naționali.

În viață a suferit o mare decepție, când sinodul eparhial îl alese în anul 1908 de episcop al Caransebeșului, dar pentru că a fost naționalist intransigent alegerea n'a obținut aprobarea prea înaltă.

Decedatul Arhireu a mai dat dovadă de abnegație atunci, când după trecerea actualului înalt Prea Sfințit Patriarh Miron Cristea dela Episcopia noastră la București, ca metropolit Primat, n'a reflectat să fie ridicat la treapta de episcop al Caransebeșului. În schimb i-s'au dat toate onorurile, fiind scutit la bătrânețe de sarcina grea a răspunderii.

* * *

Stingându-i-se Arhiereului Filaret flacăra vieții, a lăsat în doliu pe Episcopul nostru Iosif, care i-a fost timp îndelungat împreună muncitor, a lăsat în doliu clerul eparhiei și numeroase rudenii.

Cu toții îi vom păstra amintirea, avându-l pururea înaintea ochilor, îmbrăcat în ornate, în clipa când preoții slujitori rosteau cu glas înalt: „Arhiereia Ta să o pomenească Domnul Dumnezeu întru Împărăția Sa totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor Amin“.

AUREL MOACA

Arhiereului Filaret.

În turnul 'nalt al Sfintei
Mărite Catedrale,
Plâng clopotele 'ntr'una
Duios cu multă jale:

Se duce azi din lume
În calea vecinicii
Arhiereul nostru,
Chip sfânt al datoriei.

De-acum' n'o să-l mai vadă
Biserica cea vie
Pe stâlpul cel mai trainic
În sfânta preoție.

Că, cine nu-i cunoaște
Viața pământească,
Trudită și trăită,
În legea strămoșească?

Cum apără 'n sinoade
Cu dorul de mai bine —
Biserica și școala
Virtuților creștine.

Și nici la bătrânețe
El nu se lasă 'n urmă —
Lucrează până moartea,
Puterile îi curmă.

Albit de iarna vieții,
Se duce la Stăpânul
Cu inima 'mpăcată,
Ca Simeon Bătrânul.

Și Dumnezeu 'l-așează
Cu drepții cari sfârșiră
Pe-altarul visurilor —
Viața lor martiră.

Ah, vechilor blânzi preoți
Ai vremii de credință,
Răbdarea voastră sfântă
Ne-a dus la biruință.

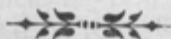
Rugați-vă cu duhul
Cerescului Părinte,
S' aflăm și noi cărarea
Luminei voastre sfinte.

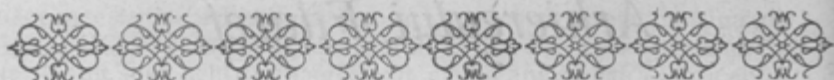
Să credem în comoara
Cereștilor izvoare.
Și 'n semnul Crucii sfinte
Ș' atot mântuitoare.

Iar când o fi sfârșitul
Cu vestea 'nfricoșată,
Să mergem fără teamă
La dreapta judecată.

Caransebeș, 17 Octomvrie 1930.

G. B.





Cuvinte din sfânta scriptură.

Dumnezeu este judecătoriu drept, și tare, și îndelungrăbdător.

Ps. 7, v. 13.

*

Întoarceseva răutatea (nelegiuitului) pe capul său însuș și pe chiar creșceful lui pogorăsevor silniciile lui.

Ps. 7, v. 16.

*

În mormânt se vor reîntoarce nelegiuiții, toate popoarele ce uită pe Dumnezeu.

Ps. 9, v. 17.

*

Pe cei credincioși îi păzește Dumnezeu.

Ps. 31, v. 23.

*

La Dumnezeu este înțelepciunea și puterea, la El este sfatul și priceperea.

Iov c. 12, v. 13.

*

Pământeanul născut din muere, e cu viață scurtă și plin de năcazuri, și ca o floare înflorind cade, și ca umbra fuge, și nu stă.

Iov c. 14, v. 1—2.

*

Să nu muți hotarele cele vechi, și în agonisita săracilor să nu întri, că cel ce-î apără pe ei, e Domnul, puternic este, El va apăra dreptul lor în contra ta.

Pildele lui Solomon c. 23, v. 10—11.

*

Nu înceta a certa copilul, că pentrucă îl vei lovi pe el cu nua, nu va muri. Că tu îl vei bate pe el cu nua, iară sufletul lui dela moarte î-l vei mântui

Prov. Sol. c. 23, v. 13—14.

*

Tot bețivul va săraci, și tot somnorosul se va îmbrăca în haine rele și sparte.

Prov. Sol. c. 23, v. 21.



DAR CĂ ĂSTA N'ARE INIMĂ!

— ISTORISIRE DE „BĂTRÂNUL PREOT SĂTESC”. —

Dumbrăveni, un sat micuț și așezat la poalele muntelui, prin situație era scutit de suprinsele satelor ce veniau în atingere cu orașele, că era un sat izolat și d'aceea țineau — locuitorii satului — cu stăruință la obiceiurile pomenite din vechime.

Erau ei oameni nu tocmai bogați, dar — din norocire — erau îndestulați cu soarta; că nu cunoșteau măreția în port și nici traiul orășenesc ce cucerise unele sate. Casele le-or edificat din lemn de fag și erau astrucate cu șindrilă și le oferia scut și mai aveau avantajul că era produsul aretutui, precum și al codrului ce îi năvălea, și apoi erau și puțin cheltuitoare.

Își aveau ei biseriцуța lor, precum și o școală îndeajuns de încăpătoare, deci nu duceau grija zilei de mâne. Să le zicem: oameni liniștiți.

Și toți de vr'o câteva zile oamenii aceștia erau într'o fierbere neobișnuită, că ceva deosebit se abătuse și 'n satul lor.

Și adevărat văduva reposatului Șofron Cârje, buna femeie lordana, promisă-nainte cu câteva zile vestea, că feciorul ei cel mai mare, anume Gavrilă, vine în Dumbrăveni și anume să-și cerceteze mama.

Această veste încă n'ar trebui se dea pricină de atâta năvală de vorbe, dar e bine să se știe că Găvrilă, feciorul mai mare al văduvei lordana nu era fiește ce om; că doară avea s'o știe or-cine că Găvriluțul mamei devenisă „Prea cucernicul stareț Gherasim monahul”, și era mai marele unei bogate și vestite mănăstiri din țară.

Pentru cinstiții Dumbrăvineni era aceasta de mare importanță, că deși dascălul lor era un luminător conștiincios și foarte stăruitor în școală, totuși oamenii țineau cu tărie la coarnele plugului, la oierit și moșii întinse, și nici pentru o lume toată nu și-ar fi înstrăinat odraslele lor prin școale la orașe.

Găvrilă al lordanei era însă leit feciorul mamă-sa: dornic de carte, zelos pentru biserică și cucerit de gânduri și dorințe

alese; iar spre norocul lui, înainte cu douăzeci și cinci de ani, într-o vară, se cuibărise în satul Dumbrăveni un călugăr din țară, și acesta la îndemnul preotului și la învățătorului, prinse o dragoste de școlarul Găvrilă Cârje, încât la plecarea sa îl luă cu sine; iar acum după atâta ani de înstrăinare, micul băiat Găvriluță revine în satul său ca un personagiu ales, ca stareț Gherasim.

Aceasta-i pricina că oamenii din Dumbrăveni sunt atât de încântați, de cucerți cu sufletul, că din isolatul său al lor se ivește un om atât de vestit, după cum adecă îl lauda bătrânul lor preot, că susținea cu toată convingerea, că în viitorul apropiat — acesta — are se devină un vestit bărbat al bisericei.

Dumbrăvenii erau mândri de cinstea ce le-o pricinuia starețul Gherasim, dar mai mult norocită se considera văduva Iordana, că toate femeile din sat o fericeau, că doară numai Dumnezeu i-a binecuvântat pântecul, ferind satul cu un astfel de om. Fericită mamă, că are să-și revadă feciorul și adecă ca preot de seamă, servind sf. altar ca un ucenic al lui Christos.

Că ziceau nevestele din sat: Câtă deosebire e între feciorul văduvei Iordana și între ai noștri, că-s arși de soare și nu știu altceva, decât se săpe și cosească, să taie lemne și se ridice la toveri. Iordana are însă fecior cărturar vestit și slujitor bisericei. Și tot Dumnezeu povățuește pe om, că doară era un băștan sărac și la olaltă cu feciorii noștri stătea în strună la școală; iar acum? El preot vestit și ai noștri niște muncitori plugari.

Tovarășii de copilărie ai actualului stareț Gherasim, deveniți și ei oameni cu familie, stăpâni de case, se adunaseră — parcă dinainte înțeleși — la ospătăria din sat la un păhărel de udătură și acolo își reaminteau episoade din copilărie, hărțueli avute cu posnașul Găvriluță, și cât era de prietenos și de ager la minte, mai ales când unelele câte o intrigă între consoții săi.

„Ce crezi tu loane, oare n'are să devină cu vremea Găvriluță al nostru un vlădică, și are să ne zidească o biserică, cum nu e alta în aretul ăsta, va fi ferică de noi!“

„Ce vorbă cuminte grăiși vecine Trică, că ne-ar și trebui, că bisericuța și așa e veche și roasă de viermele vremii.“

„Ce mai vorbe de clacă!“ rosti din capu mesei plugarul Nistor al Aldei. „Eu, ca un bun prieten cu Găvriluță, am avut prilej să-i cunosc inima, îi știu gândurile și dragostea ce o avea pentru biserică, și sunt sigur că are să ne înpodobească satul cu o biserică aleasă.“

„Așa așa crede și eu“, luă cuvântul moș Grigore, „că la el puțință este, numai voința să nu-i lipsească, că ne spunea taica părinte, că Gavrilă ca stareț e mai marele unei mănăstiri cu izvoare de nesămuite bogății.“

„Și ce noroc ar mai fi pe noi de i-ar da Dumnezeu gândul cuminte și să ne zidească și o casă culturală, de carea cu atâta

stăruință ne tot amintește bunul nostru învățător;" zice tânărul și deșteptul Petru Buzilă.

"Apoi ce înțeles ar mai avea și acea casă culturală, n'ajunge că avem biserică și școală!" rosti restit Ion Preda.

"N'ajunge bade Ioane!" răspunse tânărul Petru. "Că vezi domnia-ta, școala e pentru copii, biserica o cercetează bătrânii, d'apoi mulțimea aceea de lume între 15—50 de ani, încă are nevoie de povață, și pentru aceștia ar fi casa culturală".

Moș Grigore ridicând păhărelul zice: "Să ne trăiască stărețul Gherasim, și inimă să aibe și gândul bun să-l povățuiască ca să ne înzestreze satul fie și numai cu biserică, că de casă culturală ne vom îngrijii noi!"

"Parcă mă bucur pentru ziua de mâne, că e o revedere după douăzeci și cinci de ani!" zice Ion înduișat. "Și o să-l vedeți pe iubitul nostru prieten, pe Gavriluță, cum o să ne întindă mâna și prietenește și cu dragoste ne va vorbi: „Bună dimineața frate Ioane! Să fie de bine Petre! Ziua bună Ilie și tu Trică! Ce mai face soru-ta Petria? S'o măritat, să-i trăiască copilașii! Și tu cum o duci cu sănătatea Tonică, aud că ești de mult însurat și ai de nevastă pe sburdainica Măriuța? Și ai copii mărișori? Să-ți trăiască! Vezi... cum trece vremea!"

Și nevestele cucerite de dorința întâlnirii, își ziceau: "Stăm munciți de gândul că ce înfățișare are acum fostul Găvriluță, care era odinioară un băiat atât de voios, ne mai săruta pe furis și atât de drăguț era!"

Deși trecuseră și pieriseră în neant douăzeci și cinci de ani, bărbați și neveste își reaminteau atât de fidel și cu drag acele episoade din copilărie; căci se întâmplaseră în sātuțul lor isolat și liniștit.

Dragostea lor pentru Găvriluț era atât de desvoltată, că unii din prietenii săi își botezară copiii cu numele Gavrilă; iar acum erau stăpâniți de deosebita mulțămire sufletească, că stărețul Gherasim va binecuvânta p'acești copii a lor.

Pălcuri de bărbați și neveste alergau la casa văduvei Iordana ca se sciricească: Când va sosi Găvriluță, și că oare i-a scris anume ziua venirii și câte toate.

Și Iordana se ridică în picioare și scotea de după icoana „Maicei Mântuitorului" scrisoarea feciorului și stergându-se la ochi le-o cetea silabizând conținutul ei, deși îl știa de-a rostul.

Pregătisă ea tot ce-i era în putință pentru primirea lui Găvriluță, că căsuța ei scundă și cu acoperișul țuguat și ferestrii mici, era frumos văruiță; iar stâlpii târnațului îi spălase cu leșie, și totul dovedea cea mai desăvârșită curățenie. Dela vragnia și pân' la ușa bucătăriei preseraseră calea cu năsip galbin; iar geamurile la ferestrii luceau drăguț soarelui binefăcător.

Cât s'ar fi bucurat ea dac' ar fi și sărmanul ei bărbat

— Șofron — în viață, ca să-și îmbrățișeze băiatul. Gândea cu duioșie la bătrânul, mai cu seamă diminețile când scotea vitele la pășune și serile când își aștepta vitele să le bage în curte, or când pornea într-o întâmpinare a babei Săltuța, carea — ca servitoare comună — venea cu poșta dela notariat; căci sosiau noutăți dela iubitul ei fecior Găvriluță.

Nu-i vorba, mai avea văduva Iordana și alți copii și fete, toți căpătuți — cum a dispus sfântul Dumnezeu; — iar ultimul ei băiat Ioniță, căruia îi rămase în sarcină a conduce gospodăria moștenită dela tată-s'o, avea și el zilele acestea să-și aducă o nevastă, și aceia era fata primarului din Florești, o fată frumoasă, toată voie bună, dar cam guralivă și o chema Anița. Fetele bătrânei, anume Florica și Oprița, își aveau rost de familie și case bine așezate; iar Aurel și Solomon, ingineri — tot aci — în sat la oameni frunțași, dar cari acum munciau la o uzină de fier din orașelul învecinat. Li avea văduva Iordana, dar după a ei pricepere, toți aceștia la olaltă n'aveau înțelegerea minții de a ști să aprecieze însemnătatea acestei întâlniri.

Fetele îi ajutară pân' ce puseră în rând odaia de cătră stradă, hotărâtă ca prânzitor; iar cea din dos avea să găzduiască Găvriluță, că ceilalți ai cășii se vor statornici cum s'o putea.

Și ca să facă față cerințelor, Ioniță este nevoit a cheltui din economiile adunate pentru ospetul de nuntă cu Anița sa, apoi mai junghiară porcul cel mai mare; iar vișelul dela Joiana încă îl vindură la oraș.

Deși toate aceste cheltueli lăsau mare gol în rostul gospodăriei, Ioniță era un suflet bun și om cuminte, așa că lăsă mamei sale voia să facă toate pregătirile pentru primirea fratelui mai mare și mult dorit și carele aduce atâta cinste neamului. Avea el, Ioniță, și partea de bucurie, că se înțelesesă cu Anița, ca fratele stareț o să le binecuvinteze — înaintea sf. altar, — cununia lor, și aceasta va fi ceva măreț.

Pregătiți astfel, toți erau în așteptare, chiar și corul condus de vrednicul învățător, căci în toate serile se adunau la școală și acolo pân' în miez de noapte — deși obosiți de munca câmpului — se îndeletniceau în cântarea bisericească, ceea ce însă pretindea o leacă de muncă, că anevoie se puteau armoniza găteliurile obișnuite cu vânt și vremuri neprielnice, în fum și pulberea drumului. Acești plugari, cari n'aveau ideă și o cât de neînsemnată pricepere de note, și cari țineau cu atâta venerație cu pumnii lor caietele cu note, și ochii turburi și somnuroși, obosiți de truda de peste zi, descifrau textul scris și ascultau cu deosebită atenție și culeau cu urechea versul ce-l slobozia coardele violinei conduse de mâna isteată a învățătorului; iar spre norocul lor mai erau atenți și la voacea tinerului crâșnic, care se dovedea un bun cunoscător al învățelelor cântării meșteșugite.

Cam binișor o scoaseră la capăt, sfârșind cu „Osana celui ce vine întru numele Domnului!” fiind deci pregătiți pentru ziua de Duminecă.

Era Sâmbătă și 'n Dumbrăveni se lățise vestea că astăzi are să sosească starețul Gherasim, căruia în copilărie îi ziceau Gavriluță, și carele era socotit să le aducă atâta cinste.

Zorile unei dimineți de primăvară se iviseră, deși umbra nopții plutea încă în atmosferă, par'că și-ar boci cântecul de rămas bun. Se auziau șoapte timide, ciripiri de păsărele cari încercau cântec dulce, cântec de deșteptare, când un vuet zgomotos le făcu să tresale p'o clipită ca apoi îmbinări a multor ciripituri se vesteacă omenimei ivirea unei noi zile. Glasuri ce preamăriau pe Făcătorul, fie că sosiau din adâncime or din sferele înalte, așa că dădeau aparența unor suflete trecute într'o veșnicie, și toate la olaltă cucureau lumea. Mai încercă — pentru ultima oară — dar mai sfioasă timida noapte, ca cu recoarea și abur reala ei rece, se acopere ivirea zilei de primăvară, încât fior îi cutremură tinereștile puteri. O clipită de liniște, c'a apoi să se audă glasuri dulci, atât de duioase și nevinovate, da, erau glas de păsărele, precum și șoaptele oftânde ale codrului,..... când de-o dată — de după culmea dealului — apare împărătescul soare; iar ivindu-se el... se ivește viața ce viază și 'n cele mai adânci cute ale firei, așa; că Celce a zis — se fie — dă voie că ceea-ce a creat să-și și dovedească viața.

Viața a reînviat și 'n satul Dumbrăveni; iar prima ființă carea da semne de viață era văduva lordana, carea din pricina emoțiunii, nici nu închisese pleopele; căci ea să pregătia se plece întru întâmpinarea lui Gavriluță al ei.

Mai erau încă doi, cari — ca condăcători firești ai comunei — își luaseră îndatorirea de a ieși pân' la învecinata stațiune a călei ferate, ca se îmbrățișeze pe fostul lor elev.

Sătenii observându-i în trăsură, își ziceau: „Merg să ni-l aducă!”

Părintele, un bătrân cu plete albe, era înhăinat mai călduț, și stătea ghemuit în șezut, pe când învățătorul, om în vârstă bărbăției, avea vestimentele de vară și stătea smirnă de a stânga lui taica popa.

Aveau bune două oare de mers cu trăsura și așa le era îndemână a tăinui despre părinte stareț Gherasim, cum și despre destinul omului și că pân' la ce stadiu de mărire îl ridică însușirea minței și voința individuală.

Deși taica popa — la timpul său — inițiasă pe copilașul Găvriluță în întâiele noțiuni ale credinții într'un Dumnezeu, totuși îl cucerisă un fel de sfială gândind la momentul întâlnirii, și fără voie întindea brațul spre învățător, par'că ar avea lipsă de reazim, căci își zicea: „Găvriluță a devenit Gherasim cel cu cunoștințe înalte; iar pe mine m'a cam părăsit energia și memoria”.

Învățătorul însă își amintea că odinioară și adesea a ciupit de urechi, or l-a atins cu nuielușa pe Găvriluță Cârje, și d'aceea el era în câștig moral, că avea 'naintea ochilor săi sufletești nu pe „Prea cucernicul părinte stareț“, ci pe sburdalnicul Găvriluță, și zicea preotului: „Numai înainte și fără teamă taico părinte, că doară el îi odrasla noastră și ne datorește recunoștință!“

* * *

Căruța primitivă, a lui moș Anisim, reîntorcând de gară, era împovărată cu încă un nou musafir și acela era starețul Gherasim; iar fiind de rândul ăsta o primăvară bogată în ploi, drumul era anevoios, ba chiar primejdios pentru cei bătrâni precum și pentru cei obișnuiți cu căruțe săltărețe, și împrejurarea aceasta le îmbie sfatul se părăsească trăsura, și o porniră agale pedestrii către satul Dumbrăveni.

Ajunși la o colină, li se oferi privirei mai întreg satul; iar învățătorul ridicând brațul, zise zâmbind:

„Il mai cunoști?“

„Ochii mei or suferit o leacă!“ răspunse starețul zâmbind cu răceală; iar statura sa — și așa subțirică — părea în suntana de călugăr cu mult mai înaltă, când sfârși zicând: „Nu mai văd ca odinioară“.

Vorbia mai repede și cu un accent străin pentru cei doi însoțitori și cam da pronunțarea cuvintelor pe nas. Stringându-și suntana pe lângă trup, mai adause: „P'aici e încă frig simțitor, e mai calduț în țeară la noi!“

Învățătorul îl pândia cu coada ochiului și își zicea: „Se poate să fie el atât de miop, atât de surt la vedere, așa ca să nu observe bătrâna aceia, carea tiptil și sfioasă se apropie de noi? Nu-mi vine a crede.“

Bătrâna se apropia mereu și ajunsese-se cam cu niște pași în preajma lor și el — starețul — par'că nu o observa.

Bătrânul preot se opri locului și mult suprins privea cu înstrăinare pe starețul carele nu-și cunoaștea pe mumă-sa.

Dela o vreme își dăte seama de neghiobia sa, se opri și resuflând adânc, privi mai cu băgare de seamă spre bătrâna; iar văduva lordana prinzând curagiu, alergă spre dânsul. Acesta o privi la început uimit, până'ce ea îi strigă: „Găvriluță, iubitul meu copil!“ și îmbrățișindu-l, îl săruta cu dragoste de mamă, căci douăzeci și cinci de ani nu-și văzuse odorul, prima odraslă a ei, și — Doamne — cât e de mare, dar e palid rău, nu cum-va suferi.

Și ea, tremurând din toate fibrele corpului, îi netezia părul și fața cu palmele ei aspre, ... ca apoi dându-și seamă că a trecut hotarele buneicuvinițe, roșind pân' la rădăcina părului ei argințiu ce-i împodobia creștetul și cu îndemâneală femeiască aplecându-se-ii sărută cu multă umilință mâna, — aceea mână

care atârna peste marginea suntanei și carea era atât de albă și fină, dar rece, dar era a fiului ei.

Și preotul și învățătorul rămași cu niște pași îndărăt, priveau și ei emoționați și surprinși la scena aceasta. Emoționați, privind lupta sufletească a bătrânei, carea de atâta amar de vreme nu-și văzuse feciorul; dar neplăcut surprinși, observând starea apatică, nepăsătoare și rece ce înfățișa pe starețul Gherasim. Ca se pună sfârșit acestei situații nefirești, se apropiară de bătrâna și o felicitară sincer pentru'n astfel de fiu.

Ca o mireasă în ziua cununiei, așa porni ea spre sat, mână 'n mână cu fiu-s-o, că în treacăt își amintea, că și el a sărutat-o, simțind ghiefoasele-i buze pe înfierbântata-i frunte, deși sărutarea aceea îi părea prea rece, așa... că par'că și pe dânsa o scutura o receală neobișnuită.

Intocmai unei fete îndragostite, ținea ea strins mâna feciorului ei; iar acesta — nepăsător — o lăsa în voie. Ajunși în sat, îi eliberă mâna, că — judeca ea — așa ceva nu e cuviincios; iar bărbați și femei, ieșiți în stradă, o priveau cu admirație, că o știau atât de fericită, ba unii o pizmuiau pentru acest fecior al ei.

Sâmbătă seara — la vecernie — clopotele cele două ale bisericii resfirau înadins o veste nouă, că sunau mai sărbătorește ca altă dată, spuneau adevărat celor din sat, că ziua de mâine e o zi solemnă și de mare însemnătate pentru ei, că va sluji fiul comunei, starețul Gherasim.

Sosiseră în sat: prota tractului și încă doi preoți din vecinătate, găzduți la bătrânul părinte; iar pentru Dumbrăvineni va fi ceva nou, ne mai văzut, minunat chiar, că în vechea lor bisericuță vor sluji cinci preoți și aceștia toți în cinstea fostului băiat Găvriluță.

Edificiile din apropierea bisericii, ca: școala, primăria și ospătăria erau împodobite cu steaguri, stradele frumos măturate și creștinii în vestimente albe și curate, da aveau toate un aspect sărbătorec.

Curtea bisericii era înfrumusețată cu crengi de brad, cununi de flori ș. a., încât însuși bătrânul preot admira splendoarea cu care se înfățișa bisericuța sa.

D'apoi și casa văduvei Iordana era ca de mare sărbătoare și pregătită a primi oaspele mult dorit; căci surorile lui Găvriluță și mătușile lui, precum și guraliva Anița și-or dovedit vrednicia... mai ales în bucătărie.

Sărmaneii bătrâne îi era capul buimăcit de atâta grijă, că de avea zece mâini și cu greu reușea, pentrucă pe ea o cucerisă hotărâta ideii, că fiicele și nororile sunt puțin destoinice; iar aceasta va fi fost pricina că ea devenisă nerăbdurie și cu glas răstit le smuncia din mână lucrul apucat, ca apoi... fără rost să

se învățească, opăcindu-le numai. Și apoi nici nu era de învinuit, căci pentru un cap bătrân, ca al ei, era preste deajuns, că la prânz avea invitați preoți și învățători; iar așa ceva nu era ceva de toate zilele.

Astănoapte nu dormise de loc, picioarele îi ardeau ca pe jeratic și era mult neliniștită. Fie-iertatul, bărbatul ei, 'nainte de a muri, îi spunea: că atât îl doare inima ca și când o pasăre cu plisc de fier ar ciocăni în pieptu-i; iar la dânsa era tot la fel, cu deosebirea că la ea provenia din pricina deosebitei bucurii pentru venirea feciorului.

Găvriluț al ei dormise destul de binișor sub acoperișul părintesc, ceea ce pentru dânsa era o mare îndeustulare; iar cu loniță și cu surorile se arătase el cât se poate de prevenitor, deși prea puțin comunicativ. Dar la adeică această împrejurare n'are vr'o importanță, că loniță... ce... îi! Iacă un simplu plugar, om de rând, și totuși l-a sărutat pe frunte; iar surorilor le-a întins mâna și pe nepoței i-a binecuvântat. Ei da, dragul ei Găvriluță, ... deși dânsa cu mintea ei bătrână nu putea cuprinde: cine e și ce e Găvriluță!

Și scormonind ea — la îndeletea — gândul ei săltăreț, o cucerii o mânia nepricepută și carea se resfrângea asupra-și, căci fără voie inimioara ei îi șoptea, că Găvriluță totuși putea fi o leacă cu însușiri mai firești și nu atât de meșteșugite, se fi fost mai prietenos, mai slobod la vorbă ca odinioară în copilăria sa... și nu atât de rezervat, atât de rece. Ști cum mai ciripea p'acea vreme: „Mamo, dăm ceva de mâncare, că la tine or ce bucătăru e bună și dulce!“ Acuma însă, mănca ca o pasere, și e pagubă de porcui tăiat. S'a abătut ea aseară de vis câte-va ori pe la ușa odăiței lui cu gândul, să-l îndemne să cineze ceva, și-l auzia pășind încetișor prin odaie; dar nu cuteza să-l conturbe căci se ruga, or se pregătea pe mâne-zi.

Și totuși, că-l știa pe Găvriluță o fire mult gingașă, în fine își luă îndrăsneala și întovărășită cu un tăier de brânză, pâne și o ulcută cu lapte, timidă și sfioasă se apropie de odaie, bătând încetișor în ușă, nu cum-va să-l conturbe.

Se opri în prag, șoptind: „Ți-am adus ceva de cină!“ El însă, respingându-o cu mâna, zice: „Mulțămesc, că deocamdată îmi rostesc rugăciunea, dar ceva mai târziu, da“.

Gestul respingător îl făcu numai cu mâna și fără s'o privească și continuând a ceti; iar ea îl privea uimită, că în semi-întunerecul din odaie îi deslușia înfățișarea-i înaltă și uscățivă, cum și fruntea lată și palidă și cu ochii stânși, încât nu-și mai cunoștea odrasla.

leşită în coridor, ingenunchie cu multă evlavie, rezimându-și fruntea de ușior, pe când fecioru-s'o se ruga încetișor în odaie.

Și sub vraja acestei clipite, ea nu observă cum pisica sorbia

din ulcica cu lapte. Asculta mereu și aștepta momentul, ca sfârșind el cu rugăciunea, să o chieame. De altfel se temea ea, că s'o fi supărat el pentru că l-a conturbat, și era mai mulțămită de o agrăia ca odinioară în vremea copilăriei: „Nu vreau, ieși afară!“ ori de tot simplu: „Țineți gura!“ Că așa-i obiceiul la sat. El însă întinse numai brațul, dar acest gest mai că se potrivea cu leitul: „Afară să ieși!“ Sermana vedea neconținut acea mână albă, cu degete lungi și își zicea: oare Găvriluță de unde își câștigă o astfel de mână, că doară nici la un alt copil d'ai mei nu este, că toți au degete scurte și groase, el însă e unicul menit la domnie, de aceea: roagă-te copile dragă, roagă-te pentru noi!

Ioniță nu mai tropotea ca altădată cu ciuboatele lui și chiar surorile vorbeau pe șoptite, puțin dacă Anița își ridica mai îndrăsneală vocea.

Inoptase binișor și toți ai casei se așezară la odihnă, și numai două luminioare mai veghiau: în odaia starețului și în bucătărie. Cel dintâi cetea și Iordana priveghia, căci somnul nu o atingea, căci se gândia mereu că mâne o să-și vadă feciorul slujind la sf. altar, înconjurat de fețe bisericești. Își hotărâse, ca ocazional să-l întrebe, că: oare o mai iubește ca odinioară, cum bunăoară când plecase cu călugărul acela, când — întru sughițuri de plâns și îmbrățișându-i grumazul — el o săruta. Dar acum, pornind îndărăt la mănăstire, oare mai lăcrima-va.

Și indoiala ocupă năvalnic inima ei, pe când mintea îi porunceă: oameni întregi sunteți, deci să nu fiți debili ca copii; iar Găvriluță e acum om și preot.

Dar ca femeie bătrână și cu o bogată pățenie, nu se putea împăca cu situația și ținea mult la împrejurarea, că fiul ei atât de cuminte, ar putea să fie mai comunicativ și să-i istorisească ceva din viața sa petrecută în intervalul celor douăzeci și cinci de ani, și care a fost motivul că el — om străin de țara aceea — se devină stareț la o mănăstire fruntașă! Că așa-i firea omului de când e lumea lume, vrea se știe toate, mai cu seamă că o obișnuiseră așa cei doi feciori ai ei la serbători veniau dela fabrică și nu o aflau — adesea — în odaie, o căutau prin grajd, ori grădină și-i spuneau de toate și o întrebau de toate nimicu-rile, fie că nu lipseau mai îndelungat timp d'acasă. D'apoi Găvriluță, care i-a fost cel mai cuminte și bun băiat, fala ei, și el să nu-i împărțasească ceva din sbuciumata sa viață.

Își face sf. cruce; devine însă atentă, că pași încetișori se aud, și Găvriluță intră în bucătărie, zicând: „Ce-i cu domnia-ta mamă, tot deșteaptă? Mi sete, dăm se beau ceva!“

„Dorești lapte sau o leacă de vin?“ — șopti ea.

„Mulțămesc, apa îmi lipsește! Dar și dumnia-ta mergi de te culcă, că e deja miezul nopții și mâne vei apărea obosită.“

„Să n'ai teamă!“ zice ea radioasă de fericire, ca apoi ade-

menită de prilejul momentului, ađause: „Sunt atăt de mulțămită cu soarta, că trăesc în amintirea clipitelor ce îmi îmbia creșterea voastră, dragi copii! Erau nopți nedurmite, dar cu drag vă cărpeam hăinuțele ce le sfărțicați sărind garduri și acățându-vă prin arbori.“ Și rídea un rís de ființă fericită, el încă zimbea, dar rísul lui nu izvora din inimă, că nu da viață ochiului.

Ea, sermana, pândia avidă se apuce o privire dulce și sinceră, dar cu durere amarnică se convingea mereu, că acesta nu-i mai mult Găvriluță al ei de odinioară, și desamăgită își plecă capul, căci măicuța își hotărísă în gând, ca se-i amintească ce băiat voios și drăguț era el, cum o îmbia cu fragi și mure culese de mănutele sale și câte alte

El însă îi curmă gândurile săltărețe și zise: „Cred, că Ioniță și surorile dorm deja, deci nu se potrivește ca dumneata să priveghiezi singură!“

Singură? D'apoi că nu era singură, mai veghia și el!

Și cucerită de dragostea părintească, ca mamă și o simplă femeie, își uită de bunacuvință, și dând la o parte șofeiu cu apă și îmbrățișând cu debilele ei brațe pe feciorul ei iubit, lacrimând esclamă: „Cât mă bucur, că te am iarăși! Oh, de trăia sermanul tău tată, ca să se bucure de aceste clipite!“

El, cu totul abătut și nepăsător, zise cu răceală vădită: „Cred, că și el s'ar bucura, dar mă voi ruga mâne la sf. liturghie și pentru sufletul său!“

La auzul acestor cuvinte rostite cu atăta nepăsare și înstreinare chiar, biata femeie se cutremură și își zise: „D'abia își reamintește în rugăciune de dânsul? Sigur, că așa va fi! Acuma se vede, că n'are timp doară să-i rostească numele de tată!“ Ceeace pe ea adânc o rănea, că deși trecuseră zece ani dela moartea sa, totuși îi păstra o sinceră amintire, căci a fost onest, bun și muncitor harnic. Amărită lăsă la vale brațele ce îmbrățișaseră până aci feciorul și ștergându-și lacrimile își zice: „Nu, nu voi mai plânge, e de prisos și nu mai are rost!“

Călugărul îi zise sever: „Ți-am spus să te cruți, mergi și te culcă, ca se fi mâne-zi cu atăt mai vioaie!“ — și, piecă.

O părăsise însă somnul și-i lăsase de consoată desnădejdea și cu'n junghiu simțitor în piet.

* * *

Era în zori de zi și imperătescul soare încă nu se ivisă de după dealul satului. Clopotele bisericii resfirau vers serbătoresc și vestiau celor din Dumbrăveni, că această sfântă zi e o zi însemnată pentru dânsii. Ivindu-se binefăcătorul soare și lumea începu a furnica prin sat, iar cei mai în vârstă, precum și tinerimea școlară, îmbrăcați de serbătoare și cu lumini în mână, grăbiau către sf. lăcaș.

Văduva lordana încă era între aceștia și ea pășia solemn

și mulțămind cu multă dragoste celor ce îi dădeau bineță, iar Ioniță cu cei doi gineri de surori pășiau cadentat și rar către sf. biserică.

N'ar trebui s'o uit a aminti, că văduva era deosebit de emoționată, văzându-și feciorul ei iubit, încunjurat de patru preoți, iar ținuta covârșită de evlavie a întregii asistențe era de admirat, cum ea extoziată asculta solemnă slujbă, precum și predica rostită de starețul Gherasim.

Prânzul oferit de lordana — preoților și învățătorilor — a decurs în toată vrednicia, deși Ioniță, ca unul dintre comeseni, a rămas mai mult flămând, căci se simțea stingherit într'o societate atât de aleasă.

Surorile și nurorile se nisuiau servind mesei, dar sub supraveghierea bătrânei; sunt silit se amintesc că totuși ca cea mai isteasă s'a dovedit nora mai tineră, Anița, fata de primar, carea cu firea ei vioaie se știa a se acomoda jurstărilor, deși în treacăt ar trebui amintit, că ea făcea la început mofturi, că avea sfială față de atâtea fețe bisericești, în sfârșit se învoi, ca așa mijlocit se deoblige pe părintele Gherasim, ca frate s'o cunune Dumineca viitoare cu iubitul ei Ioniță, ceea-ce are se fie ceva deosebit de frumos.

Se isprăvise ospățul și distinșii oaspeți stăteau de sfat pe lângă un păhărel de vin, iar bătrâna lordana, istovită de oboseală, dar mulțămită că a decurs toate bine, sta ghemuită pe un scaunel în bucătărie și asculta cu drag cântecul de dragoste ce-l fredona Anița, și făr' să o vrea își reamintia zilele fericite trăite odinioară cu răposatul.

Înserase binișor, dar lumea din Dumbrăveni, în loc să se dea odihnei, porneau încetișor spre școala satului, căci după sfătuiala avută de mai 'nainte cu coriștii, învățătorul hotărîsă să dea o serenadă părintelui stareț.

Aproape toți locuitorii, pregătiți cu lumini și în fruntea lor cu vrednicul învățător și coriștii porniră la casa văduvei lordana.

Ajunși naintea casei, întreaga gloată observă cea mai dese-vârșită liniște, nu se auzia o șoaptă, doar' că era un moment serbătoresc, momentul în carele o comunitate își manifestă dragostea, își dovedia stima pentru cel ales din fii ei.

Încet adia un vânt de pe valea satului, era o adiere carea mai mult calma spiritele agitate a celor prezenți.

Învățătorul își ridică brațul și imediat, — dar cam timid — se ridică glas de fete și feciori, cântând: „Osana celui ce...”

Îvind-se în prag împunătoarea înfățișare a părintelui Gherasim, gloata întreagă, cucerită de însemnătatea acestei manifestări, se însufleția mereu, iar cântarea izvorită, din inimi sincere, deveni înălțătoare.

Starețul stătea nesimțitor ca un stean de peatră și încâtva

uimit de atâta dragoste ce i-o arătau acești oameni simpli și de bunăcredință.

Ceilalți preoți, admirau cu însuflețire p'acești oameni atât de cinstitori, așa că-i întovărășau în cântare.

După ce se perindară mai multe cântări, învățătorul înaintă cu un paș, apropiindu-se de fostul său elev și făcând o închinăciune cuvioasă, rostește: „Prea cucernice Părinte! Iartă că ne-am permis și noi a ne înfățișa aci, ca încheind această zi serbătorească și carea va rămânea pentru vecie o zi însemnată pentru satul nostru, voim să sărbătorim pe deplin pe cel mai ales membru al comunei noastre și totodată să aducem omagiu de mulțumită cerescului Părinte, că Te-a învrednicit la starea cu care ești investit“.

Învățătorul mai opăci vorbirea, căci momentul era prea solemn și părintele stareș se înfățișa prea nepăsător și rece, ceea ce pricinui omului școalei o deosebită uimire, dar revenindu-și continuă:

„După o absență de douăzeci și cinci de ani, ai revenit între noi și par'că presimt cum vei fi fost de mișcat cu sufletul la revederea satului nașterii Preacucerniciei Tale și a tovarășilor cu cari ai copilărit. . . . Nu vreau, venerat părinte, să laud rudenile Preacucerniciei Tale, știu că vot ai dat să uiți cele ce sunt deșertăciuni și că privirea îți este ațintită spre ceva ideal, mai înalt, . . . și totuși . . .“ zise învățătorul cu glas mișcător, . . . „Găvriluță dragă, trebuie ca între noi să te simțești mai fericit decât ori alt-unde în lume, că doară ești între ai tăi! Mă transpun cu drag în gândul și starea-ți sufletească, în care erai când ai dat cu ochii de întâia casă a satului nostru, și-ți vei fi zis: frumoasă e capitala țării românești, frumoase și mărețe edificii, dar privește: ce minunat se prezintă colțul cutare de grădină peste a carei pârleaz am sărit adesea și m'am înfruptat cu pere dulci și mălăiețe“.

„Și-ți vei fi amintit, cum mult norocita-ți mamă purtându-te de mână-ți plâpândă, te-a condus la biserică și mai târziu la școală; iar surizând, în gând îți vei fi amintit: că tot acest dascăl mi-a întins cămeșuța și m'a palmuit“.

Intreacă voesc să vă amintesc, că gloata de săteni începuse a râde înăbușit; dar cel serbătorit nici nu zimbea macar, par'că nu l-ar atinge pe dânsul cele spuse. Învățătorul, preocupat de dragostea comunei sale, nu luă în seamă nepăsarea părintelui, ci continuă cu multă însuflețire: „Cred și sunt convins, că în străinătate vei fi învățat și văzut multe, noi cei de aici n'avem doară nici o închipuire despre acestea, nu ne-am ridicat de fel din starea primitivă, suntem tot cei vechi și'n obiceiuri și'n purtarea buneii cuviinte, dar Găvriluțe iubite, noi toți ți-am păstrat vechea iubire“.

„Așa este, da, e adevărat!“ aproară o seamă dintre tovarășii de copilărie a starețului, așa că se ridică un zgomot impunător, încât mulțimea începu a tropăi cu ciuboatele și a gesticula din mâni, par'că toți doriau cu zor să se apropie de dânsul, să-l îmbrățișeze ori să-i stringă mâna.

„Tăcere și liniște!“ se auzi o voce.

Învățătorul tot sub impresia întâlnirii lui Găvrilută cu mamă-sa, și cam neplăcut atins de ținuta sărbătoritului, continuă cu vocea înceată, ca și când i-ar împărtăși ceva tainic: „Și sermana bătrână, cât te va fi alintat, că erai primul ei născut și te-a purtat în brațe, că-i erai comoara ei unică și mai prețuită!“ Din mulțime se auzi un oftat adânc, ceea ce îndemnă pe învățător se întrerupă și îngândurat să șoptească: „Cine plânge aci? Nu cum-va Găvriluță atins de reminiscențele trecutului?“ Însă nu era astfel, că părintele stătea smirnă și cu privirea rece. Tinăra Anița era acel suflet simțitor, care plângea, căci cotind în dreapta și în stânga, ajunsese în apropiere și asculta; iar Ioniță cotindu-o, îi zice: „Fi pe pace, ce te-a apucat?“ Ea nepăsătoare însă, se ridică în vârful degetelor și ascultă cu mare băgare de seamă. Și era surprizător! Ea, Anița cea vioaie, pururea mulțămită și care habar n'avea de plâns, mai cu seamă, că în curând are să devină nevasta vrednicului Ioniță, de rândul acesta însă — ascultând înțeleapta vorbire a bunului și de toți iubitul domn învățător, mai ales când amintea de dorul ce a mistuit-o după fecior pe bătrâna ei soacră, a fost adânc mișcată, așa că — fără voie — îi curgeau lacrimile la vale.

Învățătorul, îmbărbătându-se și privind la mulțimea ascultătoare, reîncepu: „Prea cucernice Părinte! Fi convins, că noi încă împărtășim bucuria bătrânei, da, se bucură bărbat și nevestă, tineri și bătrâni, frați, vecini și rudenii, ce zic: întreaga comună Te bineventăm. Primește și salutul de dragoste părintească dela crucea din cimiteriul de pe colina din capătul satului, da, crucea carea ne arată moimântul fericitului tată a Reverenției Tale. Te sălută cu drag dealurile și văile, cari le alergai în anii copilăriei, precum și arborii, pe cari te aninai după cuiburi și livezile, pe cari pășteai vitele. Salut dela ape și vâlcele. Să trăiești întru malți ani!“

Și mult însuflețit, învățătorul ridică brațele spre înălțimi, strigând: „Fiiul comunei noastre, fala satului, Prea cucernicul Părinte Gherasim să trăiască!“

Toți strigau, ridicând pălăriile; iar copii cu chiotele lor adăugau la însuflețirea generală. Și se îmbulzeau spre cel serbătorit și numai cântarea „Fie numele Domnului...“ potoli năvala și contribui la sfârșirea însuflețirii.

Starețul ridicându-și privirea spre cei din jurul său, le vorbi cam astfel: „Cinstite Domnule învățător! Și voi ascultă-

torilor! Mulțumindu-vă sincer pentru dragostea ce mi-o dovediți prin această manifestare, voesc se arăt deosebita mea mulțumire domnului învățător și coriștilor, căci m'a surprins mult prin cântarea lor. Am absentat atâta ani, trăind într-o țară iubită mie dar și vouă tuturor, dar m'am nisuit a deveni membru folositor țării, și fiți convinși, că n'am uitat satul meu natal. Am îmbrăcat aceasta sultană carea mă îndatorează a da uitării neamuri și prieteni, precum și or-ce dorințe temporale. Voi însă se țineți și pe viitor la biserica strămoșească, la școală și iubirea de neam, și fiți cinstitori și cu încredere deplină preotului și învățătorului, că o merită. Ca mâne am se părăsesc — poate pentru totdeauna — acest sat, vă asigur însă, că în rugăciunile mele îmi voi aduce aminte de voi". Închinând puțin din cap, intră în casă.

Liniște ca într'un mormânt — urmează... și pe fețele tuturor se putea observa uimire și surprisă, așa par'că mai așteptau un desnodământ al acestei întâmplări, când... în această tăcere zguduitoare se auzi vibrând în văzduh glas de femeie, purces dintr'o tainică convingere, zicând: „Dar că ăsta n'are inimă!"

Gloata de oameni auzind aceste cuvinte, se desmeteci din uimire și — cotindu-se în dreapta și'n stânga — își șopteau: „Se poate așa ceva? Cum și pentru ce? Oare cine i-a spus ei: că ăsta n'are inimă? Auzi Trică! S'a dus pe copcă dorința noastră cu noua biserică! Ei și cum stăm cu tovarășul nostru din copilărie? Te-a agrăit, te-a recunoscut? Vorbă se fie, nici nu m'a privit în față!" răspundea Petru.

Și mereu șoptind, se respiră la vetrele lot.

Anița, speriată că-i scăpase vorbe atât de apăsătoare, cercă să fugă din mulțimea aceea, că doară ea n'a grăit ca s'o audă și alții, vorbise numai pentru sine și acum avea căință amară că a fost auzită și de ceilalți. Și luând de mână pe dragul ei Ioniță îmbulzindu-se printre mulțime, nu se opriră până'n în grădina casei, iar aci aruncându-se pe iarba rourată, se căsnia să se liniștească.

Ioniță vrea s'o dojenească de pricina că-i așa de guralivă, ea însă îl îmbrățișă cu dragoste și deplin liniștită, îi zise: „Așa mi-e firea, că ce am în inimă să fie și pe buze; dar las că o și merită, că își uitase că avea îndatorirea să ne cunune. Și totuși îl compătimesc, că rea școală avuse și e dureros că într'adevăr: n'are inimă! Tu ești însă al meu, fie că ne va cununa un preot străin și n'am să te părăsesc pentru lumea toată, că ești voinic și sapi și cosești, înlănți cu nădejde securea în stejar, cânti după plug și ridici toveri ca un năzdrăvan".

Întunecul nopții puse stăpânire preste întreg satul și numai stelele cu blăjina lună mai aruncau raze de lumină preste

bătrânul pământ; iar priveghietoarea din crângul d'asupra fântânii, cripea de jumătate adormită.

În casa văduvei lordana se vedea lumină, mai ales în bucătărie, căci pregăteau cina.

Bătrâna lordana, cea atât de serbătorită, stătea în pragul uşei dela grajd şi plângea amarnic, şi îşi zicea: „Totul se vestejeşte, iarba câmpului, animalul şi omul; vestejite sunt şi nădejile mele, nădejdi de gânduri înalte, nădejdi ce le aveam în întâiul meu băiat. Şi cu ce m'am ales? Vorbe aruncate în azul tuturor: „Dar că ăsta n'are inimă!“ — Acum, bătrână mă socotesc ca trestia singuratică, bătută de vânt şi ajunsă de toate tempestăţile vremurilor. Sufletul îmi este biruit de năcazuri, par'că aş pierde şi credinţa într'o altă viaţă mai bine norocită. Cât aşi dori ca după noaptea întunecoasă ce a năpădit sufletul meu, să răsară iarăşi soarele binefăcător al milei cereşti şi să mă readucă la viaţa tihnită de odinioară.

„Sărmană Joiano! De dragul fostului meu băiat Găvriluţă te lasai îndurerată şi fără viţel. Şi milostive Doamne, atâta risipă simţitoare adusei copiilor mei,... şi pentru ce? Am muncit ca un animal, dragoste şi îngrijire multă am dovedit pân'ce am crescut atâţia copii, şi cu cât dor am aşteptat pe cel întâi născut, pe Găvriluţă, că în decursul celor douăzeci şi cinci de ani şi 'n visurile mele să-l îmbrăţisez; iar acum... se aud că... n'are inimă! Mi se despică inima, îmi vine să strig, dar nu, că Anica avea dreptate, că ceea-ce a isbucnit din gura ei, aceea am aflat-o eu încă de ieri. Vai de sufletul celor ce au răpit inima fiului meu! Nu-i mai rabde Dumnezeu!“

Plângea înduioşător şi îşi proptise fruntea înfierbântată de uşcior şi nu mai da atenţie strigătului ce venia din casă, căci Ioniţă şi Aniţa o căutau s'o aducă la cină.

Se sculă când-va, şi îmbrăţişând grumazul Joiane, o desmierdă şoptindu-i: „Aşa-i dragă Joiano, tu încă aveai să plăteşti amarnic revederea mea cu scumpul Găvriluţă. Nu, că am greşit: cu Multucernicul părinte stareţ Gherasim, căci... Găvriluţă... a murit!“



STEAUUA MEA.

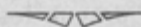
*Pe ceriul albastru
Aveam și eu o stea,
Ce-mi lumina viața
Și pașii 'mi conducea.*

*Țeseam la ei lumină
Viitor fericit,
Și raza ei senină
Speranța mi-a 'ntărit.*

*Dar când eram în drumul
Visului frumos,
S'a stins mica stelută
Sau a căzut jos...?*

*Și nu-mi pot urma visul
Că-i ceriu 'ntunecat,
S'a stins stelută care
Viața-a luminat.*

Mărioara Sinesia.



ERAM ODATA...

— După Mărie Elis. Hargen. —

*Eram odată de moarte aproape
Somn greu se făcea pe obositele 'm pleoape
Nu mă mai durea ceva..., nu m'ai suferiam
Și nimic pământesc în mine nu simțeam.
N'aveam dureri și nici suferințe,
Nu bucurii și... nici dorințe.*

*Eram scutită de tot ce apasă,
Simțeam — cum sufletul — corpul lasă.
Priveam la ceruri, și auziam cântând...
Coruri de ingeri pe Domnul lăudând,
In albe haine de soare trecea un conduct,
Intre cari, morți, mie dragi am cunoscut.
Simțeam aripi că-m cresc,... și mâni ridikai...
Când din frumosul vis deo dat' mă deșteptai!
Știința, îngrijirea, la viață mă chemară,
Din somnul de moarte mă redeșteptară!
Însă de atunci... moartea nu mă îngrozește;
Căci: viața desparte,... moartea unește!*

Mărioara Sinesia.

PREOȚI BĂTRÂNI.

Preoți bătrâni din vremuri ce' au trecut
 Uitarea și mormântul îi acopere demult,
 Și dacă 'n amintire la unii a rămas,
 Un vis le pare. Din alte lumi un glas.

E glasul ce ne strigă în fapte să-i urmăm
 Trecutul lor de jertfe — de tot — să nu-l uităm;
 Căci au slujit altariul, credința susținând,
 Din calea datorinței nepotcnând nici când.

Chemarea le-a fost sfântă, menirea-apostolat,
 Soartea abnegare, iubirea nobil sfat,
 În viața lor întreagă de jertfe și nevoi
 Ducând greul chemării ca adevărați eroi!

Când datoria sfântă la luptă îi chiea,
 Preot — cu crucea 'n frunte — turma-ș conducea.
 Ei ne-au lăsat o lege curată și sublimă,
 Prin jertfa lor ținut-au lumina cea divină.

Bisericiuța mică, din umilele sate,
 A fost refugiul limbei... atât persecutate.
 În vorbă ei p'atuncia n'aveau filosofie
 Doar' sfăluiau creștinii: cum trebuie să fie...

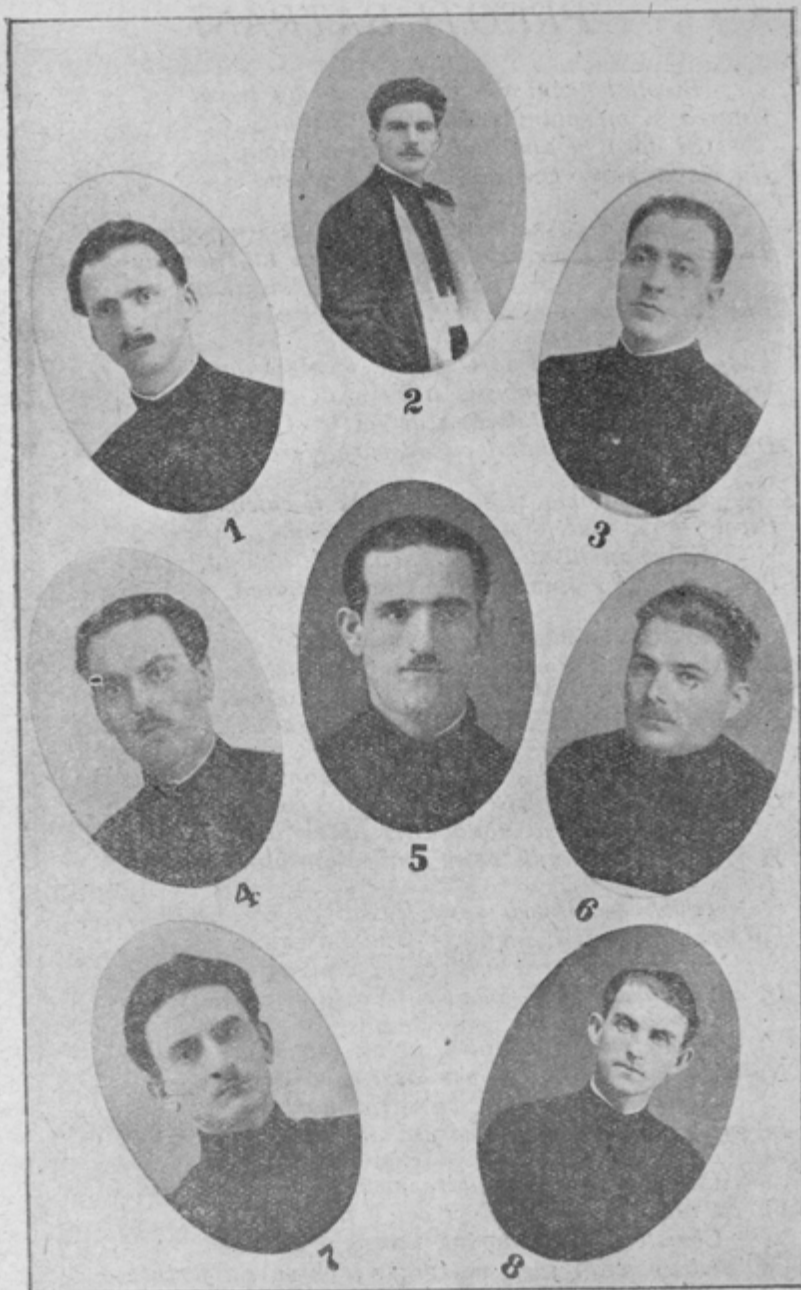
S'au dus modeștii eroi ai luptelor de ieri...
 Ei, cari în viață aveau doar' lipsuri și dureri;
 Rodul au lăsat nouă, cari liberi azi trăim,
 Și rar, dacă vr'unul, de dâșii ne-amintim.

Preoți din lumea nouă, preoți cu carte multă,
 La voacea voastră: turma ș'-acum ascultă;
 Dar nu vă prea 'nțelege, că-i prea țineți departe,
 De turma voastră — adesea — o lume vă desparte.

Preoți cu carte multă, preoți din lumea nouă,
 Nu-uitați moștenirea ce v'a lăsat-o vouă
 Acei preoți bătrâni, cu carte mai puțină:
 În suflet să purtați iubirea cea divină.

Căci numai prin iubire menirea v'o împliniți,
 Vă va iubi turma: când și voi o iubiți!
 Christos, Mântuitoriul, lumea a biruit.
 Că 'n dragostea-i fără margini: pe Sine s'a jertfit!

Publicăm fotografiile unor preoți



1. Nicolae Bogdan, adm. parohial în Crăjma; 2. Titu Crișciu, paroh în Cliciova; 3. Damaschin Dălcoviciu, catihet în Logoj; 4. Aurel Danciu, capelan în Iabuca; 5. Ioan Farcășescu, paroh în Unip; 6. Ioan Frant, adm. par., în Terova; 7. Aurel Gătăianșu, adm. parohial în Dolat; 8. Ioan Marinescu, adm. parohial în Mutnicul-mic.

nou hitrotoniți din anii 1929—30.



9. Silviu Minc, paroh în Cerna; 10. Ioan Ostrovan, adm. parohial în Ciuta; 11. Iosif Răta, capelan în Vrani; 12. Lazăr Rusulescu, paroh în Criciova; 13. Nicolae Sintescu, paroh în Logoji; 14. Vasile Soceneanu, capelan în Sacul; 15. Petru Vasilescu, adm. parohial în Sărăzani; 16. Constantin Vladu, adm. parohial în Eșelnița.



COMUNA SILHA.

Urme despre această comună găsim la istoricul Pesti Frigyes din anul 1479. Această comună s'a numit Zalha și până la anul 1650 a fost proprietatea principelui Bathory. Iar dela acest an a fost declarată comună erarială.

Până la 1760 a fost situată pe deal întruna cu comunele de astăzi Coșteiul-mic și mare.

În acest an, săpat fiind canalul Bega spre a conduce apa de lipsă la Timișoara, s'a făcut la gura canalului o stavilă pe care trebuiau să o ridice 40 oameni. Atunci s'au coborît de pe deal 40 familii și s'au așezat în apropierea stavilei, formând comuna Coșteiul-mic. Alta parte din locuitori s'a întins dealungul pârâului Biniș în jos (cam 150 familii) și au format comuna Coșteiul-mare. Iar 175 familii s'au așezat dealungul șoselei naționale Logoj—Timișoara și au format comuna Silha la 5 km. departe de Logoj.

Populațiunea, ce era la un loc într'o singură comună, stă și astăzi în legătura cu casele, dar separat în privința administrativă și bisericească și formează 3 comune: Silha, Coșteiul-mic și Coșteiul-mare. Aceste 2 comune contopite acuma într'o comună cu numirea Coșteiu, aparținând bisericește la dieceza Aradului, pe când Silha aparține diecezei Caransebeșului.

La anul 1783, 4 August, sfatul unguresc a permis zidirea unei biserici pentru cele 175 familii ort. S'a ridicat o bisericuță de lemn, cu o ușă mică și ferestrii de abea să poți scoate capul prin ele. Iar pe sub streșină sufla vântul de stânga luminile din biserică.

Cei dintâi preoți au fost:

Inocenție Nicolici dela anul 1774—1791 și Alexandru Popoviciu dela anul 1774—1812 și alții, ba au fost timp când erau și 2 capelani, de tot 4 preoți la o populațiune de 570 suflete.

Până la anul 1848 preoții bătrâni, nu 'și băteau mult capul cu împodobirea bisericii, conduși fiind poate de credința, că podoabele și înfrumșetarea bisericii singură, nu vor predispuce inimile creștinilor spre evlavia mai mare către Dumnezeu.

Cu toată simplitatea și lipsa de înfrumșetare a bisericii,

creștinii țineau cu toată evlavie la biserică și credința creștină. Sâmbătă seara sau în preziua de serbătoare, când trăgea clopotul la vecernie, muncitorul lăsa sapa în holdă, plugul în brazdă, coasa în livadă și înceta lucrul. Iar Duminica și în serbători mergeau cu toții la biserică. Luni dimineața 'și găsea fiecare unealta la locul unde a lăsat-o.

Oamenii la lipsă se împrumutau fără martori, fără obligații sau cambii și replăteau punctual împrumutul luat, fără a ajunge la judecată. Judecata se făcea de către primarul satului împreună cu preotul și 2 aleși ai comunei și cam în totdeauna se sfârșea cu împăcaciune.

Biserica.

La anul 1848 venind aici ca paroh Ioan Murariu de origine din Logoj, carele fusese la anii 1830—1832 cantor la biserică greco-română în Pesta, iar dela 1833—1848 învățător și diacon în Caransebeș, obicinuit a servi în biserici pompoase, văzând aici atâta sărăcie și lipsă de bani la biserică, s'a pus pe lucru și a început să strângă bani, deși cam cu greu, căci cu 1 an înainte se încuibase și aici unația.

Cu toate aceste greutăți preotul Murariu ajutat de primarul comunei, Barbulescu, un analfabet, a reușit să adune până la anul 1866 suma de 6000 fl. și se hotărîră a se apuca de zidirea bisericii.

La Sf. George 1867 merse primarul la Caransebeș, la Prea Sfințitul să îi ceară binecuvântarea pentru zidirea bisericii. Prea Sfințitul văzând că cu suma adunată nu vor fi în stare a zidi biserică, pe locul bisericii vechi, spusă primariului ca să nu cuteze a dărîma biserica veche, că 'l va băga în temniță, ci să mai adune bani, că să poată termina biserica. Primarul a venit acasă, a ținut minte amenințarea Prea Sfințitului și nu a dărîmat biserica veche, dar n'a abzis nici de gândul de a zidi biserică nouă. În conștelegere cu preotul și frunțașii satului a săpat fundamentul noii biserici în jurul bisericii celei vechi și făcând plafonul de cărămidă această, era deasupra acoperământului vechii biserici, așa că aceasta a rămas intactă, în ea s'a făcut slujbă până s'a terminat biserica nouă. Spesele încă trebuincioase s'au adunat dela creștini.

Cu o săptămână înainte de Sf. Marie-mică, 8 Sept. 1867, adecă după 4 luni s'a terminat zidirea bisericii. Și atunci s'a dus primarul iarăși la Prea Sfințitul să anunțe, că biserica e gata și să-l invite la sfințire. Prea Sfințitul surprins primi cu bucurie vestea și veni la sfințire în 8 Sept. 1867. Iar de atunci rămasă ca zi de aducere aminte a sfințirii bisericii, ziua de Sf. Marie-mică.

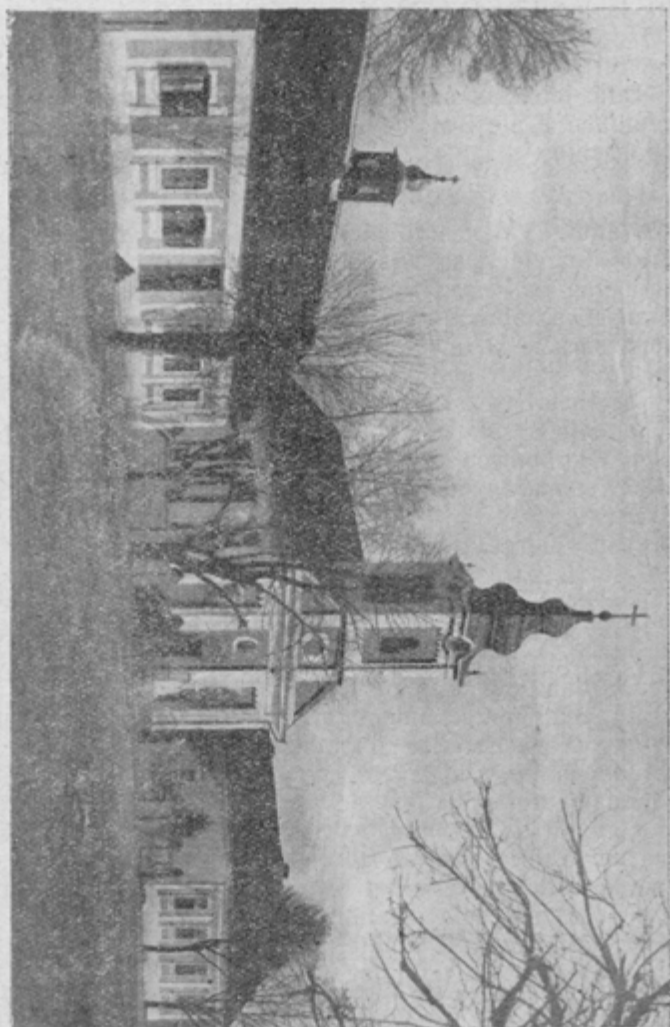
La anul 1870 tot din daruri benevole s'a pictat peste tot biserica de un pictor renumit, Eikel din Viena, carele a pictat și biserica din Caransebeș. S'au pus orologiu în turn.

Biserica a costat 13.000 fl., pictura 1.300 fl., iar orologiul 500 fl.

Era însă lipsită de ori ce alte podoabe în lăuntru.

La anul 1880 venind aici ca capelan la preotul Murariu,

Biserica din Silha.



Isaia Popoviciu, acesta ajutat de soția sa Ecaterina, s'a apucat să provadă biserica cu cele de lipsă.

Căci afară de pictură, în lăuntru, era goală. Cu o odăjdie slujau preoții și la slujba în biserică și la înmormântări. Astăzi

sunt trei odăjdii pentru slujba în biserică și 3 pentru înmormântări. S'au țesut din mătasă de femeile noastre, pânză treicolori și sau confecționat prin pictor cu icoane și decorații 7 steaguri. S'au făcut din stofă fină 17 stihare pentru copii și 12 stihare din pânză de damast, apoi tot din stofă fină măsaie pentru prestol, iconostas și analoage, s'au procurat cărți noi, și s'au legat de nou cele vechi. S'au procurat baldachin, policandre, clopote, s'a padimentat biserica cu table colorate de țiment și altele multe tot din colecte benevole în sumă de 100.000 Lei.

Iar în anul 1929 văzându-se afumată rău biserica de fumul luminilor rele, la sfatul preoților s'au adunat cu colecte bani și s'au spălat pictura, care a eșit mai minunat, — după spusul unui bătrân care a fost la pictarea bisericii în 1870 — de cum a fost când a fost nouă.

Îndată după întemeierea fabricii de lumini la Caransebeș, s'au introdus și aici lumini de ceară dela fabrică. La început a mers cu greu, dar totuși s'au petrecut în acel an 30 kgr. Spălându-se pictura, acum creștinii însuși văd că e păcat să se mai afume biserica cu lumini rele, și asfel! acum se petrec câte 100 kgr. anual. E scutită biserica de afumare și luminile de ceară prin mirosul lor produc o atmosferă plăcută în biserică.

În anul 1928 luna Ianuarie s'a luat din capitalul bisericii suma de 3000 Lei și am format fondul luminilor de ceară.

Acest fond, până la finea anului 1929 adecă în doi ani a crescut la suma de 9413 Lei și va crește cum cresc toate fondurile înființate dela 1887 până astăzi.

Un exemplu: La anul 1898 moare la Logoj avocatul Murariu, fiul fostului paroh Murariu de aicea și frate cu soția preotului I. Popoviciu.

La parastasul de 6 săptămâni făcut aici, au rămas de întrecere lumini mici în valoare de 3 Lei, preotul le-a lăsat epitropilor să le vîndă la mueri și cu banii să cumpere altele. S'a făcut așa și acum acești bani au sporit la 518 Lei.

În anul 1909 moare avocatul Coriolan Bredicean în Logoj, văr primar cu soția preotului I. Popoviciu, și mergând la înmormântare și corul de aici, mîne zi trimite D-l Dr. Dobrin 15 Lei spre a împărți pîmana la coriști. Banii nu s'au împărțit, ci s'a format fond, care astăzi e 200 Lei.

Sau mai format fonduri ca:

Fondul parohial, fondul cultural, fondul clopotelor, a prescurilor și luminilor de ceară curată. Apoi 45 fonduri de parastase, care toate laolaltă fac 40.000 Lei. Și în fine fondul corului bisericesc cu suma de 20.000 Lei.

Capitalul bisericii care la 1880 era 131 fl. astăzi e 100.000 Lei.

Biserica e încunjurată cu gard viu, iar în front cu gard de fier.

Cimiteriul e îngrădit cu gard de lațuri și gard viu, și mormintele în front provăzute cu cruci mari de marmură, ținute în cea mai mare curățenie, fiind situat în capul satului lângă drumul de țară spre Logoj.

Școala.

La anul 1886 închizându-se prin administrație școala ca necorespunzătoare, am fost siliți a face școală nouă, ceea ce nu era lucru ușor.

Uniții primiseră dela stat în anul 1857 un edificiu pentru școală. Și acuma văzând că trebuie să facem școală nouă, agitau din greu printre ai noștri ca să nu facă școală, ci să fie la un loc, că vor plăti numai 5% cult după florinul de dare. S'au adunat la început 300 fl. și cu această sumă s'au apucat de zidirea școalei. Și după cum mergea lucru așa se adunau și banii. Și din Martie 1886 până în August acelaș an s'a terminat zidirea în regie proprie. A costat 3360 fl.

Mai există și cor vocal dela 1880, condus de un econom de aici, în tot cursul de 50 de ani, de veteranul Ioan Stoicanescu, iar dela 1928 încoaci de primul cântăreț al sf. noastre biserici Vasile Birescu iunior și au obținut premii la 1882 la Chisătău, la 1891 la Logoj etc.

Casa parohială.

Aici sunt 2 plăți parohiale ce stăteau goale, căci preoții bătrâni, afară de Murariu care și-a făcut o colibioară pe plățul parohial, antecesorii ședeau cu chirie prin casele oamenilor.

Și când după moartea preoților Murariu și Dorca, actualul paroh ceru a se face casă parohială, răspunsul fu: n'avem bani.

La anul 1895 s'a dat comunei bisericești în arendă sesiunea redusă cu 900 fl., ca din venitul ce rezultă peste arendă să se formeze un fond parohial, care ajungând la 10.000 fl. să se dea din interese o parte ca întregire la venitul parohial. Comitetul și epitropia văzând că e vorba tot numai de venitul preotului care avea să fie după 30—40 de ani s'a desinteresat și a lăsat în grija preotului. În anul dintâu venitul fu 250 fl.

Preotul propuse comitetului, ca încetul an de an să procure materialul de lipsă și să facă casa parohială pe unul din cele două plăți parohiale.

La aceasta nu s'a opus nimeni și încă în 1886 s'au cumpărat lemne de ars cărămida și de construcție și s'au făcut și ars 40.000 cărămidă, iar la 8 Sept. 1897 zidirea a fost gata.

Unirea.

Fiind această comună cea mai de aproape de Logoj și stând sub patronatul erariului, a fost natural, ca făcându-se unirea în

Logoj, să înceapă și cu satele a infiltra unirea, la anul 1847.*)

Fiind această comună erarială cu păduri și überlanduri proprietatea statului, cei ce treceau la unire primeau lemne de construcții și de foc, făcându-se păzitorii de pădure că nu văd și n'aud.

Li-se mai da bani împrumut din fondul de propagandă și nu li-se cerea interese 10—20 de ani, dar tot câte zece la un loc. Pentru sumele împrumutate dădeau o obligațiune în solidum. Și când după 10—15 ani unul sau altul voind să se reîntoarcă la legea veche și voia a-și plăti partea lui, nu o putea face, ci trebuia să plătească și partea celor 9 cu interese și spese.

Mai aveau avantajul, că nu plăteau nici pe preot, nici pe învățătoriu. Și primise dela stat edificii pentru biserică și școală.

Cu aceste momeli fură ademeniți oamenii slabi de înger de aici și la anul 1847 învățătorul Dumitru și alți 5 capi de familie au trecut la unire, umblând prin sat cu steaua și muzică și îndemnând pe oameni a primi legea împăratului. Până la anul 1865 au trecut la gr. cat. a $\frac{1}{4}$ parte a locuitorilor.

Iată o descriere scurtă a tabloului ce reprezintă: biserica, școala și casa parohială.

Silha la 8 Mai 1930.

Victor Popovici

paroh ort. rom.

*) După introducerea în scaunul episcopesc a primului episcop unit din Logoj, pe la anul 1846, apucase episcopul cu suita sa a vizita comunele din apropierea Logojului și porni spre comuna Silha-Costeiu. Eșind din Logoj la marginea orașului erau două șiruri de plute, și la umbra acestora vreo 7 corturi cu o puzderiă de țigani. Copiii de țigani cât au zărit trăsurile domnești au curs în cale cerând cruceri.

Trăsurile opriră și cei din ele aruncau cruceri și libre la purdee. Atunci episcopul îi întrebă de ce lege sunt. Ei răspunsură că sunt de legea românească (adecă ort.) Bine, zisă episcopul, — văzând că veniseră dela corturi și bărbați și femei, — nu ați voi să primiți legea catolică, care e și a împăratului și veți mai primi pe deasupra și arginți sunători? Cum se nu, răspunseră toți în cor. Dar la urmă totuși unul dintre țigani zise: Se întrebăm și pe Dada cel bătrân. și aducându-l, acesta răspunse episcopului cu vorbele: Măria Ta, când noi ne ducem în târg cu un cal și vine altul și zice: dăm calul tău în schimb pentru al meu și îți mai dau și bani pe deasupra, atunci calul meu de bună seamă că e mai bun ca al lui. Așa și Măria Ta, dacă ne îmbii și bani, ca să ne schimbăm legea, atunci de bună seamă legea noastră e mai bună. Țineți banii, iar noi ne ținem legea...



CUVINTE ÎNȚELEPTE.

După cum a sădit, așa a răsărit.

*

Numai cu vorba nu se face ciorba.

*

Decât a mânca la masa altuia fripturi, mai bine la a ta uscate fărâmituri.

*

Taci, dacă vrei să-ți fie casa casă și masa masă.

*

De multe-ori gluma înjură muma.

*

Bătaia și ocară nu se mai întorc.

*

Binecuvântarea părinților întărește casa, iară blăstămul lor sărăcește masa.

*

Mai bine mănâncă în tică pâne uscată, decât la mese bogate și cu ceartă.

*

Cum să-ți păstreze altul secretul, când tu singur nu-l păstrezi.

*

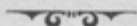
Năravul înrădăcinat nu poate fi vindecat.

*

Lucru cunoscut la doi, trei, nu mai rămâne între ei.

*

Vorba dulce mult aduce.





Cum își petreceau săscăanii.

De: Damian Izverniceanu.

Sasca Montană e o comună retrasă în Sudul Banatului, între niște munți stâncoși, cu poalele prăpăstioase și cu niște vârfuri stâncoase, cu creste pleșuve. În timp de vară este un adevărat colț de raiu, dar cum trece vara și frunzele arborilor prind a se scutura, încep a băntui vânturile năpraznice, răscolind pulberea și nisipul drumurilor, izbindu-le în geamuri și cât e ziulica se sbuciumă și geme prin văzduh ca o dihanie înfricoșată și rănită. Atunci era vai de pălăriile bieților oameni, care nu erau legate cu o sfoară mai vârtoasă, sau nu erau ținute cu mâna, căci fără de veste și le simțiau smulse din cap și duse în undele Merganului (râul Nera), un râu dela marginea satului, care se scurgea încetinel, dar mai turbat în zilele cu ploaie și vânt.

În astfel de vremuri neprielnice, care durau până primăvara târziu, când vânturile se mai domoliau, abia dacă vedeai suflet de om pe ulița cea lungă și nesfârșită, căci trebuie să se știe, că această comună se compune aproape numai dintr'o uliță, dar lungă de câțiva kilometri. Toată lumea sta ascunsă în casele lor. Numai în dumineci și la sărbători vedeai pe bieții locuitori, cu gulerile ridicate și cu căciulile infundate până peste urechi, furișându-se de supt păreți până la câte o crăsmă, unde pe lângă un păhărel, două, uneori chiar și mai multe, își povesteau unul altuia întâmplările de peste săptămână și dădeau frâu liber voiei bune și veseliei.

Săscăanii erau oameni glumeți și veseli. La dâșșii voia bună odată deslănțuită nu se termina așa de ușor. Vinul spumega în pahare, iar veselia creștea treptat, și nici unuia nu-i trecea prin minte, că miezu! nopții s'a strecorat de mult. Și nici unuia nu-i da mâna de a părăsi bunul adăpost prin astfel de vijelii, ci mai bucuroși cântau:

„La cupa plină și cerească, —

„Lasă vântul să vuiască“ ...

Locuitorii de aici fiind o parte ocnari (mineri), aceștia nu-

mai la două, trei săptămâni, când veniau dela lucru, se bucurau de astfel de petreceri; măestrii numai Dumineca, pecând ceilalți funcționari, cum erau popa, dascălul, judecătorii, executorul și alții, se furișau mai în toate zilele până la crăsmă, la câte un „măriaș“; aceasta o făceau din plictiseală, căci nu mai știau și ei cu ce să-și omoare nopțile cele lungi și sugrumătoare de viață.

Intr'o seară de iarnă, acești funcționari, fugind de urâtul de casă s'au adunat cu toții la o crăsmă mai spațioasă, care purta falnicul nume de „căfana lui Valuțan“. Aci se împărțiră pe la diferite mese și începură jocul de cărți. Alții, mai tânări, care încă nu savoraseră plăcerea jocului de cărți, și ale căror inimi băteau cuprinse de vraja primei dragoste, se grupaseră pe lângă o altă masă și își povestiau aventurile amoroase din „Vărăț“. La o masă de lângă sobă, unde era căldura mai mare, își păliau spatele și membrele pline de reumă proprietarul „cafanei“ Șandor Valuțan și alți câțiva funcționari, peste a căror viață s'au cernut mai multe ierni. Intre ei se afla și executorul (portărelul) plasei Giura Nădașchi, un om plin de umor și batjocuros din cale afară. În seara aceea făcea pe seriosul și asculta cum Șandor Valuțan își povestea o aventură amoroasă din tănărețele sale.

Lampele cu petrol din sală ardeau liniștite, iar fumul de tutun plutea pe deasupra capetelor oaspeților, ca un nor gros. Vinul sclikea în scânteeri roșietice din paharele și sticlele de pe masă, iară focul ardea în sobă răspândind în sală o căldură moleșitoare și dulce, pe când afară vântul urla și se sbătea cumplit pe la uși și pe la ferestre și purta valurile de zăpadă în dealungul ulițelor pe pământul înghețat.

Giura Nădașchi, executorul, care până atunci stătuse cu privirile pierdute asupra orologiului cu pendulă din perete, deodată îi veni în seara aceea pofta de a bea o băutură mai bună, dar fără parale; se întoarse spre Șandor Valuțan și i zise:

— Măi Șandore, vezi tu orologiul acela din perete?...

— Văd.

— Ai putea tu să te pui într'un picior înaintea lui și cu degetul arătător ridicat în sus să faci și tu întocmai: tic, tac, tic, tac, tic, tac, timp de cinci minute.

— Bine omule, dar ce rost are ca să mă pun eu acolo într'un picior și să fac tic, tac?...

— Ei asta-i rostul, că n'ai să poți să faci așa după cum îți spusei.

— De ce să nu pot?...

— Auzi creștine, fiind-că nu ai să poți...

Cei dela masă remaseră cu toții, așa cu gurile întredeschise. Cei cu mesele mai în apropierea lor, încă ascultau plini de nedumerire și se întrebau că oare ce va să iese de aci. Giura Nă-

daşchi își păstra seriozitatea. Șandor Văluțan se ridică atunci într'un picior și cu degetul ridicat în sus începu a zice tic, tac, tic, tac, apoi se întoarse spre executor și-i zise:

— Bine mă, asta e un fleac... N'am să stau numai cinci minute, ci am să-ți stau dacă vrei chiar și zece și cincisprezece, ... ba chiar și o jumătate de oră.

— Facem prinsoare că nu poți?...

— Pe cât?...

— Pe patru sticle de șampanie...

Se prinseră de mâni și unul dintre cei de față tăie. Atunci Șandor Văluțan păși înaintea orologiului de pe perete, tuși de două ori, ca și un artist dela operă, ridică piciorul drept îndoindu-l dela genunchi ridică mâna dreaptă în sus cu arătătorul întins și începu cu o voce sonoră: — Tic, tac, tic, tac, tic, tac,...

În cafenea se produse ca prin farmec o liniște ciudată. Toii oaspeții se lăsară de povestit, iar jucătorii de cărți își întrerupseră jocul. Priviau plini de curiozitate pe proprietar care ticăia înainte.

Executorul se furișă în timpul acesta în bucătărie, unde află pe soția proprietarului și-i zise cu o voce înspăimântată:

— Doamnă veniți de grabă în sala, căci Șandor a înnebunit!...

Biata femeie, bătrână și grea, la această veste neașteptată, era gata să leșine, dar păstrând totuși prezența de spirit, dăte buzna în sală, unde bărbatu-su tot ticăia mereu, și deodată începu să țipe:

— Șandore, Șandore,...

— Tic, tac, ... tic, tac, ... tic, tac, ...

— Șandore ce este cu tine?!...

— Tic, tac, ... tic, tac, ... tic, tac, ...

— Vai Doamne ce nenorocire, începu să se bocească biata muere, și își frângea mâinile desnădăjduită, Șandore, Șandore, dar cum ne lași pe noi, ... Of Dumnezeule ce lovitură pe capul nostru!...

— Tic, tac, ... tic, tac, ... tic, tac, ...

— Și biata femeie cuprinsă de durere se repezi asupra lui strigându-i:

— Dar pentru bunul Dumnezeu vină-ți în fire!... și prinzându-l de braț îl smulse spre dânsa.

Mai erau șasezeci de secunde îndărăt, dar cum fusese smucit de mâneacă, își pierdu echilibrul trebui să se sprijinească pe ambele picioare ca să nu cadă.

— Of, trăznite-ar să te trăznească, ... femeie nebună!... Dar de ce nu-mi dăduși pace dăbaram o minută! Patru sticle de șampanie se duseră naibei....

Toți cei de față se porniră pe un râs nebunesc ce se amesteca cu clocutul vântului de afară, în vreme ce biata femeie remase cu privirile înholbate, privind nedumerită când la bărbatu-su, când la ceilalți oaspeți, fără a pricepe ceva din șmecheria executorului Giura Nădașchi.

Așa știau să-și petreacă săscăniile! ...



IZÂMBANU.

1.

„Uicie JoaŃe ! Izâmbanu !“
 — Mă trăzni-l-ar Dumniedzëu
 — Aşa joavină 'nflerată
 — N'am vădzut dë când mis ieu !

2.

„Uicie lampa albă 'n fruncie !
 „Uicie coşu în spinarie,
 „Uicie şte dë căşi în coadă,
 „Şte piştoarie scurcie arle !“

3.

— Uicie nîemî cum scot capu
 „Şi nîemţoanie cum së uită !...
 Oarie cum dë nu së 'mburdă
 Cu atâta lumie multă ??

4.

„Da'i strâns pëstë pîept şi foalie
 „Tăt cu fiërie 'ncărligacie
 „Şi cum fujie-alunîecând
 „Pë piştoarie 'nverigacie !“

5.

Pufăie pë nari intr'una,
 Găfăie lung ş' inghîesat,
 Ş' aşa buie dë năpraznic
 Ca un drac împîeliţat.

— 6.

Mă ! Hai iucie să ne-ascungîem
 În pădurie sus pë coastă
 Că d'apucă pë cărarie
 Vai ş'amar dë pîelfa noastră ! !

Dr. Gheorghe Gârda.



POEZII POPORALE BĂNĂȚENE.

1.

De când mi s'a dus bădița
Mi-e pustie ulița,
Ulița de flueraț
Și gura de sărutat

2.

Floare albă de pe culme
Mândr'o ț'am spus multe glume
Glumele fie-ți de bine.
Să nu te mânii pe mine.
Că vorbă nerumegată
Nu ț'am spus eu nici odată
Dar nu-i om ca se glumească.
Și să nu mai și greșască.

3.

Frunză verde din Banat
Mândruța mi s'o lăudat,
C'are cârpă de mătăasă
Și drăguț de viț' aleasă
Dar am prins-o la minciună
C'are cârpă de băteală
Și drăguț un perde vară.

4.

De când la mândra gândesc
Ca făclia mă tolesc,
Și ca lumina de ciară
Mă tolesc în orice sară.

5.

Mândră ochișorii tei
M'ași băga slugă la ei
Nu pr'o lună pe doi ani,
Să fac năcaz la dușmani
Nici sâmbrie nu ț-aș lua,
Dela mine țaș mai da.

6.

Firicel de iarbă crudă
Pe mine la mulți li ciudă
Lasă ciudă să le fie
Tot iubesc ce 'mi place mie.
Când ar fi după dușmani
M'ar da carnea la corcani.

7.

Cui îi plac fetițele
Să-și sucă mustățele
Ca mieii cornițele.
Că eu dacă le iubesc
Mustățele le sucesc.
Și fața m'o săpunesc.
Cu săpun din târgu mare.
Să fiu drag la fiecare.

8.

Mândruță cu nucu 'n drum
Te-am iubit și nu te spun
Mândruță cu nucu 'n coastă
Să nu spui dragostea noastră.

Din comuna Apadia dela : **Nicolae Buzan.**

Din Valeadieni dela : **Simion Toma.**

Din colecția lui **George Cătana** din Valeadieni.

GHICITORI.

Unul urlă, tu te 'nchini,
Și o sută fug în spini...
(Tuneții)

*

Unul zice: De-ar veni noaptea
să mă odihnesc;
Altul zice: De-ar veni ziua să
mă ușurez.
(Patul)

*

Doamna nouă
Cu coada 'n două.
(Rândunica)

*

La dreapta poartă,
La stânga poartă,
Înăuntru carne moartă.
(Scolica)

*

El e gros,
Și frumos,
Și te dă jos.
(Pistolul)

*

Cine moare și învie,
Să mi-o spune cine știe.
(Lumânarea)

*

Am o rață,
Fără viață,
Trece apă cât de mare,
Ba te duce și 'n spinare.
(Luntrea)

*

Rage greu între hotare
Și răsun' o nouă țară.
(Taurul)

*

Când îi slab, n'are os,
Când îi gras,
Totu-i os.
(Sacul)

*

Am două gheme negre:
Cât le arunc,
Atâta se duc.
(Ochiul)

*

Am doi cai:
Unul slab și altul gras;
Cel slab sare gardul,
Cel gras pică jos.
(Pieava și grâu)

*

Este un ariciu lătăreț
Tot cu țepi pe trupuleț:
El pământul răscolește
Și pământul învelește.
(Gropa)

(Gropa)



Cât timp poartă animalele agricole.

Epele poartă 48½ săptămâni sau 348 zile (extreme 330 și 419 zile);

Vacile: 40½ săptămâni sau 285 zile (extreme 240 și 321 zile);

Oile și caprele: aproape 22 săptămâni sau 154 zile (extreme 146 și 158 zile);

Scroafele; peste 17 săptămâni sau 120 zile (extreme 109 și 133 zile);

Cățelele: 9 săptămâni sau 63—65 zile.

Găina clocește 20—22 zile 16—20 ouă.

Curca „ 27—29 „ 15—20 „

Gâsca „ 28—32 „ 12—15 „

Rața „ 23—32 „ 15—18 „

Porumbița „ 17—19 „ 6—10 „

Începutul		Sfârșitul periodului de purtat la:									
datul		cai 340 zile		vacii 285 zile		oi și capre 154 zile		scroafe 120 zile		cățele 62 zile	
1	Ian.	6	Dec.	12	Oct.	3	Iunie	30	Aprilie	4	Martie
6	"	11	"	17	"	8	"	5	Mai	9	"
11	"	16	"	22	"	13	"	10	"	14	"
16	"	21	"	27	"	18	"	15	"	19	"
21	"	26	"	1	Nov.	23	"	20	"	24	"
26	"	31	"	6	"	28	"	25	"	29	"
31	"	5	Ian.	11	"	3	Iulie	30	"	3	Aprilie
5	Febr.	10	"	16	"	8	"	4	Iunie	8	"
10	"	15	"	21	"	13	"	9	"	13	"
15	"	20	"	26	"	18	"	14	"	18	"
20	"	25	"	1	Dec.	23	"	19	"	23	"
25	"	30	"	6	"	28	"	24	"	28	"
2	Martie	4	Febr.	11	"	2	Aug.	29	"	3	Mai
7	"	9	"	16	"	7	"	4	Iulie	8	"
12	"	14	"	21	"	12	"	9	"	13	"
27	"	19	"	26	"	17	"	14	"	18	"
22	"	24	"	31	"	22	"	19	"	23	"
17	"	1	Martie	5	Ian.	27	"	24	"	28	"
1	Aprilie	6	"	10	"	1	Sept.	29	"	2	Iunie
6	"	11	"	15	"	6	"	3	Aug.	7	"
11	"	16	"	20	"	11	"	8	"	12	"
16	"	21	"	25	"	16	"	13	"	17	"
21	"	26	"	30	"	21	"	18	"	22	"
26	"	31	"	4	Febr.	26	"	23	"	27	"
1	Mai	5	Aprilie	9	"	1	Oct.	28	"	2	Iulie
6	"	10	"	14	"	6	"	2	Sept.	7	"
11	"	15	"	19	"	11	"	7	"	12	"
16	"	20	"	24	"	16	"	12	"	17	"
21	"	25	"	1	Martie	21	"	17	"	22	"
26	"	30	"	6	"	26	"	22	"	27	"
31	"	5	Mai	11	"	31	"	27	"	1	Aug.

Începutul		Sfârșitul periodului de purtat la:									
Datul		cai 346 zile		vacii 295 zile		oi și capre 154 zile		scroafe 120 zile		cățele 62 zile	
5	Iunie	10	Maiu	16	Martie	5	Nov.	2	Oct.	6	Aug.
10	"	15	"	21	"	10	"	7	"	11	"
15	"	20	"	26	"	15	"	12	"	16	"
20	"	25	"	31	"	20	"	17	"	21	"
25	"	30	"	5	Aprilie	25	"	22	"	26	"
30	"	4	Iunie	10	"	30	"	27	"	31	"
5	Iulie	9	"	15	"	5	Dec.	1	Nov.	5	Sept.
10	"	14	"	20	"	10	"	6	"	10	"
15	"	19	"	25	"	15	"	11	"	15	"
20	"	24	"	30	"	20	"	16	"	20	"
25	"	29	"	5	Maiu	25	"	21	"	25	"
30	"	4	Iulie	10	"	30	"	26	"	30	"
4	Aug.	9	"	15	"	4	Ian.	1	Dec.	5	Oct.
9	"	14	"	20	"	9	"	6	"	10	"
14	"	19	"	25	"	14	"	11	"	15	"
19	"	24	"	30	"	19	"	16	"	20	"
24	"	29	"	4	Iunie	24	"	21	"	25	"
29	"	3	Aug.	9	"	29	"	26	"	30	"
3	Sept.	8	"	14	"	3	Febr.	31	"	4	Nov.
8	"	13	"	19	"	8	"	5	Ian.	9	"
13	"	18	"	24	"	13	"	10	"	14	"
18	"	23	"	29	"	18	"	15	"	19	"
23	"	28	"	4	Iulie	23	"	20	"	24	"
28	"	2	Sept.	9	"	28	"	25	"	29	"
3	Oct.	7	"	14	"	5	Martie	30	"	4	Dec.
8	"	12	"	19	"	10	"	4	Febr.	9	"
13	"	17	"	24	"	15	"	9	"	14	"
18	"	22	"	29	"	20	"	14	"	19	"
23	"	27	"	4	Aug.	25	"	19	"	24	"
28	"	2	Oct.	9	"	30	"	24	"	29	"
2	Nov.	7	"	14	"	4	Aprilie	1	Martie	3	Ian.
7	"	12	"	19	"	9	"	6	"	8	"
12	"	17	"	24	"	14	"	11	"	13	"
17	"	22	"	29	"	19	"	16	"	18	"
22	"	27	"	3	Sept.	24	"	21	"	23	"
27	"	1	Nov.	8	"	29	"	26	"	28	"
2	Dec.	6	"	13	"	4	Maiu	31	"	2	Febr
7	"	11	"	18	"	9	"	5	Aprilie	7	"
12	"	16	"	23	"	14	"	10	"	12	"
17	"	21	"	28	"	19	"	15	"	17	"
22	"	26	"	2	Oct.	24	"	20	"	22	"
27	"	1	Dec.	7	"	29	"	25	"	27	"
31	"	5	"	11	"	2	Iunie	30	"	3	Martie



Calendarul alfabetic.

A.

Acachie și Codrian martiri 7 Maiu.
 Acachie, Tonia și Chiriachi mart. 7 Iulie.
 Adormirea Anei (mama Născăt.), 25 Iulie.
 Adormirea Născătoarei, 15 August.
 Adrian și Natalia martiri, 26 August.
 Aducerea icoanei Domnului, 16 August.
 Aduc. moașt. s. Atanasie cel m., 2 Maiu.
 " " " Chir și Ioan, 28 Iunie.
 " " " Ignatie, 29 Ianuarie.
 " " " Ioan Chrisost., 27 Ian.
 " " " Nichita, 13 Martie.
 " " " Stefan, 2 August.
 " " " Teodor Stratilat, 8 Iun.
 Adunarea, vezi Consiliu, Soborul.
 Adun. arhang. Gabriel, 26 Mart., 13 Iulie.
 Adun. apostolilor, 4 Ianuarie, 30 Iunie,
 Adun. s. martir Aitala, 1 Septembrie.
 Adun. s. Ioan Botezătorul, 7 Ianuarie.
 Aflarea cap. s. Ioa Botezătorul I. și II.,
 24 Februarie, III., 25 Maiu.
 Aflarea moaștelor s. celor din Eugenia,
 22 Februarie.
 Afxentie cuviosul, 14 Februarie.
 Agap, Irodion, Ruf și cei cu dănșii, apo-
 stoli, 8 Aprilie.
 Agapi, Elpida și Pistis fiicele Sofiei, 17
 Septemvrie.
 Agapia, Chionia și Irina surori, martire,
 16 Aprilie.
 Agapie, martir, 15 Martie.
 Agatanghel și Climent martirii, 23 Ianuarie.
 Agatia fecioara martiră, 5 Februarie.
 Agatonie martir, 22 August.
 Agatopod și Teodul martiri, 5 Aprilie.
 Agav, Irodion Ruf și cei cu dănșii apo-
 stoli, 8 Aprilie.
 Agheu profet, 16 Decembre.
 Agripina martiră, 23 Iunie.
 Aitala, Acheptima și Iosif martiri, 3 Nov.
 Ajunul Crăciunului 24 Decembre.
 Akepsima, vezi Aitala, 3 Novembre.
 Akindin martir și Pigasie, 2 Novembre.

Alex. Ioan și Pavel patriarhi. 30 August.
 Alexandru și Benedict, 14 Martie.
 Alex., Timot. și Antonina mart., 10 Iun.
 Alexie și Benedict, vezi Alex., 14 Mart.
 Alexie omul lui Dumnezeu, 17 Martie.
 Alimpie Stălpnic., Stilian și Nicon, 26 Nov.
 Ambrosie episcopul Mișanului, 7 Dec.
 Amfilochie episc. Iconiei și Grig., 23 Nov.
 Amos profetul, 15 Iunie.
 Ample apost., Narcis și Strachie, 31 Oct.
 Amun diaconul, dascăl celor 40 femei
 martire, 1 Septembrie.
 Ana, vezi Adormirea Anei, 25 Iulie.
 Ana și Simeon profeți, 3 Februarie.
 Ana și Ioachim părinții Născăt. 9 Sept.
 Ana zămislirea, 9 Decembre.
 Ananie apost. și Roman cântăreț, 1 Oct.
 Ananie unul din cei 3 coconi cu Daniel,
 17 Decembre.
 Anastasia martira, 22 Decembre.
 Anastasia Rom. și cuv. Avramie, 29 Oct.
 Anastasie Persul cu 70 soți și apost. Ti-
 moteiu, 22 Ianuarie.
 Anatolie patriarhul Constantinopolei și
 Iachint, 3 Iulie.
 Andrea luna lui Decembre.
 Andreiu apostol, 30 Novembre.
 " arhiep. Critului, 4 Iulie.
 " Criteanul și Osie, 17 Octobrie.
 " Stratilatul martir, 19 August.
 Andronic apostol, 17 Maiu.
 Andronic cuviosul și Iacob a lui Alfeiu
 apostol, 9 Octobrie.
 Andronic, Prob și Tarah mart., 12 Oct.
 Anichit și Fotie martiri, 12 August.
 Anisia mart. și Zotie preotul, 30 Dec.
 Antim episc. Nicomidiei și Teoctist, 3
 Septembrie.
 Antinogen ieromonahul martir, 16 Iulie.
 Antipa episc. Pergamului martir, 11 Apr.
 Antonina, vezi Alexandru 10 Iunie.
 Antonie cel mare, 17 Ianuarie.
 Anul are patru anotimpuri; 12 luni
 sau 52 săptămâni și una sau două
 zile. O sută de ani e un veac sau

un secol. Patru ani era la Grecii vechi o Olimpiadă.

Anul bisect are zile 366 și urmează după trei ani comuni. Anii cari au la finalul lor 4, 8, 12, 16, 20, 24, 28, 32 și 40 sunt bisești.

Anul comun are zile 365 și sunt trei unul după altul.

Anul dela facerea lumii până la Christos 5508.

Anul dela diluviu (potop) până la Christos 1722.

Anul intercalat, vezi anul bisect,

Anul nou se număra mai înainte dela 1 Martie, Rușii numărau așa până la 1492, de aci până 1700 dela 1 Septembrie. Azi numără toți creștinii dela 1 Ianuarie.

Anul ordinar, vezi Anul comun.

Anul ordinar bisericesc 1. Septembrie.

Anul pascal începe cu Dumineca Paștilor și durează până la Paștile viitoare, el cuprinde trei timpuri însemnate: Timpul Triodului dela Dumineca Vameșului până la Dumineca Paștilor, timpul cincizecimii dela Dumineca Paștilor până la Dumineca după Rusalii și Timpul Octoiului, dela Dumineca după Rusalii până la Dum. Vameșului.

Anul solar, vezi Anul nou.

Anul visect, vezi Anul bisect.

Anutimpurile sunt: Primăvara, Vara, Toamna și Iarna.

Aquila apostolul, 14 Iulie.

Aquilina martira și Trifilie episc. Leuc., 13 Iunie.

Apolonie, Tirs, Calinic, Filimon și Lifchie martiri, 14 Decembrie.

Apostoli sunt 12 și 72 de învățăcei. Cei 12 să numesc: Petru care se numea Simon și fratele său Andrei înțâi chematul, amândoi erau pescari. Iacob a lui Zevedei și fratele său Ioan evanghelistul erau pescari, fură numiți Boanerges. ce însemn.: Fiii tunetului. Filip din Betsaida în Galilea.

Vartolomeu care se numea Natanail.

Mateu vameșul să numea Levi.

Toma să numea Didim, era pescar.

Iacob a lui Alfeiu

Tadeu numit și Levi.

Simon Cananeul Zilot și

Iuda Iscariotul, carele a vândut pro Domnul Isus Christos, și după ce l'a vândut s'a spânzurat. In locul lui aleseră apostolii pe Matia.

Apostolii soborul celor 12, 30 Iunie.

Apostolii soborul celor 70, 4 Ianuarie. Aprilie a patra lună în an să numește și Prier, are zile 30.

Arangelul de iarnă, 8 Novembre.

Arangelul de vară, 13 Iulie.

Areta episcopul Etiopiei martir și Duma sau Reuma soția cu ficele sale, 24 Oct.

Arătarea Domnului, vezi Botezul, 6 Ian.

Arhip apostolul, 19 Februarie.

Aristarh apost. Pud și Trofin, 15 Apr.

Arsenie arhip. Corfului și Macarie Eghipteanul, 19 Ianuarie.

Arsenie și Ioan Teologul apost. și evanghelist, 8 Maiu.

Artemie patriarh. Alexandriei marele martir, 20 Octombrie.

Artemon martir, 13 April.

Atanasie cel mare al Alexandriei și Chiril arhip. Alexandriei, 18 Ianuarie.

Atanasie patriarhul Constantinop., aducerea moaștelor, 2 Maiu.

Atanasie dela Aton și Marta, 5 Iulie.

August luna opta în an să numește și Măsăliu și Gust are 31 zile.

Autonom martirul, 12 Septembrie.

Auxentie părintele filozof, 14 Februarie.

Avacum profetul, 2 Decembrie.

Avdie profetul și Varlaam martirul 19 Novembre.

Averchie episcopul, 22 Octombrie.

Aviv, Gurie și Salmona, mart., 15 Nov.

Avramie cuv., vezi Atanasia, 29 Oct.

Avxentie, vezi Auxentie, 14 Februarie.

Axentie, Eustratie, Eugenie și ceilalți, 13 Decembrie.

Azarie unul din cei 3 soți ai lui Daniel, 17 Decembrie.

B.

(Ce nu află sub B. caută sub V.)

Baba Dochia (Eudochia) zilele babelor 1 Martie.

Babele primele 9 zile ale lui Martie dela 1 până la 9 Martie.

Barnaba, vezi Varnava, 11 Iunie.

Bartolomeu, vezi Vartolomeu, 11 Iunie.

Bartolomeu reîntoar. moaștelor, 25 Aug.

Basileu episcopul Amasiei, 26 Aprilie.

Basilie mărturisit. episc. Pariei, 12 Apr.

Basilie preot al bisericii din Ancyra. 22 Martie.

Basiliu arhip. Cesariei și Capadochiei. 1 Ianuarie.

Basilisc, Eutropie și Cleonic mart., 3 Mart.

Benedict, vezi Alexandru 14 Martie.

Blasiu ieromonahul și Vlasie episc. Sevastiei 11 Februarie.

Bobotează, vezi Botezul Domn., 6 Ian.
 Bonifatie martirul, 19 Decembre.
 Botezul Domnului (Boboteaza, Arătarea Domnului, Teofanie, Epifaniile), 6 Ian.
 Brăul Născătoareii de Dumn., 31 Aug.
 Brumar luna lui Novembre.
 Brumărel luna lui Octombre.
 Bunavestirea, 25 Martie.

C.

Calendarul e cartea în care să află împărțirea legală a timpului în ani, luni și zile și să numește așa după cuvântul latin „Calende” care însemna la Romani începutul lunii; după alții Calendarul să numește după cuvântul Colinda.

Calendarul Iulian sau vechi cu carele se servesc creștinii ortodoxi-catolici și greco-catolici e întemeiat de Iuliu Cesar la anul 40 a. Ch. și primit de creștini în anul 325.

Calendarul Gregorian sau nou e calendarul iulian îndreptat și prelucrat de Sosigene pe timpul Papei Gregor XIII în anul 1582; cu el să servesc creștinii romano-catolici, Luteranii și Calvinii.

Calendarul ortodox-răsăritean e calendarul iulian cu puțină deschilinire.

Calendarul israelit începe dela facerea lumii 3761 ani a. Ch.

Calendarul turcesc începe dela Hegira — fugirea lui Muhamed dela Meca la Medina 15—16 Iulie 622.

Calinic, vezi Apolonie 14 Decembre.

Calinic și Teodota martiri, 29 Iulie.

Calista martira, Evod și Ermogen frați buni martiri, 1 Septembrie.

Calistrat martirul, 27 Septembrie.

Capul s. Ioan Botezătorul, vezi aflarea I, II și III, 24 Februarie, 25 Maiu.

Capiton episcopul, Vasileu, Eugen și Eugenia cei din Hersova, 7 Martie.

Carneval, Măncarea de carne, Cășlegiul, Carnelegiul dela Crăciun până la Lăatul de carne.

Carp apostolul, 26 Maiu.

Carp episcop de Tiatira și Papil diacoul său, martiri, 13 Octobre.

Casian Romanul preot și stareț, 29 Febr. Cășlegiul, vezi Carneval.

Catarina, vezi Ecaterina, 25 Novembre.

Chiona, vezi Agapia, 16 April.

Chiprian martirul și Iustina fecioara, 2 Octombre.

Chiriac Sihastrul (Mioiu), 29 Septembrie

Chiriachi, vezi Acachie, 7 Iulie.

Chiric și Iulita mama lui, 15 Iulie.

Chiril, vezi Atanasie, 18 Ianuarie.

Chiril arhip. Ierusalimului, 18 Martie.

Chiril patriarhul Alexandriei, 9 Iulie.

Chir, vezi aducerea moaștelor, 28 Iunie.

Chir și Ioan doct. fără de argint, 31 Ian.

Chrisant, vezi Hrisant, 19 Martie.

Christina, vezi Hristina, 24 Iulie.

Christofor, vezi Hristofor, 9 Maiu.

Ciclul lunii (Crugul lunii) e un timp de 19 ani, începe 1 vn înaintea lui Christos și să află pentru ori care an dacă adaugem acestui an 1 și suma împărțim cu 19, restul care rămâne e ciclul lunii. O numără 19. Aceasta e pentru calendarul Iulian, iar pentru cel ortodox-răsăritean scădem doi și împărțim ca și la iulian.

Exemplu pentru anul 1908 după:

Calend. iulian = 1908 + 1 = 1909 : 19 = 100 și rămâne 9.

Cal. ortodox = 1908 - 2 = 1906 : 19 = 100 și rămâne 6.

Ciclul soarelui (Crugul soarelui) e un timp de 28 ani, începe după Calendarul iulian cu 9 ani, ar după Calendarul ortodox-răsăritean cu 20 ani înainte de Christos și să află pentru fiecare an dacă adaugem anului 9 ori 20 și suma o împărțim cu 28, restul e Ciclul. O = 28. Exemplu pentru a. 1909 după Calendarul iulian 1909 + 9 = 1918 : 28 = 68 și rămâne 14 = ciclul ortodox 1909 + 20 = 1929 : 28 = 68 și rămâne 25 = ciclul.

Cinstitul lanț al s. Petru, 16 Ianuarie.

Cireșar luna lui Iunie.

Cleonic, vezi Basilisc, 3 Martie.

Climent episcopul Ancirei, 23 Ianuarie.

Climent și Petru papi ai Romei, 24 Nov.

Codrat apostol din Magnesia, 21 Sept.

Codrat din Corint martir, 10 Martie.

Codrian, vezi Achacie, 7 Maiu.

Conon din Nazaretul Galileei martir, 5 Martie.

Conciliu, vezi Soborul, Adunarea.

Conciliuri ecumenice au fost șapte:

I în Nichea la a. 325, a fost 318 s. păr.

II „C.-nopole „ 381, „ „ 156 „ „

III „Efes „ 431, „ „ 200 „ „

IV „Halchidon „ 451, „ „ 630 „ „

V „C.-nopole „ 553, „ „ 165 „ „

VI „ „ „ 680, „ „ 170 „ „

VII „Nichea la a. 787, a fost 367 s. păr.

Constantin cel Mare împărat și Elena mama sa, 21 Maiu.

Gornile sutașul 13 Septembrie.

Cosma și Damian doi frați doctori 1 Iulie și 1 Noiembrie.

Crăciunul, vezi Nașterea Dom. 25 Dec.

Crăciunul mic e anul nou 1 Ianuarie.

Crucea mică e T. Cap. s. Ioan Botezătorul 29 August.

Crucea, Scoaterea, (Închinarea) ci și s. s. șapte martiri Macavei 1 August.

Csenia Romana cuvioasa 24 Ianuarie.

Csenofont ca ceata sa 26 Ianuarie.

Cuptoriu luna lui Iulie.

D.

Dalmat arhiman. Faust și Isachie 3 Aug.

Damian și Cosma vezi Cosma 1 Iul. 1 N.

Daniel profetul cu cei trei cuconi: Ananie

Mișael și Azarie 17 Decembre.

Daniel Stălpnicul 11 Decembre.

David cel din Tesalonic 26 Iunie.

Decembre numit și Undrea luna douăsprezecea în an, are zile 31.

Denia (Priveghiu) Mercuri și Vineri în a cincea săptămână a postului mare (de la lăsatul de brânză) și Joi în săptămâna mare (înaintea Paștilor).

Deslegarea postului: Săptămâna între Paști și Dumineca Tomei; între Rusalie și începutul postului s. s. Apostoli și între Crăciun și Anul nou.

Deslegarea la ouă și brânză: Miercuri și Vineri în săptămâna albă.

Deslegarea la Pește: 2 Februarie de nu este postul mare; 25 Martie, 24 Iunie, 30 Iunie, 6 August, 14 Noiembrie, 21 Noiembrie și în Dumineca Floriilor.

Dia și Macrina făcători de minuni 19 Iul.

Dimitrie (Să Medru) marele martir 26 Oct.

Dionid din Tarsul Ciliciei martir 16 Aug.

Dionisie Areopogitul 3 Octombrie.

Ditala și 40 femei martire 1 Septembrie.

Douăzeci de mii martiri arși în Nicomedia 28 Decembre.

Dochia, vezi baba Dochia 1 Martie.

Dominica cuv. și Georghie al Nisiei 8 Ian.

Dometie făcători de minuni 7 August.

Dometie și Grigorie Episcop. Nisiei 10 Ian.

Dorimedont, Savatie și marele martir Trofim 19 Septembrie.

Doroteiu Episcopul Tirului martir 5 Iun.

Dumineca e sărbătoare și sunt în an 52, dintre care se numesc:

Dumineca înaintea Botezului.

Dumineca după Botez.

Dumineca Vameșului și a Fariseului și

Începutul Triodului e totdeauna a doua

Duminecă după luna nouă a lui Ianuarie,

dela Dumineca aceasta până la Paști sunt 70 de zile.

Dumineca flului rătăcit, între Dumineca

Vameșului și Dumineca Lăsat. de carne.

Dumineca Lăsatului de carne.

Dumineca Lăsatului de brânză.

Dumineca întâia din post sau Dumineca

Ortodoxiei. După s. Liturghie să afu-

risesc ereziaci și toți aceia cari să la-

pădă de ortodoxie. Să pomenesc scu-

ditorii și apărătorii religiei.

Dumineca din post a 2. 3. 4. și a 5.

Dumineca Floriilor.

Dumineca Paștilor. Ziua cea luminată.

Dumineca Tomei când sau arătat Iisus

lui Toma, carele nu credea în Inv. lui.

Dumin. Mironosiților după Dum. Tomei.

Dumineca Slăbănogului (Paraliticului) a

patra după Paști.

Dumineca Samarinencă, a 5 după Paști.

Dumineca Orbului, a șeasa după Paști.

Dumineca S. S. Părinți a șeptea d. Paști.

Dumineca Rusalilor.

Dumineca Tuturor Săntilor totdeauna în-

tâia după Rusalie. Lăsatul de carne

pentru postul s. s. Apostoli.

Dumineca înaintea Înălțării s. Cruci.

Dumineca după Înălțarea s. Cruci.

Dumineca Strămoșilor a doua înaintea

Crăciunului.

Dumineca înaintea Crăciunului.

Dumineca după Crăciun.

Dumineca tânără după Lună nouă.

Duminecele Triodului sunt: Dela Dumineca

Vameșului până la Paști.

Duminecele Pentecostarionului (Cincize-

cimei) sunt: Dumineca Paștilor până

inclusive Dumineca Tuturor Săntilor.

Duminecele Octoichului sunt: Dumineca

a doua după Rusalie până la Triodion.

E.

Ecaterina mare Martiră, vezi Cătarina 25 Noembrie.

Efplu arhidiacon și Nifon cuv. 11 Aug

Efpsihiie din Cesarea martir 9 Aprilie.

Efrem cel din Hersova martir, Vasileu și

alții 7 Martie.

Efrem Sirul cuviosul 28 Ianuarie.

Estimie cel Mare cuviosul 20 Ianuarie.

Eftihie martirul 6 Aprilie și 24 August.

Elefterie martirul și Pavel cuv. 15 Dec.

Elena, vezi Constantin și Elena 21 Mai.

Elisaveta cuv. și Sava Stratilat martir 24

Aprilie.

Eliseiu profetul fiul lui Safat și învăță-

celul s. Ilie 14 Iunie.

Elpida, vezi Sofia 17 Septembrie.

Emanuel (Manuil), Savel și Ismail martiri 17 Iunie.

Emilian Episcopul Chizicului mart. 8 Aug.
Emilian și Iachint martiri 18 Iulie.

Epacta după Calendariul iulian e numărul carele arată câte zile a trecut dela Luna nouă a anului trecut până la 1. Ianuarie și poate să fie dela 0 până la 30. Să află dacă să înmulțește numărul de aur cu 11 și să împarte cu 30. Restul e Epacta. Exemplu: In anul 1907 a fost Numărul de aur $8 \times 11 = 88 : 30 = 2$ și rămâne 28 adică Epacta e 28. Aceasta Epactă din Calendariul iulian e Temelia Calendariului ortodox.

Epacta după Calendariul ortodox-răsăritean e numărul care adaus Temeliei face 21 ori 51. Exemplu: Temelia anului 1907 e 28 ca să căpătăm 51 mai trebuiesc 23 dar acest număr e Epacta Calendariului ortodox.

Epifanie Episcopul Ciprului și Gherman Patriarhul Constantinopolei 12 Mai.

Epifaniile, vezi Botezul 6 Ianuarie.

Epistimia și soț. ei Galact. mart. 5 Nov.

Erast apost. Olimp și Orest mar. 10 Nov.

Ermen, Ioanichie și Nicandru mar. 4 Nov.

Ermia și Ermie martiri 31 Mai.

Ermil diaconul și Stratonice 13 Ianuarie.

Ermogen, vezi Calista 1 Septembrie.

Ermogen eparhul, Mina și Eugraf 10 Dec.

Ermolae ieromonahul martir 26 Iulie.

Eudochia, vezi Baba Dochia 1 Martie.

Eufemia mare Martira 11 Iulie și 16 Sep.

Eufrosina cuv. din Alexandria 25 Sept.

Eugenie, vezi Capiton 7 Martie.

Eugenia cuv. (Ajun. Crăciunului 24 Dec.

Eugenie, Eustratie. Axentie, Mardare, Orest și Luca 13 Decembrie.

Eugraf, vezi Ermogen 10 Decembrie.

Eulampia și Eulampia martiri 10 Octom.

Eumenic făcători de minuni 18 Septem.

Euplu arhidiacon și Nifon 11 August.

Eupsihie, vezi Epsihiie 9 Aprilie.

Eusebie episcop de Samosata 22 Iunie.

Eusignie martirul 5 August.

Eustatie-Placida și filii săi 20 Septembrie.

Eustatie și Timoteu din Simvoli 21 Feb.

Eustratie, vezi Eugenie 13 Decembrie.

Eutihie martirul 24 August.

Eutimie, vezi Eftimie 20 Ianuarie.

Eutropie, vezi Basilisc 3 Martie.

Eved, vezi Calist 1 Septembrie.

F.

Faust, vezi Dalmatie, 3 August.

Februarie să numește și Faur e a doua lună în an și are în anul comun 28, ear în cel bisect 29 zile.

Femei 40, vezi Amun 1 Septembrie.

Fevronia sfânta 25 Iunie.

Filaret îndurătorul și prof. Naum 1 Dec.

Filimon apostolul 22 Novembre.

Filimon, vezi Apolonie 14 Decembrie.

Filip apostolul și Lăsatul de carne pentru Crăciun 14 Novembre.

Filip apost. și Teofan cuv. martiri 11 Oct.

Filumen și Paramon martiri 29 Novemb.

Flor și Lavru frați, martiri 18 August.

Florar luna lui Maiu.

Floriile, Dumineca Florilor, Staulele Florilor cade totdeauna o săptămână înainte Paștilor.

Foca facătoriu de minuni și Iona profetul 22 Septembrie.

Foca, Teofil, Trofim și alții martiri 23 Iul.

Fotie, vezi Anichit 12 August.

G.

Gabriel arhanghelul, soborul 26 Martie.

Gabriel și Mihail mai mari Voezoz-Arangelul de iarnă 8 Novembre.

Gabriel, soborul lui, Arangelul de vară, 13 Iulie.

Galaction și Epistimi soția sa martiri 5 N.

Gavril, vezi Gabriel.

George al Nisiei și Domenica 8 Ianuarie.

George Episcopul Mitilenei 7 Aprilie.

George marele Martir-Sân George 23 Apr.

Gerariu luna lui Ianuarie.

Germenariu luna lui Maiu.

Gerasim avă în Palestina 4 Martie.

German, vezi Epifanie 12 Maiu.

Glicheria martira 13 Maiu.

Gordie Capitan la Iulie 3 Ianuarie.

Grigorie arhiepiscopul Armeniei 30 Sept.

Grigorie Decapolitul și Proclu arhiepiscopul Constantinopolei 20 Novembre.

Grigorie episcopul Neocesariei 17 Nov.

Grigorie, vezi Domeție 10 Ianuarie.

Grigorie, vezi Amfilohie, 23 Novembre.

Grigorie și învățacelul său Ioan cuviosul 18 Aprilie.

Grigorie Teologul ierarh 25 și 30 Ian.

Gurie, vezi Aviv 15 Novembre.

H.

Haralampie preotul martir 10 Februarie.

Haritina martiră 5 Octomvrie.

Hariton mărturisitorul 28 Septemvrie.

Harisant și Darie 19 Martie.

Hristina fiica Stratilatului din Tir mare martiră 24 Iulie.

Hristofor prof. și Isaia martir 9 Maiu.

I.

Iachint, vezi Anatolic 3 Iulie.
 Iachint, vezi Emilian 18 Iulie.
 Iacob a lui Alfeiu unul din cei 12 apostoli 9 Octombrie.
 Iacob apostolul fratele Domnului 23 Oct.
 Iacob episcop și martir 21 Martie.
 Iacob fiul lui Zavedeu unul din cei 12 apostoli 30 Aprilie.
 Iacob Persul martir 27 Novembre.
 Ianichie, vezi Ermen 4 Novembre.
 Ianuarie—Gerariu luna primă în an, are 31 zile.
 Ianuarie episcopul 21 Aprilie.
 Iara anutimp, durează 90 zile dela 9. Decembrie până la 9 Martie.
 Iason apostolul și Sosipatru 28 Aprilie.
 Icoana Domnului vezi Aducerea ei 16 Aug.
 Ierarhi trei, Marele Vasilie, Grigorie Teologul și Ioan Chrisostomul 30 Ianuarie.
 Ieremia profetul 1 Maiu.
 Ieronim și Policarp episcopi Smirnei 23 Feb.
 Ieroteiu episcopul Atenei martir 4 Oct.
 Iezechiel profetul, Simeon și Ioan 21 Iulie.
 Ignatie arhiepiscopul Antiohiei și purtător de Dumnezeu 20 Decembrie.
 Ignatie, vezi Aducerea moaștelor s. Ignatie 29 Ianuar.
 Iisus Navi și Începutul indictului 1 Sept.
 Ilarie, Proclu și Mihail martiri 12 Iulie.
 Ilarion cel mare 21 Octombrie.
 Ilarion egumenul și Stefan făcător de minuni 28 Martie.
 Ilarion și Visarion 6 Iunie.
 Ilie profetul 20 Iulie.
 Înălțarea de toată lumea a cinstitei și de viață făcătoarei Cruci (Ziua Crucii) 14 Septembrie.
 Înălțarea Domnului—Ispasul, cade totdeauna la 40 de zile după Paști și la 10 zile naintea Rusaliilor.
 Începutul Indictului, vezi Indict. 1 Sept.
 Închinarea cinstului lanț al s. Petru Sânt Petru de iarnă), 16. Ianuarie.
 Indictul era la Romani timpul de 15 ani în care să facea repartiția tributului și să numește Numărul roman. Indicturi sunt mai multe, însă biserica noastră primi în anul 312 Indictul împărătesc sau grecesc carele începe cu 3 ani înaintea lui Cristos și să află pentru oricare an dacă adaugem anului 3 și suma împărțim cu 15, apoi restul care rămâne e Indictul. Exemplul pentru anul 1882: $1882 \div 3 = 1885$
 $15 = 125$ și rămâne 10 = indict.)

Înjumătățirea praznicului — Mezul păresimilor, totdeauna Mercuri în mijlocul postului mare, 24 de zile înaintea Paștilor.

Întâia și a două aflare a cinstului cap al s. Ioan Botezătorul 24 Februarie.
 Întempinarea Domnului Is. Chr. 2 Febr.
 Întoarcerea moaștelor s. Apostol Bartolomeu 25 August.

Întrarea în biserică a Prea Sântei Născătoare de Dumnezeu 21 Novembre.

Întunecimea luni — Eclipse să întâmpla numai la luna plină, pe timpul acesta să află pământul între soare și lună și umbra pământului acopere luna ori total, ori partial ori inelar.

Întunecimea de soare să întâmpla numai la Luna nouă pentru că atunci să afla luna între soare și pământ și ne acopere vederea soarelui ori total, ori partial ori inelar.

Întunecimi de soare și de lună sunt în 18 ani și ceva mai bine 70, dintre care sunt 41 de soare și 29 de lună, dar întrun an poate să fie 7 întunecimi, dintre aceste sunt mai puțin 2 de lună.

Învierea Domnului — Paștile. Sărbătoare mare să serbează 3 zile și poate cădea pe Duminecele dela 22 Martie până la 25 Aprilie dar totdeauna în Dumineca prima după întâia lună plină a ecuinocliului de primăvară, adică întâia după 8 Martie. Dacă cade Invierea Domnului într-o Dumineca cu Pasha jidovească atunci să sarbează cu o săptămână mai târziu.

Învierea lui Lazar totdeauna Sâmbătă înaintea Floriilor.

Ioan ajunătorul și Mamant mart. 2 Sept.
 Ioan Botezătorul, vezi Aflarea capului 24 Februarie, 25 Maiu.

I. Botez. Nașterea lui Sânti-Iana 24 Iunie.

Ioan Botez. Soborul lui 7 Ianuarie.

Ioan Botez. Taerea capului 29 August.

Ioan Botez. Zămislirea 23 Septembrie.

Ioan Chrisostomul, gură de aur arhiepiscopul Constantinopolei 13 Nov.

Ioan Chrisost. vezi Aduc. moașt. 27 Ian.

Ioan Crisost., vezi Ierarhi 30 Ianuarie.

Ioan Colibașul și Pavel Tebeul cuv. 15 Ian.

Ioan Damaschin 4 Decembrie.

Ioan dela peștera cea veche 19 Aprilie.

„ milostivul 12 Novembre.

„ vezi Alexandru 30 August.

„ Scărarul cuvios 30 Martie.

Ioan vezi Chir 31 Ianuarie.
 " " Aducerea moaștelor 28 Iunie
 " " Grigorie 28 Aprilie.
 " " Iezechil 21 Iulie.
 Ioan vezi Arsenie 8 Maiu.
 " Teolog., Evang. și Apost. 26 Sept.
 Ioachim. vezi Ana 9 Septembrie.
 Ioanichie, vezi Ermeu 4 Novembre.
 Ioil prof. și Var mart. 19 Octombrie.
 Iona, vezi Foca 22 Septembrie.
 Iosif, vezi Akepsima, 3 Novembre.
 Iosif scriitor de cânt și Toma apost. 4 Apr.
 Iov s. și dreptul 6 Maiu.
 Ipatie episcopul Gangrenelor făcătoriu
 de minuni 31 Martie.
 Ipolit papa Romei și s.s. Trei ierarhi 30 Ian.
 Irina, vezi Agapia 16 Aprilie.
 Irina mare martiră 5 Maiu.
 Irinarh martir din Sevasta și Stefan cel
 nou martir 28 Novembre.
 Irodion, vezi Agap 8 Aprilie.
 Isaia profetul 9 Maiu.
 Is. Hs. Ni. Ka era mai nainte cu slove
 IC. XC. HI. KA. și însemnează: Iisus
 Hristos a biruit.
 Isachie marturisitoriu 30 Maiu.
 Isachie, vezi Dalmat 3 August.
 Isidor Pelusiotul mărturisitor 4 Februarie.
 Isidor martirul 14 Maiu.
 Ismail, vezi Emanuel 17 Iunie.
 Ispasul, vezi Înălțarea Domnului.
 Iuda fratele Domnului apostol 19 Iunie.
 Iulian din Tarsie martir 21 Iunie.
 Iuliana din Nicomidia martiră 21 Dec.
 Iulie, Cuptoriu, a șeptea lună în an
 are zile 31.
 Iulita, vezi Chirie, 15 Iulie.
 Iunie, Cireșar, a șasa luna în an are zile 30.
 Iustin martir, marele filozof 1 Iunie.
 Iustina, vezi Chiprian 2 Octombrie.

J.

Joi, vezi săptămâna.
 Joi mare, vezi săptămâna patimilor.

L.

Lăsatul de brânza (Zăpostitul) e muta-
 bil, septe săptămâni naintea Paștilor,
 dela Dumineca aceasta începe Postul
 mare sau Postul Paștilor.

Lăsatul de carne (Zăpostitul) sunt patru
 adeca pentru :

- Paști, Dumineca opt săptămâni în-
 alta Paștilor.
- Sân-Petru sau s. s. Apostoli, Dumi-
 neca după Rusalii sau Dumineca Tu-
 turor Săntilor, e mutabil.
- Sânta Maria mare 31 Iulie.

— Crăciun 14 Novembre.

Laurentie arhidiaconul martir 10 August.

Lavru, vezi Flor 18 August.

Lazar, vezi Învierea lui Lazar.

Leon episcopul Cataniei 20 Februarie.

Leon papa Romei 18 Februarie.

Leontie cuviosul martir 18 Iunie.

Lifchie, vezi Apolonie 14 Decembre.

Litera Duminicii arată în calendariul bi-
 sericesc Duminicile de peste an și
 sunt șapte : În calendariul Iulian în-
 cepe dela 1 Ianuarie cu A, B, C, D,
 E, F și G. În anul bisect Duminicile
 după 29 Februarie au două litere.
 Calendariul Gregorian schimbă Litera
 Duminicii dela anul 1583 până 1700,
 dela 1701 până la 1800, dela 1801
 până 1900 și dela 1901 până la 2100
 așa de când e în calendariul Iulian A
 e în calendariul gregoria G.

După calendariul ortodox să iau slovele

înderept
 adeca : 2, 5, e, g, 7

b. și a. și începe dela 1
 Mart. cu slova 7

Litera (Slova) Păscăliei e cheia cu carea
 se află Paștile și toate serbătorile mu-
 tabile și sunt 35 pentru că atâte zile
 sunt în care poate cădea Paștile.

Loghin sutașul martir, 16 Octombrie.

Luca apostol și evangelist 18 Oct.

Luca cuviosul și Partenie episcop. Lamps.
 7 Februarie.

Lucia, vezi Axentie 13 Decembre.

Luchian martirul 15 Octombrie.

Luchilian al Constantinopolei 3 Iunie.

Lucinul, vezi Luca evang. 18 Oct.

Luna. Anul are 12 luni : Ianuarie, Fe-
 bruarie, Martie, Aprilie, Maiu, Iunie,
 Iulie, August, Septembrie, Octombrie,
 Novembre și Decembre.

Luna de zile 30 e numai pentru socoată
 Luna de patru săptămâni are 28 zile și
 sunt în an 13 pentru că aceste luni
 sunt cu 2—3 zile mai mici.

Luna noauă să vede după apunerea soa-
 relui la apus (vest) în forma unei secrete.

Luna plină la 14 zile dela Luna noauă
 să vede după apunerea soarelui la
 resărit (est) ca un fond rotund).

Luni, vezi Săptămâna.

Lunia curată după Dumineca Lăsatului
 de brânză.

Lunia morților după Dumineca Tomei
 (Mătcălu). În Lunia aceasta să pre-

noește suprafața mormânturilor, să fac rugăciuni pentru morți și să dă de pomană Lup martirul 23 August.

M.

Macarie al Alexandriei, Arsenie arhiepiscop. 19 Ianuarie.

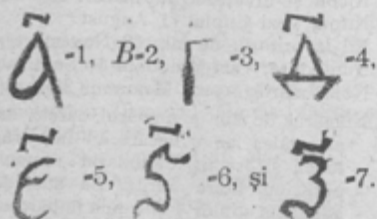
Macavei șapte martiri și Scoaterei cins. Cruci 1 August.

Macra (Maura) și Timoteiu mart. 3 Maiu. Macrina, vezi Dia cuvioasele 19 Iulie.

Măhrama Domn. și Diomid martir. 16 Aug. Maiu, Florariu a 5 lună în an are zile 31.

Malahie prof. și Gordie capitanul 3 Ian. Mamant, vezi Ioan ajunătorul 2 Sept.

Măna anului în calendariul românesc e Slova Duminecei a calendariului ortodox adevărat:



Mancarea de carne, vezi Carneval.

Manuil, Emanuil, vezi Ismail 17 Iunie.

Marcu apostol și evangelist 25 Aprilie.

Marcu episcopul Aretuselor 29 Martie.

Marchian, Martirie Notarul martiri 25 Oct.

Mardare, vezi Axentie, 13 Decembrie.

Maria cea din Miasme, Soborul ei, 1 Sept.

Maria Eghipteana 1 Aprilie.

Maria Magdalena purt. de mir 22 Iulie.

Maria Născ., vezi Adormirea 15 August.

Maria Născ., vezi Într. în biserică 21 Nov.

Maria Născ., vezi Bunavestire 25 Martie.

Maria Născ., vezi Nașterea ei 8 Sept.

Maria Născ., punerea cinstului brâu 31 August.

Maria Născ. Soborul a două zi de Crăciun 26 Decembrie.

Marina (Să Margita) mare martiră 17 Iulie.

Martiri vezi Săptămâna.

Marta vezi Atanasie 5 Iulie.

Martie, — Mărțișor — Germănar luna a treia, în an are zile 31.

Martin papa Romei martirul 14 Aprilie.

Martinian puscnic la Atena martir 13 Febr.

Martinii de iarnă dela 1 până la 3 Febr.

Martirii de toamnă dela 12 până la 14 Nov.

Martirele femei, vezi Amun 1 Septembrie.

Martiri și Martirii să tipăreau în cărțile vechi Mucenic și Muceniți.

Martirii din Hersova, vezi Efrem, 7 Martie. Martirii din Nicomidia vezi Doauăzeci de mii 28 Decembrie.

Mart. noave d. Chizica și Memnon 29 Apr. Martirii patruzeci 9 Martie.

Martirii 40 și cinci din Nicopoli 10 Iulie.

Martirii și doi din Amoreea 6 Martie.

Martirii șapte, vezi Macavei 1 August.

Martirii treizeci și trei d. Melintina 7 Nov.

Martirie, vezi Marchinian 25 Octombrie.

Măslariu, luna lui August.

Mătcălu, vezi luna morților.

Mateu apostol și evangelist 9 August, 16 Novembre.

Matrona din Salonic 27 Martie.

Matrona și martirul Onifor și Porfirie 9 Novembre.

Maxim mărturisitorul 13 August.

Maxim mărturisitorul și martirul Neofit 21 Ianuarie.

Melania Romana cuvioasa 31 Decembrie.

Meletie arhiepiscopul Antiohiei 12 Febr.

Memnon, vezi Martiri nouă 29 Aprilie.

Mercuri, vezi Săptămână.

Mercuria Todorusalelor cade totdeauna la 24 zile înainte de Rusalii și 24 zile d. Paști.

Mercurie și Ecaterina mare martiri 25 Nov.

Metaniile încep totdeauna în primă Joie din Părăsini.

Metodie episcopul Patarilor mart. 20 Iunie.

Metodie patriarhul Constantinoplei și profet. Elisei 14 Iunie.

Mezul Păreseimilor, vezi Injumătățirea praznicului.

Mihea profetul 14 August.

Mihail Arhistratigul minunea lui 1 Colose 6 Septembrie.

Mihail, vezi Ilarie 12 Iulie.

Mihail și Gabriel, vezi Gabriel 8 Nov.

Mihail Sinadon marturisitor 23 Maiu.

Mina, vezi Ermogen 10 Decembrie.

Mina, Victor și Vichentie martiri 11 Nov.

Minodora, Mitrodora și Nimfodora surori mare martire 10 Septembrie.

Minunea din Colase, vezi Mihail 6 Sept.

Mioiu (S. Mioiu) vezi Chirac 29 Sept.

Miron preotul martir 17 August.

Miron și Maria Magdalena, 22 Iulie.

Misael unul din cei trei coconi cu Daniel 17 Decembrie.

Mitrodora, vezi Minodora 10 Septembrie.

Mitrofan patriarh. Constantinoplei 4 Iun.

Moastele s. Atanasie, vezi Aduc. 2 Maiu.

Moastele s. Chir și Ioan vezi Aduc. 28 Iun.

Moastele s. Ignatie, vezi Aducerea 29 Ian.

Moastele s. Ioan Chrisostomul. vezi Aducerea 27 Ianuarie.

Moăștele s. s. celor din Eugenia 22 Feb.
 Moăștele s. Stefan, vezi Aducerea 2 Aug.
 Mochie preotul martir 11 Maiu.
 Moise Arapul 28 August.
 Moisie și Vavila martiri 4 Septembrie.
 Moșii sunt pomenile date morților și
 sunt preste an mai mulți adevă :
 Moșii de iarnă, Sămbătă înaintea Lăsa-
 tului de carne pentru Paști.
 Moșii de Rus. Sămbătă înaintea Rusaliilor.
 Moșii de Să Medru Sămbăta înainte de
 Să Medru.

Apoi mai sunt :

Moșii de Crăciun 25 Decembrie.
 Moșii de Părăsimi 9 Martie.
 Moșii de Joi mare să fac „Focurile”.
 Moșii de Paști în ziua de Paști.
 Moșii de Sân Georgiu 23 Aprilie.
 Moșii de Ispăș, în ziua Înălțării Domn.
 Moșii de Sânzi-Jane 24 Iunie.
 Moșii de Sân-Petru 29 Iunie.
 Moșii de Sân-Ilie, 20 Iulie.
 Moșii de Schimbarea la față 6 August.
 Moșii de Santa-Maria-mare 15 August.
 Mucenicii, vezi Martirii.
 Mutarea s. Ioan evanghelistul 26 Sept.

N.

Narcis, vezi Ample, 31 Octombrie.
 Născătoare de Dumnezeu, vezi Maria.
 Nașterea Domnului, vezi Crăciunul 25 Dec.
 Nașterea s. Ioan Botez. vezi Ioan 24 Iun.

Nașterea Născătoarei de D-zeu 8 Sept.
 Natalia, vezi Adrian 26 August.
 Naum, vezi Filaret 1 Decembrie.
 Neofit, vezi Maxim 21 Ianuarie.
 Neomila și Terentie martiri 28 Octomb.
 Nestor martirul 27 Octombrie.
 Nicandru, vezi Ermen 4 Novembre.
 Nicanor, Prohor, Timon și Parmena dia-
 conii 28 Iulie.

Nichifor martirul 9 Februarie.
 Nichifor patriarhul Constantinopol. 2 Iun.
 Nichita, vezi Aducerea moăștelor 13 Mart.
 Nichita episcopul Halcedonului 28 Maiu.
 Nichita egumenul Michidichiei martir 3 Ap.
 Nichita și Visarion martiri 15 Septembrie.
 Nicolae arhiepiscopul dela Mira Lichiei
 6 Decembrie.

Nicon Metanoite, vezi Alipie 26 Nov.
 Nicon și învățeții lui martiri 23 Martie.
 Nifon, vezi Euplu 11 August
 Nil izvoritoriu de mir 12 Novembre.
 Nimfodora, vezi Minodora 10 Septembrie.
 Nouă martiri, vezi Memnon 29 Aprilie.

Numărul de aur e numărul, carele arată
 al câtlea an e fiecare an în Crugul
 lunei, și era în Călindarul roman ti-
 părit cu litere aurite. Să află, dacă
 adaugem anului 1 și suma împărțim cu
 19. Restul e numărul de aur. Exemplu :
 Numărul de aur pe anul 1904 e 5, pentru
 că $1904 + 1 = 1905 : 19 = 100$ și rest 5.

Numărul în cărțile bisericești să înseamnă cu slova și anume :

Ă, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț,
 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Ț, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț,
 12 13 20 21 23 30 40 50 60

Ț, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț,
 70 80 90 100 200 300 400 500 600

Ț, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț, Ț,
 700 800 900 100 2000 10.000 50.000

16 Ianuarie.
 Petru, vezi Clement 24 Noiembrie.
 Petru și Pavel, vezi Pavel și Petru 29 Iunie.
 Pigastie, vezi Akindin 2 Noiembrie.
 Pimen profetul 27 August.
 Pistis vezi Agapi 17 Septembrie.
 Planetele sunt corpuri cerești, încungurâ
 soarele în diferite îndepărtări, primese
 lumina dela soare, unele au una, altele
 mai multe luni care să numesc și tra-
 banș sau satelliți. Căldindarul cunoaște
 șapte planete: 1 Soarele, 2 Venus,
 3 Mercur, 4 Luna, 5 Saturn, 6 Jupiter
 și 7 Marte. În tot anul să numără că-
 trea una din aceste planete ca Regi-
 tele anului și să aia pentru ori care
 an dacă împărțim numărul anului cu
 7 apoi restul e numărul planetei. Exem-
 plu: Regintele anului 1908 e Luna,
 pentru că 1908:7=272 și rămâne rest 4.
 Platon și Roman 18 Noiembrie.
 Pogorărea Duhului Sânt-Rusaliile e săr-
 bătoare multă și cade totdeauna la
 50 zile după Paști sau la 10 zile după
 Înălțarea Domnului.
 Poliearp, vezi Ieronim 23 Februarie.
 Pomic, Terentie și cei cu dănași 10 Apr.
 Porfirie episcopul Gaziei 26 Februarie.
 Postul—secul. După legea bisericii noa-
 stre avem aceste posturi:
 —Postul Paștilor, (pareșimul, postul
 mare) durează șapte săptămâni fără
 săptămăna abă, e mutabil.
 —Postul s. s. apostoli Petru și Pavel
 începe totdeauna Luni după Dumineca
 Tufuror Săniilor (8 zile după Rusalie
 și durează mai mult 42 și mai puțin
 8 zile. E mutabil.
 —Postul s. Martir-mare 14 zile dela 1
 până la 15 August.
 —Postul Crăciunului 6 săptămâni dela
 15 Noiembrie până la 25 Decembrie.
 —Mercurile și Vinerele preste tot anul
 atară de săptămăna între Paști și Du-
 mineca Tomei, între Rusalie și Dum-
 mineca Tufuror, Săniilor și între Crăciun
 și Anul nou.
 —Postul înaintea Botezului 5 Ianuarie.
 —Postul Tăerei Capului s. Ioan Bote-
 zătorul 29 August.
 —Postul de undelemn în timpul pre-
 gătirei spre cununecătura și în săpta-
 mâna patimilor, atară de Joi Sămb.
 Dum. Vezi deslegarea Postului.

Exemplu
 Anul 1908 sa
 serie.

7544H

O.

Octombrie—Brumărel e a zecea lună în
 an, are zile 31.
 Olimpa, vezi Erast 10 Noiembrie.
 Olimpiada e curant grecesc și însem-
 nează 4 ani.
 Olimpie, vezi Adormirea Anel 25 Iulie.
 Onestim apostolul 15 Februarie.
 Onistior, vezi Metrona 9 Noiembrie.
 Onurie env. și Petru martirul 12 Iunie.
 Orest, vezi Erast 10 Noiembrie.
 Orest, vezi Axentie 13 Decembrie.
 Osie, vezi Andrei 17 Octombrie.

P.

Pahomie cel mare 15 Maiu.
 Panchie martirul 16 Februarie.
 Panchie episcopul Tavromeniei 9 Iulie.
 Pantelimon (Pantile) Marele martir și
 tiamăduitor 27 Iulie.
 Papie și Savin martir 16 Martie.
 Papii, vezi Carp 13 Octombrie.
 Paramon, vezi Filuman 29 Noiembrie.
 Parmasheva-Vinerea mare 14 Octombrie.
 Păstămele, vezi Postul Paștilor.
 Partinși cel ucis în monas. s. Sava 20 Mar.
 Partinși cel ucis în Sinaia și Rait 14 Ian.
 Parmena, vezi Inverea Domnului.
 Paștile, vezi Inverea Domnului.
 Pascalia e Crugul lunel, Măna anului,
 Temelia, Numărul de aur, Slova Pas
 caliei și Slova Duminecel.
 Patenție, vezi Luca 7 Februarie.
 Patapie cuviosul 8 Decembrie.
 Patrichie episcopul Prusiei 19 Maiu.
 Patrusezece mii de prunci uciși de Irod
 29 Decembrie.
 Patruzeci martiri, Săniili 9 Martie.
 Patruzeci și 5 martiri din Nicopol 10 Iul.
 Patruzeci și doi martiri din Amorea 6 Mart.
 Pavel, vezi Alexandru 30 August.
 Pavel, vezi Eliefterie 15 Decembrie.
 Pavel martiristorul 6 Noiembrie.
 Pavel și Petru-San Petru 29 Iunie.
 Pavel Tebeul, vezi Ioan Colibașul 15 Ian.
 Pelaghia cuviosa 8 Octombrie.
 Pelaghia din Tars martir 4 Maiu.
 Patile, 20, 21 și 22 Iulie.
 Petru, vezi Onurie 12 Iunie.
 Petru apostolul, vezi Închinarea Ianului

Praznic, vezi Sărbătoare.
 Prier luna lui Aprilie.
 Primăvara anutimpul durează 92 zile
 20 $\frac{1}{2}$ oare, dela 8 Martie până la 9 Iun.
 Priveghiu, vezi Denia.
 Prob, vezi Andronic 12 Octombrie.
 Probajia, vezi Schimbarea la față 6 Aug.
 Proclu, vezi Grigorie Decapolit 20 Noemb.
 Proclu, vezi Ilarie 12 Iulie.
 Procopie Decapolit, măturisitor 27 Feb.
 Procopie-Precupul-martir 8 Iulie.
 Prohor, vezi Nicanor 28 Iulie.
 Pruncii 40.000, v. Martirii 40.000, 29 Dec.
 Pud, vezi Aristarh 15 Aprilie.
 Punerea cinstiului brâu, vezi Brăul Nă-
 scătoarei 31 August.
 Punerea cinstit. veșmânt al Născ. 2 Iul.

R.

Răpciune, luna lui Septembre.
 Reintoarcerea moaștelor s. apostol Var-
 talomeiu 25 August.
 Roman, vezi Amania 1 Octombrie.
 Roman, vezi Platon 18 Novembre.
 Roman și Xenie cuviosul 24 Ianuarie.
 Ruf, vezi Agap 8 April.
 Rusaliile, vezi Pogorârea ș. Duh.

S.

Să-Margita, vezi Marina 17 Iulie.
 Să-Micoara, vezi Nicolae 6 Decembrie.
 Să-Mioiu, vezi Chiriac 29 Septembre.
 Sabin (Savin), vezi Papie 16 Mart.
 Salmona, vezi Aviv 15 Novembr.
 Sâmbătă a șasea zi după Duminecă să
 serba mai nainte și să serbează și azi
 la Iidovi ca la noi Dumineca. Dela
 Învierea Domnului părăsiră creștinii
 serbarea Sâmbetei și primiră serbarea
 Duminecei.
 Sâmbătă lui Lazar, vezi Învi. lui Lazar.
 Sâmbăta mare e Sâmbăta Paștilor.
 Samson primitor de străini 27 Iunie.
 Samuil profetul 20 August.
 Săn-George, vezi George 23 Aprilie.
 Săn-Medru, vezi Dimitrie 26 Octombrie.
 Săn-Petru de iarnă 16 Ianuarie.
 Săn-Petru de vară 29 Iunie.
 Săn-Toaderii încep totdeauna în prima
 Marț după Duminecă lăsatul de brânză
 și țin 7—8 zile.
 Santa-Maria mare, vezi Adormirea Nă-
 scătoarei 15 August.
 Santa-Maria mică, vezi Nașterea Născă-
 toarei 8 Septembre.
 Sântii-Sânții, vezi 40 martiri 9 Martie.

Sântu-Arangel de vară, vezi Soboru Ar-
 hangel. 13 Iulie.

Sânzi-Iana, vezi Nașter. s. Ioan 24 Iun.
 Sava cel sântit 5 Decembre.

Sava, vezi Elisaveta 24 Aprilie.

Savatie, vezi Dorimedont 19 Septembre.

Schimbarea la față a Domnului nostru
 Isus Chr., vezi Preobrajenia. 6 Aug.

Savol, vezi Emanuel, 17 Iun.

Savin, vezi Papie, 16 Mart.

Scoaterea cinstitei Cruci și Maca. 1 Aug.

Secul, vezi Postul.

Seculul — Veacul un period de 100 ani,
 începe dela Isus Christos.

Săptămâna are șapte zile, pe carele le
 numerau păgânii după cele șapte Pla-
 nete; la Romani era: Dumineca —
 dies Solis, Luni — dies Lunae, Marț
 dies Martis, Mercuri — dies Mercuri,
 Joi — dies Jovis, Vineri — dies Ve-
 neris, Sâmbătă — dies Saturni.

La franțezi: Dimanche, Lundi, Mardi,
 Mercredi, Jendi, Vendredi, Samdi.

La Italiani: Domineca, Lunedi, Martedi,
 Mercoledì, Jovedi, Venerdì, Sabatto.
 — La Spanioli: Domingo, Lunes, Mar-
 tes, Miércoles, Jueves, Viernes, Sabatto.

Săptămâna e cea mai veche socoată a
 timpului, pentru că singur Dumnezeu
 a pus măsura aceasta făcând lumea
 în șase zile și a șaptea se odihni.

Săptămâna-albă — a brânzei — dela Lă-
 satul de carne până la Lăsatul de
 brânză.

Săptămâna mare, — Săptămâna Patimi-
 lor — între Florii și Paști.

Săptămâna mistreața înaintea săpt. albe.
 Septembre — numit Răpciune e a nouă
 lună în an, are 30 zile.

Sărbători avem: imobile, mutabile, mari
 sau împărătești și mici bisericesti.

Sărbătorile imobile sau nemutabile nu
 schimbă nici când ziua lunei ci numai
 ziua săptămânei și sunt 21 adevă:
 1. Tăerea împrejur, 2. Botezul, 3. SS.
 Trei Ierarhi, 4. mătampinarea Domnu-
 lui, 5. Bunavestire, 6, S. George, 9.
 SS. Petru și Pavel, 10. Ptofetul Ilie,
 11. Schimbarea la față, 12. Adormirea
 Născătoarei de Dumnezeu, 13. Tăerea
 capului s. Ioan, 14. Nașterea Născă-
 toarei de Dumnezeu, 15. Înălțarea
 cinstitea Cruci. 16. Cuvioasa Paras-
 cheva, 17. Marele Martir Dimitrie,
 18. Arhang. Mihail și Gavril, 19. În-
 trarea în biserică, 20. S. Nicolae și
 Nașterea Domnului.

Sărbătorile mutabile schimbă ziua luni însă cad tot pe una și aceeași ziua a săptămânei; așa cade Dumineca: Floriile, cad tot pe una și aceeași ziua a Joi: Înălțarea Domnului.

Sărbătorile mari sunt toate sărbătorile Domnului nostru Iisus Christos și ale Născătoarei de Dumnezeu, toate celelalte sunt sărbători mici, iar sărbătorile bisericești sunt însemnate în Calendarul anual cu ȳ neagră.

Serghie și Vach martiri 7 Octombrie.

Sevastian și Zoe martiri 18 Decembrie.

Sila și Silvan apostoli 30 Iulie.

Silvan, vezi Sila 30 Iulie.

Silvestru, Papa Romei 2 Ianuarie.

Simeon dreptul și sântitul 3 Februrie.

Simeon fratele Domnului 27 Aprilie.

Simeon, vezi Iezechiel 21 Iulie.

Simeon Persianul cuviosul 17 Aprilie.

Simeon Stălpnicul 1 Septembrie.

Simeon Stilit 24 Maiu.

Simeon Zilotul apostol 10 Maiu.

Sinodul, vezi Conciliul și Adunarea.

Sisoe cel mare 6 Iulie.

Slova Duminecei, vezi Litera Duminecei și Măna anului.

Slova Pascăliei, vezi Litera Pascăliei).

Soborul Arhangel. Gavril, vezi Adunarea 26 Martie, 13 Iulie.

Soborul Apostolilor, vezi Adunarea 4 Ianuarie, 30 Iunie.

Soborul mai marilor Voevozi, vezi Arangelul 8 Novembre.

Soborul Născătoarei de Dumnezeu, cea din Miasine 1 Septembrie.

Soborul Născăt. de Dumn. 26 Decembrie.

Soborul s. Ioan Botezătorul 7 Ianuarie.

Sofia, vezi Agapi 17 Septembrie.

Sofronie patriarhul Ierusalimului 11 Martie

Sofronie profetul 3 Decembrie.

Sosipatru, vezi Iason 28 Aprilie.

Sozont martirul 7 Septembrie.

Spiridon făcător de minuni 12 Decembrie

Stachie, vezi Ample 31 Octobrie.

Staulele, vezi Floriile.

Stefan arhidiacon, vezi Aducerea moaștelor 2 August.

Stefan arhidiacon și apostol 27 Dec.

Stefan cel nou, vezi Irinarh 28 Nov.

Stefan, vezi Ilarion, 28 Martie.

Stilian, vezi Alipie 26 Novembre.

Stratonic, vezi Ermil 13 Ianuarie.

Ș.

Șeate Macave 1 August.

„ tiner din Efes 4 August.

Șaptezeci și doi apostoli 4 Ian.

T.

Tadeu apostolul și Vassa-mart. 21 Aug.
Tăerea cinstului Cap a lui s. Ioan Botezătorul, vezi Ioan Botez. 29 Aug.

Tăerea împrejur, vezi Anul nou 1 Ian.

Talaleu martirul 20 Maiu.

Tarah, vezi Andronic, 12 Octombrie.

Tarasie arhiepiscopul Const. 25 Febr.

Tațiana martira, 12 Ianuarie.

Tecla întâia martiră 24 Septembrie.

Temelia Lunei după Calendarul ortodox.
e Epacta Calendariului Iulian.

Teoctist, vezi Antim 3 Septembrie.

Teoctist și Soborul celor 70 apost. 4 Ian.

Teodor Sântitul martir 16 Maiu.

Teodor și Ianuarie martiri 21 April.

Teodor Sicheotul, episc. Anastasiapolei
22 April.

Teodor Stratilatul mare martir 8 Febr.

Teodor Stratilatul, vezi Aduc. moaștelor
8 Iunie.

Teodor Tiron mare martir 17 Februarie

Teodor Trihina (Trihina) prea cuv. 21 Apr.

Teodor prea cuvioasa 11 Septemb.

Teodosia prea cuv. martira și Visarion
29 Maiu.

Teodosie cel mare, încep. obștei 11 Ian.

Teodot episcopul Anehirei mart. 7 Iun.

Teodot episcopul Chirinei mart. 2 Martie.

Teodot martirul 18 Maiu.

Teodota, vezi Calinic 29 Iulie.

Teodul, vezi Agatopod 5 Aprilie.

Teofan, vezi Filip 11 Octombrie.

Teofan mărturisitorul 12 Martie.

Teofania, vezi Botezul 6 Ian.

Teofil, vezi Foca 23 Iul.

Teofilact mărturisitorul 8 Mart.

Teona și Teopemt martiri 5 Ian.

Teopemt, vezi Teona 5 Ian.

Teropont martirul 27 Maiu.

Terentie, vezi Pompie 10 Apr.

Terentie, vezi Neomila 28 Oct.

Tihon episc. Amat. făcăt. de min. 16 Iun.

Timon, vezi Nicanor 28 Iulie.

Timoteiu, vezi Alexandru 10 Iunie.

Timoteiu, vezi Anastasie 22 Ian.

Timotei, vezi Eustatie 21 Febr.

Timoteiu, vezi Macra 3 Maiu.

Tinerii șeapte din Efes. 4 August.

Tirs, vezi Apolonie, 14 Decembrie.

Tit apostol și Reintoarcerea moaștelor
ale s. Vartolomeiu, 25 August.

Tit Romanul făcător de minuni, 2 Apr.
Toaderii cad totdeauna Sâmbătă în săptămâna întâia din părăsini.

Toamna anotimp, începe dela 10 Sept. și durează până la 9 Decembre adică 89 zile.

Todorusele — Todorusalile cad totdeauna Mercuri la 24 zile înainte de Rusali, sau 24 zile după Paști.

Toma, vezi Acachie, 7 Iulie.

Toma apostolul, 6 Octombrie.

Toma, vezi Iosif, 4 Aprilie.

Trei Ierarhi: Marele Vasile, Grigorie Teologul și Ioan Chrisostomul (gură de aur), 30 Ianuarie.

Trifilie, vezi Aquilina, 13 Iunie.

Trifon martirul, 1 Februarie.

Triodul e a zecea Duminecă înaintea Paștilor, începe în Ianuarie ori în Februarie în Dumineca Vameșului și a Fariseului și durează până în Dumineca Paștilor.

Treizeci și trei de martiri dela Melitina, 7 Novembre.

Trofim, vezi Aristarh, 15 Aprilie.

Trofim, vezi Foca, 23 Iulie.

Trofim, vezi Dorimedont, 19 Sept.

V.

Vach, vezi Sergie, 7 Octombrie.

Var, vezi Ioil, 19 Octombrie.

Vara anotimp durează 93 zile, dela 9 Iunie până la 10 Sept.

Varlaam, vezi Avdie, 19 Novembre.

Varnava și Vartolomeu apost. 11 Iun.

Vartolomeu, vezi Tit, 25 August.

Vartolomeu, vezi Varnava, 11 Iun.

Varvara mare martiră, 4 Dec.

Vasileu, vezi Capiton, 7 Martie.

Vasile arhiep. Cesariei și Capadochiei 1 Ianuarie.

Vasile, vezi Basileu, 26 Aprilie.

„ „ Trei Ierarhi, 30 Ian.

„ „ mărturisitorul, 28 Febr.

„ „ mărturisitorul și episcopul Parisului, 12 Apr.

Vasile preotul martir, 22 Mart.

Vasilisc, vezi Basilisc, 3 Mart.

Vasilisc martirul, 22 Maiu.

Vassa, vezi Tadeu, 21 Aug.

Vavila, vezi Moisi, 4 Sept.

Veacul, vezi Seculul.

Veșmântul Născ. de Dumn., 2 Iul.

Vichentie, vezi Mina, 11 Nov.

Victor, vezi Mina, 11 Nov.

Vineri a cincia zi după Duminică.

Vinerea mare — Vinerea neagră — din săptămâna patimilor.

Vinerea mare, vezi Parascheva, 14 Oct.

Vinerea tineră, după luna nouă.

Visarion, vezi Ilarion, 6 Iun.

Visarion, vezi Nichita, 15 Sept.

Visarion, vezi Teodosia, 29 Maiu.

Vlasie vezi Blasiu, 11 Febr.

Vovedenia, vezi Întrarea în bis. 21 Nov.

Vucol episcopul Smirnei, 6 Febr.

X.

Xenia Romana, 24 Ian.

Xenofont cu cea sa, 26 Ian.

Z.

Zaharie cuviosul, 24 Mart.

Zaharie profetul, 5 Sept.

Zămislirea s. Ane, vezi Ioachim și Ana 9 Dec.

Zămislirea s. Ioan Botez. 23 Sept.

Zăpostitul, vezi lăsatul de carne.

Zece martiri din Crit, 23 Dec.

Zenovie și Zenovia sora sa martiri, 30 Oct.

Ziua are oare 24 și începe dela miezul nopții și durează până mâinezi la miezul nopții.

Ziua dela răsăritul până la apusul soarelui are în 8 Dec. oare 8 și 16 minute și e cea mai scurtă în an, iar 8 Iunie are oare 15 și 30 min. și e cea mai lungă. La 8 Mart. și la 9 Dec. e ziua și noaptea asemenea.

Ziua cea luminată e ziua Paștilor.

Ziua Crucii de iarnă, 5 Ian.

Ziua Crucii de vară — Înălțarea s. Cruci, 14 Sept.

Ziua ursului, 2 Febr.

Zilele babelor, vezi Babele 1—9 Mart.

Zodiile sunt grupe de stele, care se află în o depărtare mare în jurul soarelui și fac brăul cerului. Zodii sunt 12 și în toată luna intră soarele într-un semn al acestor zodii, așa intră în Ianuarie în semnul Udătorului, în Febr. în al Peștilor, în Mart. în al Berbecului, în Apr. în al Taurului, în Maiu în al Gemenilor, în Iun. în al Racului, în Iulie în al Leului, în Aug. în al Fecioarei, în Sept. în al Cumpenii, în Oct. în al Scorpiei, în Nov. în al Săgetătorului și în Dec. în semnul Câpriorului.

Zoe, vezi Sevastian, 18 Dec.

Zotie, vezi Anisie, 30 Dec.

Nicolae Balnojan-Iliuță.

CONSEMNAREA TÂRGURILOR din Bănat și Transilvania.

Notă. În acest conspect s'au considerat mai ales părțile locuite de Români. Zilele sunt însemnate după calendariul nou. — Să mai observă că în urma războiului și a organizației administrative nouă termenele s'au putut ici-colo schimba

Aradul-nou, 1 Martie, 16 Iunie și 18 Octombrie.

Aradul-vechiu, de Vineri înainte de Dumineca cea premergătoare Duminecei Floriilor apusene; Vineri de după s. Petru și Pavel și din Duminecă înainte de 5 Novembre n. cu durată de patru zile.

Alibunariu, în ziua de Rusalii și în ziua de sânta Măria-mare.

Batania, cu 2 săptămâni înainte de Florii, Duminecă înainte de Petru și Pavel, cu 2 săptămâni înainte de Dimitrie.

Beba-vechie, 14 Martie, 13 Iunie și 12 Septembrie. Dacă aceste zile nu cad în zi de Duminecă, atunci târgul se ține în Dumineca premergătoare.

Béga-Szt.-György, 15 Aprilie, 20 Iunie și 30 Septembrie.
Berzava, Duminecă înainte de 21 Martie, 6 Iunie și 24 Octombrie.

Banloc, 11 Septembrie.

Berzovia (Jidovini jud. Caraș) 29 Martie, 31 Maiu, 26 Iulie și 25 Octombrie.

Becicherechul-mare, Joi, Vineri, Sâmbătă și Duminecă înainte de 1 Martie, 25 Maiu, 17 August, 12 Oct. și 23 Novembre.

Bichiș, 24 Mart., 20 Iun. și 29 Sept. cari zile de nu cad pe Duminecă atunci Duminecă înainte de aceste zile (2 zile înainte târg de vite).

Bichiș-Ciaba, 3 Martie, 1 Iulie, 26 Octombrie și 10 Dec. (Dumineca a 2-a de advent) nou, și dacă aceste zile nu cad pe Duminecă, atunci Dumineca premergătoare. (Vineri și Sâmbătă de vite).

Birchiș, 28 Ianuarie, Duminecă după Rusalii și 26 Iunie.

Biserica-albă, 5, 6, 7 Martie, 20—23 Iunie, 15—18 Oct.

Biled, Duminecă înainte de 26 Martie, 15 Iunie, 8 Octomvrie.

Balinț, Joia primă din Aprilie, Iunie, Sept. și Decemvrie.
Bocșa română, 24 Aprilie, 15 Octomvrie și Marția primă
după Dumineca Tomii.

Bogșa-montană, Joi în săptămâna înainte de Dumineca
neagră, a apusenilor, Joi înainte de Săn. Petru și
Pavel și după 18 Septembre.

Buziaș, 23 Ianuarie, Vineri după 24 Aprile, 25 Iulie și
1 Octombre, ziua precedentă târg de vite.

Boroșineu, 6 Ianuarie, 21 Iulie și 1 Noemvrie.

Boroșsebeș, în Mercurile din săpt. în care cad s. Georgie,
s. Mihail și Mercuri în săpt. s. Nicolae.

Bozovici, 15 Ianuarie, 15 Aprile, 4 Iunie și 1 Oct.

Brad, Joia a treia din Martie, Iunie, Septembre și Decembre;
în zilele cele 2 dinainte, târg de vite.

Buteni, Luni înainte de Bunavestire. 15 Iunie, Luni
înainte de Sf. Ștefan apusean și 21 Decemvrie.

Cacova, Joi înainte de Sf. Gheorghe, Luni după Rusalii,
Sâmbătă înainte de Sf. Maria Mare.

Canija-mare, 1 Februarie, Luni înainte de Paști, Luni
înainte de Rusalii, de 15 August, de 15 Octombre;
dacă 15 cade pe Luni, atunci în aceasta ziua și
Luni înainte de 8 Decembre.

Canija-turcească, 29 Apr., 15 Iulie, 19 Oct.; dacă aceste
 zile nu cad pe Duminecă, atunci Dum. premergătoare.

Caransebeș: Joi înainte de 31 Ianuarie, Joi înainte de
30 Aprilie, Joia primă din August, 30, 31 Octomvrie,
1 Noemvrie.

Capolnaș, 14 Ian., 22 Martie, 6 Maiu, 20 Iunie, 7 Iulie,
21 Septembre și 21 Nov.

Cărpeneș, (Gerteamos), 5 Aprilie, 17 Iunie, 19 Septembre.
Dacă zilele numite cad în zi de lucru, atunci târgul
să țină în Dumineca premergătoare.

Cefta, în prima Joie din Aprilie, August și Dec.

Cermeiu, în Dumineca după Florii, Dum. după s. Petru și
Pavel și Dumineca după sft. Dimitrie.

Chichinda-mare, 24 Aprilie, 24 Iunie, 20 Sept. și 1 Dec.

- Chișineu, Duminecă înainte de SS. Trei Erarhi și Duminecă înainte de s. George, Sâmbătă înainte de 2 Iulie și 19 Septemvrie.
- Chizătau, 10 Ianuarie, 28 Aprilie, 18 Iunie și 15 Oct. și în fiecare săptămână Luniă târg de porci și legume.
- Ciacova, La mijlocul Postului Mare, Sărbătoarea ss. app. Petru și Pavel, Joi din săpt. cu 27 August, Joi din săpt. cu 10 Octomvrie, Joi din săpt. cu 11 Novemvrie.
- Cianadul-sêrb. și nemț. Duminecă înainte de 16 Martie, 20 Iunie, 16 Octomvrie și 10 Decemvrie.
- Cianadul-mag. 14 Februarie, 7 Maiu, 25 Oct. și 7 Nov.
- Comloș (Bănat) Duminecă înainte de 5 Martie, 15 Iunie, 1 Septemvrie.
- Cornea, târg săptămânal de vite în fiecare Luni și 2 bălciuri anuale: Luni după Dumineca a 5-a din postul Paștilor, 9 Septemvrie și Luni înainte de ss. Arhangheli Mihail și Gavril.
- Crașova, în 23—24 Aprilie, 28—29 Iunie, 14 August și 10—11 Novembre.
- Cubin, 17 Martie, 5 Maiu, 7 Novembre.
- Curtea, în 2 Iunie, 26 Septemb.
- Dalboșeț**, 10 Martie, 23 Octomb.
- Deliblata 6 Aprile, 10 Septemb.
- Denta, 20 Mai, 1 Novembre.
- Deta, (Timiș), Sâmbătă înainte de 24 Martie, 15 Iunie, 12 Septemvrie, 30 Noemvrie.
- Dézna, Luni înainte de 19 Martie, Luni înainte 14 Mai, Luni înainte de 10 Septemvrie, 10 Noemvrie, în caz de sărbătoare târgul să țină în Luniă următoare.
- Dobrița 2—5 Maiu, 23—25 Septemb.
- Dognecea, 8 Septemb.
- Doloave, 21 Martie, 11 Octomb.
- Domașnea, Dumineca Floriilor, Duminecă înainte de 5 Iulie, Duminecă în săptămâna din urmă a lui Sept. Duminecă naintea Crăciunului.
- Făget**, 4 zile înainte de Botez, s. Teodor, Florii, Înălțarea Dlui, Sân-Petru, s. Maria mare, s. Dimitrie și s. Nicolae.
- Feketeteu, în Lunile din săptămâna înainte de 25 Ianuarie și după 5 Aprilie, 15 Iulie și 16 Octomb.

Gyarmata, 16 Ianuarie, 16 Maiu și 29 Octombrie.

Gataia, 20 Ianuarie, 20 Aprilie, 20 Iulie, 20 Octombrie.

Goruia, în 19 Mai și în 8 Septembrie.

Gurahonț, 9 Febr., Miercuri înainte de 11 Mai, 20 August, 9 Noemvrie. Târg de săptămână în fiecare Luni.

Gioma, 10—11 Martie, 1—2 Iunie, 15—16 August și 15—16 Novembre; dacă aceste zile nu cad pe Sâmbătă și Duminecă atunci să țină înainte de aceste zile Sâmbătă și Duminecă.

Gioroc, 15 Martie și 29 Septemvrie.

Giula, înainte de 25 Ianuarie și în săptămânile dinainte de 22 Iulie și 8 Septembrie, totdeauna de Mercuri până Duminecă inclusive.

Guttenbrun, 16 Ianuarie, 16 Mai și 14 Septembrie.

Idvor, 3 Mai, 23 Septembrie.

Iassenova, 21 Mai și 11 Octombrie.

Lipova, la 1 Mai, 20 Iulie, 29 Sept. și 25 Noemvrie.

Liebling, 10 Mai, 7 Septemvrie.

Logoj, Vineri, Sâmbătă și Duminecă înainte de 10 Februarie, 10 Mai, 2 Iulie și 21 Octombrie.

Mehadia, 16 Ianuarie, Sâmbătă înainte de 6 Aprilie, 11 Iulie și Sâmbătă după 26 Octomvrie.

Mehadica, Miercuri înainte de întimpinarea D-lui, Miercuri înainte de Sf. Gheorghe, Miercuri înainte de Sf. Ilie și Miercuri înainte de Arh. Mihail și Gavril. Târg de săptămână: în fiecare Miercuri.

Merțișoara (Merczidorf), 20 Aprilie și 10 August.

Moldova-veche, 21 Aprilie și 27 August.

Moldova-noauă, 5 Mai, 24 Iunie și 19 Novembre.

Mocrin, 14 Februarie, 20 Mai și 12 August.

Moritzfeld, 3 Martie, 2 Mai, 3 August, Joia primă din Octomvrie și Dumineca primă din Noemvrie.

Modoș, 25 Martie, 29 Iunie, 10 August, 26 Octombrie.

Nădlac, 2 Ianuarie, 28 Marte, 2 Iulie și 24 Septemvrie.

Omolîța, 18 August.

Oradea-mare, 16 Martie, 23 Iunie, 10 Septembrie și 8 Decembrie.

Oravița, 22 Martie, Luniă primă din Aprilie și 22 Iulie.

Orțișoara, (Orczidorf) 24 Aprilie și 8 Septembrie.

Orșova, 1—3 Maiu, 17—19 Septembrie.

Pecica-maghiară, Vineri înainte de 9 Maiu și Sâmbătă înainte de 17 Septembrie.

Pancota, Sâmbătă și Duminecă a primei săptăm. a lunilor Maiu, Aug. și în 15 Oct.

Panciova, Joi în 22 Aprilie, în 9 Iulie, în 18 Septembrie, și dacă aceste zile nu cad pe Joi, atunci în Joia următoare acestor zile, durează patru zile.

Pauliș, 6 Maiu și 1 Octombrie.

Periamoș, totdeauna Duminecă ce urmează după 15 a lunei 24 Aprilie, 15 Iunie și 24 Sept.

Perlas, 27 Iunie, 9 Noiembrie.

Petriș, 9 Martie, Duminecă înainte de 3 Mai, 2 August, 14 Octombrie.

Piscolt, 1 Martie, 1 Septembrie.

Radna, Întâia zi după Înălțarea Domnului și 6 Oct.

Recaș, Sâmbătă înainte de 13 Februarie, de 23 Iunie, de 31 Octombrie.

Recița-montană, Vineri înainte de Duminecă Floriilor apusene; în August dacă S. Măria la apuseni cade pe Sâmbătă, Duminecă, Luni sau Marți, atunci Vineri înaintea acestor zile, la din contră Vineri după aceste zile; în Septembrie ziua s. Mihail la apuseni, dacă aceasta cade pe Vineri, dacă însă cade pe Sâmbătă, Duminecă, Luni sau Marți, atunci târgul se ține Vineri înainte de aceste zile; la din contră Vineri după aceste zile.

Rittberg, 17 Apr., 15 Iunie, 13 - 14 Sept., 15 Nov., dacă însă pe aceste zile cade vr'o sărbătoare împărătească rom. cat. sau ort. rom., atunci cu o săptămână mai târziu.

Rudna, Duminecă înainte de 21 Aprilie, Duminecă înainte de 21 Mai, 20 Septembrie.

Sacul, Luni înainte de Joia verde și Luni după 1 Noiembrie.

Sânmiclăușul Mare, Sâmbătă înainte de 12 Aprilie, 15 Iulie și 25 Octombrie.

Sasca Montană, 11 Ianuarie, Vineri înainte de 6 Mai, de 6 Iulie și 1 Octombrie.

Șilindia, Duminecă după 15 Maiu, 3 Octombrie și 19 Dec.

Sigetul Marmației, întâia Luni și Marți din postul mare, Lunia și Marția Ros., Luni și Marți în săpt. sănt. Ilie, dacă însă St. Ilie cade Duminecă atunci aceleași zile ale săptămânei următoare; Luni și Marți în săptămâna în carea cade 13 Octombrie; dacă 13 Octombrie cade pe Duminecă, atunci aceleași zile ale săptămânei următoare și 20 Decembrie. Luni și Marți e târg de vite, celalalt durează întreaga săptămână.

Soborșin, 14 Februarie, 13 Maiu, 18 Aug. și 3 Decem.

Șimand, Duminecă în săptămânile în care cade 13 Feb.; 13 Maiu și 13 Sept.

Șiria, Prima zi a postului mare, Sâmbătă după 29 Mai, Sâmbătă după 15 August și Sâmbătă înainte de 1 Decembrie.

Timișoara, Joi înainte de 19 Martie, Joi înainte de 1 Iunie, Joi înainte de 18 Iulie, de 15 August, Joi înainte de 29 Septembrie, 17—20 Decembrie. Târgul durează 5 zile. Joi târg de vite cornute; Joi și Vineri târg de porci și oi; Vineri și Sâmbătă târg de cai. Târgul pentru ceialalți articli (poame, lemne, instrumente agricole, articli de negoț și industrie) se ține în toate 5 zilele. Târg de săptămână: Marți și Vineri; Vineria e și târg de porci, cai și vite cornute.

Teregova, 19 Ianuarie, Vineri după Paști, 6 Iulie, și Vineri înainte de s. Dimitrie.

Tinca, 25 Martie, 17 Iunie, 18 Septembrie și 18 Decembrie.

Valea-mare, Joi înainte de Paști, și 26 Octombrie.

Varadia, 22 Aprilie, 2 Septembrie.

Vêrșet, Duminecă înainte de 2 Februarie; Dumineca înainte de Dumineca Floriilor, ort., prima Duminecă în Aug., ultima Duminecă în Oct.

Vinga, Vineri după Joia verde, Duminecă după Adormirea
Născătoarei și 29 Septemvrie și Vineri înainte de
Crăciun.

Voiteg, 1 Maiu, 1 Septembre.

Vermeș, 8 Mai, 11 Octobrie.

Zarand, 21 Febr., Dumineca înainte de 17 Iunie și Duminecile înainte de Sf. Maria mare și după 6 Decembrie, Sâmbătă înainte de aceste zile târg de vite.

Zerindul-mare, 14 Ianuarie și 1 Sept.; în caz de sărbătoare târgul se ține în ziua următoare.

Zorlențul-mare, 11 Septemvrie, 24 Octomvrie.

Jombolia, 19 Martie, 29 Iunie, 8 Sept. și 11 Novem.; dacă nu cade pe Duminecă, atunci se ține în Dumineca premergătoare.

Abrud, Ajunul S. Teodor, 5 Maiu, 22 Septemvrie și 22 Decemvrie.

Aleșd, 4 Martie, 20 Iunie, 19 Septemvrie și 14 Decemvrie.

Aiud, 22 Ianuarie, 5 Maiu, 16 Aug. 16 Oct.

Alamor, 4 Martie, 3 Sept.; câte o zi înainte târg de vite.

Aletea, 15 Martie, 15 Iunie și 15 Octombrie.

Almașul-mare, 23 Martie, 1 Mai, 22 Iulie și 17 Sept.

Baia de Criș, Miercurea 3-a din Martie, Miercurea 3-a din Iunie, 20 Nov. și Miercurea treia din Decemvrie.

Baia-mare, 14—15 Ian., 24—25 Martie 23—24 Iunie, 4—5 Aug. 17—18 Novembre.

Beiuș, 14—15 Februarie, 9 Mai, 31 Iulie, 3 August, 9 Noemvrie.

Beliu, Marți târg de vite și Mercuri de mărfuri, în primele săptămâni din lunile: Aprilie, Iunie și Sept., precum și în Marția și Miercuria săptămânei a 3-a a lunii Octomvrie.

Belgrad, (Alba-Iulia) Marți înainte de Paștile apusene. 26 Iulie, 30 Sept., 17 Dec.

Bistrița, 17—18 Maiu, 27 Aug., 19 Novembre Mercuri după Bartolomeiu târg de vite 6 zile, și Mercuri înainte de s. Ecat.

Blaj, Miercurea Floriilor r-cat., 2 Iulie, 6 Decemvrie.

Brașov, 6 Aprilie, 3 Iunie și 21 Octomvrie.

Câmpeni, Vineri înaintea Floriilor, Vineri înainte de Rusaliile noastre, 9 Iulie, 28 Aug. și 5 Nov.

Cetatea de baltă, 6 Ianuarie, 3 Martie 14 April, 16 Iunie, 21 August, 22 Decembre.

Cic-Sân-Georgiu, 14 Aprilie 22 Decemvrie.

Cic-Sereda, 12 zile înainte de Mercurea lăs. de post, sau Vineri după Mercurea septuagesimă, Vineri după Joia mare, 13 Iulie, 29 Sept., în trei zile premergătoare târg de vite.

Cincu-mare, 11—14 Martie, 17—20 Iunie, Lunia, Marța și Mercurea după 20 Sept.

Cincu-mic, Vinerea și Sâmb. înaintea Duminecei „Lastare“, târg de vite, Luni după Dumineca „Lastare“ târg de marfă, 15 Iulie târg de vite, 16 Iulie târg de marfă, 20 Oct. târg de vite, la 21 Oct. târg de marfă.

Cluj, 7 Ianuarie, 9 Martie, 10 Iunie, 29 August și 29 Octomvrie.

Cluj-Manaștur, 5 Maiu.

Cohalm, Luni după Botez, Luni după Florii, iară în Vine-
rile și Sâmbetele precedente târg de vite; 25 Iul.
iară în zilele precedente 22 și 23 târg de vite; 1 Oct.,
iară în 7, 8 și 9 târg de vite.

Dej, 27 Februarie, 28 Maiu, 17 Decemvrie.

Deva, în 11 Ianuarie, 10 Mai, 31 Iulie și 17 Octomvrie.

Dobra, 6 Mai, Joia doua după Rusalii, 8 Septemvrie și
26 Octomvrie, 6 Mai (vite și marfă), a doua Joie
după Rusalii (vite și marfă) 8 Septemvrie (vite și
marfă), 26 Octomvrie (vite și marfă), Marța Crăc.
(vite și marfă).

Făgăraș, 12 Iunie, 9 Septemvrie, 4 Decemvrie, 2 zile
premergătoare târg de vite.

Gherla, 3 Februarie, 24 Aprile, 1 Mai, 23 24, 25
Iulie, 29 Octomvrie. Târg de oi 24—28 April.

Grădiște, prima Sâmbătă după Paștile noastre, 26 Oct.

Halmagiu, Sâmbătă după Florii, 29 Iunie, Sâmbătă din
săptămâna cu Sf. Maria mică, 17 Noemvrie și 1
Decemvrie.

Halmagiu-mare, Sâmbătă din mijlocul Postului Mare, 16 Aprilie, 2 Iulie, 17 Septembrie, 17 Decembrie.

Hațeg, 12 Februarie, 9 Aprilie, 22 August, 8 Septembrie.
în două zile premergătoare târg de vite.

Hunedoara, Sâmb. în a patra săpt. a postului Paștelor, în ziua care precede Înălțarea Domnului, la sf. Apostoli Petru și Pavel și 10 Noembrie.

Ibașfalău, 27 Ianuarie, ziua după Bunavestire rom.-cat., Joia după înălțarea Domnului, 5 Iulie, 29 Sept., 17 Nov.

Hia, 19 Ianuarie, 6 Apr. ziua a doua după Rusaliile noastre, 6 Iulie, 27 Aug., 11 Oct.

Lăpușul-romănesc, Sâmbetele dintâi din Februarie, Apr., Iunie, August și Octombrie și Sâmbătă după 1 Dec., târg de vite.

Lăpușul-ung., 17—19 Ian., 12—14 Mai, și 5—7 Iulie, 25—27 Sept.

Mediaș, 23 Martie, 28—30 Mai, 9—13 Iulie, Joi înainte de 29 Septembrie, Marți din săptămâna cu 5 Noembrie și 27 Noembrie.

Mercurea, în 22 și 23 Februarie, în 25 și 26 Iunie, în 9 și 10 Nov. Târguri de marfă în 24 Febr., 27 Iunie și 11 Novembre.

Merghideal, 25—27 August.

Micasasa, 20 Ianuarie, 20 Mai, 13 Octombrie.

Mureș-Oșorheiu, 17 Ianuarie, Joi înaintea Floriilor catolice, Luni după ziua Domnului, 4 Sept., 11 Nov., în trei zile precedente târg de vite.

Năsăud, 27 Mai, 5—6 Sept., 8 Nov., târg de vite cu 2 zile înainte.

Nocrichiu, 3 Februarie, ziua după Înălțarea Domnului, Luni înainte de 16 Octombrie.

Odorheiu, Dumineca primă după jumătatea postului mare; Luni după Joia verde; 4 Oct., 21 Dec., 3 zile înainte târg de vite; dacă ziua primă a târgului de vite, sau a celui alt târg cade pe sârbătoare, atunci târgul să începe în ziua următoare.

Orăștie, 11 Martie, 4 Iunie, 1 Octombrie, 3 Dec.; în trei zile premergătoare târg de vite.

Ormeniș, 18 Ianuarie, 5 Mai, 6 Iulie, 19 Decembre;
câte 2 zile înainte târg de vite; apoi începând cu
15 Aprile în trei zile târg de oi, iară începând cu
10 Decembre în trei zile târg de porci.

Paraid, 16 Martie, 26 Iulie, 15 Oct. și 17 Decembre;
câte 2 zile înainte târg de vite.

Prundul-Burgăului, 22 Ianuarie, 14 Aprilie, 2 Iulie, târgul
de vite începe cu 2 zile înainte; 30 Oct.; târgul de
vite cu 3 zile înainte.

Racoșul de jos, 24 Aprilie, 24 Iunie și 21 Sept. o zi
mai nainte de vite.

Reghinul-săsesc, 11—19 Februarie, 4—12 Mai, 30 Iulie,
10 August, 15—23 Octombrie.

Reșinari, 1 Martie târg de vite; 16 Novembre.

Reteag, 7 Maiu, 11 Iulie, 28 Septembrie, câte o zi
înainte târg de vite.

Sașciori, 30 Martie, 26 Oct. 2 zile precedente târg de vite.

Sebeșul-săsesc, 26 Ianuarie, 24 Aprilie, 8 August, 21
August câte trei zile precedente târg de vite. 6—8
April și 10—12 August târg de oi.

Șeica-mare, 1 Iunie, 13 Decembrie.

Șeica-mică, 12 Iunie, 11 Novembre.

Sepsi-Sân-Giorgiu, 16—17 Martie, 27—28 Aprilie, 5—6
Octombrie, 21—22 Dec., 29—30 Iunie târg de cai.

Sereda, (Mureșului) 21—24 Febr, 1, 2, 3, 4 August, 7—10 Dec.

Sibiiu, 5 Ianuarie, 5 Mai, 7 Septembrie, înainte de
aceste zile câte 4 zile târg de vite, dacă aceste zile
cad pe sărbătoare sau Duminică, atunci târgul să țină
în ziua următoare. 26—28 Apr. 7—9 Sept. târg de oi.

Sighișoara, 13 Martie, 26 Iunie, 1 Nov. târg de vite.

Somcuta-mare, Miercuri înainte de Duminica Orbului,
18—19 Iunie, 13—14 August și 5—6 Noembrie.

Somărtin, 14, 15 și 17 Aprilie; 3, 4 și 6 Nov.

Șimleul-Silvaniei, 19 Martie, 23—24 Mai, 25 Septembrie,
18 Decembre.

Teuș, 20 Februarie, 24 August, 8 Novembre, câte 3
zile precedente târg de vite.

Turda, 24 Apr., 24 Iunie, 9 Sept., 6 Dec., câte 3 zile
înainte târg de vite.

Vaidahaza, 22 Martie, 21 Septembre, ziua precedentă
târg de vite.

Vințul de sus, Vineri înainte de Dumineca Orbului,
8 Iunie, 23 August și 19 Noembrie.

Zam, 28 Ianuarie, 10 Martie, 2 Iunie, 21 Iulie, 26 Sep-
temvrie și 3 Decemvrie.

Zernești, 31 Maiu și 20 Novembrie.

Zalău, 6—7 Martie, 6—7 Iunie, 5—6 Septemvrie și
5—6 Decemvrie.

Zlatna, 1 Martie, 16 Iunie și 30. August.



În interesul său propriu, fiecare bolnav,
care caută vindecarea astmei, bola plămânului și alte
boli asemănătoare, i se cere să se servească de oferta
firmei *Puhlmann & Co., Berlin 376, Müggelstr. 25/25 a*,
existentă de mulți ani și mai bine cunoscută, și să
ceară broșura gratuită și ilustrată.

Luați în seamă anunțul din acest Calendar. 

BOLNAVII DE PLĂMÂNI

ASTMATICI
ANEMICI

BOLNAVI DE PIEPT
SĂRACI DE SÂNGE

SCROFULOȘI
SLĂBÎȚI

află mult dorita ușurare a suferințelor lor prin

SIROPUL VÊRTES

4 sticle 54 Lei

La boale cerbicoase se mai ia ca ajutor spre curățirea flegmei în ficcare seară o ceașcă din Ceajul de ierburi bănățene.

O cutie 60 Lei, ca anexă.

BETIA cine voește a scăpa de patima aceasta urăcioasă să întrebuițeze „Antibetinelul VÊRTES” scutit legal, preparat încercat de mult, care desgustă bețivul de beuturi spirtoase. Fiind fără gust se poate da pătimașului fără știrea sa. Mii și mii scrisori de recunoștință. 2 flacoane 360 Lei.

BOALE DE STOMAC de tot felul ca: lipsă de apetit, mistuirea rea, catarul de stomac, acreală, greață și vomarea, cărcei de stomac și peste toate greutatea și slăbiciunile stomacului se înlătură repede și sigur prin **Esența de stomac a Farmaciei VÊRTES**. 4 sticle 540 Lei.

PODAGRA ȘI REUMA, Isias, Tepe-neală de mușchi, Junghiuri, Nevralgie, Scrânțiri, Durere de nervi se înlătură prin fricțiunile cele mai bune alinătoare, binefăcătoare și întăr toare cu:

HERCULIN VÊRTES

Fluid contra reumei.

2 sticle fluid și 1 borcan de masage 540 Lei.

PANGLICA cu cap cu tot (limbricul cordelat se scoate prin **Pilulele Cu-O VÊRTES**. **Semele panglicii**: crampe, vomezi, te apasă ceva, par'că un ghem ți se urcă până în gât, amețești, leșini, ești anemic, n'ai apetit, câte odată mănânci ca lupul, ești obosit și nu poți lucra, ai prea mult flegmă, gura ți-e acră, te înțeapă în piept, etc. 1 cutie de pilule **Cu-o** și 2 sticle **Esență de stomac** pentru întărirea stomacului la oaltă 480 Lei.

SÂNGELE STRICAT se curăță la boalele podagrice, reumatice și sifilitice prin **Sirop Sassaparile VÊRTES cu iod-cali**. Se recomandă îndeosebi acelor persoane, cari au trăit înainte o viață ușuratică, au suferit de sifilis sau alte asemenea morburii infectoase de sânge și au neglijat acelea, sau nu s'au curat pe deplin. 4 sticle 540 Lei.

SLĂBICIUNI diferite: ca slăbiciuni prin exces, sgârcituri isterice, slăbire de nervi, slăbiciuni bărbătești, neproductivitatea se înlătură prin:

Robul VÊRTES tablete întăritoare

1 doză dublă 320 Lei.

Toate întrebările și comanda sunt a se adresa la:
FARMACIA VÊRTES LA „VULTURUL ALB”
LUGOJ, N-rul 360.

Spesele poștale și ambalajul se socot deosebit.

LADISLAU PALLIK

CROITOR ————— CARANSEBEȘ

Strada Ioan Popasu (Institutul Teologic Diecezan)

Atelier modern de croitorie pentru confecționarea

hainelor bărbătești.

Confecționează **reverenți**

pentru domnii preoți și

tot felul de haine civile

după cel mai nou fason.

Mare depozit de stofe din țară și străinătate.

Serviciu prompt și conștiincios.

Comande din afară se execută în timpul cel mai scurt.

Fabrica (atelier) de lumini a Eparhiei Caransebeșului.

În fabrica (atelier) de lumini, înființată de Consistoriul nostru eparhial, se află de vânzare lumini de ceară curată, în diferite mărimi și grosimi. Recomandăm credincioșilor noștri, ca să-și procure dela această fabrică luminele de ceară curată trebuincioase la diferitele acte religioase: cununii, prasnice, pomene, cazuri de moarte, părăs-tase, după cum se și cere aceasta de tradiția și cultul bisericei noastre dreptmăritoare.



LUMINELE se pot procura direct sau dela și prin epitropiile parohiale la **Fabrică** cu grosul sau la „**Librăria Diecezană**” cu grosul și cu bucata.

La expoziția etnografică și istorică culturală în Sibiu din anul 1905 distinsă cu diploma de recunoștință și la expoziția agricolă-industrială în Logoj din anul 1911, premiată cu medalia de bronz. Este unul din cele mai bine aranjate stabilimente grafice din întreg Banatul. **TIPOGRAFIA** execută cu exactitate ori și ce soi de tipărituri cu prețuri moderate. 



▲ **TIPOGRAFIA** ▲
și
LIBRĂRIA DIECEZANĂ
▲ **CARANSEBES** ▲



Librăria are un mare depozit stabil de cărți literare, religioase și poate câștiga prin legăturile ei directe cu editurile orice carte. Mare și bogat asortiment în cărți didactice, reviste, ziare, și papetărie. Secția ornatelor și recvisitelor este inzestrată cu diferite stofe și obiecte
:—: :— :—: bisericești. :—: :—: :—:

Croitoria Ioan Müller

Caransebeș, Str. Episcop Popasu.



Atelier modern pentru
Confecționarea hainelor
bărbătești - Confectionează
reverenți pentru domnii
preoți și tot felul de haine ci-
vile după cel mai nou fason.
Comandele din afară se exe-
cută în timpul cel mai scurt.



Prețuri moderate, serviciu prompt.

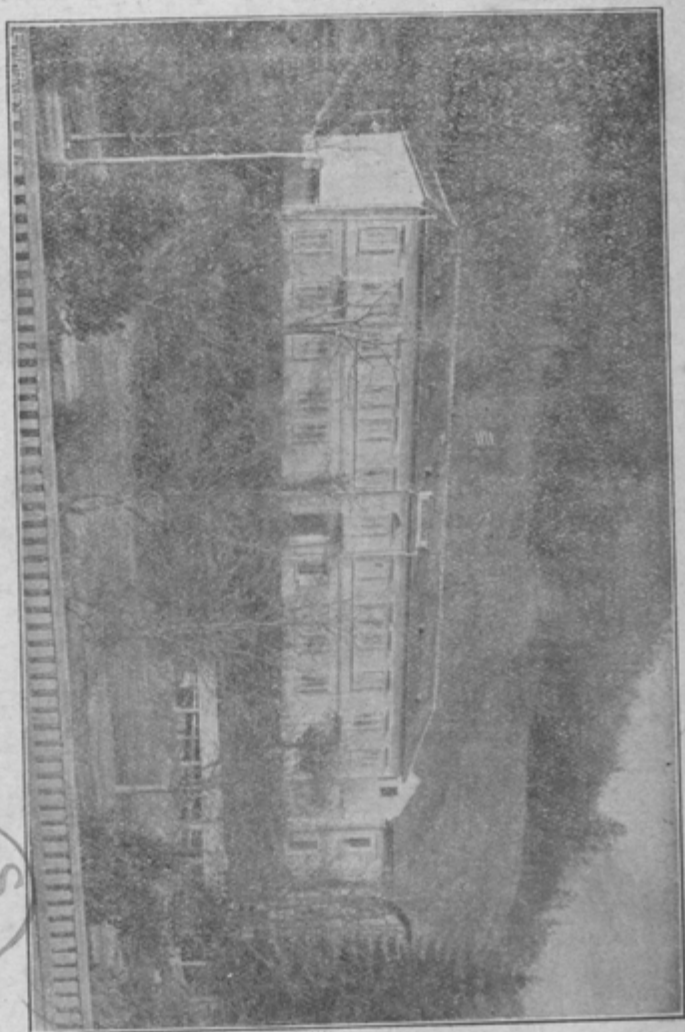
Se pot vindeca bolile plămânului?

Cu chestia asta cea mai importantă se ocupă toți oamenii, care suferă de **astmă, tuberculoză și tuber-
culoză de laringe, de oftică, catar de plămâni,**
tușire învechită, umplere de flegmă, răgușeală
de mult timp și cari n'au găsit vindecare. Toți bolnavii
de felul ăsta pot să capete dela firma noastră **com-
plect gratuit o broșură ilustrată** asupra temei
„**Se pot vindeca bolile plămânului?**“ scrisă de d-l
Dr. med. Guttman, fostul șef al institutului „*Finsen-
kuranstalt*“. Pentru a da fiecărui bolnav prilejul de
a-și procura lămurirea asupra felului suferințelor sale,
am hotărât să trimitem în mod gratuit și fără port
fiecărui om broșura asta pentru bunul general,

Scrieți o carte poștală cu adresa precisă la firma

Puhlmann & Co. Berlin 376, Müggelstr. 25—25 a

Vila Doboșan din Băile-Erculane,
proprietatea eparhiei ort. române a Caransebeșului



Otel cu bun renume aproape de centru. Apaduct,
lumină electrică, serviciu prompt. prețuri moderate.
Regiune romantică de o frumseță rară.

ANTICARINT TIMIȘOARA

111-8

ane,
eşului

uct,
ate.

BANCA POPORALA

INSTITUT DE ECONOMII SI CREDIT CA SOCIETATE
Telefon 43 PE ACTII IN CARANSFEBES Telefon 43

Bozovici
Buzias
Eşelnița

FILIALE



Mehadia
Sacul
Teregoava



Capital de acții
Lei 10,000.000

Rezerve:
Lei 2,300.000

Depuneri spre fructificare:
Lei 55,000.000

Execută tot felul de operațiuni de bancă.

Primește depuneri spre fructificare | după cari plătește
Primește depuneri în cont curent | dobândă cea mai
avantaajoase

Acordă împrumuturi ipotecare

Acordă împrumuturi cambiale

Acordă împrumuturi pe gaj de efecte (lombard).

Execută ordine de plată în orice localitate din țară.

Finanțează întreprinderi agricole și industriale etc.

Proprietara vilei „D O R A” din Băile-
Herculane cu 30 camere din nou aranjate.